

Szubotica és vidékén

SZUBOTICA
ZMAJ JOVIN TRG 8Telefonok
Kiosztóhivatal 8-58
Munkások 8-10. 8-58

NAPILÓ

Munkások 8-10. 8-58

Egyedül 165 dinár
egy hónapra 65 dinárRegisztrált
szabad sajtó, hűfő és
más sajtó napok

XXX. ÉVFOLYAM

SZUBOTICA, 1929. NOVEMBER 3.

300. SZÁM

VASÁRNAP

Halottak élete

Érzik-e vajlon a halottak azt a szeretetet, amellyel emléküket ápoljuk? Eljut-e hozzájuk a sírjukra helyezett krizantém tompa illata és hull-e egy sugár a vak sötétségbe, amelynek fényében pihenőjüket alusszák, abból a fénytengerből, amelyben halottak napján a temetőket fűrdeti a kegyelet? Ha megerednek emlékezésünk könnycsatornáit, őket siratjuk-e, akik elértek már a fűsös partra, vagy magunkat, a lét nagy problémájához láncolt Prometheusokat, akiket naponta megújuló kétségek keselyűje marcangol?

Rabjai vagyunk a tradícióknak és halottainkat csak bizonyos dátumokból áradó hangulat unszolására látogatjuk meg. A halottak azonban hibebek mihozoznánk, mint mi öhozzájuk, egy pillanatra nem hagynak el bennünket, itt élnek mellettünk. Körülöttünk és bennünk. A lelkünk egy nagy temető, amelyben porladó ősök gondolatai és érzelmei borulnak virágba. Mivé lennénk halottaink nélkül? Ők a lépcsők, amelyeken a fejlődés felhőkarcoló csucsaira igyekszünk. Halottaink nélkül Robinsonok volnánk elhagyott szigeten, ahol a boldogulás legelemibb feltételeit is verejtékes erőlködéssel kellene megteremtenuünk. Halottaink, levetvén mindazt, ami földi és »éltető eszmévé finomulva«, önzellenül élnek értünk, míg mi élők, a halottak sírjait könnyeinkkel öntözve, valójában a saját önzésünket locsoljuk.

Amíg a szó ereje hatni fog, Demosthenes és Cicero elevenebb tényezői maradnak a szónoklat fejlődésének, mint mindazok a szónokok, akiket a pillanat szeszélye az élet felszínére felvet. Amíg az eset és a véső a művészi teremtés eszközei, halottaknak tekinthetők-e Phidiasz, Praxitelesz, Michelangelo, Lionardi da Vinci és Rafael s nem termékenyebbek és élőbbek a tanítványaik, mint valamennyi képzőművészeti akadémia tanári kollégiumáé együttvéve? Shakespeare haló poraiban is lüktető fűtere a drámairodalomnak, míg a ma színpadi mestereiből élve is a költészet hullái. Napoleon hamvai mennyivel hatalmasabban érzékelik meg a hódító imperializmus gondolatát, mint az az élő test, amely időnként mennydörög a Chigi-palota erkélyéről vagy lóhátról és úgy tesz, mintha sikerült volna győzelmet aratnia a történelmen. Milyen tragikus az élőkre, hogy a nagyság igazi próbája a halál és mégis mennyire megnyugtató, hogy a halál a valódi értékeket minden idők számára konzerválja.

A háboruban elcsétt hősök életének fennmaradt energiái viszik előre azokat az eseményeket is, amelyek a beteg Európa rekonvaleszcenciája felé haladnak. Halottak mutatják az utat, jelölik ki az irányt a politikusoknak, diplomatáknak és pénzügyi szakértőknek, akik a világgazdaság szanálásával kísérleteznek. A halottak élnek és oktatnak. De szavuk olyan, mint a bibliai Ige, amelyet annyiféleképpen értelmeznek, ahány felekezetre bomlik az Istenhit. Ahogy a »Szeresd felebarátodat, mint te magadat« és a »Ne öl« erkölcsi alaptételét gyűlölködésre csavarja el az emberi elme kommentáló leleményessége, úgy a halottak békére, szeretetre és megértésre intó néma figyelmeztetését is a maga igazolására torzíthatja a türelmetlenség. Vigyáznunk kell a kivott eredményekre, el kell zárunk határainkat a mindenünnen leselkedő veszedelmek elől, mert csak úgy róhatjuk le a hála tartozását a hős halottaink iránt, csak így tehetjük magunkat érdekessé azokra az áldozatokra, amelyeket ők értünk hoztak. Így beszélt éveken át a lázasan fegyverkező imperializmus világszerzte, miközben hegymagasságra halmozódott a nyomorúság. Amde a halottak türelmesek, nem úgy, mint mi élők, akik a jövőnk üdvösségét feltesszük egy pillanatnyi előny kockájára. A halottak bevárják, míg lefoszlik mementójukról a rászórt háló és az emberek ráeszmélnék arra az igazságra, amely a sírok mélyéből kitör.

— Bármilyen ellentét, amely a népek együttesének felépítését gátolja, bűn az emberi szolidaritás mindenek fölött álló parancsa ellen —

ezt susogja minden fűszál a harctéri tömegsíron, amelyekben szerb, francia, angol, olasz, magyar, német, cseh, román, bolgár, török, arab és néger halottak nyugszanak megbékült testvériséggel a végtelenség karjai között. Hiába próbálták átszövegezni ezt az intelmet: a sokáig elnyomott gazdasági követelmények felszabadult ereje ad most fokozott hangsúlyt annak a tisztult életbölcsésznek, amellyel a hős halottak lelkünkben élő szelleme kalauzol minket a népek közös munkájának belátásban és megnyugvásában gyökerező békéje felé. A leszerelés régóta vajudó kérdésének Macdonald kezdeményezéséből ígérkező

megoldása, Nagybritannia és az Amerikai Egyesült Államok megegyezése a januárra összehívott flottaleszerelési konferencia alapelveire nézve s a pacifizmusnak az a Gólfáramlata, amely a világpolitika óceánjában keringeni kezd, végeredményben halottaink kultuszára vezethető vissza. Elcsétt hőseink dicsőségéhez legméltóbb célkitűzés az élet nehézségeinek és a béke akadályainak hősi leküzdése.

— *Manibus date illia plenis* — teli kézzel szórjátok a virágot a sírokra, mert az egész rokant világot megfíltó csodaforrásként patakzik belőlük a halottak élete.

A jövő héten megalakul az új csehszlovák kormány

Benes megvált a külügyminiszteriumtól

Prágából jelentik: A parlamenti választásokra a második és harmadik skrutínium a jövő hét keddién történik meg s ezt követően fog alakulni az új kormány is.

Az új kormány elnöke valószínűleg Svehla volt miniszterelnök lesz.

Svehla a múlt parlamenti ciklusban betegségére való tekintettel lépett vissza a miniszterelnökségtől, azonban egészségi állapota most megjavult, ugyanúgy újból az agrárpárt élére állt.

Benes minden valószínűség szerint megvált a külügyminiszterségtől.

Benes

Benes Eduard a csehszlovák köztársaság megalakítása óta, tehát tizenegy esztendő óta külügyminiszter. Működésében igen jelentős diplomáciai sikereket ért el. Benes most Masaryk elnök egyenes kivánságára a belügyi tárca vezetését veszi át. Az új külügyminiszter dr. Profta, Benes eddigi helyettese lesz, igazságügyminiszter Dérer Iván pozsonyi szlovák szocialista ügyvéd.

Masaryk elnök azt a ki-

vánságát fejezte ki, hogy új koalíció alakuljon. Ebben valamennyi kormányképes párt résztvesz s az új koalíciónak a parlamentben kétharmadtöbbsége lesz.

A szlovák néppárt végrehajtó bizottsága pénteken Rózsahegyén ülést tartott, amelyen Hlinka beszámolt a politikai helyzetről. Az ülés főtárgya a második skrutínium jelöltjeinek listája volt. Tuka jelöltségének ügyében az ülés a következő határozatot hozta:

— A párt a leghatározottabban állást foglal az ellen, hogy Tukának kell az első mandátumot kapnia skrutínium jelöltjeinek listája volt. Tuka jelöltségének náriusa megbízást kap, hogy Tukával lépjen érintkezésbe és vele tárgyalja meg azt a kérdést, vajlon a párt számára opportunus-e, hogy Tuka elfogadja a mandátumot.

Mint híre jár, Tuka elfogja utasítani a mandátum elfogadását és meg fog elégedni pártjának pusztá hálájával és bizalmával, annál is inkább, mert pártja, amely előreláthatólag résztvesz a kormányban, garantálni tudja Tukának, hogy Masaryk elnök a jövő évben betöltendő nyolcvanadik születésnapja alkalmából kiadandó általános amnesztia során Tuka kegyelmet kap. Amennyiben Tuka amnesztia kapna, egy időre visszavonulna a politikától, de később ismét résztvenne pártja munkájában és a legközelebbi választásokon ismét fellépne.

Elrendelik a népszavazást Németországban

A választók közül több mint tíz százalék nyilatkozott a népszavazás elrendelése mellett

Berlinből jelentik: A német választópolgárság körében a német nemzeti párt akciója sikerrel járt s az elrendelt népközvetkezési eljárás azt eredményezte, hogy

el kell rendelni a népszavazást abban a tekintetben, hogy Németország elfogadja-e a Young-tervezet életbe lépését vagy pedig azt kívánja, hogy azokat az államférfiakat, akik a Young-tervhez hozzájárultak, vád alá helyezték.

A német alkotmány értelmében ahhoz, hogy valamely kérdésben népszavazást rendeljenek el, ugynevezett népközvetkezési eljárást kell bevezetni s ha ennek során a választóknak több mint tíz százaléka úgy nyilatkozik, hogy a népszavazás elrendelendő, a kormánynak le kell szavatni a német népet, amely különben csak az alkotmány megváltoztatása vagy a birodalmi elnök megválasztása kérdésében szavaz.

A Hugenberg-konzern kezében lévő német nacionalista sajtó, amely elkezdett harcot folytatni Siresemann ellen, a hágal konferencia befejezése után a

népközvetkezési eljárás megindítása érdekében kezdett agitációt. Ugyanez a sajtó azzal is agitál, hogy Hindenburg elnök kívánja a népszavazás elrendelését. Hindenburg cáfolatot adott ugyan ki, ebben azonban főleg azt cáfolta, hogy a felelős államférfiak vád alá helyezését kívánja, nyilatkozata azonban szabadon hagyta a fajvédő sajtó számára az agitáció útját.

A múlt héten befejezték a szavazatok egy részének összeszámolását. Összeszámolták a nagy városokban leadott szavazatokat s ez alkalommal kiderült, hogy

a német városokban a szavazó polgároknak csak 5.4 százaléka kívánja a népszavazás elrendelését, míg a nagy többség a népszavazás ellen van, tehát nem ellenzi a Young-szerződés életbe lépését.

A városi szavazatok összeszámolásából a birodalmi kormány azt a következtetést vont le, hogy a népszavazás elrendelésére nem kerül a sor. Pénteken éjjel azonban mikor az összes szavazatok összeszámolását befejezték, kiderült, hogy

a választópolgárságnak több mint tíz százaléka a népszavazás elrendelése mellett nyilatkozott. A szavazás végső eredménye az, hogy a 13 millió szavazó közül több mint 1.300.000 a népszavazás elrendelése mellett szavazott. A nacionalista sajtó agitációja következtében a választópolgárság tízedrészénél kilencszerrel többen szavaztak a népszavazás elrendelése mellett.

Ez a szavazás nem jelenti azt, hogy Németország visszautasítja a Young-tervezet életbe léptetését,

mert ehhez az összes szavazatok 51 százalékának a szavazata szükséges, ami azt jelentené, hogy a német nemzeti pártnak egymagának több szavazata van, mint az összes pártoknak együttvéve, ami teljesen lehetetlennek látszik.

A szubotici mezőgazdasági kongresszus határozatai összhangban állnak a kormány szándékaival

Dr. Franges Ottó földművelésügyi miniszter nyilatkozata

Beogradból jelentik: Az október 27-ikén Szuboticián megtartott országos mezőgazdasági kongresszus határozatai eljutottak Beogradba s a földművelésügyi minisztérium áttanulmányozta a kongresszuson hozott rezolúciókat.

A Napló beogradi munkatársa beszélgetést folytatott ezzel kapcsolatban dr. Franges Otto földművelésügyi miniszterrel, aki munkatársunknak a következőket mondotta:

— A szubotici mezőgazdasági kongresszus, mint

ismeretes, a vajdasági gazdasági körök kívánságára a határozatok egész sorát hozta meg a Vajdaság mezőgazdaságának fejlesztése érdekében. A kormány és a földművelési minisztérium örömmel látja, hogy a kongresszus határozatai olyanok, amelyek összhangban állnak a kormány szándékaival. A földművelési minisztérium már több olyan intézkedés meghozatalán dolgozik, amely abban a szellemben igyekszik a mezőgazdasági termelést eredményesebbé tenni, amint azt a szubotici kongresszus kívánta.

Ötszáznál több sebesülés történt Bukarestben a földrengés miatt

Negyvenöt másodpercig tartottak a lökések

Bukarestből jelentik: A csütörtök éjjeli romániai földrengés méreteiről csak most érkeznek hiteles jelentések. Már az első lökések olyan hevesek voltak, hogy többen a földreestek és az izgalmtól magában Bukarestben több mint százan ájultak el.

A román földtani intézet megállapítása szerint Románia területén soha ilyen erejű földrengés még nem volt.

Legerősebben érezték a földrengést Buzeu környékén, továbbá Brailában, Galacban és a Prahova-völgyi petroléumtelepek körül.

Bukarestben a postapalotában volt a legerősebb a lökés, amitől több nő elájult, ugyhogy orvost kellett hozzájuk hivatni.

lett hozzájuk hivatni.

Bukarestben a mentők 518 esetben nyújtottak első segélyt azoknak, akik a földrengés alkalmával rájuk hulló tárgyaktól megsebesültek.

Bardalec községben a templom beomlott. Szerencsére a templomban nem tartózkodott senki. Egy másik községben az iskola omlott be és több tanuló könyvében megsebesült. Bukarestben a Britannia-szálló homlokzata a padlástól a pincéig megrepedt.

A földrengés pontosan 8 óra 55 perckor kezdődött és 45 másodpercig tartott. A lakosság azonban csak 15 másodpercig érezte a lökéseket, a további lökéseket csak a műszerek fogták fel.

A munkáspárt győz az angol községi választásokon

A konzervatívok minden kerületben veszítenek, a munkáspárt mindenütt megerősödik

Londonból jelentik: Pénteken kezdődtek meg Angliában és Walesben a községi választások. Az eddig ismert eredmények a polgári lapok szerint a következők:

A konzervatívok nyertek 11 mandátumot, veszítettek 66 mandátumot. A liberálisok nyertek 13, veszítettek 28 mandátumot. A munkáspárt nyert 102, veszített 12, a pártokivüliek nyertek 10 mandátumot, veszítettek harmincat.

tek harmincat.

A Daily Herald megállapítása szerint a munkáspárt nyeresége 125 mandátum, vesztesége 11 mandátum.

A végleges eredményt csak a jövő héten teszik közzé. A helyzetre jellemző, hogy a munkáspárt nemcsak az ipari és a kikötő városokban, hanem földművelő vidékeken is mindenütt tért hódított.

Bankrablásért letartóztatták a volt beregszászi detektívfelügyelőt

A rablóbandának tagja volt a kifosztott bank pénztárosa is

Ungvárról jelentik: Szenzációs letartóztatások tartják izgalomban Beregszász lakosságát. A rendőrség letartóztatta Petrics József detektívfelügyelőt és Rosenfeld Oszkár banktisztviselőt, a beregszászi Duna-bank pénztárnokát, akikről kiderült, hogy egy rablóbanda élén álltak és ők fosztották ki öt évvel ezelőtt a Duna-bank pénztárát.

Közel öt éve annak, hogy a Duna-bank beregszászi fiókja névtelen levelet kapott, amelyben az ismeretlen levélíró előadta, hogy a vonaton utazott és hallotta, amint szomszédjai német nyelven megbeszéltek, hogy a Duna-bank beregszászi fiókjába betörnek. A Duna-bank igazgatója nyomban felvitte a levelet a rendőrségre és kérte, hogy a bank felügyeletére rendeljenek ki két ügyes detektívet. A bank felügyelősége és a készülő betörés megakadályozására Blecha akkori rendőrbiztos Somogyi detektívfelügyelőt és Petrics detektívet küldte ki, akik hónapokon keresztül a bankban töltötték az éjszakát. A betörők azonban nem jelentkeztek és miután a bank megunt az ör-

zési díj fizetését, beszüntették az éjszakai felügyeletet.

Alig egy hónappal azután, hogy a detektívek abahagyták a bank éjjeli őrzését, megérkeztek a bejelentett betörők, a bank vaskasszáját kulccsal kinyitották és a benne levő 360.000 koronát elvitték.

A rendőrség nagy apparátussal látott hozzá a nyomozáshoz, amelyet Somogyi és Petrics detektívek vezettek. Hét hónapi nyomozás után a rendőrség kezére juttatták Kaszás Mária beregszászi leányt, aki a nyomozás adatai szerint az egyik tettes barátja volt és így tudomása volt a betörésről is. Kaszás Mária tagadott, azonban Somogyi és Petrics vallomásai alapján hathavi fogházra ítélték. A leány már ki is töltötte büntetését, amikor Blecha rendőrbiztos meglepő nyomra jutott, amely Somogyi detektívfelügyelőt vezetett, de mire Blechának sikerült bizonyítékokat szereznie, Somogyi váratlanul eltűnt Beregszászról és mint később kiderült, Jugoszláviába menekült. Jugoszláviából levelet intézett dr. Strauszmann József beregszászi ügyvédhez és közölte vele, hogy semmi része nincs a betörésben s amennyiben salvus conductust adnak neki, hajlandó Beregszászba jönni. Az ügyészség azonban a menlevelet nem adta meg Somogyinak és ezzel a Duna-banki betörés aktái lezárultak.

A betörést már el is felejtették Beregszászon, amikor az a meglepő hír érkezett, hogy Somogyi rablógyilkosság gyanúja miatt Romániában letartóztatták és Somogyi kihallgatása alkalmával bevallotta, hogy ő követte el a Duna-banki betörést. Megnevezte bűntársait is, Petrics József detektívfelügyelőt, aki tudott a betörésről és hallgatásért 35.000 koronát, azonkívül Rosenfeld Oszkár, a Duna-bank pénztárnokát, aki a kulesot Somogyinak másolat készítése céljából átadta és ezért 15.000 koronát kapott.

A beregszászi rendőrigazgatóság Blechát írta meg a nyomozással, aki csütörtökön vitte el Petrics és Rosenfeldet Kolozsvárra a szembesítéshez. A szembesítésnél Somogyi megismételte vallomását, azzal a változtatással, hogy Rosenfeld nem 15.000, hanem csak 9.000 koronát kapott. Petrics és Rosenfeld tagadnak, azonban Somogyi beismertő vallomásán kívül már egyéb bizonyítékok is vannak ellenük.

Gyászünnepegy Beogradban a francia hősök sirjánál

Dard követ beszéde a jugoszláv-francia barátságról

Beogradból jelenti az Avala: Szombaton délelőtt lélekemelő ünnepség volt a beogradi temetőben a jugoszláv területen elesett francia hősök sírjénél. Dard francia követ, Roset tábornok, francia katonai attasé és a francia kolónia tagjainak részvételével gyászmisét rendeztek a világháború hőseinek sírhalmánál. A misén résztvett Ploenis beogradi osztrák követ, valamint a tartalékos tiszték egyesületének elnöksége is.

A gyászmise befejezése után Dard követ beszédet mondott az emlékműnél, amelyben megemlékezett arról, hogy a múlt évben ugyanerről a helyről Franchet d'Esperay tábornok tartott emlékbeszédet, aki azért jött el, hogy az ő parancsnoksága alatt elesett hősök emléke előtt tiszteljen. Megemlékezett a francia frontarcosok nyári beogradi látogatásáról, valamint arról a magasztos ünnepségről, amelyet legutóbb Ljubljánában Napoleon emlékművének felavatása alkalmával rendeztek.

— Napoleon hadseregének áldozatai és a nagy háború hősei az az örök kapcsolat, amely megerősíti a két ország közötti baráti kötelékeket. — mondotta a francia követ, aki arra kérte a jelenlévőket, hogy néma csenddel adózzanak az elesett hősök emlékének. A közönség megindultan hallgatta végig az emlékedett szellemű beszédet s a francia kolónia és több beogradi intézmény koszorút helyezett a hősök emlékszozára.

A beljei uradalom és a mezőgazdasági munkások

Az állami uradalmak központi igazgatósága utasította a beljei igazgatóságot, hogy hagyja meg a munkások régi fizetését

Noviszadról jelentik: A beljei állami uradalom munkásainak egy nagyobb küldöttsége még ez év májusában megjelent a Noviszadon székelő vajdasági munkáskamaránál és bejelentést tett arról, hogy az uradalom igazgatósága a munkások évi fizetését harmincnégy százalékkal le akarta szállítani. A beljei mezőgazdasági munkásoknak pragmatikájuk volt, de ezt az igazgatóság meg akarta szüntetni és szerződést kínált, amely azonban az érvényben levő fizetéseknek alig hatvan százalékát biztosította a munkások számára.

A vajdasági munkáskamara a kamarák beogradi főtákarása útján interveniált az ügyben és beadványában pontos adatokkal támasztotta alá azt az állítást, hogy az igazgatóság által ajánlott új szerződés kedvezőlenebb a munkásságra nézve, mint a pragmatika. A beljei mezőgazdasági munkásoknak a pragmatika szerint készpénzben és természetbeni járandóságokban mintegy tizenkétezer dinár évi jövedelmük volt, az ajánlott szerződés azonban hétezer dinárra csökkentette volna ezt a jövedelmet.

A kamara intervenciója teljes sikerrel járt és a beljei uradalom igazgatósága visszavonta követelését. Néhány héttel ezelőtt azonban az igazgatóság újból felszólította a munkásokat a szerződés aláírására és kijelentette, hogy a pragmatikát hatályon kívül helyezi.

A vajdasági munkáskamara ez alkalommal közvetlenül az állami uradalmak beogradi központi igazgatóságánál interveniált a munkásszerződéses ügyben. A kamarához most érkezett le a központi igazgatóság válasza, amely közli, hogy a központi igazgatóság utasította a beljei uradalom vezetését a pragmatika további fenntartására, illetve a munkások régi jogaikban való meghagyására.

ÜDÉN ÉS JÓKEDVVEL LÁTUNK A MUNKÁHOZ

ha testünket tiszta fehérnemű takarja. A lehetőséghez képest gyakran váltsunk fehérneműt, hiszen ma a mosás már nem fáradság. A jó minőségű szappan a legnagyobb kímélés mellett vakító fehérre tisztítja fehérneműnkét. 80 év óta mindenütt bevált a tiszta és jó minőségű.

SZARVAS VÉDJEGYŰ
SCHICHT SZAPPAN

„Beograd harmincöt perc alatt“ Maurice Dekobra érdekes cikke a jugoszláv fővárosról és a szláv lélekről

Beogradból jelentik: Maurice Dekobra, a világhírű francia író, aki jelenleg — mint ismeretes — Beogradban tartózkodik, az egyik beogradi lap kérésére röviden összefoglalta impresszióit Beogradról. Dekobra cikke, amelynek címe: *Beograd harmincöt perc alatt*, a következőképpen hangzik:

— Ahg érkeztem meg Jugoszlávia fővárosába, itten ismerőseim és jóbarátain nyomában megrohantak a kérdéssel:

— *Hogy tetszik Önnek Beograd?*

Nem felelhettem nekik mást, mint azt, hogy várjanak kissé, amíg felhuzom félmértődes eszámimat és beszélgülöm a várost. Pénteken, amint amerikai gyorsasággal elfogyasztottam a kitűnő fekete kávé, elindultam a város megtekintésére. Az első, amit megállapíthattam, az volt, hogy *olyan szép és nagy park, mint a beogradi Kálmegdan parkja, egész Európában nem található.* A pompás sétányok, a kifogástalanul ápolt és karbantartott növényzet és a gyönyörű panoráma annyira elragadtak, hogy így kiáltottam fel:

— *Egyedül ezért a parkért érdemes megenni az utat Európa bármelyik nagyvárosából Beogradba.*

— Egyébként — folytatja Dekobra — maga a Kálmegdan is gyönyörű és felejthetetlen benyomást kelt a szemlélőben. Megnéztem a királyi palotát is és megállapítottam, hogy az az építészetnek valóságos remeke. Kár, hogy kissé tulságosan be van ékelve a házak közé és így a palota architektónikus szépségét nem érvényesülnek kellőképpen. Megleptek a rendezett, nyilegyenes világvárosi utcák, a hatalmas bérpaloták és szinte lenyűgözött a főváros lüktető forgalma. Sz-

lárd a meggyőződés, hogy Beogradban néhány éven belül felépítik az első felhőkarcolót is. A város panorámája a Száva felől helyzeti megoszlás tekintetében erősen emlékeztet Newyorkra. A paloták remek sora itt is ugy öleli körül a Szávát, mint a newyorki felhőkarcolók koszorúja a Hudson.

— Különbözik nekem az a véleményem, hogy a legnagyobb bünt követi el lelkeserete ellen az, aki egy európai nagyvárosról néhány órai tartózkodás után véleményt mer mondani. Egy ilyen minden ízében, fővárosi jellegű helyet, mint Beograd, nem szabad röpké impressziók alapján elbírálni. Egyszerűen tehát most nem írok többet. Annál nagyobb örömmel szolgát, hogy ittartózkodásom során én is megemlékezhetek arról a meleg, mely és őszinte barátságról, amely Franciaország és Jugoszláviát fűzi egymáshoz. Ami az én személyemet illeti, engem mindig rendkívül érdekelt és lekötött a szláv lélek. Az a véleményem, hogy azok az írók, akik a szláv pszichét egyszerűen a nemfődomsági jelszavával, a „*slavstvo*” szóval jellemzik, a legnagyobb mértékben tévednek. A szláv léleknek számos olyan értékes sajátossága van, amely élesen karakterizálja és sok tekintetben a többi európai népfaj fölé emeli. A miszticizmus, a lelkesedés, az őstönös jószág és a meggyőződés ereje csupa olyan sajátosságok, amelyek jobban jellemzik a szláv népet, mint a „*slavstvo*”.

Maurice Dekobra ezután a következőket írja:

— Természetesen a nőkről is szeretnék hallani valamit tőlem. Nos, nem akarom üres szalobkókkal illetni a szláv nőt, de bevallom, hogy mindig csodál-

tam a szláv női lélek tartalmasságát. A szláv nő általában véve melancholikus temperamentum, de ebben a melancholikusban rengeteg az érték és a báj. A legkomplikáltabb női lelkeket a szláv faj termelte ki és a szláv nő alakjáról vészték a legmaradandóbb és legművészebb irodalmi szobrokat is.

A süket leány tragédiája

Halálra gázolt a vonat egy csonopljai leányt

Odzsacról jelentik: Halálos kimeneteli szerencsétlenség történt szombaton reggel Veprovac és Csonoplja között a vasuti vonalon. Az Odzsaci felő rokozó személyvonat elütött egy leányt, akit a kerekek összeroncoltak.

Gerrich Teréz harminckétéves veprováci leány szombaton reggel azzal ment el hazulról, hogy Csonoplján munkát akar keresni. A vasuti sínek mellett haladt és már több kilométert gyalogolt, amikor beérte a személyvonat. A mozdonyvezető észrevette, hogy valaki a sínek mellett megy és ezért több jelzést adott, a leány azonban ennek ellenére sem tért le a sínekről, úgyhogy néhány pillanattal később bekövetkezett a szerencsétlenség. A mozdony elütötte a leányt, aki a kerekek alá került. A vonatot azonnal lefékeztek és a vasuti személyzet kiemelte a még élő, de eszineletlen állapotban levő Gerrich Terézt a kocsik alól és kórházba akarták vinni, de mire a vonat Filipovóra ért, a szerencsétlen leány belehalt borzalmas sérüléseibe.

A nyomozás során megállapították, hogy Gerrich Teréz nagyot hallott és így a mozdonyvezető jelzéseit sem hallotta meg, mert máskülönbön bizonyára letért volna a sínekről.

Szivenlőtte magát Szuboticán egy szentai bankhivatalnok

Az öngyilkosság okát még nem lehetett megállapítani

Szombat délelőtt értesítették a szubotical rendőrséget, hogy a Nacional szálloda egyik szobájában öngyilkosságot követett el Jakovljevic Simon harmincéves volt szentai állami adóhivatali tisztviselő.

Jakovljevic Simon pénteken délután kis csomaggal érkezett meg Szentáról. A vasutállomásra egyenesen a Nacional szállodába ment és kibérelt egy szobát. A bejelentőlapra Jakovljevic Simon tisztviselőnek írta be magát, felment a szobájába letette a magával hozott csomagot, majd pár perc múlva eltávozott. Nyolc óra tájban tért vissza ismét és mielőtt felment a szobájába, fél liter forrált bort rendelt, amelyet a szobájába kéretett. A bort nemsokára felvitték és Jakovljevic rövid idő alatt elfogyasztotta. Nemsokára ezután csöngetett és újabb fél liter forrált bort rendelt.

Szombaton délelőtt a vendég nem jelentkezett. A többi szobát már mind kitakarították és már csak a Jakovljevicé volt hátra. Tizenegy órakor a szobabasszony bekopogott a szobába, de nem kapott választ. Be akart nyitni, de az ajtó be volt zárva. Miután többszöri kopogtatására és kiáltására sem jött felelet, rosszat sejtve lement a portásfülkébe és érdeklődött a vendég felől. Itt azt a választ kapta, hogy Jakovljevicnek még a szobájában kell lennie. Újabb kopogtatást, majd feltörték az ajtót és beléptek a szobába. Az ágyon mozdulatlanul feküdt Jakovljevic az ágy mellett a földön ott hevert egy kis revolver, Jakovljevic felig levetközve feküdt az ágyon és szíve fölött kis darabon véres volt az inge.

Értesítették a rendőrséget, ahonnan Cankovic Miodrag rendőrkapitány, a bünygyi osztály vezetője, Medakovic Dusan ügyeletes rendőrkapitány és dr. Gyurkics Miletta rendőrorvos mentek el a szállodába. Az orvos már csak a beállott halált állapíthatta meg. Jakovljevic a mellébe lőtt és a golyó átfurva a szívet, azonnali halált idézett elő. Megállapították, hogy az öngyilkosság a kora hajnali órákban történt. A kis kaliberű revolver dörrenését sem a szálloda személynete, sem pedig a szomszédos szobák lakói nem hallották és a holttest helyzetéből következtetve, valószínűleg tartja a rendőrség, hogy Jakovljevic a takarót magára huzva süttötte el a fegyvert.

A rendőrség átkutatta az áldozat ruháit, de abban okmányain és néhány száz dinárban kívül egyebet nem találtak. A szoba-asztalán azonban két nyitott levél feküdt. Ezekből a levelekből, amelyek közül egyik Jakovljevic feleségének, a másik pedig egy szentai bank igazgatójának szól, megállapították, hogy Jakovljevic legutóbb egyik szentai bankban volt alkalmazásban, mint hivatalnok. A feleségéhez írt hucsulatban többek között azt írta, hogy haláláért senkinek sem okol, de az öngyilkosság okát ebben a levélben nem említette. A másik levélben azonban célzásokat tett arra, hogy egyik hivatali fölöttesének vele szemben tanúsított magatartása keserítete el.

A rendőrség utasítására a mentők a hullaházba szállították Jakovljevic holttestét. Az öngyilkosságról azonnal értesítették a szentai rendőrséget és ennek útján Jakovljevic feleségét.

Munkásszálloda Beogradban

Tíz dinárért szállást, reggelit és vacsorát kapnak a Beogradban állástkereső munkások

Beogradban, mint megirtuk, fontos szociális intézmény nyílik meg a napokban. A Milos Pocerca-ucca 2. szám alatt az állás nélküli férfi munkások, a Mletacska-ucca 4. szám alatt pedig a munkanélküli és állást kereső női munkások részére alapítottak menedékhelyet. A modernül és higiénikusan felszerelt helyiségekben a munkások öt dinárért éjszakai szállást, fürdőhasználatot, további öt dinárért pedig vacsorát és reggelit kapnak. A munkáskamara központja az intézmény megnyitására értesítette az összes kirendeltségeit és utasította azokat, hogy a Beogradban munkát kereső munkásokkal közölkék az intézmény megnyitását. Azok, akik az éjszakai szállásért járó öt dinárt sem tudják megfizetni, forduljanak a helyi munkáskamarai szervezethez, vagy ilyen hiányában a község, vagy város illetékes hivatalához, amely díjtalanul ad ki részükre egyszeri vagy többszöri éjszakai szállás igénybevitelére jogosító utalványt. A munkásszálloda nevet viselő intézmény 250 ággyal férfi osztálya október 30-án megkezdte működését, míg a száz ággyal női osztályt november első felében nyitják meg. Mind a két helyre délután hat óráig este kilenc óráig vesznek fel szállásért jelentkezőket. Tíz óráig felveszik azokat, akik ebben az időben érkező vonattal jönnek Beogradba, tíz óra után azonban senkit sem fogadnak be a szállodába, ezért a munkáskamara felhívja a munkásokat, hogy lehetőleg korábban érkező vonatokkal utazzanak Beogradba.

Az intézményt Beograd város alapította és az ügyek vezetésére bizottságot választottak, amelyben két-két taggal képviselteti magát Beograd város, a szociálpolitikai minisztérium és a beogradi munkáskamara. Ez a bizottság utalványokat adott ki, amelyeket megküldtek az egyes munkáskamaraik képviselőinek és helyi hatóságoknak és a Beogradban munkást kereső személyek ilyen utalványokat a díj lefizetése ellenében lakóhelyükön is kaphatnak.

A szállodát olyan munkásszemélyek is igénybe vehetik, akik nem alkalmazást keresnek Beogradban, hanem átutaznak, vagy csak dolgukat végezni jönnek oda. Az ilyen személyek azonban 20 százalékkal többet, vagyis egy szállásért, vacsoráért és reggeliről 12 dinárt fizetnek, ezenkívül igazoltnok kell, hogy hol és kinél vannak alkalmazásban.

Halál a mezőn

A bíróság felmentett egy tavankuti asszonyt a gondatlanságból okozott emberölés vádjáról

A szubotícai törvényszéken szombaton tárgyalta dr. Vasziljevics Ljuba tanácselnök büntetőtanácsa a gondatlanságból okozott emberölés vétségével vádolt Tosenberg Simonné, született Fuchs Magda tavankuti asszony bűnügyét.

Tosenberg Simonné ez év május 31-ikén egyfogatu kocsin gazdája megbízásából ebédet vitt a tanyaházba a mezőn dolgozó emberek részére. Ekkor történt, hogy az asszony Tosenberg Ignác hetvenéves embert, aki az uton egy tehenet őrzött, a kocsival elütötte. Az öreg az esés folytán agyrázkódást szenvedett és meghalt.

A tárgyaláson a vádat dr. Mátics Alekszandar államügyész képviselte, a vádolt asszonyt Pilies György ügyvéd védte. Az elnök megnyitva a főtárgyalást, ismertette a vádat és megkezdte a vádolt kihallgatását. Tosenberg Simonné előadta, hogy nem érzi magát bűnösnek. A kérdéses napon, amikor kocsijával a tanyáról elindult a mezőre, a tavankuti uton haladva, az ut emelkedéséhez ért, ahol a ló valamilyen megbokrosodott és vadul futni kezdett. Igyekezett a száguldó lovat visszatartani, de ez nem sikerült. Amikor az emelkedésen áthaladva, a lejtőre ért, a ló még gyorsabban vágatott, miután az utnak ott körülbelül két méteres esése van és ekkor látta, hogy az ut közepén az öreg Tosenberg Ignác áll, aki a mezőn legelő tehenére vigyázott. Az öreg háttal a kocsi felé fordulva állt és miután teljesen süket, nem hallotta a kocsiörgést, sem a kiáltásokat. Nemcsak a vádolt asszony kiáltott, hanem a mezőn dolgozó Fink György tavankuti tanító is intgetett az öregnek. Ez azonban ügyet sem vetett a figyelmeztelésekre, nyugodtan állt az uton és dudogtatott. Közben a kocsi elérte és a kerekek elütötték. Az aggastyán, aki a kocsin ülő asszony férjének, Tosenberg Simonnak nagyapja volt, hanyattesett, agyrázkódást szenvedett és rövid idővel aztán meg is halt.

Ezután Fink György tanítót hallgatta ki a bíróság, aki elmondotta, hogy az ut, ahol az eset történt, erősen lejtős és keskeny. Az ut közepén állt az öreg Tosenberg Ignác. Ő mintegy harminc lépésre lehetett a helytől, ahol a szerencsétlenség történt és látta, hogy az asszony minden erejével fel akarta tartani a száguldó lovat, kiáltott, ő maga is futott az öreg felé és intgetett neki. Az öregember azonban ügyet sem vetett a jenyegető veszedelmére.

Esőben, szélben, hóban

1253

NIVEA-CREME

A szél és a rossz idő, hideg és nedvesség arcéből állandóan rendkívül fontos éltető anyagokat vonnak ki és elősegítik ezzel a korai ráncokképződést. Bőrnek azonban szabad levegőre van szüksége és a Nivea-krém megóvja az időjárás káros behatásaitól. Csak a Nivea-krém tartalmazza a bőrről azonos Eucerin (t): ezen alapszik hatása is, mert ez megóvja a bőr érzékeny szöveteit a kiszáradástól és előjött veszi a ráncokképződésnek. Őrizzé meg fiatalos arcát a Nivea-krém mindennapi használatával.

3, 5, 10 és 22 dináros dozások.
9 és 14 dináros tubusok.

Főlerakat: MARIBOR, MELJSKA CESRA 56.

Tosenberg István volt a következő tanu, aki a szerencsétlenül járt öregember édesapja volt. Kijelentette, hogy az esetről nem tud semmit és kártérítést nem követel. A bizonyítási eljárás ezzel véget ért. Dr. Mátics Alekszandar államügyész vádbeszédében fenntartotta a vádat. Pilies György védőbeszédében kifejtette, hogy nem lehet szó gondatlanságról, hanem csakis egy sajnálatos véletlen szerencsétlenségéről. Felmentést kért. A bíróság ezután meghozta ítéletét, amely szerint Tosenberg Simonné felment az ellene emelt vád alól. Az ügyész tudomásul vette az ítéletet, amely ezáltal jogerőssé vált.

Vámfegyverszünetet készít elő a Népszövetség

A gazdasági béke útja a kölcsönös forgalmat korlátozó intézkedések megszüntetése

Genéből jelentik: A népszövetségi tanács gazdasági bizottsága pénteken délután közzétette a vámfegyverszünet előzetes tervezetét.

A bizottság jelentése ezt a javaslatot úgy jellemzi, hogy ez az egyes államok között fennálló gazdasági szerződések fenntartásával a kölcsönös forgalmat gátló vámvédelmi intézkedéseket akarja enyhíteni. A tervezet kivételes helyzetekre is gondol és kivételes esetben lehetővé teszi a vámvédelmi intézkedések fenntartását.

Amennyiben ez a tervezet egyes államoknál kedvező fogadtatásra talál, akkor a Népszövetség januári ülésén napirendre tűzik. Népszövetségi körökben úgy vélik, hogy igen sok állam kész lesz két-három évre vámfegyverszünetet kötni. Ez esetben februárban nemzetközi gazdasági értekezletet hívnak össze az európai gazdasági politikai békés alapjainak megteremtése érdekében.

A cárevics és barátja — a clown

Giocomo Cereni hazatérése Oroszországból

Rómából jelentik: Az olasz királyné egy clownt fogadott kihallgatásnak, aki a cári család utolsó üdvözlét hozta magával Oroszországból. Ez a clown ugyanis jóbarátja volt a cárevicsnek, az állandóan betegeskedő Alexejnek, akit közvetlenül a cári család meggyilkolása előtt látott utoljára Jekaterinburgban. Pzalkalommal a cár egyik leánya megkérte, hogy vigyen egy levelet az olasz királynénak. Az olasz clown szívesen vállalta ezt az utolsó szíveskedést, amit a Romanowoknak tehetett és most sok viszontagság után, amelyeknek során nem egyszer az életét is kockáztatta, a levelet tényleg elhozta rendeltetési helyére.

A clown, akit Giocomo Cereni-nek hívnak, valamikor világhírű volt. Kisgyerek korában megszőkött a szüleitől és egy cirkuszhoz csatlakozott, amely a szomszéd faluban ütötte fel sátrát. A cirkusz igazgatójának megtetszett a gyerek és először mint istállófiút alkalmazta. Csakhamar felismerték azonban szatirikus tehetségét és néhány év múlva Cereni már jóhírű bohóc volt. Amikor már mindenütt ismerték a nevét, elhatározta, hogy turnéra megy Oroszországba. Városról-városra járt Oroszországban és mindenütt nagy sikerei voltak. 1912-ben az a kitüntetés érte, hogy Carskoje-Seloha hívták, hogy a beteg cárevicset felvidítsa mókáival. Már kómikus maszkja is mosolyra derítette a kis trónörökösöt, mókáin pedig szívőből nevetett. Hosszu órákon keresztül mulattatta Giocomo a cárevicset és a cárné, aki boldog volt, hogy beteg fiát valaki ilyen jól megnevetette, fejedelmi összeget nyújtott át a clownnak és meglátta, hogy minél gyakrabban keresse fel az udvart Ettől a naptól kezdve Giocomo Cereni gyakori látogatója volt a cári palotának.

A forradalom kitörése után, amikor a cári családot száműzték, Cereni azzal a tervvel foglalkozott, hogy visszatér hazájába, előbb azonban még bucsút akart venni kis barátjától, a cárevicstől. Nagy nehé-

ségek után jutott el Jekaterinburgba, a cári család utolsó tartózkodási helyére. Giacomónak itt sikerült bejutni a cári családhoz és beszélhetett a cárevicssel. Alexej a clownnak ajándékozta fényképét, amelyre a következőket írta:

— Látod Giacomo, a cárok hatalma éppolyan mulandó, mint a clownok sikere. Vége van a te oroszországi uralkodásnak is.

Cereni meghatva bucsuzott a cárevicstől. Ekkor megjelent a szobában a cár egyik leánya és egy levelet adott át a clown-nak azzal a kéréssel, hogy juttassa azt el az olasz királynénak. Cereni megígérte, hogy mindent megtesz e kérés teljesítése érdekében.

A legagyabűrtabb furfangokkal sikerült Szibérián átjutnia és átérnie a Fínai határt. Onnan Japánba, majd Kaliforniába ment és Amerikán keresztül tért most haza. Ez a kalandos utazás hosszú évekig tartott, míg végre Cereni nemrég megérkezett Olaszországba. Közben megöregedett és jökévéből is sokat vesztett, a cár halott leányának levelét azonban híven megőrizte. Az olasz királyné mélyen megrendülve hallgatta a clown elbeszélését, hálásan megköszönte a clown hűségét és gondoskodik arról, hogy Cereni öreg napjaira nyugodtan és gondtalanul élhessen.

O. V. B. C.

Az egyetlen tagból álló „Oszijeki Vörös Banditák Clubja” a törvényszék előtt

Oszijekről jelentik: Érdekes bűnügyet tárgyalhat legutóbb az oszijeki törvényszék. A vádlottak padján Mauk Ferenc oszijeki gyármunkás ül, akit az ügyesség azzal vádolt, hogy éjszakánként idején behatolt Schachter Haclé oszijeki nagykereskedő hálszobájába és életveszélyes fenyegetésekkel arra kényszerítette a kereskedőt, hogy minden otthon őrzött készpénzét, mintegy tízezer dinárt adja át neki.

A nagykereskedő lakása közvetlenül az üzlethelyiség mellett van. A kritikus éjszakán közvetlenül éjfél után a kereskedő arra riadt fel mély álmából, hogy valaki kívülről fesszegt a hálszoba uccára nyíló ablakát. Schachter felkelt és az ablakhoz ment, de abban a pillanatban, amikor ki akart nézni, egy villamos zseblámpa erős fénye verődött az arcába. Az erős fénytől visszahökélt és a következő pillanatban egy álarcos férfi toppant elébe, aki kezében hatalmas hálózsakot tartott.

— Rögtön fekdődjön vissza az ágyba — parancsolta az ismeretlen.

A kereskedő engedelmességet, az éjszakai látogató pedig kutató körtra indult a szobában. Felforgatta a szekrényeket és fiókokat, pénzt azonban sehol sem talált, mire visszament a hálszobába és szó nélkül egy cédulát nyújtott át a kereskedőnek. A cédulán a következő szöveg állt: »Az oszijeki vörös banditák klubja Schachter nagykereskedőt nagyobb pénzbüntetésre ítélte. Szíveskedjék jelentevő tagunknak minden itthon levő pénzt átadni, ellenkező esetben a halál fia.«

Schachter felkelt és az egyik fiók felé ment, ahol a pénzeszközöket őrizte. Közben észrevétlenül a telefonkészülék mellé akart kerülni, a bandita azonban észrevette szándékát és egyetlen haltacsapással használhatatlanná tette a készüléket. A kereskedő ezután tízezer dinárt adott át a rablónak, aki miután meggyőződött, hogy több pénz nincs a lakásban, ráparancsolta a kereskedőre, hogy husz percig ne merjen megmozdulni, majd az ablakon keresztül eltávozott.

Másnap reggel Schachter jelentést tett a rablásról a rendőrségen, amely a vakmerő bandita kézrekerítésére erélyes nyomozást indított. A nyomozás két nap alatt teljes eredményre vezetett és a rendőrség a rablót Mauk Ferenc munkás személyében lefoglaltatta.

A törvényszéki tárgyaláson Mauk beismerte a rablást és elmondotta, hogy nem voltak büntérsai. A cédulát, amelyet a kereskedőnek átadott, csak azért írta alá az »oszijeki vörös banditák« nevében, mert így nagyobb hatást várt a fenyegetéstől. Kijelentette, hogy hosszabb idő óta állás nélkül volt és akkor határozta el a rablást, amikor már nem volt mit ennie.

A bíróság a bizonyítási eljárás lefolytatása, valamint a perbeszédok elhangzása után Maukot egyévi súlyos börtönrre ítélte.

Az ítélet ellen úgy a védő, mint az ügyész feleltek.

Macdonald megérkezett Londonba

Diadalmenetben kísérték a miniszterelnökségre

Londonból jelentik: Macdonald miniszterelnök péntek délelőtt visszakerült amerikai és kanadai utjáról. A miniszterelnököt a pályaudvaron beláthatatlan ember-tömeg várta és nagy lelkesedéssel fogadta. Fogadtatására megjelentek a pályaudvaron a kormány tagjai, azonkívül Macdonald sok személyes híve. Az újságírók már a vonat peronján megrohanták Macdonaldot, aki a legnagyobb elragadtatással nyilatkozott amerikai és kanadai utjáról és többek között a következőket mondta:

— Az egy hónapos út eredményei minden tekintetben kielégítenek. A két nagy angolul beszélő nemzet közelebb jutott egymáshoz és a kölcsönös megértés fokozódik. Meg vagyok győződve, hogy amerikai látogatásom több más hatalomnak is új, egyengeti a világbékeben való közreműködés érdekében.

A pályaudvarról a miniszterelnök palotába való bevonulás valószínű diadalmenet volt. A palota előtt Macdonald alig tudott kiszállni az autóból, annyira körülvette minden oldalról az éljenző tömeg.

Macdonald pénteken délután már résztvett a minisztertanácsban.

Drámai összecsapás Pilsudszky és a szejm elnöke között

Dasinszky elnök nem akarta a tisztek jelenlétében megnyitni a parlament ülést

Varsóból jelentik: A parlament épületében lejátszódott események az egész országban nagy izgalmat keltettek. A jobboldali sajtó a tisztek erőszakos behatolását a parlament épületébe ártatlan tüntetésnek mondja. Pilsudszky mellett és gunyos hangon ír arról, mennyire megrémítette a szocialista képviselőket és a parlament szocialista elnökét a díszgyenruhás tisztek megjelenése.

A kormányblokk határozati javaslatban mondotta ki, hogy a szejm elnökének féltelme a tisztektől teljesen alaptalan volt és hogy Dasinszky elnök demagógiát űzött, ezért bizalmatlansági indítványt fog beterjeszteni elene.

Ezzel szemben

a szociáldemokrata frakció szolidaritást vállalt Dasinszky elnökkel

és ugyanilyen határozatot hozott a szélsőbaloldali nemzeti demokrata párt is. Dasinszky elnök az őszi ülésnek megnyitó ülést hétfőre tűzte ki. A képviselőket táviratilag értesítették a parlament összehívásáról és a szociáldemokrata pártklub külön is felszólította tagjait, hogy senki se maradjon távol az üléstől.

Az ellenzéki sajtó drámai részleteket közöl Pilsudszky tábornagy és Dasinszky elnök csütörtöki összecsapásáról.

Pilsudszky a díszgyenruhás Klakovszky tábornok és hadsegéde, Beck alezredes kíséretében lépett be a parlament üléstermébe s éles hangon támadt Dasinszky elnökre, akik felszólított, hogy nyissa meg azonnal az ülést.

Dasinszky izgalomtól remegve azt válaszolta, hogy a parlamentben ő az ur, Pilsudszky pedig vendég.

— Hivatalos minőségben vagyok itt — kiáltott erre a tábornagy, mire Dasinszky visszavágott:

— Én is. — Ez az utolsó szava? — kérdezte Pilsudszky.

sudszky. — Ugy van — volt a válasz.

Ha kedvvel és pilszudzial fenyegetnek, nem nyitom meg az ülést.

A pénteki véres összejövetelünk az a következőknek, hogy

a szejmnek hétfőre összehívott ülést nem tudják megtartani.

Az izgalom egész Lengyelországban igen nagy. A világos helyzetre való tekintettel Pilsudszky marsall

Pilsudszky

szombaton délelőtt magához hívatta Svitalszky miniszterelnököt, akiről a napokban azt jelentették, hogy annyira beteg, hogy nem tud mozogni s emiatt kell lemondania a kormányelnökségről. Svitalszky meg is jelent az elnöknel, akivel hosszabban tanácskozott, de hogy mi történt a tanácskozáson, arról nem szivárgott ki semmi.

Kizárta összes munkásait a stockeraui Heid-gyár

Kiélesedett a belpolitikai helyzet Ausztriában

Bécsből jelentik: A stockeraui Heid-gyárban történt események az osztrák belpolitikai helyzetet felborítással fenyegetik. Az osztrák nagyipari szövetség elnöksége pénteken ülést tartott és közölte a szakszervezetek képviselőivel, hogy

amennyiben a Heid-gyár szocialista munkásai szombaton reggel nem engedik munkába állni a gyárvezetőség által szabályszerűen felvett három munkást, valamennyi munkás tekintse magát elbocsátottnak.

A szakszervezet megbízottjai tudomásul vették a nagyipari szövetség ultimátumát, amelyet a munkásszervezet elnöksége elé bocsátottak.

Délután összeült a munkásszervezet elnöksége és úgy határozott, hogy

nem teljesíti a munkaadók kívánságát, felveszi a harcot és a Heid-gyár elbocsátott munkásait minden erejével támogatja.

Pénteken este Bécsből negyven kommunista érkezett Stockerauba. Ezek végigvonultak az utcákon és a Heimwehrt gunyoló dalokat énekelték. Egy félóra múlva a csendőrök körülvettek a kommunista csoportot és kényszerítették, hogy a pályaudvarra menjenek, ahol a kommunistákat vonatra ültették és visszazárárták Bécsbe.

Szombaton reggel

a helyzet Stockerauban kiélesedett.

Roggel hat órakor a Heidgyár 650 munkása megjelent a gyártelepen, de megjelent a három Heimwehr-munkás is. A munkások megálltak a gépek mellett, de nem kezdtek meg a munkát. A bizalmi férfiak a gyár igazgatóságához fordultak, amely közölte, hogy a nagyipari szövetség határozata értelmében kizárja a munkásokat.

A három Heimwehr munkás kivételével az összes munkások a gyár udvarába vonultak, ahol gyűlést tartottak, azután zárt sorokban végigvonultak Stockerau utcáin és bementek a munkásotthonba.

Az izgalom Stockerauban igen nagy. Az utcákon megerősített csendőrökkel járják és a kaszárnyákban is nagy készültség van.

A csendőrök letartóztattak öt kommunistát, mert izgatató röpiratokat terjesztettek. Azonkívül letartóztatták a bécsi Abend és a 6 Uhr Abendblatt munkatársait, akiket a csendőrök a telefonfülkékből hurcoltak ki, amikor Bécsbe lapjaiknak megtelefonálták ezekben a röpiratoknak a szövegét. Három órai őrizet után az újságírókat szabadonbocsátották.

A Wiener Sonn- und Montagszeitung szombat reggel megjelent számát az ügyészség elkobozta, mert a lap az első oldalán erősen kiszélezett helyzetjelentést közölt a stockeraui eseményekről. A cikk címe: »Ostromállapot Stockerauban, ezer katona, kétezer csendőr. A munkások a gépek mellett várják a döntést.

Lágyabb,
mint a fogzománc.

gyöngyfehérre csiszolja a nagyértékű fogak zománcát, emeli természetes szépségüket a jó fogkrém:

SARG

KALODONT
Szebb fogak

A lap közli egész terjedelmében a kommunisták röpiratát, továbbá Domes szocialista nemzetgyűlési képviselő nyilatkozatát. A képviselő, aki a fém munkásszövetség elnöke, a következőket mondta:

— A stájerországi Alpina-művek módszerét nem engedjük Bécsbe és Ausztriába becsempészni. Az egész osztrák munkásság a Heid-gyár kizárt munkásaival együtt érez és őket minden erővel támogatja.

Stockerauban egyébként a helyzet változatlan. Szombaton délutánig semmiféle rendezvény nem fordult elő. Attól tartanak azonban, hogy szombat éjjel vagy vasárnap összeütközésre kerül a sor s ezért a csendőrséget és katonaságot még jobban megerősítették.

Décsben nagyon félnek a helyzet elfajlásától és attól, hogy általános sztrájk tör ki.

Minden komoly tényező higgadtságra int. A vas- és fém munkások szervezetének bizalmiférfiai szombaton délelőtt Bécsben gyűlést tartottak, amelyen kétezer bizalmiférfi vett részt. A gyűlés hivatalos tárgya az alkotmányreform volt, azonban természetesen szóba kerültek a stockeraui események is. A bizalmiférfi testület kiáltványt bocsátott ki, amelyben elhárítja magáról a felelősséget a bekövetkező eseményekért. A kiáltvány a következőképpen végződik:

— A vas-, fém- és hányamunkások bizalmi tanácsa úgy látja, hogy az alkotmányreform célja az állami rend megbontása, a demokratikus közársaság megsemmisítése és a munkásság jogainak megcsorbítása. A munkásság nem tűri az erőszakos alkotmánymódosítást, amit a fasiszmus képvisel. Az üzemi tanácsoknak nagyon nehéz a nyugodt és higgadt munkásságot a végső eszközöktől visszatartani, amikor a gyáva fasiszmus a munkásság jogaira tör.

A Bécsmegyei

NAPLÓ

bármelyik naptól kezdve lehet előfizetni s az előfizető részesül a könyvkedvezményekben

Ujabb áldozata van a magyarországi kommunista foglyok éhségstrájkjának

Tüntetések Prágában és Washingtonban a magyar követések ellen

Budapestről jelentik: A magyarországi börtönökben elzárt kommunisták éhségstrájkja változatlanul tovább tart. Az éhségstrájknak újabb áldozata van. A váci fogházban meghalt Staron Sándor mechanikus, akit a kormányzó ellen megkísérelt merénylet miatt tizenkétévi fegyházra ítéltek. Staron is csatlakozott az éhségstrájkoló kommunistákhoz, napok óta sem ételt, sem italt nem vett magához, szervezete teljesen elgyengült, súlyosan megbetegedett és pénteken este meghalt.

Az éhségstrájkoló magyar kommunisták ügye külföldön is nagy visszhangot kelt. Pénteken este a prágai magyar követtség előtt a csehszlovák kommunisták tüntetéseket rendeztek. Hasonló tüntetés volt Washingtonban a magyar követtség előtt. Itt a tüntetők zászlókkal és plakátokkal vonultak fel, amelyeken Magyarország és több délamerikai állam ellen tüntető feliratok voltak.

Kéjgyilkosság áldozata a Hűvösvölgyben meggyilkolt szobalány

A rendőrség még nem tudta felderíteni a titokzatos bűntényt

Budapestről jelentik: A Hűvösvölgyben talált öszszegett holttest rojtelyét még mindig nem sikerült megoldani, annak ellenére, hogy az áldozat személyazonosságát már megállapították. Kiderült, hogy az áldozat Steirerics Mária huszonöt éves szombathelyi születésű szobalány, aki Hiezler Sándor budapesti ügyvédnél volt alkalmazásban.

Steirerics Mária október 21-ikén tűnt el. Ezen a napon az ügyvéd felesége harminc pengővel bevásárolni küldte, a leány megbízatását teljesítette is, pontosan elszámolt, de húst és gyümölcsöt elfelejtett venni, mire ismét elment hazulról. Ettől kezdve többé nem is adott életjelet magáról. A Hűvösvölgyben talált holttestben úgy az ügyvédék, mint a hozzátartozók felismerték Steirerics Máriaat. A leány testvérei a rendőrségen elmondották, hogy az eltűnés előtti napon együtt sétáltak a szerencsétlenül a Hűvösvölgyben és ekkor viselkedésében semmi olvant nem vettek észre, amiből öngyilkosságra lehetne következtetni. A Hűvösvölgyben többiben sétáltak, valamint a leány itt is alkalmazásban volt, de azon a helyen, ahol a holttestet találták, még sohasem jártak.

A rendőrség előtt is mind alaposabb az a feltevés, hogy Steirerics Mária nem lett öngyilkos, hanem bűntény áldozata és valószínűleg kéjgyilkosság esete forog fenn. Valószínű, hogy a gyilkos emelte a holttest körül talált magyálat, hogy a bűntény nyomait ilyen módon tüntesse el. A nyomozást most ebben az irányban folytatják tovább.

TÖZSDE

Zürich, nov. 2. (Zárlat.) Beograd 9.12 és fél, Páris 20.33 és fél, London 25.17 háromnegyed, Newyork 515.90, Brüsszel 72.20, Milánó 27.03, Madrid 73.45, Amszterdam 208.25, Berlin 123.40, Bécs 72.25, Szófia 3.72, Prága 15.27 és fél, Varsó 57.90, Budapest 90.27 és fél, Bukarest 3.08 és fél.

Szombori terménytőzsde, nov. 2. Buza 187.50—192.50 dnár, rozs 140—150 dnár, zab 137.50—142.50 dnár, árpa 115—125 dnár, tavaszi 140—150 dnár, bab 550—570 dnár, válogatott 570—580 dnár, tengeri 150—155 dnár, új tengeri 107.50—112.50 dnár, korpa 100—105 dnár. Liszt 0-ás 290—295 dnár, 2-es 270—285 dnár, 5-ös 240—250 dnár, 6-os 215—225 dnár, 7-es 180—190 dnár, 8-as 120—130 dnár. Irányzat változatlan, forgalom 340 vagon.

Noviszdai terménytőzsde, nov. 2. Buza bácskai 77 kilós 187.50—192.50, bácskai 78 kilós 190—195, bánáti 77 kilós 185—190, szerémi 77 kilós 187.50—190. Árpa bácskai 63—64 kilós 125—127.50, szerémi 63—64 kilós 125—127.50. Zab bácskai 140—145, szerémi 140—145. Tengeri bácskai csöves 105—110, bácskai új XII.—I. 125—130, bácskai új III. Duna 142.50—147.50, bácskai új IV.—V. 145—150, bácskai szárított 145—147.50, bácskai szárított Duna 147.50—150, bánáti új 102.50—105, bánáti Duna III. 142.50—147.50, bánáti Begej III. 142.50—147.50, szerémi új 105—110, szerémi új XII.—I. 125—130, szerémi Duna III. 142.50—147.50, szerémi szárított 145—147.50. Liszt 0g és 0g bácskai 295—310, 2-es sz. 270—280, 5-ös sz. 240—250, 6-os sz. 200—210, 7-es sz. 160—170, 8-as sz. 115—125. Korpa bácskai jutazsákokban 105—110, bánáti 105—110, szerémi 105—110. Irányzat változatlan. Forgalom 67 vagon.

Budapesti gabonatőzsde, nov. 2. Határidőzárlet: márciusra 23.63—23.80, zárlat 23.62—23.63, májusra 24.30—24.37, zárlat 24.30—24.31. Rozs márciusra 17.25—17.35, zárlat 17.23—17.24. Tengeri májusra 17.05—17.20, zárlat 17.10—17.12. Készárúpiac: buza 21.40—24.10, rozs 15—15.15, takarmányárpa 15.25—16.50, sörárpa 17.50—21, köles 11—12.50, repce 52—54, tengeri 19.50—19.75, zab 14.15—15.75, korpa 10.30—14.70. Irányzat lanyha.

Cl'cagol terménytőzsde, nov. 2. Középfarfolyamok (zárójelben az előző napi zárlat): Buza március (128 háromnegyed), május (97 háromnegyed), július (139 és fél). Tengeri március (91 háromnegyed), május (96 háromnegyed), július (99 háromnegyed). Rozs március (112 és fél).

Liverpool terménytőzsde, nov. 2. (Zárlat.) Buza december (9 sh 2 7/8 d), március (9 sh 9 háromnegyed d), május (10 sh 0 háromnegyed d).

Vizállás

A noviszdai hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a mai jugoszláv vizek állása a következő: Duna: Bezdán 57 (0), Apatin 138 (+12), Bogojevó 143 (+2), Palánka 90 (+10), Noviszdai 83 (+15), Zemun 136 (+12), Pancsevo 130 (+14), Szmederevo 232 (+9), Dráva: Orzliek 110 (—24), Száva: Zagreb 40 (+50), Mitrovića 333 (+1), Beograd 109 (+16). Tisza: Szenta 12 (+18), Becej 32 (+33), Titel 104 (+20).

HIREK

— Volt főispánok kitüntetése. Beogradból jelentik az Avala: Öfelsége a király a Karagyorgye-csillag negyedik osztályával tüntette ki dr. Baltics Vinko nist, azelőtti beogradi tartományi és Matics Gyorgye beogradi tartományi főispánokat. A Fehér Sas-rand harmadik osztályát adományozta Öfelsége Naumovics Jovan csendőrségi tábornok, szkopljai főispánnak és Mihajlovics Mihajlo gyalogsági ezredes, bregalnici főispánnak. A Szent Száva-rend második osztályát adományozta Öfelsége dr. Botolpvec Jan ljubljani és dr. Zoricics Milovan zagrebi tartományi főispánnak.

— Befejzés előtt a Jugoszláv-román kereskedelmi tárgyalások. Bukarestből jelentik: A kereskedelmi szerződés megkötésére irányuló tárgyalások, amelyek Jugoszlávia és Románia képviselői között folytak, befejzés előtt állanak. A főbb kérdésekben a delegátusoknak sikerült megegyezésre jutniuk és így remény van arra, hogy a tárgyalások a legrövidebb időn belül teljes sikerrel érnek véget.

— Bírói előléptetések. Öfelsége Alekszandar király az igazságügyminiszter előterjesztésére dr. Petrovics Vladisláv és dr. Petrics Bruno noviszdai fellebbviteli bírósági bírákat, Grskovics József szabaji járásbírósi vezetőbíró, Klinovszki Pavle kikindai járásbírósi vezetőbíró, Tomasev Szvetozár belacrkvai törvényszéki bírót, Szarko Szvetisláv szombori törvényszéki bírót, Nesics Bozsidar pancsevo törvényszéki, Markovics Szlavko kulai járásbíró és Pavlovics Branisláv noviszdai államügyész magasabb fizetési osztályokba léptette elő.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelenti: Jobbára felhős, enyhe idő várható, helyenként esővel.

— Új törvényszéki orvosok. Öfelsége a király dr. Kadija Gyuro és dr. Burdeljji Branko pancsevo törvényszéki orvosokat törvényszéki orvosokká nevezte ki a pancsevo törvényszékhez.

— Vasúti szerencsétlenség: Romániában hat halottal. Bukarestből jelentik: A Galac-bukaresti gyorsvonat Brazi állomás közelében beleszaladt a pályát javító munkások egy csoportjába. Hat munkás meghalt, egy súlyosan megsebesült. A sűrű ködben a munkások nem látták a közeledő gyorsvonatot. A másik sín páron egy személyvonat közeledett és annak a lármája elnyomta a gyorsvonat zaját, úgy hogy a munkások nem tudtak idejében elmenekülni. A gyorsvonat belerohant a munkástömegbe s a holttestek rettenetesen meg vannak csonkítva. A vizsgálat megindult.

— A budiszavai tüzoltóthon felszentelése. Noviszdáról jelentik: A budiszavai önkéntes tüzoltóság ujonnan épült otthonát vasárnap szentelik fel nagyszabású ünnepségek keretében. A rendező bizottság meghívta az ünnepélyre Popovics Duka dunai bánt és Jovanovics K. Milcrađ tartományi főispánt is. A felszentelési szertartás után a környékbeli önkéntes tüzoltóságok tüzoltógyakorlatokat mutatnak be.

— Vasúti halosetek. Beogradból jelentik az Avala: A közlekedési miniszter közlése szerint Dolen és Glavics állomások között e hó elsajjnt délután négy óraker tengelytörés következtében kisiklott két vagon. A kisiklásnak a vonatkéséseken kívül semmi más következménye nem volt. Szarajevóból jelentik az Avala: Scharlija és Tribuk között e hó 2-ikán hajnali két óraker a 147. számú vonat szerkocsija szintén tengelytörést szenvedett és kisiklott. A kisiklás következtében a forgalom reggel hat óráig szünetelt.

— Diplomált jogászok. A szuboticei jogi fakultáson Vukicsevics Bozsidar szuboticei pénzügyigazgató-sági adóbiztos, Gyorgyevics Koszta törvényszéki tisztviselő és Dragovics Milija várcsai tisztviselő sikerrel tették le a vizsgákat. Mindhárom jogászt diplomált jegésszá nyilvánította a szuboticei jogi fakultás tanári tanácsa.

— Halálozás. Pénteken nyelvanötvéses korában Ujpesten meghalt Deckner Gáborné. Az elhunytban Martos Manó, a Bácsmegeyi Napló kiadóhivatalának igazgatója anyósát gyászolja. Temetése vasárnap délután lesz.

— Gyászmise dr. Velicskovics Szvjnyarev Miladín emlékére. Noviszdáról jelentik: Szombaton délelött tizenegy óraker az Almási temetőben dr. Velicskovics-Szvjnyarev Miladin volt noviszdai kórházi főorvos emlékére emlékkönyv és gyászmise volt, amelyen az elhunyt barátai nagyszámban jelentek meg. Ott voltak többek között Gyorgyevics Mita volt nemzetgyűlési képviselő, Matics Vászta nyugalmazott pénzügyigazgató, Vilics Márkó tanítóképződei igazgató, dr. Nikolic Branko királyi közjegyző, Balubdzsics Mirkó muzeumi igazgató, Milics Tóso esperes, dr. Königstádlér Ottó gyáros és mások. A gyászmisét Popovics Alimpije lelkész mondotta.

— Amerikai görögkeleti lelkész az északamerikai szerbiek helyzetéről. Noviszdáról jelentik: Veljko Pavle görögkeleti esperes, aki husz év óta él az Északamerikai Cansas Cityben, rokoni látogatására Noviszdára érkezett. Veljko Pavle mint misszionárius ment ki Amerikába s évek hosszú során át nélkülözések és szenvedések között is híven teljesítette feladatát, templomokat építtetett és megszervezte az északamerikai szerbeket. A Napló munkatársának elmondotta, hogy 1907-ben Északamerikában mindössze két görögkeleti templom volt, ma pedig harminc van. Elmondotta a lelkész, hogy bejárta egész Északamerikát, meglátogatta a szerb kolóniákat, előadásokat tartott, gyűjtéseket rendezett és ebből a pénzből templomokat emeltetett. A viszonyok ma már teljesen rendezettek és a görögkeleti egyházak fölött Mardarije csikági görögkeleti püspök gyakorol felügyeletet. Az amerikai hatóságok mindenben támogatják a görögkeleti egyházakat és a szerb kulturegyesületeket, amelyek igen szép és eredményes munkát fejtenek ki. Veljko Pavle esperes néhány hónapig Jugoszláviában marad, tanulmányozza az itteni viszonyokat s visszatérve Amerikába, az ottani szerbeknek beszámol a hazai állapotokról.

— A noviszdai állami levéltár igazgatója Becskerken. Noviszdáról jelentik: Kirilovics Dimitrije, a noviszdai állami levéltár igazgatója a napokban Becskerken járt, ahol a belügyminiszterium ismeretes rendelete értelmében átvette a levéltár számára a főispánoknak azokat az ügyiratait, amelyeknek történelmi becsük van.

— Még ebben a hónapban megtartják a főtárgyalást a sikkasztó noviszdai fűtőházi pénzügyos bűnügyében. Noviszdáról jelentik: A rendőrség néhány nappal ezelőtt letartóztatta Kaefer Lajost, a noviszdai vasuti fűtőház pénztárnokát, akit azaz vádelnak, hogy két-százötvenezer dinárt elikkasztott. A noviszdai ügyészség szombaton adta be Kaefer ellen a vádiratot és miután a pénztárcs nem jelentett be felfolyamodást a vádirat ellen, a bűnügy valószínűleg még ennek a hónapnak a folyamán főtárgyalásra kerül.

— Új szerb nyelvtanfolyam Szuboticán. November 5-ikén kezdődik meg az új szerb nyelvtanfolyam a szuboticei leánypolgári iskola épületében. Beiratkozni 4-ikén és 5-ikén délután hat és nyolc óra között lehet. Az előadások kezdők és haladók részére naponta este hat órától nyolcig tartanak.

— Az amerikai Rotary-klub főbiztosa december elején Jugoszláviába érkezik. Noviszdáról jelentik: A noviszdai Rotary-klub pénteken este ülést tartott. Az ülésen felolvasták a beogradi klub átiratát, amelyben közli a vezetőség, hogy Williamsen, az amerikai Rotary-klub főbiztosa, Schultz József prágai főmegbízott kíséretében december elején Jugoszláviába érkezik és december 16-ikán Beogradban lesz. Ezen a napon a beogradi, zagrebi, oszijekai és noviszdai Rotary-klubok együttes ülést tartanak Beogradban és ezen az ülésen Williamsen főbiztos is meg fog jelenni.

— Leszállították a német és magyar kamatlábat. Berlinből jelentik: A Birodalmi Bank leszállította a kamatlábat hét és fél százalékról hét százalékra. Budapesti jelentés szerint a Nemzeti Bank szintén leszállította a kamatlábat nyolc százalékról hét és fél százalékra.

ELŐNYOMDÁT

legmodernebb stílus rajzokkal és
kellékekkel igazságszerűen szállít

LEOPOLD SÁMUEL, SENTA
modern előnyomdabehatározási gyára

Relief-festéshez való festékek, porok és
kellékek kaphatók

— A pénzügyminiszter kisebb változtatásokkal jóváhagyta a noviszadi új városi illetékszabályzatot. Noviszadról jelentik: A pénzügyminiszter jóváhagyta az új noviszadi városi új illetékszabályzatot, amelyet az augusztusi képviselőtestületi ülés állapított meg. A miniszter a szabályzatot kisebb változtatásokkal eszközölte, így többek között törölte a szabályzathoz az átíratási illetékeket, mert annak a szedéséért már az illetéktörvény megtiltotta. A pénzügyminiszter az italok után fizetendő illetéket egyformán állapította meg, tekintet nélkül arra, hogy azok Noviszadon készültek, vagy nem. A miniszter végül változtatott a cégtáblaileteken, amelyeket a közgyűlés olyan módon állapított meg, hogy többek között a szanatóriumok 250—5000 dinárig terjedő illetékeket tartoznak fizetni. Ezt a határozatot dr. Matanovics Sztanko és dr. Ilics Branko orvosok megfélembzték. A miniszter helyt adott a felebbezésnek és az illetékmaximumot a szanatóriumok számára ezer dinárban állapította meg.

— Újból aszfaltozzák a Rudics- és Manojlović-uccát. A városi tanács 1924-ben aszfaltoltatta ki a Rudics-, Manojlović- és Wilson-uccákat. 1925. év végén az a bizottság, amely a munkálatok felülvizsgálására volt kiküldve, megállapította, hogy az aszfaltburkolatok nem olyanok, mint azt a szerződés előírja. Ezért vizsgálatastották a munkák egy részét. Ez év október 30-án újabb összeült a bizottság, amelynek tagjai a polgármesteren és Petrović Koszta főmérnökön kívül Zvekanov István és Fiszer Ága voltak. A bizottságnak Petrović Koszta főmérnök azt javasolta, hogy a Manojlović- és Rudics-uccai munkákat teljes egészükben utasítsák vissza, mire a bizottság elhatározta, hogy a Rudics-uccai burkolatokat nem veszi át és a Manojlović-uccai burkolat egy részét szintén újra csináltatja. A városi tanács szombaton foglalkozott ezzel az ügyvel és elfogadta a bizottság javaslatát, amely szerint a vállalkozó köteles záros határidőn belül újra elkészíteni a teljes Rudics-uccai aszfaltburkolatot és a Manojlović-uccai aszfaltburkolat egy részét. A három utca kiaszfaltozása annakidején egy millió dinárba került.

— Átalakítják a Városi Színház hangversenytermét. A szubotici városi tanács korábbi határozata folytán megkezdtek a Városi Színház hangversenytermének átalakítását. A hangversenytermet olyképp alakítják át, hogy ott szükség esetén mozielőadásokat is rendezhessenek.

Halálozás. Ádám Gyuláné szül. Steinberger Janka életének 38., házasságának 8-ik évében hosszú szenvedés után folyó hó 1-én elhunyt. Temetése folyó hó 3-ikán délelőtt 9 órakor lesz a Karadžićeva ul. 16. sz. gyászházból.

Ügyvédi iroda áthelyezés. Dr. *Strelitzky* Dénes és dr. Schwarz Lajos ügyvédi irodájukat I. kör, Manojlovićeva ul. 8. sz. alá (Ruff-palota) helyezték át.

— Nemzetközi építész-kongresszus Budapesten. Budapestről jelentik: Két évvel ezelőtt a Hágában és Amszterdamban megtartott legutolsó nemzetköz. építész-kongresszuson elhatározták, hogy a legközelebbi Internacionális összejövetelt 1930 őszén tartják a világ építészei és elfogadva a magyar kormány és főváros kiküldötteinnek meghívását, Budapestet jelölték ki tanácskozásiak színhelyül. A világ összes építészeit magába foglaló nemzetközi építész-szervezet állandó bizottsága a Comité Permanent Internationale des Architectes felhívására C. P. I. A.-ban képviselt összes államok építészei résztvesznek a budapesti nemzetközi építész-kongresszuson. A kongresszus előkészítési munkálatainak elvégzésére a különböző magyar építész-érdekeltségek és egyesületek kiküldötték végrehajtó-bizottságot alakítottak, amelynek elnöke Kertész K. Róbert helyettes államtitkár. Ügyvezető elnökké K. Virágh Andor nyugalmazott államtitkárt, főtitkárrá Reirich Béla gazdasági főtanácsost, műépítést választották meg. A kongresszusi ügyvitel lebonyolítására két albizottság alakult. Wälder Gyula műegyetemi tanár elnökele a kiállítási bizottság és Hoepfner Guidó műépítész elnökele a propagandabizottság. A végrehajtó-bizottság és az albizottságok már hetekkel ezelőtt megkezdtek a kongresszus megszervezésének munkáit és a hozzáértett jelentések szerint a jövő év szeptember 7—14-ig tartandó XII. nemzetközi budapesti építész-kongresszuson rendkívül nagy számban fognak össze-gyűlekezni a világ minden tájáról az egyes résztvevő nemzetek építész-kiválóságait.

On tudja HOGY az arca keze stb. számtalan nyitott lukaccsal van tele!

Pórusoknak hívják tudományosan a kis lukaesokat, amelyeket a levegőben lévő por és bacillusok betömnek és faggyu kiválasztására készítetnek. Így támadnak a „mittesszerek“ kiütések és a bőr, a felhám többé-kevésbé súlyos megbetegedései. Erdekében áll Önnek, hogy az ellen védekezze, erre a legjobb az Albus mosdószappan mindennapi használata

Az Albus mosdószappan eltávolítja a pórusokba betolakodott port, szennyet és láthatatlan réteggel vonja be a bőr, tehát a pórusok felületét is. Albus mosdószappan azonnal dus habot ad. Hatása enyhe, kellemes, üdítő. Nélkülözhetetlen minden családban. Próbálja ki még ma!

ALBUS

Minden szakmába vágó üz'e ben kapható az

MOSDÓSZAPPAN

13603

— A nyugdíjasszövetség választmányi ülése. A nyugdíjasszövetség értesíti tagjait, hogy rendes negyedévi választmányi ülést november hó 17-ikén délelőtt 9 órai kezdettel tartja meg a szövetség helyiségében. (Szubotica, I. kör, Kuncicsjeva-ucca 8. szám.) A vezetőség kéri a választmányi tagokat, hogy az ülésen minél nagyobb számban jelenjenek meg.

Dr. Szegő Ferenc fogorvos rendelőjét Sokolska ul. 1. (dr. Popovics Milivoj-féle ház) helyezte át.

Megérkezett a HOTEL NACIONAL-BA KARLO PRINC az arnyék csodaművész társulatával. Ezt mindenkinek látni kell!

— Pályázat útján töltik be a szombori kórház orvosi állásait. A szombori Alekszandar király és Mária királynő kórház pályázatot írt ki a kórház belgyógyászati és sebészeti osztályainak főorvosi állásaira. A pályázati kérvényeket legkésőbb november 15-ikéig be kell nyújtani.

Árlejtések. Noviszadról jelentik: A kikindai tartományi kórház november 26-ikán kenyér, 27-én hús és zsír, 28-án liszt és dara, 29-én rézaru és 30-án tej beszerzésére tart árlejtést. Az árlejtésen az 1930. évi január 1-től június 30-ig, illetőleg december 31-ig szükséges szállításokat kötik le. — Az adai mezőgazdasági iskola az intézeti növénydekek egyenruhájának beszerzésére november 18-án nyilvános árlejtést tart, amelyen harmincöt ruhára és harmincöt pár cipőre kell ajánlatot tenni. — A noviszadi hadseregparancsnokság a noviszadi és petrovaradini gármion husszükségletének fedezésére november 9-én nyilvános árlejtést tart. — A petrovaradini repülőhadosztályparancsnokság a petrovaradini technikai osztály számára november 12-én nyilvános árlejtést útján 12.000 kilogramm kőszénét és 50.000 kilogramm kőszént szerez be.

Vajton mi lehet az »Aranykagyló?« — érdeklődtek több ízben azok, akik már hallották ezt a titokzatos varázsszót. A nők újságja, a Háztartás legújabb száma most megadja a feleletet: Az »Aranykagyló« — lélekolvasó gép, amelynek hangfogóján keresztül az ember legelrejtettebb gondolata is kiderül. Az »Aranykagyló« — Szekula Jenő érdekesítő regénye, melynek első folytatását már ebben a számban közli ez a kitűnő folyóirat. A közkedvelt »Edesanyám« rovaton kívül tartalmaz vezércikk, novella, versek, azonkivül közimunka, divat, kertészet, konyha, kozmetika és egy sereg más, új rovat egészíti ki a számot, amelynek külön meglepetése az a kitűnően szerkesztett kis gyermeklap, amelyet Pajfókám címmel ingyen mellékletül kap a nők újságja a Háztartás minden előfizetője és olvasója.

— A reformáció emlékünnep a noviszadi református templomban. Noviszadról jelentik: A noviszadi református templomban november 3-ikán, vasárnap délelőtt fél tizenegy órakor a rendes Istentisztelet keretében belül magyar nyelvű reformációs ünnepséget tartanak.

— Házasság. Zwirschitz Irnuszka, Zwirschitz Károly szombori nagyiparos leánya és Vuksanović Dragoljub, az 51. gyalogezred főhadnagya folyó hó 3-ikán vasárnap délelőtt 11 órakor tartják esküvőjüket a szombori gör. kel. szerb nagytemplomban.

Az ősz ebben az évben túlfokrán közelített be és így akaratlanul is a téli szórakozásokra kell rángolnunk. A színházak és mozik nagy látogatottságnak örvendenek, a fényárban uszó hangversenytermeket nagyszámú közönség lepi el. A fiatalok is megköveteli jogait és a ritmikus jazz hangjai mellett fokozottabb mértékben hódol táncszórakozásnak. Az életörömegek megnyilatkozásaiban sem szabad azonban az egészségi rendszabályokat figyelmen kívül hagyunk. Különösen ott, ahol nagyszámú ember szokott összejönni, fekoződik a fertőzés veszélye a trüsszentés, köhögés és a belégzés folytán és éppen ezért ajánlatos, hogy egy kis dobez Panilavin-pasztila mindig kéznél legyen, hogy ezzel a kellemes ízű szerrel elejét vegyülk a torok és a garat megbetegedéseinek.

»MIRAGOLD« étolaj nem volt, hanem van

— Anglia és Románia között kereskedelmi szerződés készül. Bukarestből jelentik: A csütörtöki bukaresti lapok részletesen közzétették azt a tervezetet, amelyet a bukaresti angol követ nyújtott be a külügyminisztériumban az angol-román kereskedelmi szerződés ügyében. Hír szerint a két ország a szerződést már a legközelebbi hetekben a legtöbb kedvezmény elve alapján perfektálni fogja.

— A noviszadi járásban levő vámmalmok tizenhat százalék őrleési vámot számítanak. Noviszadról jelentik: A noviszadi járás területén levő vámmalással foglalkozó malmok vezetői pónteken értekezletet tartottak Noviszadon. Az értekezleten elhatározták, hogy ezentul egységesen tizenhat százalék őrleési vámot fognak felszámítani. Ebben a százalékban befoglaltatják a két százalékos porlás is. A noviszadi járás területén levő vámmalmok tehát ezentul minden száz kilogramm buza után husz kilogramm nullalísztet, negyvenkét kilogramm kettős lisztet és huszonkét kilogramm korpát fognak kiszolgáltatni az őrletőknek.

elsőrendű különleges divatruház és férfi szabászati műterem BEOGRAD Vuka Karadžića 18, Telefon 24-98

Férfi-ruha és fehérnemű mérték után elsőrendű, valódi angol anyagból, előkelő szabással és legfinomabb kidolgozásban. BURBERRY, Weatherproof, Trenchcoat, ul-szterek, utazó és sportruhák, lumbertelők urak és hölgyek részére. NICKY-féle feltűnő izléses nyakkendők.

— **A Balfourdeklaráció tizenkettedik évfordulója.** November 2-ikán lett tizenkét éve annak, hogy lord Balfour átnyújtott dr. Weitzmann Chajim professzornak az angol kormány deklarációját a zsidó nemzeti otthon kérdéséről. A szuboticei zsidóság a rendszeres szombati istentisztelet keretében ünnepelte meg az évfordulót és ez alkalommal dr. Gerson József főrabbi nagyhatású beszédet tartott, amelyben a zsidó állam felépítésének történelmi jelentőségét méltatta. A kiválóan felépített és szárnyaló lendületű beszéd mély benyomást tett a hívőkre.

— **Közzemlére tették a szuboticei kereseti és forgalmi adókövetéseket.** A szuboticei városi adóhivatal közli az érdekeltekkel, hogy az adóigazgatóság 601-től 1800 rendszámig megküldte a hivatalnak a kereseti és forgalmi adókövetések javaslatait. A javaslatokat tartalmazó iveket november 1-től 14-ig közzemlére helyezik a városháza II. emeletének 130. számú szobájában. Az adóhivatal ezek alapján értesíti a zenészeket, élelmiszerkereskedőket, exportőröket, autógázstajladonosokat, könyvkereskedőket, mészárosokat, gyáriparosokat, kalaposokat, órásokat, ékszerészeket, kocsmárosokat, étkezdéseket és szállodatulajdonosokat, hogy az iveket a jelzett napokon a hivatalos órákon belül megtekinthetik.

— **Rejtőnémetjeitök.** A Halottak napja ünnepe miatt ezen a héten korábban kellett zárni az Otthon-mellékletünket és így a rejtőnémetjeitök egy részének neve nem kerülhetett be a megfelelő rovatba. Pótlólag közöljük még, hogy helyes megnevezéseket küldtek be: Jakab Miklós, Szubotica (2 egység), Kiss György, Bukin (1 egység), Grünberger Hermin, Veliki-becskerek (9 egység), Schwirtlich Béla, Veliki-becskerek (10 egység), Schiller Zoltánné, Mokrin (7 egység), Börcsök Böske, Szécsány (10 egység), Schiller Magda, Szubotica (7 egység).

Ne felejtse el!

Az állami osztálysorsjegyek főhúzása november 7-től december 2-ig tartanak naponta. Sorsjegyek állandóan kaphatók „Bristol”-nál Noviszád, Željeznička ul. 27

— **Nyugdíjazott szuboticei vámtiszt.** A pénzügyminiszterium előterjesztésére királyi ukázzal nyugdíjazták Dimitrijeviics Tódor vámtisztet, aki a szuboticei vámgazgatóságnál teljesített szolgálatot.

Köhögést, meghűlést, rekedtséget, tüdőbajokat biztos eredménnyel gyógyít a Sirofen. Gyógyszertárakban kapható.

— **Szombat délután temették el az öngyilkos szuboticei tüzoltót.** Pénteken délután, mint megirtuk, felakasztotta magát Sábics József szuboticei tüzoltó. Sábics József egyike volt a legrégebb és leglekiismeretesebb szuboticei tüzoltóknak. Hosszu éveken keresztül pontosan és felelősen megelégedésre végezte nehéz munkáját. Sábics József családi természetű okok miatt vált meg az életétől. Szombaton délután volt a temetése, amelyen megjelent a tüzoltóság diszcsoportja, valamint nagyszámu közönség.

— **A Színházi Élet** legújabb száma rendkívül változatos tartalommal, sok képpel jelent meg. A lap intervjút közöl Munk Arturtól. »A nagy káder« szerzőjéről is. Az újság darabmelléklete Bus Fekete László Diktátor című vígjátéka.

A Lantos Magazin november elseji száma izléses kiállításban már megjelent. A lap számcis novellát, cikket, riportot közöl, sok kitűnő képpel és fényképillesztéssel.

A legtökéletesebb háziasszony is szívesen tanul!

Alkalmat nyújt erre a **Nők Ujságja a Háztartás**

30 esztendő óta fenálló asszonylap. Gyönyörű képekkel, divat, kézimunka, konyha, kozmetika, hasznos tudnivalók stb. rovatokkal jelenik meg.

Grafológia rovata feltűnést keltő. Előfizetőknek ingyen! Ingyen gyermeklap melléklet.

Ne mulassza el a lapot megrendelni vagy megvenni! Nagy öröme lesz benne!

Jugoszláviában kapható minden újságárúsító helyen! Megjelenik minden hó 1-én, 10-én és 20-án. Előfizetési ára 1/4 évre 80 dinár, egyes szám ára 9 dinár. — Mutatványssal küld a kiadóhivatal, Budapest, IV., Bécsi uca 3. —

Jugoszláviai képviselőnk a Medjunarodni, Prometni, Novinski i Oglasni Zavod D. D. Subotica, mely minderré rendelést és esetleges reklamációt elintéz.

A ZSIDÓ NŐ SZAKÁCSKÖNYVE

1200 kipróbált ételrecept, 380 oldalon. Nélkülözhetetlen minden háziasszonynak! Megrendelhető a Bácsmezei Napló kiadóhivatalában és a Jevrejska Knjižarában. Subotica, Zrinjski trg. Az összeg előzetes beküldése ellenében portómentesen szállítjuk. Utánvételt 8 dinárral drágább. Kapható minden könyvkereskedésben.

— **Súlyosan megbetegedett Viktória svéd királynő.** Stockholmból jelentik: Viktória svéd királynő, aki a napokban töltötte be hatvannyolcadik évét, súlyosan

megbetegedett. Kezelőorvosai tüdőgyulladást állapítottak meg, de a legutóbb kiadott orvosi bulletin szerint nincs ok aggodalomra.

Halálozás. Rottmann Adolfné szül. Engelmann Malvin ifjuló hó 2-ikán reggel fél 5 órakor életének 58. évében elhunyt. Temetése folyó hó 3-ikán délután fél 3 órakor lesz a VI., Vuković ulica 26. sz. gyászházban.

Adóbélyegeket

árusít és felvilágosítással szolgál
Bristol-trafik Noviszád, Željeznička ul. 27
Telefon 25-96

— **Agyonlőtte a szőlőtolvajt.** Beogradból jelentik: Trifunovic Blagoje földműves a Szopot melletti Parcan községben levő szőlőkertjében vadászfegyverrel agyonlőtte Petrovics Miodrag tizenhét éves suhancot, aki szőlőt akart lopni. A gyilkost a csendőrség letartóztatta.

Dr. Kohn Imre, a tüdő- és szívbetegek szakososa rendelőjét Manojlovič uca 8. szám alá, az új Ruff-palotába helyezte át. Telefonszám: 702.

Kicsinyes okok — messzemenő következmények. Ez a gyakori eset a fogakra is érvényes, mert a fogak ellenállóképessége csökken, ha azokon visszataszító és veszélyes fogkő rakódik le és káros befolyását ott érvényesíteni is tudja. Még az a szerencse, hogy ezen a bajon szakszerű fogápolással segíteni lehet. Védekező munkánkat nagyban megkönnyíti a negyven év óta ismert és bevált Sarg-féle Kalodont-fogkrém, amely a fogkő ellen a leghatásosabb szernek bizonyult.

Ágnes krémtől gyönyörű lesz

— **Letartóztattak Szubotícán egy zagrebi szabómestert.** A zagrebi rendőrség körözőlevele alapján a szuboticei rendőrség pénteken letartóztatta Mihálkovic Iván zagrebi szabómestert, akit Zagrebban elkövetett bűncselekmények miatt keresett a rendőrség. Mihálkovicot Zagrebba szállították.

— **Részeg emberek összeszurkálták egy szuboticei munkást.** Pénteken délután a Palics-felé vezető úton a szolgálatot teljesítő rendőr egy eszméletlen emberre bukkant, aki az utmenti árok szélén hevert. Megállapították, hogy Takács Istvánnak hívják és huszonkét éves szuboticei munkás. A sebesültet a mentők be szállították a kórházba, ahol Takács magához tért és elmondotta, hogy biciklin haladt az úton, amikor két ittas ember megtámadta, lerángálták a kerékpárról és összeszurkálták, majd eltűntek. A rendőrség még az éjszaka folyamán elfogta a támadókat, akiknek kihallgatása még folyamatban van.

— **Tizenöt évre ítélték egy beogradi tanítót, aki meggyilkolta menyasszonyát.** Beogradból jelentik: Erdékes büntnyben hirdette ki az ítéletet csütörtökön a beogradi törvényszék. Brankovic Vitimir beogradi tanító ez év augusztusában több késszurással olyan súlyosan megsebesítette menyasszonyát, Petkovic Dragica adóigazgatási tisztviselőt, hogy a leány néhány órával később belehalt sérüléseibe. A több napig tartó tárgyalás során számos tanút hallgattak ki, majd a perbeszédék elhangzása után a bíróság kihirdette ítéletét, amely szerint Brankovicot előre megfontolt szándékkal elkövetett emberölés büntetéseben mondta ki bűnösnek és tizenötévi fegyházra ítélte.

— **Eljegyzések.** Wüest Jenő állategészségügyi főtanácsos és neje Esztergany Jolán leányát Margitot Budapesten eljegyezte dr. Hakik József törökszentmiklósi járási állatorvos.

— **Böhm József** vasuti tisztviselő Subotica eljegyezte özv. Spiller Józsefnét Apatinból. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Baranyai menekültek figyelmébe!** A baranyai menekültek szuboticei csoportjának vezetősége tudatja a tagokkal, hogy november 1-től a Popov-féle vendéglőbe helyezte át hivatalos helyiségét. Cim: Jelasić uca 3. (A Jugoszláv Bank mellett).

— **Költözködik a noviszadi városháza.** Noviszadról jelentik: A báni hivatalnak a noviszadi városházára történt elhelyezése miatt pénteken és szombaton megkezdődött a noviszadi városházi hivatalok hurcolódása. A gazdasági és a műszaki hivatal már szombaton át is költözött a Futaki és Posta uca sarkán levő Frank-ház első emeletére és az így megüresedett második emelet városházi helyiségekbe az alpolgármesteri, jegyzői, kiadói és iktatói hivatalok költöztek, míg a bányászati hivatali helyiségeket a gazdasági hivatal megüresedett irodájában lesz. Strupčević báni tanácsos irodahelyisége az eddigi alpolgármesteri hivatalban lesz. Dr. Borota Branislav polgármester hétfőn költözik át a polgármesteri titkári hivatalba, hogy helyet adjon Popovics Dáka bárnak, aki már hétfőn vagy kedden be is költözik a volt polgármesteri helyiségekbe. Az utolsó pillanatban az a terv merült fel, hogy a rendőrséget a Kislimánon levő Gajinovic-villában helyezik el, mert esetben nem kellene új rendőri fogdákat építeni, minthogy a Gajinovic-villa pincéje erre a célra alkalmas lenne. Döntés ebben az irányban még nem történt.

Uj szerb tanfolyam kezdődik november 5-ikén Szubotícán. November 5-ikén Szubotícán új szerb tanfolyam nyílik kezdők és haladók részére. Beiratások november 4-ikén és 5-ikén a Vilsonova uccában levő polgári leányiskolában, a Pravni Fakultattal szemben. A tanfolyam tartama három hónap.

Pecsniki, perzsa, bisam, seal, nutria, csikó, bárány és minden másfajta szőrmeakabátok és szőrmeék legelső minőségben a szezonban is szezonutáni áron kaphatók Farkas szőrmeárulásházában, Noviszád, Kr. Petra uca 27. Óriási választék. Nagyban és kicsinyben.

— **Meghalt a születése napján.** Kassáról jelentik: Dr. Hartmann Lajos kassai orvos, a szlovenszki magyar orvosszövetség elnöke csütörtökön ötvenegyedik születésnapját ülte meg. Az életerős orvos este nyolc órakor még orvosi konziliumon vett részt, azután hazatért, hogy születésnapját családi körben ünnepelje. Hazatérve rosszullétről kezdett panaszkodni és családja orvost hivatott, de mire a szomszédban lakó orvos megérkezett, dr. Hartmann már meghalt. Az orvost szívrohamból ölte meg.

FILM

A felhőkarcoló

A Lifka-Mozi új műsora

Izes amerikai filmkocktail, amelyen csak a tengerentúli filmgyárak bárasztalai mellett készül. Van benne szerelem, barátság, könny és humor abban az adagolásban, amelynek receptje ugyan már régen nem titok, európai filmmixer azonban mégsem tudja kikeverni az italt úgy, hogy olyan szívszongító és kellemes andalódásra készítő legyen, mint a **Felhőkarcoló** című William Boyd film, amely hétfőtől kezdve kerül vetítésre a Lifka-moziban.

A Felhőkarcoló egy építőmunkás és egy kis táncosnő szerelmi regénye. A dallás, mindig jókedvű építőmunkás halálisan beleszeret a táncosnőskébe, akit a bonyodalom során a legjobb barátja akar letűni a kezéről. Az ármány természetesen nem sikerül és a szerelem diadalmaskodik. A történetnél hasonlíthatatlanul részletesebb megemlékezést érdemel a szereplők játéka, a rendezés és a fotográfálás. William Boyd ez a rokonszenves és tehetséges amorozó minden filmjében a művészi fejlődés négyes lépcsőfokait ugorja keresztül, partnerei Sue Carol és Alan Hale pedig régi ismerőseink a vásznonról, hasznos állandó formát játszó művészek, akik mindig megállják a helyüket a felvevőgép előtt.

A Felhőkarcolón játszódó jeleneteket technikaiilag is ügyesen oldotta meg a rendező.

SPORT

Négy I. osztályu bajnoki és egy érdekes barátságos mérkőzés a vasárnapi futball-program a szuboticiai alszövetség területén

A SzAND—Villanytelep bajnoki mérkőzés elmarad

A szuboticiai alszövetség területén az elsőosztályu csapatok egy része már befejezte az idei bajnoki szezont. A hátralevő alkalmas szép vasárnapokat az egyletek igyekeznek megfelelő programmal betölteni.

Szuboticián a vasárnapra kisorsolt SzAND—Villanytelepi SC bajnoki mérkőzés elmarad, mivel a bajnokcsapatnak Beleszlin nélkül nem kell kiállani. Beleszlin túlvalevőleg ma Zagrebban a Délmómet válogatottak ellen játszik a JNS reprezentáns csapatában.

Eszerint tehát Szuboticián csak egy elsőosztályu bajnoki mérkőzés lesz a Bácska-pályán a Ferrum—Sport csapatai között.

A Ferrum—Sport találkozás az őszei harmadik helyezésre nézve döntő fontosságú lehet és épen ezért nagy érdeklődés előzi meg. A mérkőzés sorsa teljesen nyílt, ha a Sport könnyelműsködik, a Ferrum ambiciózus legénysége könnyen megadhatja a kényszerítheti az eddig szélsőségesen szereplő kék-fehéreket. A mérkőzés bírja *Sefcsics*.

A vidék programja is bővelkedik nívós mérkőzések-

ben. A Szombori Sport—Szaribecseji Szoko derby-mérkőzésen Szomborban a vidéki első helyezés sorsa dől el az őszi szezonra. Ha a Sport győz, akkor behozhatatlanul az első hely birtokosa az ősszel. A Szoko győzelme felforgatja a Sport híveinek kombinációját. A szerencsésebb csapat minimális győzelmevel fog végződni a mérkőzés. Biró Balázs lesz.

Szentán a SzAK—Vrbász SC I. osztályu bajnoki mérkőzés kerül lejátszásra. A SzAK eddig gyengén szereplő csapatának még egy alkalma van pontszerzésre. Egyenlő ellenfelek küzdelmére van kilátás. A SzAK-nak nagy előnye a hazai környezet, viszont megnehezíti helyzetét, hogy állandóan büntetés alatt áll néhány játékosa. Biró Mázics.

Az Odzsaai SC bajnoki mérkőzést már lejátszotta és vasárnapra barátságos mérkőzést kötött le a petrováci Szlovácsi SK Jónévu együttesével. A Szlovácskinnak ez lesz az első szereplése Odzsaic. A mérkőzés reváns jelleggel bír. A nyáron ugyanis az OSC 3:2-re győzött a Szlovácski ellen Petrovácon.

A sportolás nem lehet cél, csak eszköz

Beogradi egyetemi tanár hozzászólása Vlasics szerzetes előadásához

A sport körül megindult vitában, amelyet Vlasics Beogradi szerzetes-tanár ismeretes előadása idéző fel, még nem hangzott el az utolsó szó. Legújabban dr. Arangyelovics Dragutin beogradi egyetemi tanár szöveget hozta a kérdéshez és többek között a következőket mondotta:

— Ifjúságunk, különösen a diákság, nagyon sokat foglalkozik a sporttal, úgy hogy már arról kell beszélni, vajon nem válik-e károsá ez a túlhajtott sport-szeretet. Vlasics professzor azt állítja, hogy a diákság túlzásba viszi a sportolást, ami káros hatással van a szellemi fejlődésre. Ez az állítás énként reakciót szült sportkörökben és a sportemberek azt állítják, hogy a sport nem veszedelmes, hanem éppen ellenkezőleg, hasznos az ifjúságra.

— Mi, akik a régi generációhoz tartozunk, magunk is látjuk, hogy az ifjúság nagy szenvedéllyel veri magát a sportolás karjaiba. Igyekezünk is megérteni, de az nem megy könnyen. Gimnazista koromban a sport a méta és más labdajátékokból állott, azonkívül csuszkalásból, a gazdagoknak korcsolyával, a szegényeknek anélkül, hólapdázásból, nyáron uszásból és szokolgyakorlatokból. A lovaglás, tenisz, drága sportok voltak, amelyeknek csak igen kevés gazdag gyerek hódolhatott. Az alsóosztályos gimnazisták test-edzés céljából egész útközöket rendeztek a másik iskola növendékeivel. A főiskolások viszont egyáltalában nem törődtek a sporttal, helyett szorgalmasan jártak kávéházba, amelyeknek füledt levegőjében órákon át kártyáztak, nagyokat ittak és igen sokat politizáltak.

— A kérdés az, hogy mi üdvösebb, az-e, amit mi csináltunk fiatal korunkban, vagy amit most csinál az ifjúság. Bizonyos, hogy hasznosabb pár órát friss le-

vegőn sportolással tölteni, mint a füledt, füstös kávéházban ülni. Jobb, ha az ifjúság testileg megerősödik, mintha elsatnyul. Jobb, ha az ifjúság a sport iránt érdeklődik, sportkérdéseket vitat meg, a sportmérkőzéseken vesz részt, mintha mértéktelenül politizál, ha megoldhatatlan problémákat akar megoldani és ha kávéházban tölti az idejét.

— Bizonyos azonban, hogy mindenben mértéket kell tartani, tehát a sportban és testgyakorlásban is. Igaz, hogy ép testben lakhat csak ép lélek, de mit ér az egészséges test, ha beteg a lélek? Mit ér a testileg kifejlett, de szellemileg korlátolt ember? Nem helyes, hogy a futballista ismerje a világ bajnokok nevét, de fogalma se legyen nemzet történelméről, ne ismerje nemzete nagyjait.

— Félek, hogy az ifjúságnál olyan szenvedéllyel válik a sport, hogy annak kedvéért elhanyagolja kötelességeit. Éppen ezért arra kell törekedni, hogy az ifjúság harmonikusan fejlessze testi és lelki képességeit és ebből a célból szükséges, hogy a sport terén mérsekelje magát, szorgalmasan tanuljon, olvasson és vizsgáit idejében tegye le. A sporttal való foglalkozásnak nem szabad a szellemi működés kárára lenni, hanem a kávéházbajárás, a korzózás és haszontalan időfeccsélés kell pótolnia. A sportolás nem lehet cél, csak eszköz.

— Azt mondják a sportisták, hogy a sportegyesületek szoros kapcsolatban állnak az iskolával és tagjaik között sok középiskolai tanár van. Ha így áll a dolog, akkor jó volna, ha ezek a tanárok a nyilvánosság előtt nyilatkoznának arról, milyen hatással van a sport a tanuló ifjúságra, különösen az iskolai előmenetel tekintetében. Sem a szülők, sem az oktatók előtt nem lehet közömbös ez a kérdés.

Simonovics Boskó javaslata az országos bajnoki rendszer megreformálására

A noviszadi sportvezér nyilatkozata az aktuális sportkérdésekről

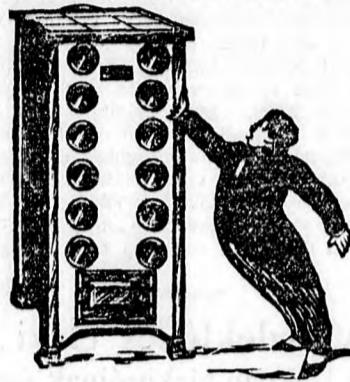
A Bácsmegey Napló beszámolt már Simonovics Bosko noviszadi mérnök, az országosan ismert sportember javaslatáról, amelyet a JNS novemberben összeülő közgyűlése elé fog terjeszteni. Simonovics Bosko ebben a javaslatában meg akarja változtatni az országos bajnokság eddigi rendszerét és egészen eredeti módon, olyan megoldást ajánl, amely lehetővé teszi, hogy ne csak a beogradi, zagrebi és szpliti csapatok vehessenek részt az országos bajnokságban, hanem az ország összes alszövetségeinek bajnokcsapatai is küzdhessenek érte.

Simonovics Bosko most véglegesen kidolgozta javaslatát és azt eljuttatta a JNS vezetőségéhez, amely a novemberi közgyűlés napirendjére fogja tűzni. Simonovics Bosko a Bácsmegey Napló noviszadi munkatársa előtt a következőkben ismertette a sportkörtől szimpátiával fogadott javaslatát.

— Az országos bajnokság meglévő rendszere a beogradi, zagrebi és a szpliti csapatokat favorizálja és ezzel ezek a csapatok a többi alszövetségi bajnokcsapattal szemben jogosulatlan és indokolatlan előnyöket élveznek. Olyan megoldást szeretnék elérni, hogy Ljubljana, Szarajevó, Szubotica, Oszijsk bajnokcsapatai is szóhoz jussanak az országos bajnokság mérkőzéseiben. Sportszemponthól nagyjelentőségű lenne ez a megoldás, mert fejlődést eredményezne, másfelől pedig igazságos is. A már ismeretes tervem szerint tizenegy csapatból álló első ligát kívánok bevezetni és pedig a beogradi alszövetség és a zagrebi alszövetség három-három első helyezettjét, továbbá a szpliti, szarajevói, szubotici, ljubljani és oszijski alszövetségek bajnokai, összesen tizenegy csapat mérkőzne az országos bajnokságért. A mérkőzések kétfordulós pontrendszerrel kerülnek lejá-

Mielőtt kályhát vesz

kérdezze meg rokonát, barátját vagy ismerősét, akinek már van ZEPHIR-kályhája és kétségek nélkül csak a legjobbat fogja erről a kályháról hallani, minthogy a fűtkezés a leghigiénikusabb, a legkellমেesebb és a ZEPHIR-rel a legolcsóbb is.

Kérjen ingyenes árjegyzéket!

ZEPHIR kályhagyár r. t.
Subotica

zásra, vagyis mindegyik csapat kétszer mérkőzne egymással felváltott pályákon. Azok a csapatok, amelyek az országos bajnokságért küzdenének, nem vénének részt saját alszövetségeik bajnoki küzdelmében és csak az országos bajnokságért folyó mérkőzésben játszanának. A bajnoki küzdelem őszi és tavaszi fordulóból állana és a három első helyezett automatikusan átjutna a következő év első ligájába, míg a 4–11 helyezettek és a bajnokságban résztvevő beogradi és zagrebi csapatok közül helyezetlenül maradt csapatok kettős kvalifikációs mérkőzést játszanának a saját szövetségük bajnokcsapatával és a győztes csapatok bekerülének a következő év országos bajnokságért küzdő első ligába.

— A legnehezebb probléma a pénzügyi kérdés megoldása, de azt hiszem erre nézve is sikerült kedvező megoldást találnom. A legnagyobb baj ugyanis, hogy a különböző városokban lejátszásra kerülő bajnoki mérkőzések bevételei nem egyformák. mert a kisebb városokban a bevételek aránytalanul kisebbek, mint amilyenek Beogradban, vagy Zagrebban. Ezért egy olyan megoldást kerestem és találtam, hogy azokban a városokban, ahol kisebbek a bevételek, a költségek is csökkenjenek és a rendezőegyesület kiadásai a bevételből megtérüljenek. Eszerint a beogradi csapatok Zagrebban 15.000 dinárt, Szpliben 25.000, Oszijsken 5000 dinárt, Szuboticián 6000 dinárt, Ljubljánban és Szarajevóban 16–16.000 dinárt kapnának. A zagrebi csapatok Beogradban 15.000 dinárt, Szpliben 13.000, Oszijsken 8500, Szuboticián 12.000, Ljubljánban 5000 és Szarajevóban 16.000 dinárt, a szpliti csapatok Beogradban 35.000 dinárt, Zagrebban 25.000, Ljubljánban 15.500, Oszijsken 20.000, Szuboticián 25.000 és Szarajevóban 16.500 dinárt, a ljubljani csapatok Beogradban 20.000, Zagrebban 10.000, Szpliben 16.000, Szarajevóban 18.000, Oszijsken 15.000 és Szuboticián 15.500 dinárt, a szuboticiai csapatok Beogradban 10.000, Zagrebban 15.000, Szpliben 20.000, Oszijsken 4000, Szarajevóban 16.000 és Ljubljánban 16.000 dinárt, az oszijski csapatok Beogradban, Zagrebban és Szarajevóban 10–10.000, Szpliben 18.500, Ljubljánban 12.500 és Szuboticián 4000 dinárt, végül a szarajevói csapatok Beogradban, Zagrebban 20–20.000, Szpliben 15.000, Ljubljánban 18.500, Oszijsken 10.000 és Szuboticián 16.000 dinárt kapnának. Ezzel a megoldással biztosítva volna, hogy mindegyik csapat ráfizetés nélkül rendezhetné a bajnoki mérkőzéseket. A JNS három százalékot kapna a bruttóból és az alszövetség, amelynek területén a mérkőzést játszik, két százalékkal részesedne a bevételből.

— Néztem szerint ez idén még nem lehet megkezdeni ennek a tervnek a keresztülvitelét és annak megkezdését jövő évi augusztus 15-ikére kellene kimondani. Indítványomat a JNS november 24-iki közgyűlésén tárgyalja. Felmerül Szuboticián az a terv, hogy az alszövetségeket a bászágok székhelyére helyezték át és minden bászági székhely alszövetsége kapjon. Ezt a tervet a bászágok területi beosztása miatt keresztülvihetetlennek tartom. Teljesen lehetetlen például, hogy a mitrovicai csapatok Szarajevóba és a Szarajevó közvetlen közelében levő Travnikról a csapatok Szplithez tartozzanak. Kétségtelen, hogy szükség van az alszövetségek székhelyének revíziójára és az alszövetségek reorganizálására, mert lehetetlen állapot, hogy amíg nálunk Szuboticián az alszövetséghez 37 csapat, Oszijsken és Szpliben 20–25 csapat tartozik, addig a beogradi alszövetség 140 csapattal rendelkezik. A megfelelő megoldás ebben a kérdésben is nehéz, de jóakarattal ezt a problémát is meg lehet oldani.

Elmarad a délnémet válogatott zagrebi mérkőzése

Az alszövetség még nem kapott értesítést a válogatott mérkőzés elmaradásáról

Zagrebból jelentik: Vasárnapra — mint ismeretes — a JNS lekötötte a délnémet válogatott csapatot, amely ellen a Prágában szerepelt jugoszláv válogatott némi változtatással Zagrebben mérkőzött volna. Pénteken este a JNS vezetősége telefonon érintkezésbe lépett a Budapestben tartózkodó délnémet válogatottal és arra való hivatkozással, hogy az esőzés tönkretette a pályát, lemondta a mérkőzést.

A válogatott csapatba ismét beállították Beleszlint és erre való tekintettel elhalasztották a vasárnapra kisorsolt SzAND—Villanytelep mérkőzést. Az alszövetség csak szombaton kapta meg a JNS távirati rendelkezését arról, hogy Beleszlin tagja a válogatottnak és a kiváló SzAND hátvéd el is utazott Zagrebba. Hivatalos értesítés Szubotica-ra nem érkezett a válogatott mérkőzés elhalasztásáról.

Miután Beleszlin távolléte miatt már intézkedés történt a SzAND—Villanytelep mérkőzés elhalasztására, ezt a mérkőzést vasárnap nem is fogják lejátszani.

Nagy érdeklődés előzi meg a bécsi Hakoah birkozóinak szombori és szubotici vendégszereplését

Szomborból jelentik: A bécsi Hakoah birkozóifétfőn reggel érkeznek Szomborba, ahol este fognak megmérkőzni a legjobb szombori birkozókkal. A szomboriak már kijelölték birkozóikat és a légsúlyban Milovansev, a pehelysúlyban Masirevics, a könnyű súlyban Heck, a kis középsúlyban Sümegi, a nagy középsúlyban Haas, Juhász, vagy Grujics, míg a nehézsúlyban Meer fognak startolni. A versenyt a Szlohadóban rendezik meg.

Szubotica-ra kedd délben 11.50-kor érkeznek a hécsiek, ahol a vendéglátó szubotici egyesület fogadja őket, este pedig a Népkörben nemzetközi verseny keretében fognak megmérkőzni.

A szubotici csapatot még nem állították véglegesen össze, de a következők biztos tagjai a csapatnak: a légsúlyban Schachter, pehelysúlyban Fischer, közép a súlysúlyban Kincses, közép b.-ben Szőlősi. A könnyűsúly indulója még bizonytalan. Eredetileg Boros-ra számítottak, de sérülése még nem javult annyira, hogy ilyen erős versenyen résztvehessen. Így Bukvics és Friedmann között kell választani a vezetőknél. Mivel a nehézsúlyban nem rendelkezik megfelelő erővel a szubotici csapat, meghívták a szombori Nagy Bálintot, akit szívesen lát szönyvegen a szubotici közönség.

A nagyszabású verseny iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg úgy Szomborban, mint Szubotican.

BECSKEREK

Jugoszlávia (Beograd)—Borac 2:1 (0:1). Bíró: Grujin. A beogradi bajnokcsapat nem az első csapatát küldte Becskerekre, hanem csak egy kombinált csapatot, amelynek szereplése Velikibecskereken nagy csalódást keltett. Ennek tudható be, hogy kevés közönség nézte végig a mérkőzést. A Jugoszlávia csapata semmivel sem bizonyult jobbnak a becskereki Boracnál, sőt a Borac az első félidőben fölényt mutatott.

Jiul (Zsilvölgy, Románia)—Schwäbische 8:0 (3:0). Bíró: Mojics Milorad. A romániai csapat pompás játékkal elragadta a tekintélyes számú közönséget. A Schwäbische balszerenésével játszott és legkitűnőbb játékosát, Merzbachert, a nagyképességű kapust mindjárt a játék elején véletlen baleset érte és így harcképtelenné vált.

Obilics komb.—Radnicst 5:5 (2:4).
Vojvodina—ZsAK 2:1 (0:0).

Apatinban játszik le vasárnap a Tri Zvezde—Mileticsi SE bajnoki mérkőzést. Apatinból jelentik: Az apatini Tri Zvezde vasárnap bajnoki mérkőzést játszik a Mileticsi SE-vel Apatinban. A mérkőzésre az apatini csapat megerősített csapatárral áll ki és újabb játékos Fizi centerhál. A csapat felállítására a következő: Milánovics — Riesz, Schrödi — Pozsarnik, Fizi, Szeszulka — Buschbacher, Kröner I., Czár, Stark, Zimnienmann.

Oszlajeken vasárnap a Hajduk—Szlávija mérkőzésnek a bajnokságért. Oszlajékról jelentik: Az oszlajeki őszi bajnokságnak egyik legérdekesebb mérkőzése fog lezajlani vasárnap a Dráva-parti pályán a Hajduk és a Szlávija között. A mérkőzés rendkívül fontos mindkét csapatra nézve, amennyiben a győztesnek rományi lehet még az első helyre. A Hajduk több győzelmi eséllyel indul és ha csak két góllal győz, akkor máris az első helyet foglalja el. A Szlávija komoly ellenfél, annál is inkább, mert megerősített csapatot küld küzdőlembé. A Hajduk csapatát a válogatott Steicer centerhálfi erősíti meg, aki a múlt vasárnap betegsége miatt nem szerepelt. A Szlávija a következő csapattal veszi fel a küzdelmet. Konrad — Hrs, Pintár — Banderier, Fundelics, Lechner — Gyor-

gyevics, Koszics, Urbán, Dragovics, Anducsics. A Hajduk a következőképpen áll fel: Knopf — Lóth, Opravics — Feld, Steirer, Glatz II. — Sztrup, Fritz I., Szivek, Bartovszki, Mészáros. Előtte egy órákor Makkabi és Olympia II. osztályu bajnoki mérkőzést játszik le, amelynek a Makkabi a favoritja.

Morpurgó visszavonul. Milánóból jelentik: Morpurgo, Olaszország teniszbajnoka, aki az európai teniszsportban is nagy hírnévre tett szert, visszavonul és jövőre már csak mint néző fog megjelenni

a fennsúlyversenyeken. Az olasz lapok véleménye szerint Morpurgot főképp a németországi súlyos kudarcra készítette visszavonulásra. Hír szerint a kiváló teniszjátékos a teniszpályát a golfpályával fogja felszerélni.

Masz visszafizette az ezer dinárt az oszlajeki Hajduknak. Apatinból jelentik: Az apatini Tri Zvezde kitűnő szereplése annyira fel lelkesítette az apatini közönséget, hogy Masz István részére, akinek a JNS határozata értelmében ezért dinárt kell fizetnie az oszlajeki Hajduknak, általános gyűjtést rendeztek. Már az első napon a Schäffer-féle költőgyár alkalmazottai összehozták a szükséges ezer dinárt. A pénzt már el is küldték az oszlajeki Hajduknak. Ezekután Masz István leigazololásának nincs semmi akadályja és két hét múlva már játszhat idegen alszövetségi csapat ellen haratsági mérkőzést az apatini Tri Zvezde csapatában.

KÖZGAZDASÁG

Akció indult a selyemtenyésztés felvirágoztatására

Szakértekezlet Noviszadon

Az állami selyemtenyésztés és selyemipar felvirágoztatása érdekében néhány nappal ezelőtt Noviszadon értekezlet volt, amelyen az ország minden ismert selyemtenyésztési szakértője résztvett. Az értekezlet megállapította a selyemtenyésztés és selyemfeldolgozási ipar irányelveit és kimondta, hogy az eperfatenyésztést fokozni kell és ezért szükségesnek tartja, hogy ennek érdekében a selyemtenyésztési felügyelőségek az egyes hátságok mezőgazdasági előadóival karöltve járjanak el.

Az értekezlet szükségesnek tartja továbbá, hogy a selyemtenyésztők részére szabályzatot dolgozzanak ki, amely nemcsak a selyemhernyótenyésztéssel összefüggő teendőkre terjedjen ki, hanem egyúttal kioktassa a termelőket, hogy miképp kell eperfákat elültetni és azokat gondozni. A szabályzatok kidolgozására az értekezlet Anna János titeli, Szudarevics Szrečko sztaribeceji, Doderovics Blagoje szabályi és Kovcsin János sztarivrbási szakértőt küldte ki. Az értekezlet arra kéri a földművelésügyi minisztert, hogy az eperfák védelmére törvényjavaslatot készítsen, amelynek tervezetéhez szükséges anyagot Herzbich József pancsevői selyemgyári igazgató, Staudt János noviszadi selyemgyári igazgatósági előadó és Euler János szubotici selyemtenyésztési felügyelő gyűjtse össze és terjessze elő. Az értekezlet azt kívánja, hogy az eperfák lenvesését tavaszkor, a fák tisztítását pedig őszkor végezzék és a selyemtenyésztési igazgatóság kötelessége legyen ellenőrizni, hogy a községek és a selyemtenyésztési felügyelőségek kellő felszereléssel és szerszámokkal legyenek ellátva.

Az eperfamagvak szétosztását az igazgatóság központilag intézi és e tekintetben alapul szolgál a selyemtenyésztési felügyelők javaslatai. Javasolja az értekezlet, hogy a tenyészállományok és a gubóbevéltőhelyek vezetőit tanítókat is alkalmazzanak. Az értekezlet szükségesnek tartja, hogy az eperfamagvak szétosztásánál már közöljék a termelőkkel a gubóbevéltési árakat, hogy a termelők már előre tudják, hogy az eperfatenyésztés milyen jövedelmet biztosít.

Az értekezlet azt kívánja, hogy a selyemgubó megfelelő osztályozása és egységes csoportosítása érdekében külön bizottságot küldjenek ki és ennek a

bizottságnak Herzbich József pancsevői selyemgyári igazgató, Anna János titeli selyemtenyésztési felügyelő és Grimm Antal bácskopalánki selyemtenyésztési felügyelő legyenek a tagjai.

Berlinbe viszik ki a jugoszláv tejtermékeket

A mezőgazdaság közismerten súlyos helyzete irányította a figyelmet az utóbbi időben nagy mértékben elhanyagolt tejgazdaságra s ennek a folyamánva volt, hogy néhány hónappal ezelőtt tanfolyam nyílt meg, amelyen fiatal mezőgazdákot oktattak ki a tejgazdasághoz szükséges tudnivalóira. A tejgazdasági tanfolyam három hónapig tartott és a gazdálkodókat szakszerűen kiképezték abban, hogy hogyan kell a tejtermékeket kihasználni, megfelelő tisztán és higiénikusan kezelni és hogyan lehet a tejtermelést fokozni.

A tanfolyam megnyitásával majdnem egyidőben Oszlajeken megalakult a tejtermelők szövetsége, amelyben azok a gazdálkodók vesznek részt, akik tejgazdasággal intenzíven foglalkoznak. A vajdaságban körülbelül kétszáz tejgazdaság van, amelyek közül 120 már eddig tagja az oszlajeki szövetségnek, amelyek a jugoszláviai tejtermékek számára külföldön keresnek piacot.

A vajdasági tejtermelés fellendítése utóbbi időben a jutott, amennyiben közvetlenül külföldről olyan ajánlat érkezett, amely az eddigi akciókat egészen új irányba tereli. A napokban Noviszadra érkezett M. M. Hailey, a berlini Société Merkantile Industrielle et Timber Compagni Limited cég megbízottja, aki illetékes körökben tárgyalásokat folytatott a vajdasági tejtermelés külföldre való szállítása ügyében. A társaság a kész tejtermékeket venné át és pedig elsősorban vaját és sajtot, amelyeket Berlinbe szállítana és az áru átvételekor az ár nyolcvan százalékat készpénzben kifizetné. Az innen kiszállított tejtermékeket a berlini cég Jugoszláv dru néven hozná forgalomba.

Az illetékes körök a nagyszabású exportüzlet megteremtéséhez az oszlajeki tejtermelő szövetséget segítségét kéri és a tejgazdasági tanfolyamot felhasználják. Igen nagy szükség van ugyanis arra, hogy a külföldre kerülő jugoszláv tejtermékek szakszerűen legyenek kezelve, mindenkor egyforma minőségben és garantálható tisztaságban. Erre a célra szükséges az is, hogy a vajdasági tehénállomány nagyrészt kicséréljék olyan állatokkal, amelyek több és jobb tejet adnak.

Mezőgazdák körében általában az a vélemény, hogy ha a külföldi céggel a megegyezés létrejön, ez jó alkalom lesz az állattenyésztés fellendítésére és arra, hogy a vajdasági állatállományt fajállatokkal cseréljék ki.

Tizmillióst laeladás a mitrovicai erdőigazgatóságnál. Mitrovicáról jelentik: A petrovaradini vagyonszövetség Mitrovicán székelő erdőigazgatósága szerdán tartotta meg őszi nagy erdőkitermelési versenytárgyalását, amelyen összesen 17.153 köbméter fagy-, szil-, kőris- és gyertyánfa került előadásra. A versenytárgyaláson tizenegy külföldi és belöldi cég vett részt. Az eladott mennyiségből a mitrovicai gőzfűtészárszövetvénytársaság 11.440 köbmétert vett 7.858.780 dinár értékben. Az előírányzott összeg 4.139.165 dinár volt. A fennmaradt mennyiséget, 5.713 köbmétert a zagrebi Szlávija erdőkitermelési részvénytársaság vette meg 3.391.900 dinárért. Az előírányzott összeg 2.233.294 dinár volt. Az eladott faanyag a morovicsi erdőigazgatóság szmogvai és radjenováci erdősegeiben kerül ki-termelésre.

Ankét Szentán a házadó ügyében. Szentáról jelentik: Csütörtökön este a kereskedelmi egyesület az összes gazdasági, ipari, kereskedelmi egyletek és körök, valamint az érdekeltek bevonásával dr. Zagorica Iván királyi közjegyzőnek, a kereskedelmi egylet elnökének elnökléte alatt ankétot rendezett a kaszinó helyiségében. A kaszinó nagytermét zsufolásig megtöltötte a megjelent közönség. Az ankétot dr. Zagorica nyitotta meg és vázolta a házadósérelmeket. Az előadó dr. Vig Károly ügyvéd volt, aki részletesen és kimerítően fejtegette a házadó kivétele körül tapasztalt aránytalanságokat és a súlyos megterheléseket, amelyeket a házadó ró az adózó polgárookra. Indítványozta, hogy mindenki, aki magasnak tartja házadóját, éljen törvényadta jogával és felebbezzon meg az adókövetést harminc napon belül s deputációval forduljanak a pénzügyigazgatósághoz és a pénzügyminiszterhez s tájékozzanak, hogy milyen súlyos terhet jelent a lakosságra, ha a kivetett adóalapot lényegesen nem csökkentik. Rámutatott arra, hogy az ötezerrel kisebb lélekszámú községek és városok nem fizetnek házadót, holott ha a törvénynek ezt a rendelkezését megváltoztatnák, akkor a nagyobb városok házadója nyomban legalább egyharmadával kisebbedik. Novoszel János gazdaköri titkár és többek hozzászólása után elhatározta az ankét, hogy felkéri a pénzügyminiszteriumot, hogy a házadó végrehajtását Szentán függesse fel, míg a minisztérium nem dönt a sérelmek ügyében. Ezután dr. Zagorica Iván felolvasta az erre vonatkozó rezolúciót, amit egyhangúlag elfogadtak.

A „Pyram-paszta“ sok dobozában bádoglap van elhelyezve „Chaplin“ és „Pat i Patachon“ felirattal, melyek ellenében egy igen érdekes gyermekjátékot szolgáltat ki az eladó

A SZENTENDREI BIRÓ

A NAPLÓ PÁLYANYERTES REGÉNYE

IRTA: ARÁNYI JENŐ

17

— Hát nézd, itt ez a vén lengyel, ennek a farsolya meg a derékkötő öve tele van arannyal. Ezt könnyű lesz valahol eltenni láb alól, a pénzen megosztozunk, azután elmegyünk Kassára, vagy még messzebb, urak leszünk, ameddig a pénzünk futja. Akinek pénze van, városon uri szeretője is lehet. Vagy ha jobbnak tartod, eltelesszük a pénzt jó helyre és szerzünk még, ameddig csak annyi nem lesz, hogy holtig tartson. Lengyelben könynyű uraskodni, Kázmér ur hadat gyűjt, aranyért talán nemeslevelet is ad, úgy kell neki a pénz. Akkor aztán, ha nemes ember vagy, bátran jöhet sz Kaszás Ilonért is, majd adná akkor az apja, de hát bizonyomra mondom, a szép lengyelnek közt úgy elfelejtéd, akár a gyerekkori álmod.

Beszélt, addig beszélt András, hogy a legény megszédült. A lengyel nem értett magyarul, a melegtől meg az italtól el is bóbiskolt, csak arra ébredt, mikor a hajcsár felrázta, hogy ehol ez az emberséges ember tud négy szép lovat itt a szomszédban Zagyva-Szántón, el is kíséri őket, ha megfizetik, de induljanak rögtön.

Gergely hazaszaladt a fokosáért meg subáért, azzal mentek a bujkáló hold alatt a Zagyva felé.

*

A két legény, öt, sokszorosán körülnyírt kis aranyat talált a lókupec övébe belevarrva, meg valami hitvány kis irást, amiről bizony távol sem sejtették, hogy abban Efraim tarnopoli zsidó azt írja a kassai Jankevnek, hogy az Eszter egészséges és a Smul megházasodott, ennek a gójnak pedig, aki ezt a levelet viszi, adhat ezer aranyat, félévi kamatot előre levonva.

HARMADIK FEJEZET.

1.

Urost a hajnali harmat öntözte fel ájulásából. Kábán, nehéz aggyal ébredezett, a válla meg a feje sajgott és nem tudta, hol van. A derengésben még lehetetlen volt tájékozódnia, csak ez a nyomasztó tudatalatti lelkiérzése volt, hogy valahol egyedül van, teljesen egyedül, nagyon egyedül...

Felkőnyökölt, neszezett, erőltette a szemét, sehol semmi és sehol senki. A gyorsan következő pitymallásban azután meglátott néhány embert, elfeküdve a fűben, kicsit távolosabban nádas hajladozott és most kezdett emlékezni. Ott van valahol a Temes mocsaras szélén, ahol hirtelen rejtékből rohanta meg őket vagy száz lovas. Őtet az egyik fejbecsapta a buzogányával, akkor elesett és elájult, a balvállára meg alighanem patkolatlan török ló taposott. De hát a többi? Az apja, a szentendreiék, meg a csanádi emberek? Amott alszik néhány, de hova lettek a szekerek?

Feltápáskodott, friss harmattal megmosta az arcát és odament a íckvökhöz. Két csanádi szekeres egymásra borult — halva, tíz-tizenöt lépésre az idősebb Szremác hullaja, tőle nem messze Milorád meg az egyik csanádi vitéz.

Gondolkozott. Elmenekültek a többiek vagy fogságra vitték őket? A szentendreiék gyalog nem menekülhettek a spahik elöl, de nem is menekültek bizonyosan, hanem elnyomták őket, foglyul ejtették, a szekereket elhajtották. A csanádi lovasok ki tudja merre futottak, de ez mindegy, ő úgy is az apja után megy. Lesz, ahogy lesz, kiszabadítja az apját, csellel, erővel, akárhogy, ha addig él is. Ehhez azonban legelőbb is az kellene, hogy meg tudja, merre vitték, hova jutott. Eszébe jutottak a szekerek, a szekerek nyomán keil elindulnia... A fegyvereit elszedték a törökök, egy törött kard csonkiával hamarosan sirt ásott a puha talajba, eltemette, közös sirba fektette első csatája halottjait, azután jó későn délelőtt, gondolatokba merülten, fáradtan és nagyon szomorúan megindult a keréknyomokon — észak felé. Keserűségében nem vette észre, hogy arra megy, amerről tegnap jöttek, csak sóhajtozott,

sopánkodott magában, hogy ime egyedül maradt a hazai tizenegyből.

Igyekezett a Temes medrét követni, amennyire a környező mocsár, nádas, bozót engedte, mert azt hitte, hogy akkor — amint az apjától hallotta — eljut a Dunához. A Duna, a kedves, drága folyó, amelynek a hajjai talán hazulról hoznak üzenetet...

Megéhezett. Az iszákja véletlenül a hátán maradt, valószínűleg arra esett, a török nem vette észre. Egy magányos fa alá telepedett és falatozás közben egyre azon járatta az esztét, hogyan tudhatná meg, hova hurcolták az apját és a társait. Halványan sejtette, hogy Szemendriától törhettek át a törökök, valószínű, hogy oda is tértek vissza. Ebben valamennyire megnyugodott, mert volt ebben a gondolatban valami vigasztaló. Tudta, hogy egy magyar sereg utban van a Duna felé, hátha ennek sikerül majd elfoglalnia a várat, kiűzni a törököket és megszabadítani a foglyokat. Ezt tudta, de azt nem, hogy a magyar csapat alig volt tízedrésze annak a török hadnak, amelyik most szanaszét dul a Bánságban és amelyik már szét is verte azt a maroknyi magyart, akit Szilágyi maga helyett ott hagyott. Azt se tudta, fel se tudta volna talán fogni, hogy Mohamed Szmederovo után sorjában elfoglalta a szerbiai várakat és városokat, hogy Szerbia nincs többé és hogy kétezrezer szabad szerb családot hajszol rabságra, messze vidékre jobbágy sorsba a török...

Kinzó gondolatai közben is óhajtozott, bár találni valakivel, akitől kérdezősködhettek, vagy ami még jobban esett volna a szívének, a kinek panaszkodhassék. Alig múlt tizenhét éves, félgyermek még és nagyon, nagyon közel volt ahhoz, hogy sirjon.

Fekelt a fa alól, hogy tovább menjen. Most felfigyelt, tájékozódni igyekezett és megindult — délnek, igazán a Duna felé! Mikor azonban egy ismerős cseriészhez ért, zavarodottan nézett körül: erre már jért ő ma. Mégis tovább ment egy darabon, végre határozottan felismerte a helyzetet. A mostani helyzetet, azt hogy az iménti pihenőjéről visszafelé indult. Hogy lehet ez? Kezdt rájönni, hogy egész nap távolodott a Dunától, ahelyett, hogy közelebb ért volna hozzá. Most már biztosan tudta, hiszen ma egész nap jobb kéz felől volt a Temes, holott tegnap a támadás előtt folyvást a baloldalukon kanyargott.

Erre a ráébredésre csordultig telt a szíve, levetette magát a fűbe és sirt, sirt, ahogyan egy romlatlan, egyszerű fiú sírhat, amikor a rengeteg elhagyott síkságon egyedül találja magát, védtelenül, tanácstalanul...

2.

A csata, vagy inkább csak csete-paté, amelyben Urost leittették, rövid volt és kevésbé véres vagy borzalmas, mint ahogyan ezt az ájulásából felérett legény elképzelte. Az utalan mezőn kettesével mentek a szekerek, így is elég hosszú sort alkotva. Elöttük Bálint mester meg Csatt, az elváthatatlan cimborája (akit azután Uros földelt el), mellettük lépkedett Péro. A másik hat lovas szanaszét a szekerek mellett, lazára eresztett kantárszárral, hogy haraphassanak néha a dus fűből a lovak. A szekeresek meg a szerbek ki gyalog, ki meg valamelyik szekéren, de gondtalanul beszélgettek valamennyien, mikor a fűzestől rajtuk ütött a törökség. Uros az utolsó szekéren ült, őt érte az első roham. A lovascsapat ötven-hatvan főnyi lehetett. A magyarok hírtele nében szorosra zárták, a gyaloglóvók a szekerek alá bujtak és a tulsó oldalra kusztak. Így a szerbek is, kivéve Szremácot meg Milorádot, a kik a két elesett kocsisal fenn szekereztek. A lovasok állták a rohamot, a gyalogos Péro ott állt közöttük, míg a többiek a szekérvár mögött nyilaztak az ellenségre. (Folytatása következik.)

NYILT-TÉR

Nemačka Keramika

(Deutsche Keramik)

Kosmajka 7 Beograd Telefon 31-82

Meissen Hardmuth, Čeh és Zsolnay
fayenc fal- és padlóburkoló keramiai lapok.

Meissen és Hardmuth-kályhák, valamint luxuskandallók és takaréktűzhelyek (Sparherd).

Költségvetés, tervrajz díjtalan.

Tekintse meg kiállítási helyiségüket

Köszönetnyilvánítás

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik felejtethetetlen Leó fiunk, illetve testvérünk temetésén megjelentek, valamint akik részvétükkel felkerestek bennünket, külön köszönjük a SZAND egyesületnek fiunkról való megemlékezésüket.

Hay család

Kérjük az alant megnevezett uccákban lakó villarymotoráram fogyasztóinkat, hogy a rendes világítás fentartása érdekében sziveskedjenek további értesítésig mindennap d. u. 5 és 9 óra között mindennemű motorüzemet beszüntetni. Ez a helyzet csak ideiglenes és rövid ideig tart.

Szomborszki put, Mazsuraničeva, Vilsonova, Paja Kujundzicsa (a Vilsonova ulicától a Kumičevića ulicáig), Stosova, Trenkova, Skotus Viatora, Gorička, Šenoe, Bledzka, Badaličeva, Zadarska, Bene Szudarevicseva, Sokolska, Harambašičeva, Palmotičeva, Zlataričeva uccák.

Subotička Električna Željeznica

12977

1 Osvetlenje D. D.

GARAY SZALON

Kralja Aleksandra ulica 11 — Kostüm-, kabát-, sport-, délutáni tea- és estélyi ruha-MODELLEK, dívatlap-különlegességek érkeztek. — Szolid árak

Felhívjuk az érdeklődők figyelmét, hogy Noviszadon a Temerini uton levő

DENA JEVRIĆ-féle üzlet

HÉTFŐN, NOVEMBER 4-ÉN, D. U. 3 ÓRAKOR eladásra kerül. Az írásban benyújtandó ajánlatokhoz az eladás előtt 4000 dinár óvadékot kell mellékelni. 12947

Ismét kapható — míg a készlet tart

295 dinárért

14 kar. arany (f. mjelzett) karcsattóra svájci, 10 köves, pontosan járó szerkezettel — írásbeli jótállás mellett

GOLDBERGERNÉL
Órás és ékszerész, Novisad, Kr. Petra ul. 23.

OPŠTINSKO POGLAVARSTVO PADEJ.

br. 3304/1929.

OGLAS

Opštinsko Poglavarstvo u Padeju namerava bušiti 3. slevom tri arteska bunara i to 2 u opštini i 1 u hataru.

Uslovi se mogu videti a belezničkoj pisarni preko celog dana

Pozivaju se reflektanti, da svoje propisno taksi-rane pismene ponude pošalju opštinskom poglavarstvu u Padeju zaključno do 15. novembra 1929 god. do 12 časova.

Kasnije prispela penude neće se uzeti u obzir.

U Padeju, 30. oktobra 1929.

12973

Opštinsko Poglavarstvo

II. 24/1929.

Naveštenje

Objavljujem, da su ovi ženi namerni međusobno brak sklopiti.

Mladoženja: Ime i prezime i eventualno bliže označenje: Varga Đerđi. Porodično stanje: neoženjen. Stalež (zanimanje): ratar. Verispovest: rimokatolik. Starost i mesto rođenja: 19 god. star. Pustiniš (Rumunija). Prebivalište: Pustiniš (Rumunija). Ime i prezime roditelja Varga Đerđi i Varga Elen.

Nevesta: Ime i prezime i eventualno bliže označenje: Nadj Eržebet. Porodično stanje: neudata. Stalež zanimanje: domaćica. Verispovest: rimokat. Starost i mesto rođenja: 17 god. star., Toba (Banat). Prebivalište: Toba (Banat). Ime i prezime roditelja: pok. Nadj Jožef i Varga Ana.

Pozivam sve one, koji znaju, da među imenovanim ženicima ima neka zakonita prepreka, ili da vlada taka okolnost, koja isključuje njine slobodno raspolaganje, da to neposredno meni ili putem opštinskog predstavništva gde je naveštenje istaknuto (odnesno matricaru) prijave.

U Tobi, 28. oktobra 1929.

12957

Dukin Miloš s. r.
drž. matičar.

Bogojevo Vajska Živa zadruga za zaštitu od poplave i odvajanje unutarnjih voda.

Broj 1770/1929.

Oglas

Bogojevo Vajska Živa vodna zadruga prodavače na javnoj usmenoj licitaciji, koja će se održati **dana 4. novembra 1929 g.** sa početkom u 9 časova predne sledeće nekretnine:

1. 26 kat. jutara oranice u hataru opštine Sonta, koje leže duž oblasnog puta Sonta-Bogojevo, u parcelama od 1 do 8 kat. jutara;

2. oko 8 kat. jutara oranice u hataru opštine Bogojevo u rudni t. zv. Tekerület, pored oblasnog puta Sonta-Bogojevo.

3. oko 64 kat. jutara površine materijalnih rovova, iz kojih je bio vadjen materijal za gradnju nasipa Sonta-Bogojevo, a koje su površine dobre za pašu, ili za sadjenje vrhaka; te jame leže duž obl. puta Sonta-Bogojevo, u hataru opštine Sonta;

4. oko 16 kat. jutara površine materijalnih rovova, isto kao pod stavkom 3. samo u hataru opšt. Bogojevo.

Licitacija će se održati na licu mesta. Sastanak u opštinskoj kući u Sonti pre podne u 9 sati, a odande će se ići oblasnim putem sve do krala nasipa.

Nadmetači su dužni pre licitacije položiti kauciju od Din. 2000, koju će svotu po svršetku licitacije nadopuniti na iznos 10% izlicitirane svote.

Licitacija je za licitante obavezna odmah, a za zadrugu tek po odobrenju zadrugne skupštine.

Uslovi plaćanja: 10% odmah na dan licitacije kao kaucija, a ostatak po odobrenju zadrugne skupštine u dve rate, i to: 70% cele kupovine u roku od 8 dana od odobrenja, a 20% prilikom predavanja kupoprodajnog ugovora, sposobnog za gruntovni prenos prava svevine.

Prodane zemlje će se na licu mesta tačno izmeriti i na osnovu tog merenja će se sastaviti ugovor. Troškove merenja snosi zadruga, dok sve ostale troškove oko sklapanja ugovora kao i prenosne i eventualne druge takse plaćaju kupci.

Onim kupcima, koji imaju potraživanja od zadruge, odražavaće se kupovina od njihovog potraživanja u celom iznosu, t. j. oni su dužni odmah da isplate kupovinu.

Pozivaju se svi, koji reflektiraju na gornje zemlje da izvole 4. novembra 1929 g. doći na licitaciju.

U Bogojevu, 18. oktobra 1929 god.

12897

Po nalogu predsednika
direktor nadinžinjer
Ing. Miloš Matejin

Köszönetnyilvánítás

Ezúton mondok köszönetet a »ROSSIJA-PONCIÉRE« biztosító- és viszontbiztosító intézet velükibecskekeri fiókjának a folyó hó 15-ikén gyilkos merénylet áldozatául esett férjem Dr. JULIUSZ ÁRMIN velükibecskekeri ügyvéd balesetbiztosítási összegének gyors és pontos kifizetéséért.

Egyben a legmelegebben ajánlom ezen különben is a legjobb hírnövnek örvendő intézetet a biztosítást kereső közönségnek.

Velükibecskekeri, 1929 október 25.

12989

Özv. Dr. Juliusz Árminné s. k.

Opštinsko Poglavlarstvo Horgoš.

Broj 5664—1929.

OBJAVA

Rok za podnašanje oferata za elektrifikaciju sela produžuje se do 1. decembra 1929. g. shodno odredbama čl. 89. zakona o državnom računovodstvu.

U Horgošu, dne 31. oktobra 1929. god.

B. Vukičević
beležnik.

12945

Vaš Adam
knez.

Gabriel Simon I. kör Sokolska ulica 21. sz. a. lévő mészáros- és hentesüzletét megvettem. Felhívom a nevezett hitelezőt, hogy a követeléseiket legkésőbb a t. é. november hó 8-ig dr. Székely Zoltán ügyvédnél jelentsék be, mert a később jelentkező hitelezők követeléseit nem vehetem figyelembe.

Szuboticián, 1929. évi október hó 30-án.

12840

Faragó István.

Házhelyek eladása

Vermes Béla X. kör szegedi szőlőkbeli ingatlanai a Budanovičeva ulica és a Radičeva ulica, továbbá a Kopunovičeva ulica és az Evetovičeva ulica közti részen a Szubotica város Tanácsa által jóváhagyott parcellázási terv szerint 200 négyszögletes parcellákban kedvező fizetési feltételek mellett ház helyekül eladatnak.

A parcellázási tervek és eladási feltételek megtekinthetők, valamint hővebb felvilágosítások nyerhetők naponta d. e. 9—11 óráig a Szubotici Gazdasági Egyesület helyiségében lévő parcellázási irodában (VIII. Knyaza Mihaila ulica 2. sz.) és a helyszínen özv. Pertics Ernesztinnél X. kör, Kopunovičeva ulica 66. szám alatt. Közvetítők kizárva.

Szubotica, 1929 augusztus 7.

Vermes Imre,
mint Vermes Béla meghatalmazottja.

Atalakitásokat a legújabb divat szerint készí-
ti és a legújabb divat szerint készí-
ti és a legújabb divat szerint készí-

Uj Uj
női kalapszalom
Suboticián, a Ruff-féle palotában
Értesitem a nagyrabecsült vevő-
imet és a hölgyközönséget, hogy
eddig otthonomban lévő szal-
omat Manojlovičeva ulica
8. szám alá helyeztem át.

Csákány Irma

1281

CRÈME ÉCLIPSE

A legjobb cipőkrém
a legjobb kulcsos
patent-dobozban

12443

Jugoszláviai vezérképvislet és lerakat:

Etabl. D. Pechmajou & Co., Zemun

ZMAJ
és
JUPITER
Rádió- és zseblámpa
battériák, zseblámpák
Engl Adolfa Sin
Novisad
Radnička ul. (Mali Liman)
Telefon 2957

**Vállalom ártézi, Northon-,
mű- és közkutak furását**
tűzoltógl, kertszeli és langyos, valamint gőz-
kazánok táplálására és motorok hűtésére alkalmas
lá y (vizkőmentes) vizk fe tárazát. Régi kutakat
felírissíték. Szivattyukat garancia mellett javítok.
Rápóti Lajos, Noviszád
Darányi te ep 123
Levélbeli megkeresésekre ugy ha yhen, mint vidéken személyesen
teszem is-teletem 123

Mindennemű
LŐTT VADAT
nyulat, fácánt, foglyot,
őzet, vaddisznót, szarvast
veszek
ab feladóállomás
Nagyobb mennyi-
ség átvétele a helyszínen történik
E. VAJDA
vadnagykereskedő
Čakovec - Medumurje
Táviratcim: Vajda Čakovec
Tel. fonszám: 59, 60, 3 és 4

11044

Spricc-
lakkozást
1800—2000 dinárért, új tapéírást, új
tetőkészítést legolcsobban végez
JAKOB HERMANN, NOVI VRBASZ

EUPHOSIL
PARAFFIN THERAPIA
A legújabb eredményeiben felülmulhatatlan gyógymód
reuma, köszvény, ischias, tumbago, fagyott végtagok
és neuralgikus fájdalmak eseteiben. Legbiztosabb si-
kerü paraffinos pakolásos fogyasztás az egész testre,
vagy annak egyes részreire berlini módszer szerint. Szá-
mos köszönőírat. Vidéki betegek részére lakás és ellátás.
Kívánatra prospektust vagy szóbeli felvilágosítást ad Dr.
Vécei Jenő orvos, Subotica, Ciril i Metod trg 5. Tel. 539
Mérsékelt árak!

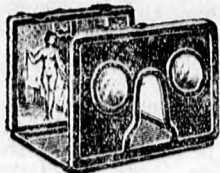
83

A zord idők beálltával melegséget, derűt, jókedvet hoznak mindenkinek a

Centrál Rádió villanyaparátusai

melyekkel az egész család napi szórakozása 1/2 dinárba kerül

Ha élvezni akarja a szép, rendezett meg ma nálunk egy elég:

Zsebtereozskópot

és hozzá duv. lasztó, le modern, férfi és női akciókat, ezolikus és tájképeket. Minden képet természetesen ad vissza

A készülék ára egy szériával együtt (0 kettős k p el) 106 dinár, képszéria külön 40 dinár. — Szétküldés utánvétel.

Kronus, Ljubljana, pretinac 28

"ALLEGRO"

egyesíti egy készülékben a speciális élesztőkövet és a fenőszijat. Automatikusán éleszt minden beretvát.

Mindennap kellemesen, fájdalom nélkül beretválkozhatik.

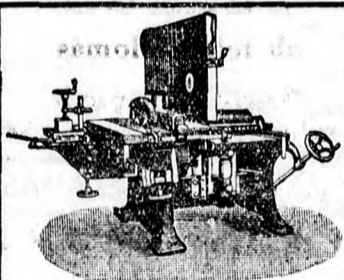

Több mint 600.000 darab használatban

Nikkelezve 210 dinár, feketére lakkozva 155 cinár

Mindenütt kapható!

3 évi hitel!

Univerzális

asztalosgépek

amely egyengető és vastagsági gyaluból marógéppel, furógéppel, és körfűrészszel kombinálva, szalagfűrészszel is szállítható

Praktikus, helyet és erőt takarít!

Egyes gépeket is szijhajtásra, beépített villamos motorral vagy anélkül! Golyós csapágyazással

Elsőrendű kivitel!

Gyártja és szállítja

Welker Werke, J. Wachstein
Wien, N/4, Laxenburgerstrasse 12

Díjtalan képviselőlátogatás

WEITZENFELD
DRUG SUBOTICA
INTERURBAN TELEFON 192.

Zsák, zsinag, ponyva, gazdasági kötélárúk, szőnyegek, linoleumok, kárpitos kellékek nagy választékban

Kérjen árajánlatot!

KINTORNA

— Nos, hogy megy az üzlet, könyvelő ur?
— Az üzlet az nem megy. Én ellenben megyek elsején.

Brumzala képeket néz egy kiállításon, majd hirtelen a festőművészhez fordul:
— Adott már el egyetmást, mester, mióta festegyet?
— Hogyne! a legjobb ruhadarabjaimat és az egész butorzatomat.

— Mit gondolsz szerencsés lesz a házasságom, mert pénteken nősülök?
— Természetesen. Miért legyen éppen a pénteki nap kivétel...

Jelenet egy futballmeccsen:
Játékos: Bíró ur, panaszt emelek! Az előbb kupán ütöttek!
Bíró: No és mi van ezen csodálkozni való? Hát nem tudja hogy ma kupa-mérkőzés van?

Tanító: Mondj egy ritka állatot Ausztráliában.
Tanuló: Az elefánt.
Tanító: De hiszen az nem is ott él.
Tanuló: Éppen azért ritka állat Ausztráliában.

— Rettenetesen makacs ember a férjem.
— Hogy-hogy?
— A legnehezebb dolog a világon neki bebeszélni, hogy igazam van, mikor ő úgy tudja, hogy nincs.

— Mondja Micike, nem haragszik a mamája, amiért én kisérgetem.
— Dehogyn! Mindig azt mondja, hogy na, az a nagy melák igazán nem veszedelmes.

Vendég: És maga azt állítja hogy a zöldbarnak nincs szálkája.
Pincér: De nincs ám! Az a szál ott a szakácsnő haja.

A kómikus a következő levelet kapta:
— Igen tisztelt művész ur! Nagyon kell csodálnunk, hogy elsején nem kaptuk meg tartozásunk esedékes részletét.

A kómikus felelt:
— Tisztelt Főnök ur! Mit csodálkozik? Nincs azon mit csodálni, hogy nem kapta meg a pénzt. Hiszen nem is küldtem el!

— Hallom, hogy a feleséged mindig ájuldozik, ha uj ruhát akar.
— Igen, én meg akkor ájuldozom, ha a számlát hozzák

— Miért vágsz olyan savanyu arcot, férjecském, mikor én pedig kedves vagyok hozzád?
— Tudod, ilyenkor a téli szezon előtt ez a kedvesség nekem gyanus.

Két nő beszélget:
— Láttad már a Sári lakását? Csupa antik butorral van berendezve.
— Igen, tudom, ő gyöngéden ápolja a fiatalkori emlékeit.

A vendéget a férj így kínálja:
— No még ebből a tortából, kedves barátom. A feleségem maga készítette.
— Oh kérem, az igazán nem tesz semmit...

Ötvenéves márka! A legjobb hajfesték!
Ismét kapható mindenhol az eredeti
„Arábia“ hajfesték!

Jugoszláviai vezérképviselőlet:
Drogéria „NADA“, Subotica
Óvakodjék utánzatoktól!

KORONABÓNOKAT

a legmagasabb áron, minden mennyiségben vásárol
RÁDIO REKLÁM, SUBOTICA, PAŠIĆEVA 7

Elsőrangú hangszerek direkt a **gyárból**, illetve gyári raktárról szállítva. Nagy képes **árjegyzék** ingyen! Kérje Jugoszlávia legnagyobb hangszergyártó!
Meinel és Herold
hegedű-, gramofon-, harmonikagyár fiókja, MARIBOR 150-S.

Hegedűk	95	dinártól
Tamburák	98	"
Mandolinok	136	"
Kürtők	505	"
Gramofonok	345	"
Kéziharmonikák	85	"
feljebb		

Kivándorlók figyelmébe!
Aki az Egyesült Államokba, Kanadába vagy Délamerikába: Argentínába, Brazília, Uruguay államba akar utazni, annak azonnali és díjtalan felvilágosítást nyújt a **FRANCIA VONAL**
Hasonló felvilágosítást nyerne a visszautazók is.
Beograd Sombor Vel. Beeskerek
Karadjordjeva 91 Vojvoda Putnika Vence 20 Obala Princessa Jelena 3

60 lánc
elsőrendű szántóföld
Subotica—pačiri határon vetéssel együtt olcsón eladó
Dr. Lübl Marcel ügyvéd Subotica, Krupeževićeva 1
12933

A vajdaságlak kedvelt találkozóhelye
BUDAPESTEN a
KÖZPONTI SZÁLLODA
VII, Baross-tér 23
a Keleti pályaudvarnál
Teljesen újonnan berendezett kényelmes családi ház.
Központi fűtés, hideg-meleg víz.
Mérsékelt polgári árak.
A Bács megyei Naplóra való hivatkozással **20% engedményt kap**
Testvérvállalat
OSTENDE KAVÉHAZ
Tulajdonos: **GROSZ ÖDÖN**

ELEK PENZIO BUDAPEST, RÁKÓCZI UT 9. II/2.
Elegáns szobák, kitűnő ellátás, vidékieknek egész rövid időre is 6-50 pengőtől feljebb. Saerből beszélünk

Ne vegyen tüzfát, kokszt és szenet addig, **Vujkovics J. és Társa cégtől** amíg nem kér ajánlatot **Jukičeva ul. 41** **Telefon 6-69**

LEVELEZÉS

Szivem. Akkor csak a gavallért láttam ott közelben, később a levelemben tudattam hogy mikor, merre utazom és hogy ügyelek az állomásokon. Miért nem jött? Nem a maga kívánságát, hanem a mások követését tapasztaltam eddig. Nem mondták meg az igazi okot, csak sejtették azt velem. Őnzó lehet az is, aki nem törődik a maga boldogságával és nyugalmaival. Ákik nem tudják, mi az igazi szerelem, azt sem tudhatják, mily nagyon szeretem Magát, mint ahogy én sem tudom, hogy egy anya mire képes gyermeke boldogságáért. Még 1927 nyarán kapott hátyám egy elszomorító levelet. Tud erről? Néhány szó belőle: »erélyesen tiltakozom József fivérének szemtelen magaviselete ellen. Ne szennyezze be a család büszke nevét. Pfüj, nem szögyelnek az utcára menni olyanok, akik mások vagyonát akarják. Tolakodik, furakodik ez a törpe, tanulatlan agglógeny. Üldözi a kisasszonyt. Ne bízzék uri származásunkban. Megcsufoljuk, esküszöm az élő Istenrel Minden el van készítve részére ebben a házban: bot, forró víz, cselédekkel dobantom ki, kutyámat uszítottam rá. A kisasszony soha nem lesz hajlandó rangján elől férjhezmenni. stb. stb.« Azt tudtam, hogy Maga nem rangra vágyik, hiszen sirva mondta: »teher nekem a vagyonom. Kell még egyéb bizonyíték? Imádok egy uri embert, aki a Maga érdekében tűrni kénytelen — mert uri ember. Az a levél, a tapasztaltak, meg az, hogy más is megílhatta: megáll az eszem! M. bácsinak megemlítettem a »mások általánát«, mire azt felelte: »az akkor volt, most így van!« M. bácsi sem hajlandó kikérni. Más valakit kérjek fel, hogy őt is kicsufolják? Szabad ezt megtennem? Már személyesen is nyilatkoztam és a végén — egy urinó beváltotta ígéretét. Érzem, tudom és ha jókedvet mutatna, akkor is tudnám, hogy az enyvé, tehetetlenül gyötörök, mert egyfelől a szerelem — oda meg más valaki köti és könnyen biamathalna valakit. Hogyan hagyhatnám el azt a lányt, akit igazán szeretek. Maga egy ízben azt mondta nekem: »ha csalódnék, azt nem tudnám túlnéni!« Akkor szívből szeretett valakit, de azóta megfontolták, boldogságát kicsufolták. Vajjon miért? Mit tegyek? Ha van akármilyen követelésük, hozzájárulok, mert csak így lehetünk — boldogok. A június 2-i levélben többek között ez áll: »megszünik minden aggodalom és pletyka és teljesül a 000 év. Ez a levél válasz volt nekem, esküszöm az anyám életére, hogy ezt nem én adtam. Ha nem szeret, kérem, ne kinozzon. Ha azonban szeret: jöjjön, hiszen nagykoru. Hárrom év előtt már megízente »ha várok 3 évig, akkor senkit nem kérdez.« Emlékszik még? Ismétlen. Magával vagy a családdal boldogan mennék utra is. Szeretettel Jóska. 12956

Intelligens fiatal asszony levelezne oly intelligens uriemberrel, akinek nagy könyvtára van. Leveleket »Könyvbarát« jelígre a kiadóba kérek. 12971

HÁZASSÁG

Jugoszlávia egyik legnagyobb városában saját, jólmenő üzlettel rendelkező, előkelő, kellemes megjelenésű, 31 éves kereskedő-iparos ismerettség hiányában ezután keresi intelligens, szimpatikus, 20—25 éves urhölgy ismerettségét házasság céljából. Csak teljes című levelekre válaszolok. Részletes leveleket »Keresem a boldogságom« jelígre a kiadó továbbít. Közvetítők kizárva. 12907

Fővárosban saját jólmenő üzlettel rendelkező, előkelő, kellemes megjelenésű, 38 éves, keresztény kereskedő ismerettség hiányában ezután keresi intelligens, 25—30 éves urhölgy ismerettségét házasság céljából. Részletes leveleket »Biztos jövő« jelígre a kiadóhivatalba kérek. 12906

Okleveles mérnök, jömege jelenésű, tekintélyes állásban, házasság céljából levelezni óhajt 20—38 éves urleánnyal vagy fiatal özvegyvel. Hölgyek, akik józan, szolid férjért szeretnének, írjanak minél részletesebben személyük pontos leírásával, életfeltevéseiket és anyagi viszonyaikat pontos ismertetésével és lehetőleg teljes címmel 12968, szám alatt a kiadóba. Garancia becsületszóval biztosítva. 12768

Kiszórolag vagyonos diplomás urak és hölgyek házassági ügyében biztos sikerrel, diszkrétan eljárók. Cím a kiadóban. 11537

FOGLALKOZÁS

Ház mesternök gyermekeketlen házaspárt felveszek. — Cím a kiadóban. 12975

Ügyvédi irodában már jártas jogász, akinek csak utolsó vizsgálja hiányzik, hasonló minőségben állást keres. Cím a kiadóban. 12942

Ház mesternő gyermektelen l szoba, konyhás lakásba azonnalra felvétetik. Jelentkezni 12—1 között. Sokolska ul. 18. 12987

Kifutó azonnali felvétetik Vasvári József festőkereskedőnél. Barátok templománál. 12950

Kereskedősegéd, a fűszer-, rövidáru- és rőfőszakmában jártas, tökéletesen ir és beszél magyarul, németül és szerbül, azonnali belépésre állást keres. Visnyei József, Vrbica (Bánát). 12940

Mozsi, teljesen jó karban, dinamóval együtt eladó. — Bővebbet Rakoncai Józsefnél, Alibunar. 12963

Ügyes fodrászsegéd állást keres november 6-tól kezdve olyan helyen, ahol a bubihajvágást is gyakorolhatja. Heinrich Bittlingmajer fodrászsegéd, Seki. 12943

Laboráns, ügyes tisztességes embert, aki laboratóriumi gyakorlati rendelkezik, keres nagy vegyszereti cég. Irásbeli ajánlatok az eddigi működés, a fizetési igények feltüntetésével »Laborant 174a — 13« jelígre Interreklam, Zagreb, Marovska 28 címre küldendők. 12986

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vasnapotól és utána kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felblyegzett jelígre leveleket továbbítunk. Kérlekintéskéntben válasszák meg a módját.

„NAPREDAK“ KÖNYVKERESKEDEÉS ÉS ANTIKVÁRIUM VEL. KIKINDÁN

Szerb horvát, magyar és német kölcsönkönyvtár vidékre is kölcsönöz. Kereskedelmi információk. Hirdetéseket felvesz a Bácsmegeyi Naplóra és az összes lapokra kiadóhivatali áron.

HALLÓ! HALLÓ! A mai naptól kezdve a Tri Šešira vendéglőben nagy családi műsor, hetenként változó előadások, operett, kom dia, szkeccsek. Kezdve este 10 órakor. A n. é. közönség sz. pártfogásáért kéri Krekusa Ernő a Tri Šešira vendéglőse. 129

Önálló üzletvezetőt keresünk. 25.000 — 30.000 dinár kaucióval, azonnali belépésre, aki a galanterie-szakmában teljes jártassággal rendelkezik. Ajánlatokat »Fók-vezető« jelígre a kiadóba kérünk. 12910

Boresapok dákók, billiárdgolyók, mandinergummik, ernyők nagyban és kicsinyben. Özv. Gerber Jakabné műszerágyas üzletében Subotica, Bene Sudarevićeva 32

Eladó Babkox-kazán 155 m² épült 1917-ben. Brünni Tandem kondenzátoros, 450 HP, legújabb szerkezeti. GŐZGÉP Pančevoí Gőzmalom R.-t. Pančevo 11841

Billiárd mandinergumi, zöldposztó, dákó, golyó, sakk, domínó, Lignum-Santum tekegolyók, babák és minden más esztergályos áru legolcsóbban beszerezhető. Ehrlich J. esztergályosnái, SOMBOR Parlika ulica 1. 44

Jól fiző szakácsnő azonnali belépésre kerestetik. Cím a kiadóhivatalban. 12996

Mésztermelés és lanagykereskedés keres 1930 január 1-i belépésre agilis üzleti akvizitort. Garanciával bírók előnyben részesülnek. Ajánlatok »Mészfa« jelígre a kiadóhivatalba küldendők. 12880

PAPLANT

Készíték paplant, pelypaplant, gyapjupaplant, veltapaplant, régi paplant, új paplant, szép paplant, jó paplant, olcsó paplant, kész paplant minden színben és minőségben eskis itt kaphat. Bujlovčić Bólané paplantüzlete, Pašičeva ul. 8. Edénypiac, a gőzfürdő során. 11707

Pincér- és cselédehelyező ügynétség keres és ajánl mindennemű elsőrendű személyzetet. Freudfeld Viljém, Pančevo. 12970

Intelligens szabás napzabói, eladói vagy utazói állást vállalna szerény fizetéssel. Címe: Skusneider, Velika Kikinda. 12981

Üzletvezetői, pénztárnoki vagy ehhez hasonló állást keresek. Biztosítékkal rendelkezem. Cím a kiadóban. 12843

Fiatall borbélysegéd azonnali belépésre állást keres, lehetőleg olyan helyen, ahol teljes ellátást kaphat. Drušina József, Telečka (Bačka). 12982

Jómunkás szabóság állást keres. Cím: Mészáros Lajos, Svilojevo. 12961

Három konyhaleányt felvesz Vojnić Z. Márk vendéglős, a Stipić-féle sörcsarnok mellett, a zenéptétele alatt. 12985

Házvesztőnő keresek, aki francia konyha szerint is perfekt főz. Külön szoba, konyhalány. Cím: Mokrin, Nagypapir. 12959

Helyi képviselőket keresünk a Vojvodina minden városában, akik személyes összeköttetésekkel rendelkeznek gyarmattárkereskedőknél versenymentes eladói állásra. Szerb és németnyelvű ajánlatok N. M. Popović, Beograd, Kolarčeva 7 címre küldendők. 12938

Jóforgalmu népkonyhához keresek független fűrészt pár ezer dinár tőkével, az üzlet esetleg eladó is. Cím: Narodna kujna, Novisad, Futoška ul. 37. 12952

Főmolnár állást keres azonnali belépésre komoly, családos józan gondolkodású, három nyelvet beszélő, 24 évi praxissal bíró főmolnár, ki éves bizonyítványokkal rendelkezik. 3—4 vagonos export és vámmalmokban a modern malmázzal minden ágában teljesen megbízható. — Szíves megkereséseket »Örölni« jelíge alatt e lap noviszádi fiókjához kéretnek. 12954

Deutsches Fräulein emfiehit sich zu Kindern von 1—4 Jahren zu besserer Familie. Verrichtet auch Handarbeiten. Adresse in der Verwaltung. 12980

Jóbb házból való fiu tanulónak felvétetik, Drenkovich János fűszertüzlete Skotus Viator ulica, ugyanott kifutófiu felvétetik. 13005

Intelligens nő keres állást, mint házvezetőnő vagy mint nevelőnő gyermekek mellett. Ajánlatokat a kiadóba kér. 13007

Tanulóleányok és urleányok kiközpésre felvétetnek a Garay-szalomban, Aleksandrova ulica 11. 12994

Intelligentes deutsches Fräulein wird gesucht zu 15 jährigem Mädchen und als Stütze der Hausfrau. Mit Näh- und Handarbeitskenntnisse bevorzugt. Grosses Pariser Warenhaus Pasing, Novisad. 12834

Liknopravoval rendelkező szakember keres üzletet, mint iccs vagy üzletvezetői állást is elfogad. Cím a noviszádi fiókiadóhivatalban. 12835

Hentes- és mészárossegéd állást keres. U. Ernő, Subotica, V., Gajeva ul. 69. 12896

English Lessons Augh Raynbird. Krupeževićeva 3. (Gyümölcsiac). 12904

20%-os koronabónok eladását és vételét legelőnyösebben közvetítjük Subotici Kereskedelmi és Iparbank. (Vasuti parkkal szemben.) 12913

Faszobrász, ügyesebb, Állandó munkára felvétetik. Weiner butorgyár, Senta. 12755

Faszobrászt, ügyeset, Állandó munkára azonnali belépésre keres Weisz, Zagreb, Pantovčak 1/b. 12904

Gyógyszerész-asszisztent keres nagyobb praksissal és nyelvismeretekkel. — Ivacković M. gyógyszerész, Velika Kikinda. 10737

Jóházból való fiut borbélytanoncnak felvesz Mogorosi János, Cantavir. 12641

Zárardokolt diplomás gyógyszerészt keresek november 15-re. Cím a kiadóban. 12678

VÉTEL-ELADÁS

Családi ház, teljesen új, szabad kézből eladó. Vidovdanska 20. 12960

Sarokház a Save Tekelije ulicában eladó. Felvilágosításokat ad Dr. Kunetz ügyvéd, Sokolska ul. 2. 12986

Középforgalmu gyógyszerterárat bérletre vagy megvételre keresek »Gyógyyszer« jelígre leveleket a kiadóhivatal továbbít. 12988

Kéveset használt nikkelzett gyermekocsi eladó. Párhuzamos ut 32. 13004

Családi ház eladó VIII., Plitvička ul. 6. Bővebbet ugyanott. 12990

Gondoskodjék mindenki tőli foglalkozásról és vegyen jól szortírozott előnyomda-felszerelést. Az összes mindent rendkívül olcsó áron kaphatók. Párisi divatlapok után nagyitok és szurok ki sablonmintaikat. »Szurogép« eladó. Wnenek E., Sztari Beesj, Čarnojčevićeva ulica 16. 12999

Eladó más vállalkozásmiatt egy 12 HP szivógázmotor, és két pár 33 collos kő. Üzembent megtekinthető. Kurin János, Mali Idjós Bačka. 12726

Áltudensch házszoba, ebéd-éledivány, trümo, jékarban, tiszta, jutányos áron eladó. Zsuzsika kalapszalom, Jugoslavenska Banka épület. 12985

Jómeneteli vendéglő a központonban családok miatt azonnali árad. Érdeklődni Lang agentura, Subotica, Vilzonova ulica 5. 12934

Husvágógép, Kolbás töltőgép, Bárdok, kések. 12910 áron kaphatók. Weiner vas- és érc-kereskedésben Szubotica, Gyümölcsiac. Kérjen árajánlatot!

Női-, férfi-gyermekeképők, csizmák minden színben és nagyságban. Leszállított árban. Kaphatók

THURZÓ cipésznél Subotica, Karadordev trg 5

FIGYELEM! Megérkezett az olcsó hullám, mert ma már a Tri Šešira vendéglőben 400 dinár abonna mellett étkezhet. A n. é. közönség szives pártfogását kéri Krekusa Ernő, a Tri Šešira vendéglőse 12971

Új kárpitos műhely! Hirsch kárpitos helyén új kárpitos műhelyemet megnyitottam ahol speciális kárpitos-munkák készülnek

Romic Ivan Subotica, Paja Dohanovskog 5.

Valódi Svájci Ementhali 1 kg. 62.— vizonteladókna vidékre is. Sugár Manó. Tel. 47

Előnyomdat legújabb rajzokkal, 1-a papíron legolcsóbban áruljuk. Bleier Armin előnyomda-berendezési gyára Senta, Sokolska ulica 5

Hirdetéseket Senta a Bácsmegeyi Napló részére

Molnár Sz. Vince könyvkereskedése vesz fel.

Elektro és autogén-heggesztő műhely

Darabos Lajos Beograd
Kralja Aleksandra ul. 69

11052

Eladó családi ház, hatalmas udvar, egész épület alatt pince. Frankopanska ul. 29. 12986

Modern családi ház, adómentes, tíz év alatt ingyen kifizetődik, eladó. Azonnal beköltözhető. Földes ruha-üzlet. 12281

Használt komplett háló és egyéb butor eladó. Megtekinthető naponta 2-3 közt Tiršova ulica 11, a menhely mögött. 12922

Moziberendezés, teljes felszerelés, azonnal olesón eladó. Érdeklődni Beslin Nikolánál, Bački Monoštor. 12983

Fűszerkereskedés berendezéssel, áruval, házzal együtt főuccán, forgalmas helyen sarokházzal eladó. Barjaktarov Nenád, Mol, Bácska. 12972

Asztalosok és géptulajdonosok figyelmébe! Száraz hárs-, tölgy-, gőzölt bükk-, borovi- és nutléderes deszka, valamint cipészeknek való vastag hársfadeszka állandóan, rendkívül olcsó áron kapható. Tóthi fátalep, Bačka Topola, telefon 20. 12946

Bocskorosok figyelmébe. Nagyobb mennyiségű bocskort keresek elszámolásra. Cim: Balog Antal, cipész, Telecska. 12965

Bácskai községben egyedülálló malom felerészben olesón eladó. Cim meg tudható a kiadóhivatalban. 12966

Eladó téli alma, fáról szedett válogatott, arany téli parmen, sárga belleflor, moos, Janathán, sikulai, téli, Bismark szeresikai, stb. Sefcsics Lajos, Save Tekelije 8. 12958

Ház az V. körben, 2 szoba, 2 konyhával, nagy istálló, 6 lóra, pince 120 hl. bornak, 300 négyszögöl udvarral 70.000 dinárért eladó. Grünwald úgynökség. 12968

Gyorsturógépet erőhajtásra veszünk. Braća Lénárd, Subotica, Kralja Tomislava trg. 12951

Sarokház IV. kör, Boška Vujića ul. 25. eladó. Bővebbet Ispanović ruhafestőnél. 12924

Zászlók

tiszta gyapju tengerész-zászlószövetből, **garantált fény-, eső- és viharmentes.** Nagyban és kicsinyben. -- **Winkler József,** Subotica, Madjarska ul. 9. Kérjen árajánlatot. 10079

20%-os koronabónókat veszünk. Pucka štediona i založni zavod d. d. Osijek, Desatičina ulica 27. 11802

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címerő kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felbélyegzett jellegű leveleket továbbítunk. Kérdezőkérdezőkhez válaszbélyeg melléklendő

EPEKŐVEK?

»Órangyal«
Ph. mr. Adolf Oliva
Praha II., Vyšehradská

Örömmel jelentem, hogy »Salvat«
régi bajomból teljesen gyógyított. Rövid ideig tartó használat után is jelentékeny javulást éreztem, amiért igazán hálás vagyok Önnek. Mások nevében arra kérem, hogy küldjön címre még 6 dobozzal, melynek ellenértékét postacsékkal utján küldöm.

Varaždinske Toplice, 1929 július 6.
Magda Težacki.

Kérje a mindenkit érdeklő ismertetést az epekről, amelyet Önnek a jugoszláviai vezérképviselet, »Szokol«
gyógyszertár, G. Proche, Brčko ingyen küld el.

SALVAT-THÉ!

Ajándék óra

Ismételten figyelmeztetjük a t. fogyasztó közönséget, hogy minden

IDOL CIPÓKRÉM

dobozban van egy betű. Ha a betűkből az

IDOLKREM

szót összeállítja, vagy **120 darab ve-gyes betűt bektűd, kap ezért jutalmul egy szép órát**

Prva Jugoslavenska Kemična Fabrika d. d.
Novisad

6307

Késő öregkorig tartó munkaképességet

biztosít magának a véredények elmeszesedésének megóvásával. Erre a legjobb szer a »PLANINKA«
gyógyfűtete, amely fokozza a vérkeringést, ritkábbá teszi a vért, az ereknek ruganyosságot ad, elejét veszi az erek elmeszesedésének és ezzel a különféle öregkori bajoknak, minek folytán a teljes testi és szellemi frisségség a késő öregkorig megmarad

Kérjen a gyógyszertárakban csak valódi BAHOVEC-féle »PLANINKA«
teát leplombált csomagokban a készítő cég nevével:

APOTHEKE Mr. BAHOVEC, LJUBLJANA.

11303

Üzletáthelyezés

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására adni, hogy öt év óta fenálló **nyakkendőüzletün-ke**t Futoški put 26. szám alól **Fu oš i put 5.** szám alá **helyeztem át** és a kicsinyben való árusítást is bevezettem.

Kiváló tisztelettel

13009

Surány Jakab, Novisad

Teljes fűszerüzlet berendezés olcsón eladó. Érdeklődni Hungária kisvendéglő IV., Harambašićeva ul. 1. 12859

Eladó sarokház jömenetelű fűszerüzlettel, forgalmas utcában. Bővebbet: Flamm Ivánnál, Osijek alsóváros, Kvaternikova 59. 12905

Bácskai nagyközség főuc-cáján szép nagy ház mel-lékelyiségekkel, jó kör-nyékkel, kedvező fizetési feltételekkel eladó. Alkalmas péknek, fátalepnek és gazdálkodónak is. A házban üzlethelyiség is van. Esetleg a fél ház is eladó, amely így is komplett. Cim a kiadóban. 12844

Bolthelyiség, volt borbély-üzlet a postával szemben azonnalra kiadó. Érdeklődni a ház mesternél, Vilzo-nova 20. 12841

Asztalosgépek, német gyárt-mányuak, keveset haszná-ltak, eladók. Gyalugép 2500x510 mm., vastagsá-gigé 510 mm., gyalukés-köszörülógép, transmissio-szjak, szerszámok, 4 HP villanymotor. — Bővebbet Singerné, Subotica, Skotus Viatara ul. 4. 12851

Ház- és üzleteladás. Szen-ta legforgalmasabb helyén, a vasútállomás közelében, több évtized óta fennálló üzletem és házam előreha-ladott korom miatt örök-áron eladó és azonnal át-vehető. Lieber Rezső, Sen-ta. 12883

Használt boros

hordók

minden mennyiségben azo-nal tölthető 50 literrel 7000 literig kaphatók Krix La-josnál, Subotica, Mažurani-ćevea ul. 19. 7112

Nemes, fajtiszta gyümölcs-fákat, díszcserjéket, bokor és futórózsákat őszi szállí-tásra ajánl a Vajdaság leg-régibb kertészete. Kérje őszi árjegyzékünket. Bednarz-féle kertészet, Stara Kanji-ža. 12351

Tégla- és cserépgyár, öjtá-ratu motormalom nagy vi-dékekkel eladó vagy bérbeadó Nagy Antal, Mol, Bácska. 12352

SOMBORBAN a BÁCSMEGYEI NAPLÓ részére

hirdetéseket

Dr. Szántó Miklós

Kralja Petra ulica (Bajai ut) 45. vezsz fel Telefonszám 341

Eladó 8 szobás kis családi ház. Cim: IV. kör., Hvarska ul. 11. 12666

Óriási raktár atlaszokban, klothokban, nyersanyagok-ban

PAPLANIPARNAL

Korzón, Rossija Fonciere palota. 12408

Jó állapotban levő haszná-lt Fordson-tractorkok, Oli-ver-ekék, Ford-autók, Ford és Fordson-alkatrészek — azonnali szállításra a leg-olcsóbb áron kaphatók. — Földvári Béla cégnél Sza-ri-Becsej és Senta. 5635

Kátránypapir, börtelfedő, parafás falszigetelőanyag és vasgerenda bármilyen mé-ret raktárról kapható. — Barzel vaskereskedés, Su-botica. 10444

Apróhirdetések Szuboticán az Aleksandrova ulicán a Pressburger-féle üzletben, a Pašićeva ulicán a Radió-Reklám irodájában, Univer-sitas könyvkereskedés Alek-sandrova ulica, Földes Sa-mu ruhüzletében, Gyümölcs-piac, Noviszadon, Szombor-ban, Szentán, Veliki Beeske-reen ottani fiókiadóhiva-talainkban, Velika Kikindán a »Napredak«
könyvkeres-keedésben is eredeti áron feladhatók.

Drinai betonkavics, 10 ton-nás kocsi vagonba rakva, Racsas vasútállomásra ál-lítva 160 dinár. Megrendel-hető Stjepan Beck-nél, Vu-kovar. 12599

Danica

cipő a legjobb hazai gyárt-mány. Kapható: Suboticán, Aleksandrova ul., Sentán R. Drágin divatüzletében városház épület, Novi Vrba-son Diesler József divat- és rövidárkereskedőnél. a fő-utacán. 12579

Két szoba és előszobából álló lakás a gyümölcs-piacon november elsejétől magánosoknak, gyermek-telen házaspárnak vagy iroda számára kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 12990

Ajtók, ablakok azonnali szállításra részletre is kap-hatók Mihály István aszta-losnál, Subotica, Zlatariče-va ul. 22. Tüztöltő laktanya közelében. 11173

Fűzők orvosi rendelésre, haskötők legmodernebb ki-vitelben Gutainánál, VII., Ostojićevea ul. 15. 10953

Eladó őszi és tavaszi szállí-tásra nagyobb mennyisé-gű nemes gyümölcsfa, va-donc, díszfa és díszcserje báró Tallian Tibor máriate-lepi faiskolájában, Nova Kanjiza, Bánát. Árjegy-zéket kívánatra díjmente-sen küld Nagymihály An-tal faiskola kezelő. 12461

“Dama” Divatszalon Subotica

TOLSTOJEVA ULICA 21. SZ.

LIFKA-MOZI

Csütörtöktől vasárnapig
a változatos és kitűnő műsor!

METRO HIRADO

Események a világ minden tájáról
Várkonyi Mihály, Josef Schildkraut,
Philis Haver
ragyogó ujdonsága

A tizedik avenue

Melodráma

Csavargó mint zsoke burleszk

Előadások kezdete naponta 4, 6 és fél 9 órakor

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy nap 1 dinár, vasárnapra és címzett
kérésre számát. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár.
Csak felhívóval vagy levelel továbbítható.
Kérleküld meg az újságíróhoz a mellékletet.

KOHAJDA Első Subotica Általános
Ócska- és Régi-
kereskedése és Ingatlan Követési Vállalata,
I., Vilzonova ul. 28.

10 éve fennálló ingatlanügyi berendezés, házzal együtt eladó.
Eladó jövedelmező telek. Háló-, szülő- és egyéb butorok és min-
denféle ingóságok, házak a város minden részében olcsón eladóak. —
Díjazásról kapható

VÁROSI MOZI

Vasárnap utoljára a kettős UFA-műsor

**A tettesnek nyoma veszett
és
Harc és győzelem**

Hétfő-szerda

Föld paradicsom

Egy német kőműves kalandja. Főszereplők:
GEORGE O'BRIEN és LOIS MORAN és

Az éj éli kőröz

Egy nagy szerelem története. Főszereplők: VIKTOR Mc.
LAGLEN, LOIS MORAN és NICK STUART

Modern hálószoba

csontszinű, alig használt,
továbbá, szőnyegek, csil-
lár, képek, háztartási hol-
mik, olcsón eladók. Zmaj
Jovin trg 3. »Minerva« pa-
lota.

Pálínka-főzőkazán, 200 li-
teres, keveset használt, el-
adó. Özv. Csifcsák Ferenc-
né, Bačka Topola. 12892

Értesítés. Bacsa István
fűszer- és rövidáru üzletét
Bačka Topolán megvettem.
Felhívom nevezett esete-
ges hitelezőit, hogy köve-
teléseiket 8 nap alatt je-
lentsek be, mert a később
érkező bejelentéseket nem
véhetem figyelembe. Hahn
Béla, Bačka Topola. 12893

Eladó mechanikai műhely
üzlettel, biztos egzisztencia!
Bánáti város köz-
pontjában. Felvilágosítás-
sal szolgál Bodor Lajos
közvetítő, Veliki Beckerek,
Begejski red 8. 12899

Gőzke eladó Fowler-féle
16-os teljes jókarban. Most
látható munkában. Ugyan-
ott a gőzke mozdonyaihoz
használható 12-es cséplőgép
is eladó. Posta és vasútállomá-
s: Staramoravica, néhai
Fernbach Erzsébet gazda-
sága. 12727

1 pár bokavédő 28 dinár.
Braća Stipančević, Subo-
tica, Korzó. 12765

Fegyverállvány, könyvszek-
rény, Wertheim-íróasztal,
tűjűk, kryzanthemumok stb.
eladók. Masarikova ulica
101. 12779

Ford-féltetherautó, legjobb
állapotban, olcsón eladó.
Porta Péter, Velika Kikinda.
12790

Antik álló tükör két képpel,
tűkőrajtó, vaskályha eladó.
Koppertné, Jelačićeva 3.
12907

Jugoszláv Bank Subotican
elad 3 lánc homok szőlőt
egyben vagy részben igen
előnyös feltételek mellett
törlesztésre. A vételhez
pénz nem szükséges. Bö-
vebb felvilágosítással az
igazgatóság szolgál. 12816

Alig használt batár-hinto,
egy hajtókocsi, egy Steyer
kocsi és egy kole olcsó
áron eladó Varga Edénél,
Subotica, Ludoš, a Mamu-
žić tanyán. Megtekinthető
a Mamužić tanyán. 12828

**Keresek 16—20 HP erős-
ségi,** lehetőleg fatüzeléses
szívógázmotort használt,
de jó állapotban megvétel-
re. Ajánlatok Székely
László, Ada címre intézen-
dők. 12836

Szülő

evenkás, eltevésre igen
alkalmas, kicsinyben kg-
ként 3.50 dinárért kapható
Piukovits József központi
irodájában Jelačićeva uli-
ca 4. 11971

Zongora, rövid kereszt-
huros kitűnő karban ol-
csón eladó. Oslobodjenja
ulica 92. 12912

Borbélyüzlet, forgalmas
helyen, 10.000 dinárért el-
adó, esetleg kiadó. Gombos
János fodrász, Bačka To-
pola. 12895

KÜLÖNFÉLE

Háromszobás lakás azon-
nalra kiadó. Ugyanott ház-
mester felvétetik. I., Bro-
zova 8. 12937

Filatelisták. Megjelent az
1930-as árjegyzék. Ára 3 di-
nár, jugoszláv katalógus 20
dinár. Filatelija, Beograd,
Terazije 27. 12902

Kiadó szoba, konyhával,
egy szoba Úresen III.,
Česka 64. 12995

Fatelep, teljes berendezés-
sel, villanyerőre berendezett
fűrészmotortól két évre
kiadó. Cím VIII. kör Plit-
vička ulica 24. 12996

Két szoba és előszobából
álló lakás a gyümölcs-
piacon november elsejétől
magánosoknak, gyermek-
telen házaspárnak vagy
iroda számára kiadó. Cím
a kiadóhivatalban. 12690

3 nagy uccai szoba lépcső-
házi bejárattal, úresen vagy
butorozva, azonnal kiadó.
Pašićeva ul. 8., I emelet.
12988

**Az uri
közönség**

figyelmét felhívom mes-
terséges napsugarakkal ké-
szített felvételeimre. Leg-
sötétebb időben is napsütés-
es illúziók. Percics mű-
vészfényképész, Csirke-
piac. Gimnázium mellett.
12867

Lakatosok

akik aratógépek javításá-
val foglalkoznak, saját
érdeükben közölik a
műköt alatti jelgére.
Egy világhírű aratógép-
alkatrészgyár lerakata ár-
ajánlatot fog beküldeni
nagy engedményekkel,
ugy, hogy az alkarász-
ken nagy kereseti lehet-
őség nyílik. — Levelek
»KCPW 30« jelgére a ki-
adóba küldendők. 12785

AIDA 1810
műhímző-
& fézhem-
műszalon, I. Al-
bina ulica I.
Zenede mellett

BENCE JÁNOS
írógép mechanikus Subotica
Ciril Metod trg 20.

gyorstalpaló
Olcso, de jó javítás, kész
és rendelt cipőket csak a
készít. Poštanska ulica 4.
Vöröskör mellett. Saját ház
LUSPAI

**Nemes
GESZTIENYE**
legolcsóbb
napi árban
Geizler Károly cégnél
Subotica 12498

**FRIEDLER-féle
szabadalmazott
GAMMA**

hajnövesztő
a hajhullás, korpásodás,
hajmolyosodás legököléte-
sebb gyógyszere.

GAMMA
hajszappan a legkedveltebb
hajmosószer. Orvosilag ki-
próvalva és ajánlja. Kap-
ható minden gyógyszer-
tárban és drogériában.
Képviselő:
NADA drogéria Subotica

**Hentesmesterek
figyelmébe!**
Készítik és szállítok leg-
újabb típusu
töltőgépet
11 liter ürtartalommal
Allandó rektár
Heinrich Röhrlich
Novi Vrbas, Goethe ul. 217

Gimnazisták instrualását
elvállalom. Cím a kiadó-
ban. 12941

**Legnagyobb kölcsöntölvny-
tár és antiquarium** Suboti-
cán, Strossmajerova 16.
(Halpiac.) Felszerelve és
állandóan kibővíve a leg-
modernebb írók ujdonsá-
gaival, magyar, német,
szerb-horvát és francia
nyelven! Előfizetés köte-
tenként 25 din., minden to-
vábbi kötet 10 din. Vidék-
re is kölcsönzünk! Hasz-
nált könyveket legjobb
áron veszünk. Könyvtára-
kat bizományba eladásra
elfogadunk. 12857
12650

»Neo-Derma« kivonat bi-
ztos szer viszketéssel járó
bőrgyulladások és bőr
bajok ellen 10 dinár elő-
zetes beküldése mellett
prospektust küld Narda la-
boratórium, Subotica.

**Nagy száraz és magas pin-
cehelyiség,** a Paja Dobano-
vački uccában azonnal bére-
beadandó. Dr. Fischer Jákó
üggyvő. 12271

Rossz a rádiója?
Nincs megelégedve teljesít-
ményével? Elavult rendsze-
rű? Forduljon bizalommal
Pálfi Jenő, rádió-technikai
laboratóriumához Subotica
X., Vencičeva ulica 5. (Le-
lenház mögötti sarokház.)
11174

Bródból Zagrebba történt
átköltözésem alkalmával az
1930. évre új nagy,
képes levélbélyeg-
árjegyzéket bocsá-
tottam ki. Az ár-
jegyzéket 200 da-
rab különböző ro-
mán bélyeggel együtt 20
dinár előzetes beküldése
ellenében küldöm meg bár-
kinek. Izidor Steiner, Ju-
goszlávia legrégibb bélyeg-
kereskedése, Zagreb, Zrinj-
ski trg 14. 12492

Két üzlethelyiség kiadó
Vilzonova és Sudareviče-
va ucca sarkán. Érdeklődni
dr. Szilasi Odón ügyvéd
irodájában. 12860

**Földekre, házakra, éksze-
rekre, értékpapirokra és
egyéb értékes tárgyra**

Ütessen össze! gyümölcsöt.
Kérjen árjegyzéket és ren-
delje meg idejében szükség-
letét **Bednár-féle** faisko-
lában, Szára Kanjizza. 12885

»Palma« cipők kiválósa-
gát minden évöm dicséri.
»Palma« cipőáruház Hus-
piac, volt Mácskovicsház.
Gyermek iskolai cipők nagy
választékban. 10706

Somborban kiadó lakások:
2 szoba, konyha, az Apati-
ni uton, havi bér 500 di-
nár, 2 szoba, konyha, élés-
kamra a Dalmatinska uli-
cai Villa Mara-ban, havi-
bér 400 dinár, villa 2 szo-
bával és mellékhelyiségek-
kel, nagy kerttel, habibér
650 dinár. Közlebbitt Lé-
derer Leonál, Sombor. 12750

Uccal és udvari butorozott
szobák kiadók. Dr. Wohl
Kralj Aleksander ul. 9. 12774

»MAGDOLNA« állati táp-
liszt hizlal, csontosít, a
vért tisztítja, a gyomrot és
beleket rendben tartja, az
emésztést elősegíti, véstől
mentesít, minden állat szí-
vesen fogyasztja. Naponta
egy kanállal adagoljunk a
nagy állatoknak, ½ kanál-
al malacoknak és három-
finak az abrakba vagy
moslékba keverve. Leplom-
bált, kis zsákokban kertil
forgalomba, minden zsákban
adagoló kanál és használati
utasítás. Állatorvosi fel-
ügyelet alatt készül. Subo-
ticeai főlerakat és árusító-
hely Hercl drogéria, Alek-
sandrova ulica. 12795

Két üzlethelyiség kiadó
Vilzonova és Sudareviče-
va ucca sarkán. Érdeklődni
dr. Szilasi Odón ügyvéd
irodájában. 12860

**Földekre, házakra, éksze-
rekre, értékpapirokra és
egyéb értékes tárgyra**

pénz

kölcsön kapható ked-
vező visszafizetési feltéte-
lek mellett. Kemény Bank-
üzlet által Subotica, Ma-
nojlovičeva 3. 12866

Diákokat teljes ellátásra
felveszek. Érdeklődni le-
het Subotican Frankopan-
ska ul. 19. vagy Sentin
Molnár könyvkereskedés-
ben. 12868

Blumit tyukszemirtő pár
nap alatt gyökeresen el-
tűntet minden tyukszemet
és bőrkeményedést. Ké-
szíti Blum gyógyszerár,
Subotica, főpostával szem-
ben. 11070

Nagy raktárhelyiség Stross-
majerova ulica 8. szám
alatt azonnal kiadó. Ér-
deklődni a házmasternél.
12917

Háromszobás uccai lakás
összes mellékhelyiségek-
kel (földszint) dec. elsejére
kiadó. Antunovičeva 11.
12918

**DEUTSCH és POLACSEK ÁRUHÁZA
SOMBOR**

Őszi ujdonságaink:

**Eredeti angol férfiszövetek
Valódi francia női szövetek
Bársonyok és selymek**

**rendkívül
dus választékban
megérkeztek!**

Tulzsufolt raktárral rendelkezünk és az
árusítást nagyon olcsó árakon ma megkezdjük

Találkozás a legnagyobb hollandussal

Az új tájak és új emberek rendszerint mást adnak, mint amit vártunk tőlük. Az utazás szépsége és vigalma tulajdonképpen a csalódások és meglepetések tarkatüzü gyöngyfüzéréje. Szülőháturu életünkben és szülőháturu emlékezetünkben suta, merev közhelyek vernek gyökeret emberekről, népekről, országokról, de mikor megismerjük őket, mikor szomjas tekintetünkkel, eleven érzésünkkel végigtapogathatjuk őket, csodálkozva látjuk meg az újat, a váratlant, a nem sejtettet.

Hollandia sem lehet kivétel, noha nem esik olyan messze érdeklődésünk, ismeretkörünk. Alig van kispolgári konyha, ahol facipós holland gyerekek ne szaladnának a liba után vagy ne bukjanak el a jégen. A háttérben az elmaradhatatlan szélmalom mosolyog. Azután ismerünk képeket a holland tulipánmezőkről, a legelésző tarka tehenekről, a scheweningi strandról, esetleg a hágai békepalotáról. A valóságban persze sok minden másképp van. Amit eddig tipikusan hollandusnak ismertünk, az ott sápadt, másodrendű jelenség. Egy tiszta, gazdag, komoly és kényelmes népet ismerünk meg, amelyben sok rendszeretet, művészi érzék, de kevés poézis és képzelet talált otthonra. A nyájas tájképek, a tulipános mezők nagyon is józan s ezért inkább unalmas gazdasági területek, a libatenyésztés száraz, szinte tudományos munka és a szélmalomok mint felesleges anakronizmusok lassan lekerülnek az egyhangú németalföldi tájak pereméről. Hága, Amszterdam, Rotterdam rendes, nagyvárosi képe mögött talán első sorban a békés, komoly szociális munka az, amelynek szervezetsége meglepő és imponáló. A háború rosszul gyógyuló sebei, a politika viharos harcái, a gyűlölet, a sovinizmus pszichozisa ismeretlenek erre felé. Ez a tiszta, meleg, harcoktól és vitáktól mentes atmoszféra természetesen nem érzékelhető az amszterdami és hágai anizszokzon, ez kellemes, boldog mosolyt fakaszt meglepetés a fáradt, csömörös utas számára.

De a legszebb és legértékesebb meglepetést a legnagyobb hollandus adja.

Utakeléseim előtt átlapoztam néhány Rembrandt tanulmányt, három-négyfajta reprodukcióban láttam az Anatómiát, az Éjjeli őrjáratot, a Posztó-céh előjáróit és holdogan hittem, hogy a valóságban szebbek, teljesebbek lesznek ezek a reprodukciók. Váratlan szépségeket sejtettem, újszerű gyönyörökre készülődtem és mégis a sikoltós váratlanságok és ragyogások szinte elállították lélekzetemet az első találkozáskor. Milyen messze van ezektől a mágikus, sárga, aranytűzű fényektől, ezektől az ijesztő lelki mélységektől elámuló tekintetektől és arckifejezésektől a leg-sikerültebb, leghűbb reprodukció! Rembrandt eredeti vásznai és másolatai között tátongó távolság valóban váratlan, olyan mint a csoda és valóság, az élet és halál közötti különbség.

Rembrandt aránya, mely a fekete háttérből, a boruló, barna árnyékok közül felparázslék, tisztán érezhető melegséget lehel lelkünk. Csodálatosak, soha nem látottak ezek a puhan parázsló, mély sugaru melegségek! Mintha titkos lámpások gyúlnának fel, amely lámpásokkal nemcsak arcokat és mozdulatokat lehet megvilágítani, hanem mély, szem-nem-látta utakon lehet járni, érzések és jellemek sejteltet lehet körültapogatni. A posztó-céh előjáróinál szinte grammmnyi pontossággal állapíthatjuk meg mennyi bennük a jószág, az önzés, az üzleti erkölcs és a rejtett, szerelmi szenvedély. Mégis: távol járunk minden valóságtól, az élet felületes jelenségeitől, a mindennap apró kicsinyiségeitől. Mélyen lent járunk a lélek fenekén, ahol még a szín mestere sohasem járt, bívós lámpával világít a hatalmas hollandus és meleg, aranyvörös fényt szór széjjel, mint az Ezeregy éjszaka Aladinja. Varázsos, foszforeszkáló ködben lépkedünk, álomországban járunk rejtelmes fények és árnyak között: Rembrandt világában. Az aranyos és rubintos fények izzanak, élnek, pihegnek, mint valami titokzatos sziv, amely nemcsak életet jelent, hanem sejtelmet, horzongós tulvilágot. Banning Cocq kapitány keze megmozdul és lelkünket felborzolja a borzalom. Nem az élet az, ami megdöbbent, hanem a fények és mozdulatok földöntúli rejtelmessége. Rembrandt többet ad, mint életet: váratlan és örökkön érthetetlen titkait adja emberi létünknek.

Chiaroscuroja sokszor mélységes talány, döbbenetes rejtély, melyet megoldani sohasem tudunk. Érezzünk, hogy itt nagyzerű rejtelmek pihegnek, vibrálnak és azt is megérezzük, hogy valami mély, belső harmónia fogja össze, öleli át a fényeket és lelküket, mint a Megváltó karja a kisdedekeket. Giottonál éreztem hasonlóan titokzatos belső harmóniát, mely azonban megtört a teremtő merevségén, szétapodott Giotto dadogó formanyelvében és elsápadt a fresko fénytelenységén. Hatalmas, tündöklő lángelmék nem tudták megérezni és meglátni ezeket az ölelős titkokat. Michelangelo például szétfeszíti képeit, robbanó ereje szétzassítja alakjait. A sixtusi kápolnában majdnem minden alak menekülni akar a boltívek keretéből, a mennyezet hajlatáról. Rembrandtnál minden összehajol, megbékél az aranyvörös izzások egygyé olvasztják a képeket, a puhan parázsló és pihegő fényekkel a festő szive lüktet. Az a sziv, amely mindennel összedobbant, amely hittel és vágyal szeretete

az embert és az életet.

Csak most, az eredeti Rembrandt vásznak ámulásánál éreztem át annak a sokszor olvasott megállapításnak igazságát, hogy Rembrandt benne élt, bele olvadt modeljeibe. A képirás nála sohasem volt mesteresség vagy pénzkeresési forrás, minden képében lelkét adta, vágyódó, szenvedő lelkét. Ezért mélyül művészet az évék mulásával, amikor fájdalom, sorscsapásai, szenvedései halmozódtak, amikor lelke még érzékenyebb és fogékonyabb lett az emberi lélek, iramló földi létünk titokzatoságának megértésére. A legnagyobb hollandus sokat szenvedett: távoli tornyokról, fülledt pagodákról, káprázatos öserdőköről álmodozott és sohasem jutott túl Hollandia határán. Nagy szeretettel, simogatós, meleg fényekkel ölelte át alakjait, akik ridegek és közönyösek voltak vele szemben.

A VII. századbeli holland festészet és a sivár, kalmár környezet semmissétre sem magyarázzák meg ennek a ragyogó géniuszának születését és kifejlődését. Lehet, hogy Verhaerennek van igaza, aki azt állította gyönyörű Rembrandt könyvében, hogy az ilyen hősi lángelmék már avel is bebizonyították genialitásukat, hogy felrugták a millőfelméletet.

A géniusz megjelenése és üstökőspályája mindig megmagyarázhatatlan.

De az a látogató, aki Rembrandtról addig alig hallott valamit és Amszterdamban vagy Hágában találkozik fog a legnagyobb hollandussal, az ámulva torpan meg az első vászna előtt. Mert már az első fények felragyogásánál érezni fogja a leideni molnár fiának isteni küldetését.

Szenteleky Kornél.

A JOBB NŐ

Írta: BAEDEKER

— A Ketten-sorozatból —

Az »Első Hazai Általános Állászerző Részvénytársaság« (nemrég még Elhelyező Intézet, azelőtt Cselédszerző Iroda, s még előbb Cupringeráj) igazgatója csinos leánnyal állít be a nagyságos asszonyhoz, aki az ebédelőben fogadja őket.

— Méltóságos asszony jobbajta szobaleányt kívánt, — szólalt meg az igazgató. — Itt vagyok vele.

— Helyes, — feleli a ház asszonya. — De mért méltóságos? Ezt nem kívánom és nem szeretem.

Az »igazgató ur« (valamikor urasági inas, s így nem csoda, ha tudja, hogy mi illik) közelebb jön s halk hangon, hogy a »lány« ne hallja, suttogja:

— Kérem, tessék tünni. Más nagyságos asszonyok nemcsak türik, de el is várják, hogy ezt a titlust megkapják, — éppen úgy, ahogy a régi ténss- és tekintetes asszonyok, akik már rég kihaltak, majd megvesztek azért, hogy nagyságolják őket. És aztán: az ilyen címzés jobban imponál a »hölgy«-nek, akit hoztam, s akit a lakólokban, ahol a kimenőestéin megfordul, szintén nagyságolnak. Végül: valami különbséget mégis csak kell tenni a... méltóságos asszony meg a feleségem közt, aki valamikor kétszeri csöngetésre jelent meg a hotelszobákban s akit a mindenes-lánya szintén nagyságának szólít. Ne tessék tiltakozni.

A ház urnőjét nem győzték meg teljesen a fölhozott nagysúlyú érvek.

— Egyáltalában nem fontos, — mondta, — s ezt a kérdést majd elintézem később a lányal, ha esetleg meggyezhetek vele.

— Rendben van, — felelte udvarias hajlongással az igazgató. — S hogy háborítatlanul csevegessenek magukra hagyom a hölgyeket. A szomszédban van egy kis ügyem, — amint azt elintézem, visszajövök, hogy a tárgyalás eredményéről értesüljek.

Futtában odasugla a ház asszonyának:

— Pompás leány, El ne szalassza!

A lánynak pedig:

— Nagyszerű hely. Járkodik megkaparítani!

Aztán köszönt:

— Kezét csókolom, méltóságos asszonyom! Isten vele, Zsuzsi kisasszony!

— Tehát Zsuzsinak hívják, — kérdezte barátságosan a nagyságos asszony, aki nem akar méltóságos lenni.

Zsuzsi: — Igenis, méltósága. Thury Zsuzsánna. Thury. A té-betű után há-val. Mert nemesi családból származok.

A hölgy. — Nem tesz semmit. Azért maga egészen derék leány lehet.

Zsuzsi: — Sőt. Hiszen egy operetthen, amelyet láttam, igen találon éneklék, hogy: noblesz oblidzse... Szabad tudakolnom? A méltóságos asszonyék is nemesek?

A hölgy. (Ugy tesz, mintha sajnálkozna.) — Bizony, Zsuzsi, nem vagyunk egyenrangúak. Egyszerű polgáremberek vagyunk.

Zsuzsi. — Nem baj, méltóságos asszony. A rang nem mindig határoz. Vannak leányok, akik legszívesebben vállalnak alkalmazást zsidóknál, pedig ezek, ugy-e, a méltóságáéknál is kisebbrendűek s így egyszerű polgárembereknek se mondhatók?

A hölgy. — Olyan biztos abban, hogy mi is nem vagyunk zsidók?

Zsuzsi. (Mosolyog.) — Olyan biztos mint hogy én nem vagyok az. Zsidót nem hívunk Kaltenbrunnernak. A zsidóknak magyar nevük van. A méltóságos asszony orráról nem is szólva, amely minden szíflétezi bizonyítványánál ékeesebben beszél. Igazán, arra büszke lehet a Méltósága. A medicinus Vénuszának sincs szobá.

A hölgy. — Maga intelligensnek látszik.

Zsuzsi. — Annak tartanak. Mindig arra törekedtem, hogy jobb nő legyek. Van olvasottságom is, sőt egy kis könyvtáram. Valami negyven könyv. Ohnet és Erdős Renée regényei és több évfolyam Tolnai Világlap.

A hölgy. — Szép... És miután már könyvekről van szó, van... izé... hogy is mondjam csak?... van olyan könyve, amelynek alapján — ?

Zsuzsi. — Mondja ki bátran a méltóságos asszony. Ugy-e, a cselédkönyvetem gondolja?

A hölgy. — Azt, azt. Lesz szíves megmutatni?

Zsuzsi átadja a soványka könyvet. A hölgy átnezi s így szól:

— A bizonyítványai elég jók. Mindenütt dicsérik az értelmességét és az ügyességét. Csak az aggaszt, hogy egyik asszonya azt írta be: a nyelve föl van vágva.

Zsuzsi. — Hát siketnéma bizony nem vagyok, s egy kis élénkség jól áll a fiatalágnak... Azt hiszem, többen is szerettek volna ebben a megróvási kalandban részesíteni, de nem merték. Nem is gondolja a méltóságos asszony, hogy mikor a bizonyítványok kiállításáról van szó, milyen gyávák az urnők.

A hölgy. — Talán inkább jószívűek.

Zsuzsi. — Ne tessék hinni. Be vannak gyulladva. Félnék, hogy nem lesz jó hírik az alkalmazottak világában. En tulajdonképpen sokra becsülöm azt a hölgyet, aki ki merje mondani a véleményét rólam. Persze azért volt bátorsága hozzá, mert az ő nyelve is föl van vágva... Azok a bejegyzések nem érnek sokat és nem jelentenek semmit. A legrosszabb cse—, majd azt mondtam: cselédek. A legmihásznabb személyzetet is agyba-főbe dicsérik és melegen ajánlják tovább, mint ahogy a cigány tett, amikor vörösbort helyett subickot ivott. Ugy csettentett a nyelvével, mintha legalább is ménesít kortyantott volna, és ragyogó arccal adta tovább a flaskót, — hadt élveztek mások is a kifő italt. Az asszonyok, akár nagyságosak, akár méltóságosok, csak kedvező bizonyítványt állítanak ki rólunk, mert így okoskodnak: ha én vesződtem a bestiával, türiék mások is a hasznatalanságnak. Rosszak az emberek, méltóságos asszonyom.

A hölgy. — Magában, úgy látszik, van némi humor.

Zsuzsi. — Legyen az embernek egy jó tulajdonsága is. S ez csakis olyannak lehet, akinek föl van vágva a nyelve. Reméllem, van a méltóságos asszonynak is.

A hölgy. — Jótulajdonságom?

Zsuzsi. — Oh, az bizonyosan van sok. Ugy gondoltam, hogy: humor.

A hölgy. — Az ember önmagát nem igen ismerheti. Így hát nem tudom... De lássa, ne vegye rossz néven, nem tehetek róla, kissé félek. Nem azt jelenti ez a tréfás kifejezés, hogy: szájas, feleselő?

Zsuzsi. — Azt hiszem, a Horgosiné nagysága ilyesvalamit akart mondani. Nem is hazudott. Megvallom, én csakugyan kimondom a szót, akár az a bizonyos Madám Szánzsén, akit a színházban is játszottak. De csak alkalmadtán vagyok ilyen, — ha bánatnak és amikor nekem van igazam. Félni azért nem kell a méltóságos asszonyok. A méltóságos asszony okos nőnek látszik (aki nekem első tekintetre mindig árt rokonszenves volt) aki ismeri az emberi jogokat és az új idők szellemét, amely a cselédeket hivatalnokokká léptette elő, s így nemcsak kötelességeket ró rájuk, de jogokkal is felruhazza őket.

A hölgy. — Micsoda vezércikkstílus! Honnan veszi az ilyen szép mondatokat?

Zsuzsi. — Megmondom őszintén a méltóságos asszonynak. Ezt, mert nagyon megtetszett, kiírtam egy újságból és meg is tanultam. Örülök, hogy a Méltóságának is tetszett. Ez is mutatja, hogy van szociális érzéke... Azt akartam mondani, hogy ahol jól bántanak velem, ott a nyelvem teljesen fölragad.

A hölgy. — Nos, ami a jó bánásmódot illeti, az nálam garantálva van. Ha nekünk, háziasszonyoknak is volna könyvünk, abba bizonyosan azt jegyezték volna be az összes alkalmazottaim, hogy: jómagaviseletű, ki lehet vele jönni.

Zsuzsi. — Ezen nem is kételkedek. A méltóságos asszony mingyárt megnyerte a tetszésemet. A jónevelés rá van írva az arcára.

A hölgy. — Igen hízelgő rám nézve. De hát én is igényt tartok jó bánásmódra.

Zsuzsi. — Kölcsönösségen alapul minden, — el-

vastam éppen tegnap a Napló vasárnapi mellékletében.

A hölgy. — És az igényei?

Zsuzsi. — (Rövidesen és határozottan. — Nyolcszáz dinár.

Az asszony kissé elképed, úgyhogy az első pillanatban nem is tud felelni, s megint a »jelölt« veszi át a szót:

— Sokallja talán a méltóságos asszony?

Az közben magához tért:

— Igazán nem keveslem. Jó bánásmód és 800 dinár. Ez igazán sok. Ennyit még sohase fizettem.

Zsuzsi. — De nem is volt a méltóságos asszony háznál még soha ilyen leány.

A hölgy. — Mind azt mondja, amikor beszélgetek... pardon, amikor állást vállal.

Zsuzsi. — A méltóságos asszonynak van annyi leányismerete, hogy tudja, ki dicsekszik ezzel jogosan és ki nem.

A hölgy. — Bármiképpen van, ez igen sok, s az uram, aki politikával foglalkozik, azt mondaná, hogy a részletes tárgyalás alapjául se szolgálhat. Eddig a legmagasabb fizetés, amit adtam 500 dinár volt, s ezt is sokallom.

Zsuzsi. — Mostanig csupa nagyságos asszonyoknál voltam állásban és gondoltam, hogy méltóságos asszonyok bizonyosan többet fizetnek.

A hölgy. — Remélem, hogy azok a hölgyek valódi nagyságos asszonyok voltak.

Zsuzsi. — Hogy' érte ezt a méltóságos asszony? Vannak hamis nagyságos asszonyok is?

A hölgy. — Hogyne volnának... ha vannak hamis méltóságosok. Mint például én is. Engem csak az igazgató ur nevezett ki annak. Én is csak nagyságos vagyok, és Isten látja lelkemet, nem bántám, ha tekintetes lennék.

Zsuzsi. — Isten mehetsen! Akkor a méltóságos asszony már rég nem volna a világon. A tekintetes asszonyok még a tempi passzáti idejében kihaltak.

A hölgy. (Nevetve). — Nagyszerű kifejezései vannak... Bele kell nyugodnia, fiam, hogy nem vagyok méltóságos.

Zsuzsi. — Ha a nagyságos asszony belenyugszik... Én azért nem becslöm kevesebbre a nagyságos asszonyt.

A hölgy. — Köszönöm. Ez arra vall, hogy társadalmi dolgokban nem ismer elfogultságot. Vegye hát tudomásul, hogy legfeljebb nagyságos vagyok.

Zsuzsi. — Veszem. De megjegyzem, érdemes volna rá, hogy méltóságos legyen. Mert, ismétlem, nekem nagyon szimpatikus.

A hölgy. — Jól esik hallanom. De engem hittel nem lehet megfogni. Nem fizethetek olyan nagy összeget.

Zsuzsi. — Mért ne? Ugy hallottam, hogy a nagyságos asszonyék igen jól állanak.

A hölgy. — A hírek tuloznak, s ez különben se tartozik ide. Nem adhatok annyit, mert mit szólna hozzá a szakácsnőm, aki csak hétszázat kap?

Zsuzsi. — Muszáj azt neki tudni? Nem maradhat az a mi kettőnk titka?... S mivelhogy már szóba tettett hozni a szakácsnét, legyen szives megmondani a nagyságos asszony, hogy az miféle szerzet? Az ember szereti tudni, hogy kivel működik együtt.

A hölgy. — Egészen perfekt szakácsnő.

Zsuzsi. — Óh, nem így értettem. Nálam az évés nem játszik nagy szerepet. Arra volnék kíváncsi: jobb nő-e, s van-e valami kis műveltsége?

A hölgy. — Derék asszony, keveset beszél s a könyvében senki se fogja azzal jellemezni, hogy a nyelve föl van vágva. Ami pedig a műveltségét illeti, hát... Istenem... nem járt felsőbb leányiskolába, de az állásához képest elég művelt.

Zsuzsi. — Szóval: szakácsnőnek elég művelt, de szobalánynak már nem volna az. (Sóhajt.) Félek, nem nekem való társaság lesz. De hát mit csináljunk?

A hölgy. — Bármiképp van, sajnálom. Nemcsak többet, de annyit se fizethetek a szobalánynomnak, mint a szakácsnőmnek.

Zsuzsi. — Aztán ne legyen az ember szocialista! Itt is rangkülönbség és kiáltó igazságtalanság! Mért kell annak a nőnek, aki ki se mozdul a konyhájából nagyobb keresetnek lenni, mint a nála sokoldalubb, akinek modorának és tapintatának is kell lenni?... De azért nem mondom, hogy ha egyebekben megegyezünk, nem mérséklek az igényeimet.

A hölgy. — Én se mondom, hogy ha máskülönbben megértjük egymásnak, nem megyek túl azon az 500 dináron, amennyit eddigelé szoktam fizetni. De hát, amint látja, még nagyon távol vagyunk egymástól... Egyszerre tisztázzunk pár apróbb részletet. Megelégszik azzal, ha minden második vasárnap délutánja szabad? Az egyik ugyanis a szakácsnőé.

Zsuzsi. — Megelégszek, ha azonkívül hetenkint két szabad estét kapok. Az ember szeret néha moziba vagy hangverszbe menni, lelkiklinikázni vagy másképpen szórakozni.

A hölgy. — Mielőtt erre nézve nyilatkoznám, mondja meg nyíltan: van valakije?

Zsuzsi. — Óh, nagyságos asszony, kinek nincs valakije? Annak nagyon öregnek vagy valami még rosszabbnak kell lennie, akinek nincs... De hát kérdeztem én a nagyságos asszonytól, hogy van-e ilyesvalakije?

A hölgy. — Tudja, mit feleltem volna az ilyen kérdésre? Azt, hogy kikérem magamnak s hogy ahhoz igazán semmi köze.

Zsuzsi. — Mit gondol a nagyságos asszony?

nem szerettem volna szintén így válaszolni? De akkor a ngos asszony azt állította volna, hogy a nyelvem föl van vágva vagy pláne azt, hogy szájakodok. Elég szomorú, hogy nekünk szegény személyzetnek minden indiszkrét kérdésre muszáj vallani és legbensőbb szívügyeinkről is be kell számolni... Hát kérem, nézzen meg engem a nagyságos asszony. Olyannak tart engem, olyan szánalomraméltónak, akinek nincs valakije? Halálra busulnám magam, ha nem volna. Nem mernék szégyenletemben az uccára kimenni, ha nem volna valakim, akivel ott korzozhatok. És remélem, a nagyságos asszonynak is van. Nekem annyira rokonszenves a nagysága, hogy el se tudom az ügyet másképpen képzelni, s hogyha festő volnék...

A hölgy. — No hát, ez a kérdés tisztára tárgyalatlan. Az én valakim: az uram.

Zsuzsi. — Hát mégis igaz? Hallottam már róla, de nem akartam elhinni. Ez most oly ritkaság!... Amint a könyvből tetszik látni, már megfordultam jó néhány igen tisztességes helyen, közbecsülésben álló, példás családi életet élő népnél, és mégis mindenütt volt az urnak is, az asszonynak is valakije. A különbség csak az, hogy némelyiknél a dolog köztudomású volt, másoknál pedig csak a személyzet tudott róla.

A hölgy. — Ahány ház, annyi szokás. Nálunk ez nincs így. És magának, ha esetleg belép hozzám, ebbe bele kell nyugodnia.

Zsuzsi. — Kérem, én azért a nagyságos asszonyt nem fogom kevesebbre becsülni. Bizonyára vannak egyéb érvelei, amelyek pótolják ennek a hiányát... Bár, megvallom, szívesebben vállalnék állást olyan hölgnél, aki — szóval: aki egy kicsit beszélget magáról. Az oly nő, tapasztalásból tudom, jobbkedvű, mert boldog, és elmélyebb a személyzetével szemben, mert vaj van a bubifrizuráján...

A hölgy. — Tudom, de én a maga kedvéért nem változtathatok az erkölceimen.

Zsuzsi. — Nem is kívánom. Hajlam kell mindenhez. És a nagyságos asszonynak, úgy látszik, nincs hajlama a jó életre.

A hölgy. — Azt tartom jónak, amelyet én élek. A magáéba pedig, ha valahogy együtt fogunk vicsaftolni, nem ártom bele magam. A »valakie«-re vonatkozó kérdést is csak azért tettem föl, hogy tájékozva legyek az elveiről.

Zsuzsi. — És én őszintén feleltem, mert én egy jobb nő vagyok, akinek nincs semmi eltussolni valója. Ennél a trémánál bátor vagyok megkérdezni: a nagyságos ur minő álláson foglalt el a szobalányokkal szemben?

A hölgy. — Kevés dolga van vele. Majdnem egészen igénytelen, s ami kevés szolgálata van szükségére, azt jobbra én végzem el körülötte.

Zsuzsi. — Ennek örvendek. Mert egyik-másik nagyságos uralig igen kellemetlen tapasztalásaim voltak. Némelyik azt hiszi, hogy az ember, már t. i. a szobaleány nagyon is az ő személyes sőt legszemélyesebb szolgálatára való. Nekem pedig elvem — és ebből is láthatja a nagyságos asszony, hogy jobb nő vagyok —, hogy a házban nem kezdek ki senkivel, és nem is tűröm, hogy ott velem kezdjen ki valaki. De hát persze, ha a nagyságosok olyan jóban vannak egymással mintha nem is férj és feleség, hanem szerető pár volnának, akkor nem kell tartanom semmitől.

A hölgy. — Nem... Efelől nyugodt lehet. Az uramról még biztosabb vagyok mint magamról. De talán tulsokat is tárgyalunk az én ügyeimről. Maga sokkal többet kérdez mint én. Mintha maga akarna megfogadni engem és nem én magát.

Zsuzsi. — Bocsanat, nem vagyunk Kornevillában, a vásáron, ahol »fogadják« a leányokat. Azok az idők már tempipasszáti, és ennélfogva elmúltak, s a nagyságos asszony még is használja ezt az anteszo-cialis szót: megfogadni. Én azonban jó fiu, akarom mondani: jobb nő vagyok, és úgy veszem, mintha így mondta volna: szerződtem... Többet kérdeztem, mint illik? Sajnálom, de hát az alkalmazott is tudni óhajtja, milyen környezetbe, vagy ahogy most szokták mondani, milyen miliőba kerül... Abonnálva vannak a kölcsönkönyvtárban? Nagyon szeretek olvasni. Az, akit a nagyságos asszony igen találóan valakinek nevezett el — mert ő valóban valaki, írónok egy ügyvédnél — sulyt fektet arra, hogy az ő valakije ne legyen alfanabéta.

A hölgy. — Nem vagyunk abbonálva. Mi a saját könyveinket olvassuk.

Zsuzsi. — Ez nem praktikus. Ezekre jobban kell vigyázni, mint azokra, amelyeket kölcsönkapunk.

A hölgy. — Mink mégis ezt a rendszert is helyesnek tartjuk.

Zsuzsi. — Kérem, nekem mindegy, ha csak a nagysága szíves lesz néha egy regényt kölcsönadni.

A hölgy. — Nem mondom, hogy nem. Jobb, ha az öres óráiban olvas mint ha flörtöl.

Zsuzsi. — Okos beosztás mellett jut idő erre is, arra is. Már sok regényt olvastam, s legjobban szeretem Erdős Renée-t, akinél alkalmazásában is voltam egy ideig. A bizonyítványát erekleként őrzöm. Azt mondják, hogy az autográfjának nagy értéke van, nem is szólvá arról, hogy megbizható, jó és intelligens leánynak mond, akit mindenkinek melegen ajánlhat. Azóta, hogy így megirta rólam az igazságot, még szenvedélyesebben olvasom a könyveit, s ha új regény jelenik meg tőle, az nekem csak az »rodalomnak«

Remélem, hogy az izlésünk ebben a tekintetben is megegyezik.

A hölgy. — Remélljük a legjobbat. Nekem különben a kitűnő hölgy regényei nincsenek meg.

Zsuzsi. — Szívesen fogom azokat a nagyságos asszonynak rendelkezésére bocsájtani.

A hölgy. — Köszönöm, de egyelőre — egy-két esztendőre — olvasmányul el vagyok látva.

Zsuzsi. — A nagysága, úgy látszik, nem bukik az újdonságokra... De a Színházi Életet csak járatták?

A hölgy. — Nem.

Zsuzsi. — Lehetetlen! Nem is tudtam elképzelni művelt uri házat Színházi Élet nélkül. De hát ez se baj. Én mindig megveszem, nem tudok megenni nélküle, és szívesen adom át elolvasás végett a Nagyságos Asszonynak. Sőt annak a bizonyosságul, hogy jobb nő vagyok, előbb adom át Nagyságos asszonynak s csak azután olvasom én.

A hölgy. — Rendkívül előzékeny. De azt hiszem, itt az ideje, hogy fontosabb kérdésekre térjünk át. Zsuzsi. — Nekem ugy tetszik, hogy eddig is a legfontosabbokról tanácskoztunk.

A hölgy. — Nálam a Színházi Életnél fontosabb a családi élet. S azért figyelmeztetem, hogy mi a személyzetünket bizonyos tekintetben családtagoknak tekintjük, de tőlük is elvárjuk, hogy ragaszkodjanak hozzánk.

Zsuzsi. — Az a munkaadótól függ. A nagyságos asszonynak meg merem igényelni, mert amint már mondtam, rám igen jó benyomást tett. Határozottan rokonszenves. Eddigi pályámon még alig találkoztam hölgyvel, aki annyire konvenniált nekem. Hány gyermek van?

A hölgy. — Még mindig maga kérdez? Kettő.

Zsuzsi. — Egészen modern. Nem egykésék, de nem is felelőtlen emberszaporítók... Persze az egyik fiu, a másik leány.

A hölgy. — Etilálta.

Zsuzsi. — Nagy kunszt! Modern embereknel, akik csak abban maradtak el a divattól, hogy még mindig hüek egymáshoz, másképp el se képzelhető... S a nagyságos ur?

A hölgy. — Mit akar vele?

Zsuzsi. — Óh, semmi rosszat... Nem láthatnám?

A hölgy. — Néhány napig semmiesetre, mert most uton van. Mért kívánna látni?

Zsuzsi. — Igen egyszerű okból. Az ember szereti tudni, hogy kiknek a társaságában kell hosszabb ideig élnie.

A hölgy. — A családhoz való tartozás alatt nem értettem, hogy az uram társaságában kell élnie. Vele ugyan kevés érintkezése lesz!

Zsuzsi. — Mégis, — én rendesen mind a két házafélet jól megszoktam néni, mielőtt kötelezem magam valamire.

A hölgy. — Akkor hát jöjjön három-négy nap múlva, amikor már itthon lesz az uram. S ha akkor még magának nem lesz helye, pardon: hivatala, sem nekem szobaleányi teendőkkal megbízott tisztviselőm, akkor folytathatjuk a ma megkezdett tanulságos és fölötté érdekes társalgást.

Zsuzsi. — És a tiszteletdíjra nézve mi a Nagyságos Asszony utolsó szava?

A hölgy. — Arról annak idejében esetleg tárgyalhatunk. Most hiába állapodnánk meg, — hátha majd nem nyeri meg a tetszését az uram!

*

A lány távozása után megjelent az igazgató ur, és megkérdezte a nagyságos asszonyt, mért nem »vette föl« Zsuzsit?

— Nekem nagyon is előkelő, — felelte a hölgy.

— Mily kár! — sóhajtott az igazgató ur. — E percben beszéltem a lánnyal, aki nagy elismeréssel nyilatkozott az itt nyert benyomásokról. Azt mondja, hogy a Méltóságos asszony néki nagyon rokonszenves.

Gergely Boriska:

Öt varju

Öt varju uszott reggel az égen
némán, nesztelen és gyászosan
mint késett rokonok talpig feketében

a nyár aranykoporsóját kísérték.

Öt varjut legyezett az éjszini szórny
a nap késő-meleg, terde sugarában.
És mint akikre semmit nem hagyott a nyár

hidegen, bánattal hallgatagon szálltak.

Pedig az erdők lombja, kalász szeme
puha rög és meleg eső, miná
a szegény rokonok házipalástát
léha gondatlanságot táplálták
a dugszagdag nyár pazar asztaldról!

És megint csak a gazdag rokon
teher szemtedője, a halál fogja kikaparni
mindennapi kenyereit az öt varju
aki tarlón hízott begyével lustán
huz el, hogy meghalt a nyár,
és az őt, és mondja ide

falunkba, egy kollégája ajánlotta neki soványító kuraként. Azt mondta, hogy most a nők mindenütt bicikliznek. Hogy most ez a sikk? No, lett is felfordulás a falunkban. Ez a sikk?... sziszegte a jegyzőné — és meg akar előzni? Rögtön vett ő is magának. A jegyzőné után az igazgatóné, aztán a tanítóné — ők sem akarnak elmaradni. Csak az én feleségem nem említette. Csodálkoztam is rajta.

Aztán vett mindenki. Lányok és agglegények. A cipészné, a gépészné és a molnárné. De a feleségem még mindig hallgatott.

A régiek nyereg alatt puhították a hust. Nálunk meg a hölgyek a bicikli nyeregből főzik azt ópótalp-keményiségűre. A látogatásokat bicikli adják és viszonzozzák. A zsurokra egyszerűen bicikliznek, a piacra bicikliznek, a férjüket meg egyszerűen legázolják!

De a legnagyobb hatást tagadhatatlanul Póli érte el. Az orvosnő is szép hatás, akárhonnan nézzük is. Nagy hatás. Testvérek között is megér százhusz kilót. A hatása kétharmad része nem fér el a nyergen. Megrendítő. A molnárné egy kicsit biceg civilben. Az egyik lába néhány centiméterrel rövidebb. De ez olyan édes, ez a kis bicegés a biciklin. A féllábu varrónó az meg egyenesen elegáns. Elbájoló. A biciklin mankó nélkül járhat. Hanem a Póli! Az szédítő. Művész. Csak a lábaival dolgozik, hajt és kormányoz. Az uccán biciklizve stoppolja a harisnyáinkat!

Végre én is beláttam, hogy ha már nem lehet változtatni a dolgokon, veszek én is egy biciklit a feleségemnek. Na, gondoltam, legalább egyszer én is indítványozok valamit.

— Édesem, mondtam legédesebb hangomon, ha má? a Pólinak is van, miért ne legyen magának is egy szép kis gépe?

Télen nincs olyan hideg, mint a kapott feleletben volt.

— Na hallja, hiszen épen azért nem veszek, mert Pólinak is van.

Hát persze. Ez csak természetes. Ebbe bele kell nyugodni. És én belenyugodtam.

Tegnap nagy titkolódzások között Gyula, a jegyző, becsalt a nagyvendéglő külön szobájába. A korcsmárosnak megtiltotta, hogy valakit is beengedjen.

— Új le — azt mondja — és ígyünk.

— Mondom: minek?

Azt mondja azért, mert nagy józanságra lesz szükségünk.

Az más. Ha józanságról van szó — akkor ígyünk. Itt nálunk tudnillik az a józan, aki iszik. Mert az mindig igazat beszél. Hiába: borban az igazság. Hát itunk. Minthogy én már egy pohár után józan szoktam lenni, Gyula tehát a harmadik után így szólt:

— Mind egyforma, — azt mondja, — aki szoknyát hord.

— Nem értelek — mondtam.

— Töltött. Akkor ígyünk.

— Ittunk.

Az ötödik pohár után újra kezdte... — El vagyunk nyomva!

Most már értettem. Az asszonyokról van szó.

— Igazad van Gyula! Az már szentigaz!

A tizedik pohárnál már sirt a jegyző.

— Képzeld már csak a bicikliről beszél velem a feleségem. Lóhátról. Barátom, vége a vasárnapi alsónak is. A bicikli rontotta el. Meglepett bennünket az asszony. Egy perccel később indultunk el értük a tiszteleteshez és már későn volt! Mert egy perc alatt otthon termett a biciklijén. És hogy milyen esze van egy asszonynak?! Rögtön kitalálta, hogy az alsós kedvéért egyeztünk bele olyan könnyen abba, hogy ők a tiszteletesekhez estélyezhessenek! És most egyikük se megy az estélyre. Hogy is ne? Nincs abban élvezet, ha mi azalatt itthon alszunk!

— Nem bírom tovább — nyöszörgött a jegyző. — Nem bírom alsós nélkül. Valamit tenni kell! Meg a közigazgatásban is aggasztó jelenségek mutatkoznak. A molnár beleszédült a garatba, a suszter meg a kezét szegezte talpként a cipőhöz. Nem bírják a sok bicikligummit venni Azonkívül itt vagyok én. Már egészen tönkrementem. Ma egy adólistára csupa bicikliket rajzoltam az ezrekek nullái helyére. Barátom, baj van a közigazgatásban!

Szegény Gyula. Igazán megsajnáltam.

— A te feleséged miért nem biciklizik? Csak te menthesz meg bennünket. Árucl el, hogyan tudt megtenni azt a csudát, hogy feleséged nem vetett biciklit veled.

— Én akartam, édes Gyulám. Ő nem akart.

— Nem akart? Hihetetlen. Miért?

— Mert a Póli, a cselédünk is biciklizik.

— Hah, kapott a fejéhez Gyula. Tervem van! Örület. Meg vagyunk mentve!

Fizesd ki a ceheet! — kiáltotta Gyula szokása szerint és elrohant. Ezt a tervet nem helyeseltem ugyan, mert hasonló terv nálam is készen volt. De hát mit tehettem. Belenyugodtam.

Gyula azonban tényleg pokoli tervet eszelt ki. Vett a cselédjének is egy biciklit! Az eredmény cso-

dás volt. A jegyzőné bizalmasan megsugta a barátónőnek, hogy a napokban Szubottcán járt — és egy nő sem látott biciklit! Hogy a doktornőnek fogalma sincs arról, hogy: mi a sikk!

A doktornő kétségbeesetten védekezett, hogy ő sikkért nem Szubottcára megy, hanem sokkal messzebb! De minden hiába volt. A hölgyek leszálltak a

nyeregből.

Ezuttal tehát — legalább is a következő járványig — nem a doktornő győzött, hanem a jegyzőné, illetve a jegyző, vagy méginkább a Póli — vagyis igazság szerint az én feleségem.

És én ebbe, mint mindig, belenyugszom!

TÖRTÉNELEM APRÓ TÖRTÉNETEK BEN

Voltaire

(1694—1778)

François Marie Arouet de Voltaire, a világ egyik legkitünőbb írója, bár komoly bölcsész volt, aki jól megértette az Életet és a Halált, ha nem is félt éppen ez utóbbitól, de nem is szeretete. Szó lévén egyszer az utóbbitól, de nem is szeretie. Szó lévén egyszer az emberi életkor határoltságáról s az állandóan fenyegető halálról, a saját álláspontját ebben a kérdésben így formulázta:

— A haláltól nem félek, s azt hiszem, egy okosember se fél tőle, de szeretek élni, s ebben a dologban, gondolom, az izlésem még az ellenségeimmel is megegyezik.

Égész életében beteges volt, s talán ennek köszönhetette, hogy hosszú életű lett. — 84 éves korában halt meg. Valószínűleg ekkor se szívesen, mert élni, mint minden francia (szerinte: mint minden okos ember) nagyon szeretett. Ezzel a problémával úgy volt ez a nagy szellem mint a legtöbb egészen közönséges embertársa: mentül öregebb lett, annál tovább kívánt élni. Annál kíváncsibb volt a holnapi napra. Az ellenségeit is azért gyűlölte leginkább, mert attól tartott, hogy ezek a halálát kívánják.

— Tudom, — mondta, — hogy egyszer meg kell halnom, de nem szeretem, ha ezt siettetik.

Jellemző a gondolkodására ebben a kérdésben a következő eset.

Egy uriember, aki Ferney körül vadászgatott, ajándékló küldött a nagy írónak egy fiatal sást, amelyt élve sikerült elfognia. Voltaire-nak az az ötlete támadt, hogy a fiatal madarat fölneveli. Nagyon megkedvelte azt és lelkére kötötte a cselédleánynak, akit a gondozásával megbízott, hogy lelkiismeretesen és bölcsesen táplálja. A lány azonban kevesebbet értett a sastenyésztéshez mint gazdája a filozófiához és egyéb tudományokhoz, valószínűleg nem azt adott neki enni, amitől sasiókák hatalmas sasokká fejlődnek, — a foglyalát se nem erősödött, se nem nőtt, se nem hizott, hanem egyre fogyott. Napról-napra soványabb lett, úgy hogy kellemetlen volt ránézni. Voltaire mégis mindennap meglátogatta és nagyon elbusult amikor látta, hogy a vendégmadár minden jószándéka ellenére sehogyse prosperál.

Egy napon, mikor szokásos vizitjét tette nála, holtan találta a sasiókat. A szolgálólány, aki gonozta azt, így magyarázta gazdájának a gyászszertet:

— Ő bizony meghalt az éjjel, uram. De hát szegényke oly sovány volt, oly sovány!...

Voltaire aki szintén rendkívül sovány volt, erre dühbe gurult és haragosan támadt rá a lányra:

— Hogyan, te haszontalan? Azért halt meg, mert sovány volt? Ok az arra, hogy valaki meghaljon? Azt akarod ezzel mondani, hogy én is haljak meg, mert sovány vagyok? Oh, te szemtelni teremtes!

Máskülönben egészen nyugodt szokott maradni a halál problémájával szemben. Mikor hírül hozták neki, hogy egy barátja kiszenvedett, így szólt:

— Oh, mily kár érte! Oly derék férfiú volt.

Aztán szomorú gondolatoknak adta át magát, de kis vártatva így szólt:

— Ne de hát tulesett rajta. S ez soha többé nem fog vele megtörténni.

Henry John Palmerston

(1784—1865)

Diplomaták, miniszterek és egyéb államférfiak gyakran hasonlítanak a divatos primadonnákhoz: mentül tovább hajtanak a nyilvánosság előtt szerepelni és nehezen tudják magukat a visszavonulásra elhatározni. A legtöbb, ha lemondást emleget, elvárja, hogy ellentmondjanak neki és ne engedjék rezignálni. Ezek közé tartozott Palmerston lord is, aki több ízben volt miniszterelnök és külügyminiszter, s mert nagyon szeretett kormányozni, még 81 éves korában is kormányozott. Ebben az időben Prosper Mérimée (1803—1870), a kiváló francia író levelezést folytatott Antonio Panizzi-val (1797—1979), az olasz származású tudossal, aki a londoni királyi muzeumok igazgatója lett, s egyik levelében (amely 1865 július 9-én kelt) ezt írja angol-olasz barátjának:

— Ugy látszik, lord Palmerston sehogyse tudja elhatározni magát arra, hogy a kormányzástól visszalepjen. Rám azt a benyomást teszi a nemes lord, hogy miniszteri tárcájával a hóna alatt akar meghalni. És azt hiszem, hogy ez a szándéka sikerülni is fog. Szép élet az övé, de el tudok képzelni valami szebbet is. Félek, hogy majd csak akkor fogja elhagyni a partát,

amikor késő lesz, s amikor a távozását már nem igen fogják sajnálni.

A kitünő diplomata még ugyanazon évben tárcájával a hóna alatt meghalt, és valóban nem parentálta el oly melegen, mint ha néhány évvel előbb hal meg vagy — vonul vissza a politikától.

Adolph Thiers

(1797—1877)

A jeles történetíró és híres államférfiú igen fényes politikai karriert csinált. Már 1832-ben, tehát eléggé fiatal korban, miniszter lett s 1871-ben hét évre a francia köztársaság első elnökévé választották meg, s ilyen minőségben fejezte be tüneményes pályáját. Igazi politikus volt, a vérbeli politikusok nem egy hibájával, de sok erényével is. Rendkívüli alkalmazkodó képesség mellett tartott valamit a politikai morálról is. Az »okos közélet« szónoka, minisztere és államférfiú volt.

1835-ben, április 16-án, mint belügyminiszter szónokolt a képviselők kamarájának a tribünjén. Első Napoleonról beszélt, s az első császárság embereinek a szolgáléktségére előzva mondotta:

— És tudják, hová vezetett az a körülmény, hogy az emberek oly gyávák voltak a császárral szemben? A szervilizmusuk vagy elítélte Napoleon előtt az igazságot vagy annak az ellenkezőjét hitette el vele.

Ekkor közbeszólt Bertrand de Clausel marsall (1772—1842):

— Bocsanatot kérek a belügyminiszter urtól, de én azt hiszem, hogy a császárnak meg lehetett mondani az igazságot.

Szellemesen és gyorsan vágott vissza Thiers: — Igen, meg lehetett mondani, ha volt valakinek bátorsága hozzá. Ámde ha csak azoktól halljuk meg az igazságot, akiknek van bátorságuk azt kimondani, akkor azt ugyancsak ritkán fogjuk hallani.

Egy másik vita alkalmával, amikor hasonlót állított Thiers, és a Clausel marsalléhoz hasonló ellenveletet tett valaki, Thiers azt felelte:

— Igen, meg lehetett mondani az igazságot, de nem büntetlenül.

Ezeket az apróságokat egyébaránt Első Napoleon címszó alatt is lehetett volna közölni. Mert róla is szólanak és rája is jellemzők.

Alexander von Humboldt

(1769—1859)

a nagy természettudós ama kevés számú németek közé tartozott, akiknek egyetemes tudását és nagy érdemeit a egmesszebb külföldön is készséggel elismerték. A működése oly természeti volt, hogy imponált mindenkinek és nem keltett irigységet. Mikor »Kozmosz« előadásait most mintegy száz év előtt Berlin egyik legnagyobb befogadóképességű termében megkezdette, a hallgatóság oly rajokban tödült a terembe, hogy bármely »primadonna assoluta« is büszke lehetett volna ehhez hasonló sikerre. Egy kortársa azt írta, hogy ez előadásokon a királytól kezdve a legkisebb mesteremberig képviselve volt minden foglalkozás. (III. Frigyes Vilmos porosz király csakugyan megjelent a nagy tudós egy-két előadásán.) M. G. Saphir (1795—1858), a híres humorista azt írta szokott elmésségével Humboldttnak az előadásairól:

— A terem nem tudta befogadni a hallgatókat és a hallgatók nem tudták befogadni az előadást.

Ami célzás volt arra, hogy a hallgatóságnak felelőből állott, akiknek nagy része akkor — száz év előtt — még nem állott az előképzettség ama nívóján, hogy a természetudományos és bölcselmi gondolkodást egyaránt igénylő fölolvadásokat megértse. Az előadásoknak így is nagy sikerük volt, mert a hallgatóságnak másik fele szerencsére férfiakból állott.

Humboldt persze a kitüntetésket se kerülhette el, s ezekből igen figyelemreméltó kollekciója volt. Nem sokat törődött velük, sőt amikor IV. Frigyes Vilmos király a Pour le mérite-rendet tudósok, írók és művészek számára alapította, s őt nemcsak földszítette e rendjellel, de annak első kancellárjává is kinevezte, még bosszankodott is. Neki kellett ugyanis összeállítani azoknak a névsorát, akiket mint kitüntetésre méltókat a királyhoz ajánlania kellett. Azonkívül mint a rend kancellárjának adminisztratív dolga is sok volt s óriás levelezést kellett folytatnia, ami tekintettel arra, hogy a nagy tudós ekkor már tul volt a hetvenen (és írógép nélkül kellett dolgoznia), nem kis fáradságába került.

Türelmetlenül kiáltott fel nem egyszer: — Mily fölösleges időpazarlás! Mennyi okos dolgot lehetne ezalatt élvezni!

FEKETE CSILLAG

Regényes elbeszélés a serdültebb ifjuság számára

Írta: Karlócai

A Bácsmezei Napló pályázatán
díjat nyert ifjusági regény

L. FEJEZET.

A koszovói csata után.

Egy hős nemezet elszánt fjalnak temetője Koszovo. A koszovói fensík csatájának gyászos fekete emléke még ott égott az őszhaju anyák és özvegyen maradt hitvesek szívében. Ott lángolt még olthatatlanul a hosszú vágyától, a felszabadulás meg nem szűnő reményétől. Vad kíméletlenség ostromozta végig a szabadságát szomjazó népet. A fanatikus yörös félhold szerbjöldön egyre beljebb és beljebb jobogtatta lófarkas zászlaját, rabláncra fűzte vérzősziyú anyák fi gyermekeit és rabnóknak kényszerítette a leányait. Vértől ázott a föld amerre csak keresztül tört a turbános horda. Igavonó állatot csinált a szabad emberből, szolga az urával együtt huzta az ekét, hogy a dúló ellenségnek puha kenyere a lovának zabja legyen.

Hegyek ormán büszke várak larombolt kövei hirdették a pusztulást. Az egész ország egy széles országot volt a menekülők lábál alatt. Vége láthatatlan erdők sűrűje nyújtott sok-sok hazafinak bujdosó oltalmat.

Dragonics Dragomir lovászának köszönhetette, hogy Koszovónál ott nem maradt a holtak között. A hű szolga midőn látta, hogy a hősiessen küzdő urát egy buzogányos török hátulról leütötte, hogy az lezuhant lováról, hátra kapva széles pajzsát gazdjára feküdt és az éjszaka leple alatt magával cipelte a súlyosan sebesült Dragonicsot. Majd egy gazdátlanul csavargó lóra ült és vitte sebesültjét az erdők mélyén a csillagos ég utmutatásával haza a Morava völgyébe. Hátuk megett tűzvörös csik mutatta a győzelmi mámor gyújtogatásait.

Még magához sem tért rendszeren a sebesült midőn másnap már kíméletlen asszonyi kezek kötötték fejére a fehér gyolcsot, mialatt a fájdalom könnyei hulltak az ott maradt, elvérzett dallás vitézekért. Dragomir sieder fia Vélyko gyermekes dühvel kapta elő piciny lóját s rászólt a szomorú szolgára:

— Mit buslakodsz öreg, két fiad meg én, majd kikergetjük a gazembereket, vezess hamar oda.

Még a sebesült apát is mosolyra készítette a fiatal buzgalom megfontolatlansága, azonban szemében ott villogott a szive büszke fénye, sajgó fejében öröm gondolat ült: lám a fia, a jövő, még él, még javára szolgálhat pusztuló hazájának, de... s ekkor örült aggodalom szállta meg, ha eljut a vézszeres kicsiny birtokáig, vajjon nem hányanak-e mindnyájukat kardéle, nem fűznék-e rabláncra fiát, örök szolgaságra önmagát? Nem! Itt ezt be nem várhatják. Magához szólta szolgáját:

— Milane! Érzed a levegő kormos szagu szelét? Nincs veszteni való időnk! A nyáját tereljük fiad. Én az első szekerem úőök.

— De jó uram beteg vagy — kockáztatta meg a közheszlást az öreg cseléd, bár maga is érezte, hogy biztos halálnak néznek elébe, ha vesztog maradvá bevárják az ellenséget.

— Én csak egy ember vagyok, miattam mind el nem veszhetek. Hazánknak nem a sebesültek, hanem az egészséges erők a segítő oszlopai. Gondolj fiamra, meg a te fiaidra, mi lesz belőlük, ha rajtunk út a gaz nép. Mondom, sietve készülődjete, az asszonyok a második szekerem lesznek, a harmadikat te halod, s ügyelsz hátra felé is.

A csillagos éjszaka uton találta Dragomirt háznépével együtt, velük volt minden szükséges, ami csak elfér és elhozható volt az ősi házból, ahol annyi öröm váltotta fel az apró fájdalmakat. Nehéz utak küzdemes keservei kísérték őket a Morava partján végig. Halálos félelem lehegett lelkükben, mert bizony a szekerek is, meg a nyáj is csak lassan haladhatott előre a szabadulás felé. A hit mély melege, az Isten oltalom buzgó hite őrizte meg rémüldöző lelkük gyenge nyugalmát. Mindenütt elhagyott gazdátlan viskók kerültek a tekintetük elé. A vesztett csata híro futóútként terjedt szét az ország területén és a kétségbeesett nép inkább földönfutó, hazátlan élet szenvedéseit választotta, semhogy szolgája legyen a hitetlen pogányoknak. Akadtak utjokban elbizakodottak is, kik mély sánct huztak kis falujuk köré, hogy ott vesszenek el a házuk küszöbén, de el nem hagyják otthonukat.

Egyik napon az erdő széléről gyermekesírás ütötte meg füllüket, a kis Vélyko fűrgén ugrott le apja mellől és szaladt a hang irányában, látja, hogy egy csöppesség sirdogál egy fekvő alak mellett. Odamely ő is, meg tudni, mit csinálnak ott és megkérdezza a gyermeket miért sir:

— Mi hajod van kicsikém — szól feléje kedvesen, idősebb fiui önértettel.

A sirdogáló feltekintett nagy fekete szemével, ilyen szemeket sem látott eddig Vélyko, meg is csodálta gondolatban rögtön. A kisgyermek könnyes tekintete segítséget keresett, s piciny kezével rámutatott a heverő alakra, sírásra görbülő piros szája panaszosan nyögte:

— Mama, mama, mamica...

Ekkorra már Vélyko édesanyja is oda jött, s látta, hogy egy halott asszony fekszik a fűvön. Talán ő is menekülni akart, s lehet, hogy az éhség, vagy az izgalom ölte meg.

Dragonicsné lehajolt a gyermek mellé, karjaiba vette és így szólt:

— Arva kis madaram, hagyj édes anyádat, ő alszik. Elaludt gyermekem, majd egyszer fölkel, amikor fölkelünk valamennyien és ott akkor majd találkozni fogtok.

Egyben megparancsolta Milánnak, hogy ásson gödört és temesse el az elhunytat nehogy a vadállatok martaálka legyen.

Míg Milán eltakarította a halottat ok imádkoztak, kérték a Mindenhatót legyen hozzájuk kegyes és segítsé őket utjukban az ismeretlen célig. Szívébe döbent az aggodalom, ahogy maguk előtt látták a halál dermesztő árnyékát.

Az ujhord már nagy ezüst tányérba kerekedett, mire elérték a szürkés-sárgás színű lomhán hőmpölygő Duna széles medrét. Dragomir sebe csodálatos gyorsan gyógyult, az ut kényelmetlensége nemhogy súlyosbította volna, hanem még jobban megedzette. Az az öröm, hogy szerencsésen eljutottak a határig csak fokozta a sebesült életkedvét.

Azonban az utolsó pillanatokban, amikor elhagyták a hazai föld szívükhöz nőtt rögzelt, keseredett el csendes szomorkodással a kedélyük. Előttük a Duna meg a Morava egybe ömlésének halk moraja zümmögött, ez az ölekezés még hatalmasabb duzzasztotta a folyót. Hátuk megett kékelte a hegyek erdővel borított lankája.

Jó volna átkelni a vizen — gondolta Dragonics — de ez nem holmi hegyi patakocska, hanem mély és széles folyam, tele veszélyes, kavargó örvénnyel.

— Tudod mit Milán, itt már meghíhenünk — mondotta Dragomir — tereljük a nyáját beljebb az erdőbe, tisztásra majdsak akadtok.

Az erdő szélén szekér tábor rögtönöztek, nehogy esetleg váratlan rabló támadás védtelenül találja őket. Az asszonyok tűzhely után néztek, Vélyko lóját vette kézbe, hogy madarát nyilazzon, vele tartott a kis arva leányka is.

A család főre hívta Milánt, hogy megbeszéljék a jövőt. Pénzüik, eleségük van még bőven, a nyáját is szerencsésen elterelték eddig, azonban már is idegenben tanyáznak. Nem íthetik fel sátrukat bárhol, kedvik szerint. Jobbágy embertelen sorsára jutni Dragonics nem akart. Földet kell vásárolnia vagy valamelyik váruznál felajánlani a szolgáltatást.

— Nem nekünk való a városzalát jó uram — jegyezte meg csendesen alázatossággal Milán.

— Zárt falak között sohasem találám helyemet az már igaz — sóhajtott Dragomir s tekintetével vissza suhant délre, röpke álmodással vissza röpent egy völgy virágos mezejére, ahol nyáron kalásza futott a buza szalmája, ahol a Morava forrása szilaj csobogással csacsog a kövek között, ahol szép nagy házuk büszkélkedett, melyben talán századok óta Dragonicsok születtek. És most ő, talán az utolsó előtti Dragonics megütött, elhagyta azt a termékeny földet, az ősök évszázados féskét...

— Mire gondolsz uram — zavarta meg elmélázó gazdját Milán, szerette volna már tudni vajjon mi is lesz velük. Így nem kóborolhatnak télviz idején. A nyár pedig igencsak a vége felé rohan.

— Arra gondoltam Milane, hogy ott kellett volna maradnunk nekünk is és inkább a halált választanunk mintsem cserben hagyni azt a helyet, ahol születünk.

— Igazod volna jó uram, ha a halál után is le-sujthatnánk buzogányunkkal azokra, akik asszonyainkat megbecsületlénk és fiainkat rabláncra fűzik. Engedd meg szavát tudatlan cselédnek; többet használhatsz hazádnak, ha életben maradsz.

— Nyergelj fel két lovat, körül nézünk a vidéken — ütötte el parancsával ezt a beszélgetést, érezte, hogy szolgájának igaza van, de lelke mélyén gyáva-ságnak ítélte ezt a futást.

Valamivel később teljes fegyverzetben poroszkált két lovas az erdő szélén föl a Duna partja mellett. Ember lakta hely után kutattak, de sehol egy lélek sem mutatkozott. Szorjást öltő hak felénk szemü özlével rohant el előlük és az erdei madarak tarka zenéje kísérté utjokat. Már jó ideje haladtak midőn a folyó víz közepén terjedelmes szigetet pillantottak meg. Itt kétszeresére szélesedett ki a hőmpölygő óriás, természetes védelmet nyújtva ölelésével az erdővel borított szigetnek.

— Nézd jó uram, az a sziget a folyamé, ha nincs rajta ember, nem okozunk kárt azzal, ha ott hevértük a telet, tavaszra visszatérünk ugys a Morava partjára.

— Ezt gondoltam én is Milane, tekintsük meg. S mintha nemis a félelmetes Duna meguszásáról lenne szó belegratott a folyóba. A lankás part hamar elvezett a lovak patái alatt és az örvénylő víz olyan erővel ragadta el őket, hogy Dragomir jónak látta vissza-

fordulni, mert nem képesek az ár ellen uszni.

Milán elégedetlenül mormogott bajusza alatt a vissza fordulásért, igen babonás lelke volt s ebben is a szerencsétlenség látta. Gazdjája nem is ügyelt rá, hanem a partra ugrott és fölébe vette ujból az irányt. Így a partról igen nagy terjedelműnek látszott a sziget, ugy hogy még a nyáj is kényelmesen elférhetne ott — gondolta Dragomir. Már jóval feljebb jutottak a sziget irányától, amikor ismét megpróbálták az uszlatást.

A lovak, mintha csak érezték volna gazdjáik szándékát, ösztönös óvatossággal usztak. Hosszas és fáradságos küzdés után végre sekélyedett lábaik alatt a mélység s puha homok fővenyre léptek. A szigeten voltak, a forró napugár mohón szivta fel ruházatuk nedvességét, míg ok a szigetet körül járták. Pompás helynek bizonyult ez a kis földrész, magas növényű fák gyűrűként övezték a belső tisztás füves területét, igen alkalmas a megtelepedésre. Átláthatatlan nád erdő vette körül minden oldalról, közöttük százával fészkeltek a pecsenyének igen finom vízi szárnyasok, tojások hal-maza hevert a fészkek meleg öleiben.

A két lovas elégedetten telepedett le a tisztás közepén. Milán vette ijját és egykettőre kerített nyársra valót.

Sült hus illata töltötte meg köröttük a levegőt. Jó ízű falatozás közben szemekkel méregették a fágas helyet, ahová hajlékot építhettek, a nyáj részére is lehetne jó nagy teret bekeríteni, míg legelőt a fák alatti kövér fű pázsit bőven szolgáltatna.

— Ez mind megfelelne nekünk uram, csak egy baj van és ez igen nagy baj...

— Mi az a nagy baj? — Szólt meg még mindig tünődve Dragomir s ki érzett szavaiból, hogy a kérdésen nem igen gondolkozik, mert gondolatait más foglalja le.

— Az a baj jó uram, hogy a szekerek és a sziget között nagyon mély a víz.

— Azt én is látom — válaszolt Dragomir, majd egy kis szünet után így folytatta — Milane, kár volna ezeket a fákat kipusztítani körülöttünk csak azért, hogy építsünk velük. A tulsó parton is van bőven belőle...

— Az ott van és nincs itt — vágott közbe komolyan Milán.

— De itt lehet, ha ügyesen ideterejük.

— Sok időt elvesz az jó uram, egyenként át evezni rajtuk.

— Majd össze kötözzük szögám, sőt még rá is rakodunk, ugy gyorsabban ide érkeznek az épület fák is, meg a szekerek is.

Milán gondolkodásának malom köve lassan örölte meg a fölvetett gondolatot, de meg értette, mit akar gazdjája s majdnem felrikkantott örömben, hogy át kelhetnek mindenestül az új lakó helyükre.

Még napszállta előtt átkeltek a Dunán és jó késél éjszakával érkeztek meg a kis táborba. Az asszonyok már aggodva várták őket. Nagy örömet kelteit az a hír, hogy alkalmas helyre találtak és ott letelepedhetnek. Még sem hagyják el hazájok vidékét. Csak egy folyó hőmpölygő a partok között s szemekkel naponta végig simogathatják a kéklő hegyek hátát.

Csinos kis házikó büszkélkedett a sziget tisztásán köröskörül vaskos magas falapánk övezte. Födélcs karam is elfért ott, de még egy kisebbfajta fészter is az öreg szolga részére.

Ugy elcuppilték az évek, mint egy pillanat. Már egy-két sírdomb is emelkedett a sziget alsó végén. Oda-járt naponta két serdülő gyermek, Dusan és Lyubica — az unokák — imát mondan a nagyszülőkéért.

Csak az öreg szolga bírta még az évek görnyesztő súlyát, ő mesélt esténként a két gyermeknek, míg a legény fiait ráhímmögtek a dallás mesékre. Legszivesebben arról meséltettek a gyermekek, hogy hogyan találták meg a kis Zorkát az édesanyjokat, akit édesapjuk a Vélykó urfi később hitvesévé tett.

Sokszor akadt vendég is a háznál.

A sors eddig megóvta őket a portyázó törököktől hallani azonban hallották, hogy mint pusztotja népüket a pogány s mint jön mindig több és feljebb a hatalmas sereg. Hiába emelkednek utjukban a várak, addig ostromolják azokat, míg csak meg nem nyílnak a kapuk.

István despota seregét kiszorította saját országából II. Murad szultán hada, ugyannyira, hogy kénytelen volt menedéket keresni a magyaroknál, akik maguk is aggódtak a törökök előnyomulása miatt.

A sziget lakóit is elfogta a félelem, mi lesz, ha ujból menekülnök kell. Nyilvesszöket kovácsoltak, kiélesítették a kardokat. Elhatározták, hogy itt pusztulnak el inkább, de ezt a szigetet élve nem hagyják ott.

Pihenő óráikban az öreg szolga fiait: Tosó és Szlávko a polyhedző állu Dusánnal versenyeztek, vajjon melyikük nyíllaz ijjával legtöbbször a célba.

Lyubica és anyja gyapjút fontak, hogy ruhát és egvébb holmit szőjenek belőle. Az apa pedig bírskodott a küzdő ifjak felett és nagy örömeire igen gyakran fiát kellett megdicsérnie. A kard forgatását már ő maga vitte át fia karjaiba, s Dusan itt is meg állta hamarosan a helyét.

Az ifju lelke a katonáskodásért rajongott, mindig arról ábrándozott, hogy törökököt vezér lesz belőle. Édes apja, bár büszkén látta a fia rajonásában az igaz hazafi lelkesedését, mégis inkább valami békésebb foglalkozást szánt fiának különösen amióta a magyar parton megsaporodtak szerbstestvérei. Arra gondolt, hogy fiából ügyes kereskedőt nevel.

(Folytatása következik.)

Nyár, szerelem, öröm, szomorúság

— Novella —

Irta: Quasimodo

Most újra itt ülök asztalom mellett és kibámulok az ablakon. Lassu őszi eső locsog kint az uccán néhány fekete alak szalad el, egyik-másik benéz a szobámba s talán turcsának is találja azt a vörös nyílást valahol a sötétben. Fázós lettem és hátam mögött a kályhában parázzlik a fa azért mondom, hogy olyan, mint valami vörös nyílás. Nem az öregség hozta magával, istenem, hol vagyok még attól, de néha jó, ha az ember öregnek érezheti magát. Bizony néha hiányzik pár ezüstös szál a hajamból. Odaállok a tükör elé és vizsgálom a hajam, akkor hiányzik. Csak volna legalább két-három Tudom, hogy butaság, de jó lenne, ha nagyon öreg lennék.

Persze az embernek sose úgy jó, ahogy van.

Nem is olyan régen, talán két hete ugyanitt ültem, olvastam a levelét és mosolyogtam. Pedig nem is tudtam, hogy min mosolygok. Olyanok voltak a betűk, mint a gyöngyök, szép kék ténálval írta a levelet. Milyen szép színe volt a tintának. A tó is ilyen szép kék volt a nyáron, meg a szemc. Ugyanilyen színe volt a szemének.

Írjon valamit, nyugtasson meg, hogy soha többet nem találkozzunk. Szükségem van a nyugalomra, mert néha, mikor az uccán megyek arra riadok, hogy maga jár előttem. Persze csak képzelődés, de nem tudok szabadulni a gondolatától. Talán babonás vagyok, de mindig azt hiszem, hogy itt van. Írja meg, hogy nem jön el. Azt is írja meg, hogy nem történt semmi, nem is ismerjük egymást, sose találkoztunk. Ne jöjjön. Kérem, hogy ne jöjjön.

Ezt írta. Így és alá húzta azt, hogy ne jöjjen. Ezt és még mást is, de már elfelejtettem.

Igen, tudom már, hogy min mosolyogtam. Arra kért, hogy írjak, de a címét elfelejtette megírni. Elfelejtette, vagy szándékosan nem írta oda. Mert az is lehet. Nem tudom hányadán vagyok vele. Hiszen a nevét se tudom. Egyszer, mintha hallottam volna, hogy valaki Teréznek hívja, de nem biztos. Én nem kérdeztem meg tőle, akkor pedig, mikor a levelet írta, nem lehetett elolvasni. Azt az egy szót, a nevét, nem tudtam elolvasni. És azon is nevettem, hogy soha eszembe nem jutott utána menni.

Az elmúlt nyáron találkoztam vele, vakációm idején. Egy házban laktunk. Kis fehér ház volt a hegy tetjén. Lent a tó mosta a hegy alját, a ház háta mögött nagy-nagy erdő veszett el valahová nagyon messzire. Sose mentem a végéig. Szobátársam valami tanár volt. Igénytelen, szürke szemű ember kopaszra nyírt hajjal, balkeze béna és mindig fázott. Regényt akart írni és azt mondta, hogy ide jött, mert itt csend van, csodálatosan szép a vidék és nyugodtan dolgozhat. Többnyire a hálóhintában feküdt és aludt a napon, de keveset dolgozott is.

Az ő szobája az emeleten volt.

Szép volt. Szőke haja, formás szája, sápadt arca. Most is látom magam előtt és talán most szebb, mint bármikor.

A fia volt vele. Nagyon hasonlított hozzá ez a vézna kis vértelen gyerek, de nem szerettem túlságosan. Éppen azért, mert úgy hasonlított az anyjára. Elég furcsa. Keveset is voltunk együtt, mert a gyerek az az öregasszonyt szerette, a háziasszonyunkat, aki fiúgén, jókedvűen mozgott közöttünk s csak akkor érzékenykedett el, mikor megboldogult uráról beszélt.

Esténként a ház előtt ültünk és beszélgettünk, hallgattuk a vihesés halk csengését mely felkuszott hozzánk a tuloldalról, néha pedig a tanár mesélt valamit. Én mindig Vele voltam, mellette ültem és csodáltam. Nem szóltam hozzá, nagyon keveset beszéltem, csak ott ültem mellette és sóhajtoztam. Bizony nem vagyok valami nagy legény, ügyetlen vagyok és esetlen, meg gyáva. De ő néha szólt hozzám egy-egy jó szót és ha ícltem, láthatólag mulattatta.

Egyik este azt mondta hogy menjünk másnap valahová és én gyerekesen örültem a dolognak. De nem gondoltam semmire. Korán reggel indultunk el kettesben, a nap langyosan tüzött fölénk és az egész uton ő beszélt. Azt mondta, hogy minden évben idejön-néhány hónapra. Julius elején jön és őszig itt marad. Az ősz nem mulasztja el.

Azt mondja: Ha tudná, milyen szép a tó ősszel, mikor a szél teleszórja falevéllal.

Később megfürdöttünk.

A víz friss volt és üdítő. Mondta, hogy nagyon mély, de nem fél. Semmitől se fél. Egyáltalában nem félne meghalni se.

Hozzám uszott és megfogott, átfogta a nyakamat. Ha nem lettem volna olyan ügyetlen, megcsókoltam volna. Biztosan nem szólt volna semmit. De rajtam végigborzongot valami hűvösség, biztosan el is pirultam és éreztem, hogy szédülök. Akkor elnevette magát és otthagytott.

Mikor hazafelé mentünk belém karolt és hozzám simult.

Azt mondja: Szeretek pajtáskodni. Ne értse félre, amit teszek, de ha jól esik, mindenre képes vagyok, minden gyerekégre. Szeretek fogocskát játszani, szeretek birkozni. Mindent szeretek, ami csacsi gyerekjáték.

REGGEL...
A kellemes, nevető tavaszi reggel épenugy mint a komor, felhős őszi reggel a szellemi munkásnak megerősödve kell a mindennapi kenyérért folyó harcba indulni. Egy csésze frissítő és kellemesen ható

HORNIMAN'S TEÁT

iszik tehát, amely egész napra biztosítja idegeinek nyugalmát. Horniman's tea minden üzletben kapható. A világ minden országa részére külön csomagolásban és különböző nagyságban, hogy minden igény kielégíthető legyen.

Olyan segítségemre voltak ezek a szavak. Persze, azért nem is nyulok hozzá. Nem értem félre. Megértem. Én se akarok mást, csak pajtáskodni.

Mondtam, hogy nem vagyok valami nagy legény.

*

Sok nap mult el, nekem soknak tűnt fel, pedig nagyon gyorsan következtek egymásután az esték és a nappalok. Talán szerdán történt, szerda az én szerencsétlen napom, igen akkor volt, hogy kirándultunk. Ő vezetett bennünket, engem, a tanárt, valami házaspárt, nem is tudom már ki volt, de többen voltunk. Én megint csak odaállok mellette és lehajtott fejjel szomorkodtam az oldalán. Arra gondoltam, hogy még két nap és mennem kell. Talán úgy néztem ki, mint valami alázatos kis kutya.

Lassan mentünk és ő mindent megmutatott. Ő ismert minden zugot. Néha előreszaladt, fölkapaszkodott egy dombocskára és onnan magyarázott valamit. Aztán egy fához ugrott és odahívott. Ezt én csináltam, mondta. Egy sziv volt belevésvé. Régen volt, mondta tovább de nem érzékenyült el, egész egyszerűen mondta, mintha semmi szép emlék nem fűzné hozzá.

Azt is megkérdezte, hogy miért vagyok szomorú. Én azt mondtam, hogy fáj hogy el kell mennem, de ő kinevetett.

Mégis azt hiszem, hogy ettől kezdve már nem volt olyan jókedvű, mint eddig.

Este később mentem beszélgetni a ház elé, mint a többiek. Nem is tudom miért. A szombat járt az eszembe, mindig arra gondoltam, hogy szombaton el kell mennem és mennyi mindent hagyok itt. Nem ő miatt. Nem hiszem. Nem szerettem. Tetszett, nagyon szép volt a haja, a szemc, szép volt rajta minden, de én mégse szerettem akkor. Csak megszoktam és elbámultam az erdőn, a hegyeken, a tó kékségén. Mondom, nem is őt sajnáltam talán elveszteni, hanem a kis házat, meg az erdőt, meg a hegyeket, meg mindent, ami ott volt.

— Történik valami.

Erre a szóra értem közéjük. Az öregasszony mondta és láttam, hogy halvány mosolyt takar el kezével, amint a szájához nyúlt. Azért fölfigyeltem. A többi is, én is. A tanár fázósan húzta össze magán a kabátját és felragyogott a szemc.

— Igen, történik valami, — mondta újra az asszony.

Mutatták nekem, hogy arra messze, a tó másik oldalán, a hegyek között látszik valami nagy vörös felhő. Igen, felhő, de mégis különös, hogy éjjel vörös a felhő. Olyan mintha égve lebegne a hegyek fölött.

— Mi az, — kérdeztem Tőle, de ő nevetett és azt mondta nem tudja.

— Minden évben egyszer látni ezt, — mondja tovább az öregasszony és reszket a hangja. — Majd holnap megtalálják a pásztorok a nyomokat.

— Milyen nyomokat.

— O, furcsa dolgok történnek most ott, — mondja, de többet nem akar beszélni, úgy néz ki, mint valami kislány, aki szégyeli magát.

Csönd.

Aztán én halkan azt mondom Neki, hogy oda mence-jönni?... Riadtan rám néz, aztán fölnevet.

— Gyerünk, — mondja.

A tanár is felállt és azt akarja, hogy vigyük magunkkal, de ő azt mondja: Ne jöjjön. Főnt hideg van és megfázik. Vigyázzon magára.

Olyan meleg, barátságos a hangja, mintha őszinte lenne. Én azt hittem, hogy őszinte is. Mindenki azt hitte. Megyünk.

Csónakon átevezünk a vizen aztán megyünk tovább. Sokáig. Az erdőben halk zajjal szaladgálnak az egerek és a János-bogarak ezer szikrája röppen előttünk az uton.

Végre látok valami fényt. Pásztorok. Nem is pásztorok. Parasztlegények. Ülnek a tűz körül és beszélgetnek.

Ránézek. O, milyen bután, értelmetlenül nézhettem rá.

Kinevet.

— Ez az egész, — mondja és törülgeti szemét a könnyű. Kicsordult a könnye, úgy nevetett rajtam.

— Nos, — mondja. — Minden évben hallom ezt a rejtelmes mesét.

Mosolygok. Nekem is mosolyognom kell, de fáj a szívem. Szamárság, hogy bánt, de mit csináljak.

Azt mondja, ülünk le egy kicsit, mert fáradt.

Beszélgetni kellene, de hallgatunk.

Keze hozzám az enyémhez. Azt hiszem csak véletlenségből, de én nem engedem, hogy visszahúzza. Hagyja, hogy fogjam a kezét és közelebb is jön hozzám. Érzem meztelen karjának forróságát a bőrömlőn.

Milyen fullasztó a levegő, miért nem beszélünk,

egyikünk se szól, csak ülünk, ülünk, fogjuk egymás kezét és hallgatunk.

Arca hozzáér az enyémhez. Milyen jó. Véletlen. De megcsókolom. Nem is tudom hogy meretem. O, milyen átkozottul ügyetlen vagyok. Megijedtem, mert megcsókoltam. Pedig talán nem is ért a szám az arcához. De ő visszaöskölt. Visszacsókolott és átölelt. Olyan erős, meleg karja volt. Én meg olyan voltam a karjában, mint valami gyerek. Ugy tartott egy darabig... Mi is történt, istenem, alig merek visszagondolni. Fáj a szívem az örömtől.

*

Nem láttam többet. Szombaton elutaztam és azt se tudom hol volt a két nap alatt. Kerestem, de sehol találtam otthon. Egyik este se jött ki a ház elé. Mintha elutazott volna. Kérdeztem merre van de az öregasszony azt mondta, hogy kirándult a fiával valahová a környékre. Nem is tudja hová.

Sok idő múlt el. Hány hónap. Augusztus, szeptember, igen, elmúlt már két-három hónap és én sehol nem találtam rá. Akkor jött az a levél és én mosolyogtam hiszen nem szerettem. Miért is szerettem volna?

Aztán elmentem utána. Most két hete talán. Mire gondoltam? Nem is tudom. Hol keressem? Nem tudok semmit, csak utána mentem.

A vonat megáll, kiszállok a kocsijából és ott áll előttem. Rám se néz. Köszönök neki, odamegyek hozzá.

Végigmér és elfordul. De piros az arca. O, azt nem tagadhatta. Mindig fehér arca most piros és mosolyog a szeme. Milyen szépek a szemek. Megyek utána. Az álomlás előtt kocsiba ül. Még szólok, hogy tényleg nem ismer meg. Ránéz. Ugy néz rám, mintha sajnálna, mintha örülne, meg sirni is tudna, meg kinevetne... Nem is tudom...

Odakiáltott a kocsisnak, hogy előre

*

Most ősz van. Igazi ősz. Eddig mindig tele voltak napjainkkal a napok, de most esik.

Az jut az eszembe, hogy mégis engem várt. Esküdni mernék, hogy mióta megírta azt a levelet, minden nap várta a vonatot, amivel jönnöm kellett. Tudta, hogy jövök. O, azt is tudta, hogy mi fog történni nyáron, akkor este, mikor megkérdeztem, hogy feljönne velem megnézni azt a furcsa, égő felhőt. Már előbb tudta, hogy meg fog történni. És akarta. Mert ha elképzelte magában, akkor úgy kellett lennie.

Milyen szármalasan ügyefogyott legényke vagyok. Velem csak az történik amit más akar.

Erre gondolok és ezért érzem magam öregnek. Fázom és fáradt vagyok. Olyan régen nem aludtam ki magam.

Ilyen az én életem. Mindig más igazgatja. Vagy tán a Tiedet is... meg az Övét, mindnyájunkét.

Hrvatjanin Jovanka:

Uj crnagorai költők*)

Sóhaj

Szelid árnyak közt rejtett ösvény —
Mért nem gondoltam arra, im,
Milyen derűs, egyenletes fehér
lenne az életem, a gondolataim.

Nem tántorognék remegve kinban,
Az utkeresztlen üzeve, hajlva,
Megtudni: schová se visz az ut —
Ó, mért is nem gondoltam arra.

Milutinovic Szveta:

Gyermekszív védelmére

Há díszállnak az álmodok,
Fénylő csillagok a gyermek tenyeréből,
Szétfoszlanak a rózsaszín ködök...

És a gyermek szívének ablakán
bekopog csöndesen:
békéltetés és a gyűlölet.

Ó fehér galamb!
ha átrepülsz az uton
az égbe,
hozzad magaddal azt a tiszta szívet,

*) A Cetinjenben megjelenő »Zapiski« című irodalmi folyóirat legújabb számából.

az álmodok nélkül,
a csillagot, mely véletlenül
gyermek mellébe hullt bele.
E sziv, azt mondjad,
vigasztalás az álmodt:
amit álmodnak az éberek,
s mit álmodban szeretnek...

Fehér galamb, a gyermekszívet rádbizom.

Lazarevic I. Radován:

Álom

Ó, én csalóka gyönyöröm
multéj isteni álmod; —
a szívem mindig kétfél lesz róla
barátság és a szívem te leszel

Álmomban tegnap minden lépél lehullott
a megálmódott gyönyörökről,
reszketett a lét minden sóvárgása
a sóvárgás, mely úgy cseng mint a vers.

A csók, mit adtál — óh boldogság —
s a te két kék szemed...
De reggel csak a komor, kemény valóság maradt
szétfoszlott minden remény!

... Ó, én rövid, fűdalmus gyönyöröm,
multéj isteni álmod!

Harsányi József

Betegségek a családban

Kitűnő kávéházi barátom a legnagyobb marha volt mindama marhák között, amelyekkel eddig érinkezni szerencsém volt. Róla keringtek a legszínesebb legendák, a butasága pedig valóságos mérföldjelző volt az emberi szellem sivatagában.

Ha a butaságot megadóztatná a bevételi forrásokat még mindig hanyagul kezelő állam, az én barátom első virilista lett volna rengeteg adója révén.

Az a hír is szárnyalt róla, hogy állandóan revolvert hord magával, mert lelővi azt a gaz strébert, aki még nálánál is butább. Hogy ezen fogadalmat elhangzott, immár tíz éve bolyongott tettekre kész készsággal a földtekén s még mindig képtelen volt elhatározást döntő formában kifejezésre juttatni. Egy közöndornak örvendő aranyifjú, aki nagy tehetséggel tudta a hölgyeket untatni, egyszer már-már veszélyben forgott, körülbelül csak hajszálnyira volt biztonságban az élete — a végén azonban mégis a barátom diadalmaszkodott.

A konkurencia-nélküliségnek ez a fölénye lassankint elbizakodottá tette, az ajaka körül állandóan valami finom, öntudatos mesolyoszerű vonás húzódott meg, amit sokan gögnek néztek. Pedig nem volt gögös, hiszen annyi leereszkedéssel mint ő, még indiai alkirályok sem viselték méltóságukat. A kedves, közvetlen, természetes butasága zavarba hozta akárhányszor a főadósdedőt is, már pedig az nagy elme hírében állt a sörasztal publikuma előtt. (Én azt hiszem, a virilistaság elérkezését várta s azért bujta a lapokat, hogy mikor terjeszt elő a kormány ilyen irányú törvényjavaslatot?)

Vasárnap délután, mikor beléptem rendes kávéházamba, kitűnő barátom szótalanul nyújtotta a kezét.

— Mi baja van önnök? — kérdezte hosszas bámulás után.

Szokott könnyelműségemmel azt feleltem: — Semmi.

Barátom erre harsány kacajra fakadt. (Ha bedagadt torkok így tudnának fakadni, mint ő a kacajra, már réges-régen nem volna d. f. terítés a világon.)

— Ezt ne nekem mondja, hiszen engem nem lehet olyan könnyen talnak állítani! A keze olyan forró, hogy szinte éget.

— Én nem érzem — feleltem megdöbbenve. — Jelent az valamit?

— Hogy jelent-e? Nagyszerű! Lázat jelent, fiatal barátom, negyven percentes lázat!

A térdeim reszketni kezdett, mire ő folytatta diadalordításait.

— Nem is kell olyan messzire mennünk, elég az arcára nézni. Milyen sápadt!

Éreztem ilyesmit magam is, rengő inakkal nagynehoven oda vándorogtam a rendes fotelemben.

— Könnyelmű ifjuság! — korholt kitűnő barátom. — Nem érez rosszul? Ilyenek maguk mind. Dolgoznak szakadatlanul, meggondolás nélkül, az egészséggel a világrért sem törődnek. Pedig ér az is annyit, mint a szórakozás, melynek karjaiba könnyelműen dobja bele magát a fiatal nép. Igyék egy pohár vizet, talán jobban lesz.

A pohár úgy ugrált a kezemben, hogy a földre yágódott.

— Beteg, maga határozottan nagyon beteg — konstatálta barátom — hiszen egyenesen sem tud ülni! Jöjjön, majd hazavezetem.

Valósággal öbén vijt a kocsiba, mert a rosszullet már annyira hatalmába kerített, hogy lázam százalékaiban jobban emelkedtek, mint pénzdrágaság idején a szövetkezetek kamatlábal.

— Maga még fiatal, nem szabad packázni a legdrágábbal, az egészséggel.

A feleségem rémülten sietett elém.

— Asszonyom — mondta kitűnő barátom — hazahoztam az urat. A kávéházban olyan gyöngesség fogta el, hogy biztosan elpusztul, ha nem vagyok mellette.

Én néma fejbólintással igazoltam az elmondottakat.

— Nem tudom, mi lehet az oka, talán a rossz táplálkozás, vagy a tiszta levegő hiánya, annyi azonban bizonyos, hogy így nem mehet tovább. Több tápláló koszt, több koszt!

Az asszony mondani akart valamit, nyilván a táplálkozásról, amire elsőrendű gondja volt mindenkori, de kitűnő barátom elébe ugrott.

— Nagysád! — kiáltotta szivettépő hangon — hiszen Ön is beteg! Olyan rossz színben van, mint aki a tifusz közepén jár!

Én már előbb lerogytam a dívánra, a feleségem mellém roskadt.

— Mi lesz magukból, mi lesz! — sopánkodott a kitűnő barát.

Erre berohantak a gyerekek és sivalkodni kezdtek.

— Meg ne haljatok, jaj, meg ne haljatok!

A virilista-jelölt fölényesen simogatta a szakállát.

— Kedves kicsikém, mindnyájan az Isten kezében vagyunk, ő azt teszi velünk, amit végtelen bölcsesége parancsol. Hanem azért bizni kell benne, csinált már az irgalma csodákat is. Az a fő, hogy a gyarló, hitvány egészségű ember ne veszítse el a reményét.

A feleségemet kilelte a hideg, hamarosan lefeküdt az ágyba. Ami dunna volt a házban, azt mind rárakta a cséléd, de még akkor is vacogott a foga.

— Azt hiszem, tüdőgyulladás lesz belőle — jegyezte meg a kitűnő férfi. — Nem olyan súlyos betegség, átlag csak a fele pusztul el benne. Ha azonban a szervezet erős, az leküzd minden bajt.

A fiam bátortalan hangon megkérdezte:

— Bácsi, ugye, egészséges lesz hamar a mama?

— Hah! — riadt föl a bácsi — micsoda hangon beszélés?! Hamar egy kávéskanalat!

A kisebbik fiu futott a kanálért, az öreg jó barát azzal leszorította a nagyobbiknak a nyelvét.

— Mondd: á! Még egyszer! Á! Teremtő szent Isten, gyanus foltokat látok. Alighanem torokgyík lesz, Szaladok orvosért.

Azzal el is szaladt.

A kisebbik fiarát kivéve felhát beteg volt az egész ház. Mekkora szerencsétlenség, Istenem, mekkora! Ágyhoz kötve az apa, épügy, mint az anya, nemkülönbben a gyermek, illetve csak az egyik... ebbe bele lehet pusztulni!

Nyomban sürgönyöztem az anyósomnak, aki akkoriban egyik menyét boldogította, hogy szakítsa félbe szórakozását s jöjjön azonnal, ha nem akar hármias temetésre érkezni.

Az orvos előbb jött meg, alaposan végigvizsgált mindnyájunkat s azt mondta, hogy semmit sem talál. (Ez furcsa, hiszen ötven dinárt keresett.)

— A lázam, doktor ur, a feleségem tüdőgyulladása, kedvenc fiam anginája...

A végén azt mondta:

— És a maga esze tokja. Mit bolandítják az embert? Olyan egészségesek, mint a makk.

— Orvosi lelkiismeretére mondja?

— Arra hát.

— És fölkelhetünk?

— Ha nem akarnak lustálkodni, megtehetik.

Mire megérkezett az anyósom, a lehető legjobb erőben fogadtuk. Én nem reszkettem, a feleségemet nem rázta a hideg (inkább ő rázta meg a kisfiut, aki a sifon tetején máskál), a torokgyík is eltűnt.

— Hála Istennek, egészségesek vagyunk!

Hanem a betegség kezdetét és lefolyását el kellett mesélnünk töviről-hegyire.

Epp akkor érkezett beteglátogatásra kitűnő barátom.

— Maguk nincsenek ágyban? — rikoltzott. — Már negint könnyelműsködnek?

Azzal nekem ugrott.

— Milyen sápadt! Nincs rosszul?

Konstatálom, hogy én kitűnően éreztem magamat. Azonban az anyósom neki ugrott jeles barátomnak és úgy teremtette képen, hogy szikrázott a szeme. (A barátomé épügy, mint az anyósomé.)

— Mars ki innen, gazember.

Azt hiszem, a derék asszony engem képzelt maga elé, innen az a nagy hév, amivel cselekedését végrehajtotta.

Barátomnak némileg feltűnt a dolog és amíg elvult, nehezeltve mormogta:

— Így legyen az ember figyelmes! Én tölem máskor rakásra halhattok.

Bob.

Legjobb hirdetési orgánium
a „BACSMEGYEI NAPLO”

A TANYA

Irta: Terescsényi György

Julis, a huszholdas Csamangó leánya, a venyigederek szép tanyásleány pitymallat óta forgolódott a ház körül.

Az ő hajléka volt ez már, éppen hogy csak ember kell még, földet turó gazdacember, aki nagy erős munkájával még jobban felvirágoztatja a kis gazdaságot.

Mert mit ér a vergődés béresekkkel, fogadott részesekkel, idegenekkel, mit ér?

Emberben ugyan nem volna hiány, vagyis éppen az a baj, hogy nagy sokaság vagyon belőlük. A környék férfinépe csak úgy töri magát Julis után. Hogy is ne... Nagy szerese ez a lány, szép lány, dolgos lány. A föld nem sok éppen, de ott a gyönyörű tanya, tele butorral, jószággal, kocsival, szerszámmal. Nagy kincs az máma: egy tanyásleány!

Ő maga is tudja ezt. Válogat is nagyon a feléje nyulkáló férfik között.

— Tanyásleány vagyok én! Kudasparaszt nem köll énnéköm, — mondja a kérőknek és sorra kikacagja őket.

Még Vetró Márton is. Pedig nekik kóházuk van a faluban Tandari Illést is, pedig az deli szép legény és híres szoknyakerülőgő.

— Engöm mög nem bolondit — sugta vissza neki a mult vasárnap a táncban, a laposakat pislogató Illés karjaiban, mártogatás közben. Pedig az ilyen jeles pillanatokban kevés fehérszemly tud ellentálni a hízkelődő, fondorkodó, ígérkező férfiszavaknak.

Igy élt Julis a tanyában. Igy viritott a széles gabonabúzáknak között, mint a szép fiatal, kicsattanó pipacsvirág.

Volt egy fiatal béresük, a János.

Ennek a legénynek szivverését sokszor előlítottta Julis kacagása. Évek óta már. Mikor még kutyulány volt a Julcsa és együtt őrizték a libákat. Már akkor is, hát még később, hát még most, amióta itt béreskedett náluk...

Másrészt nem volt ám éppen utolsó legény János. Jóllehet szegény zsellérvadék, de tiz holdat már összekapart, hogy felmelkedhessék Julishoz, a vagyonhoz, a tanyahez és úgy érezte, senki sem kell neki rajta kívül ezen a világon.

Igy történt az, hogy most is nekik béreskedik. Nem is a bér miatt, csak a közelség miatt, hiszen el lehetett volna a saját földjén, amit így is maga szántott, vetett, takarított.

... Csak a közelség miatt, mert megverte már azt a Teremtő, aki messze esett attól, akihez vonzódik.

Egy rekkenő nyári délelben, hordás után kis pihe-nőre végignyult János a padlás szénájában. Erős két karja volt a párna a feje alatt, a szőke kis bajusz szinte eltűnt és felolvadt a napsütötte arcon, és az erős ember olyan volt így, mint az álom virágoskertjében szendergő gyermek.

... Akkor riadt csak fel, amikor belébotlott a lány. Heverészni óvakodott fel a friss szénába az is. Ki ne hemperegne meg benne szívesen...

A legény felriadt és felült. Tágranyított szemcibben még ott homályosodott az álom.

— Julcsa!

— János!

A két szempár egymásba ölelt. A lány huncut bo-gárszemei rámosolyogtak. Lovalták, ingerelték.

— Tudtad, hogy itt vagyok?

— Tudtam!

— Mégis fölgyüttél?

— Mégis fölgyüttél!

A szénatengerből harsány és forró illatok szállottak fel és megszárdították őket. János hirtelen a leány mellett termett, átölelte és magához szorította. Lehelletük összevegyült és János cserepes ajkai a másikét keresték.

— Edősöm, — lihegte.

A pillanatra elalélt leány ekkor hirtelen ellökte magától.

— Erissz!

— Julcsa... egyetlenöm...

— Nem, nem...

Dulakodni kezdtek és János arcába kék foltokat csapkodott a lány kemény ökle... körmei felhasították a mellét...

— Gyalázatos, — hörögte a nekivadult férfi, —

— Nem köllsz!

— Te...

— Erissz el... jaj!

— Az enyim löszöl ugyis...

— Nem löszök! Neköm házam van! Tanya!

— Nem engedlek másnak...

— Nem engedsz? Aszondod, te, a béreslegény?

Ha-ha-ha!...

— Utolsó vagy... de most... most nem szabadsz!

Ekkor, mielőtt le tudta volna teperni, az ellenkező utolsó ösztönös mozdulattal felcsapta állat a lány ökle. A fogak összekocantak és a közéjük szorult nyelvein mély sebet vágott a harapás.

— Jaj... hervasztotta le karjait a fájdalom.

Ebben a pillanatban talpraszokótt és menekült a másik. Átlépett a leibált szénagödörökön és eltűnt a feljáró létrafokain. Éles, izgalomban remegő kacagása lassan elhalt, amint becsapta maga után a pitvarajtót. A tanyásleány...

A legény bódultan maradt ülve a szénában.

Szeme fehérjét véresek hálója fátyolozta el, az öibe hullott erős markokon delejesen rángatóztak az ujjak, szája két széléről szivárgott a vér.

Nem érzett testi fájdalmat, csak a szíve tájékát szorította valami nagy fullasztó nyomás. Sötét indulatai háborogtak, de nem haragudott már, hiszen szerette, nagyon szerette, most még emésztőbb fájdalommal szerette és kívánta ezt a leányt.

Letaglózva, báván csak ült, üldögélt a szénában sokáig...

Aztán lomha, kelletlen mozdulatokkal előkotorta lajbizsebéből a makrapipát. Megfogta, anélkül hogy tudta volna, mit csinál... Vö-ösmérgü gyufaszálat dörzsölt a pléhskatulya recés fenekéhez...

Nagyot sercent a gyufa, sárga, halovány lángot vetett a pipakupak felett... Már égett is a dohány... kék füstbóbitákat fodrozott az elérvedő fej köré...

... A vékony fenyőszálacska alig élt a parányi láng, amint a leeresztett kézfejjel együtt odahullott a száraz szénába. Éppen a napszitta muharok közé, a királyfű és a tarack szálas rostjai mellé, a vadzab finom bugái fölé... bele a sűrű, szikkadt fürengeteg kellős közepébe...

Az elhajtott, égő gyufaszál!...

... Előbb csak a saját fáján lelkendezett a láng. Hajladozott, erőködött, hunyorgott... mindjárt elalszik... mindjárt...

De nem aludt el.

Egy föléje nyúló olajos nádálysár meggyulladt tőle. Fürgén futott föl a száron a vékonyka láng és a következő pillanatban már őt, hat irányban kusztot és legelt szerteszét.

János csak akkor vette észre a veszedelemet, amikor néhány zsarátnok a keze fejhez pattant. Vigan égett akkorra már a növekedő máglya, szélesedő, kövéredő lángokkal nyalt bele a füvekbe, mint egy százezü falánk szörnyeteg száz vö-ös nyelve: a tűz!

— Tűz! — ordított fel a legényben a rémület, de a megdermedt tagok valami iszonyatos közönybe meredtek.

— Tűz! A tanya!

— Most még nem késő! Rádobni a kabátot! Kihányni a padlásajtón az ölekapott tűz fészket! Széftiporni!

De a legény nem mozdult.

— A tanya... — szurt be lassan a halántékán valami éles tü. Be egészen agyveleje közepéig...

— A tanya!...

És csak nézte, nézte, nézte az imbolygó vö-ös nyelveket, a rőt lángnyelvek csapkodását, amiket inhol akaratlanul ő repített fel. Fel a tanyatetőig, az átkozott tanya tetőéig...

Vastag, piszkosárga füstgöyök kusztak most elő a sűrűségről és valami bulogni kezdett a feje felett...

— A tanya! — dadogta folyton és az utolsó pillanathoz vetette ki magát a padlás ajtaján. Le a létrán, neki a mezőnek...

Mikor visszanézett, ő lási, tíz méteres lángvitorlák repkedtek a tetőn és a fekete füst iszonyu tömege gomolygott fel az égbe.

— Ég a tanya! — hörögte és lehúzódott a dőlő sűrű bokrai alá.

*

Leégett.

Az összefutó környék népe egyetlen párnapelyhet sem menthetett ki belőle. Ráhordták a kut vizét, hiába, csak a füstös falomok maradtak meg.

Julcsa az apjával hajlék nélkül. Egyetlen szoknya rajta, a megtépett bluz és az ing, ahogy akkor délelben dulakodtak a padlásra. Egy falubeli rokonnál húzódtak meg.

— Véletlen szerencsétlenség, — hümmögtek a városi urak, — nem tudni ki volt az okozója...!

Jánosra, a béresre nem valtoit senki, Julcsa sem.

— A ház nincs bebiztosítva, a kár a tulajdonosé... Pár hét mult el aztán... és vasárnapi bál volt megint a nagykorosmában.

A szellős pajtában lányok, legények, asszonyok, hangászok. Tandari Illés, Vetró Márton, az egész falu...

János is, a béres, aki egymagában járta az széles jókedvében telatorokkal kurjongatott.

Julcsa, a szegény Julcsa is elővakodott. Most már földönfutó, kárvaltoit, hajléktalan... az ünnep-örühások mögé húzódvá áldogált, kölesönkapott felemás tisztaruhában, szegyenkeve és porig alázva. Így nézte a nekivadult legényt.

Duhaj, indulatos vad toporzékolással hajladozott és kiáltozott az ott a szála közepén. De nem húzott el egy leányt sem.

Órg este volt már, mire berakedt a sok bortól, a kiáltozástól és akkor kitámolygott az uccára.

A poros akácok között a sötétség bujkált és a kistemplom tornyában órák tülkölték éppen.

A faluháza sarkán, ott, ahol az ut a másik csárda felé fordul, a legycsárda felé, ahol János éktelen tivornyázásokat rendezett már hetek óta, ott érte utol a leány. Puha suhanással lépett elje, kezében nedvesresirt keszkenő...

— János!...

A legény visszatortant. Izzó szemciből kormosan csapott ki a mámor és a keserűség. Rekedten rákiáltott:

— Mit akarsz?

Megadó, halk szomorúsággal könyörgött a másik:

- Ne mőnjön, János...
- Hova ne mőnjek?
- Oda... a másik kocsmába... inni...
- Mi gondod arról? Měr' ne mőnnék?
- Tőnkreteszi magát... Magát is...
- Ugy jó! Azt akarom!
- De én nem akarom! János...

Most a legény vadul elkapta a remegő karokat. Szorosan maga elé rántotta a leányt és egy hörögte a fülébe:

- Měr' nem attál föl?
- Jaj...
- Tudtad, hogy én vótam! A gyuttogatól!

Amint eleresztette, a leány csak odaroskadtt a palánkhöz elernyedve és halásápadtan. Órcáját a legényre emelte és felbugott a bársonyos, őszinte hang:

- Nem akartam... nem tőhettem...
- Mindönöd odaégőtt... a tanya!
- Oda...
- Kudusok löttetők?
- Kudusok...
- Měr' nem attál föl?!

A nagy barna leányszemciből erre kibuggyantak a könnyek:

— Nem tőhettem, János... Akartam, de nem tőhettem...

A legény szétvetett lábakkal, indulatos, sötét komorsággal állott fölötte és nézte, csak nézte...

— Ugy?... Nem tőhetted? Aztán ugyan mlier' nem?

Most a leány csendesen lerogyott a deszkakertés tővében. Haja kibomlott, két kerek karja végignyult az ut porában...

De már ekkor karolták is, emelték is a férfi erős karjai.

— Nacsak... Julcsa...

És ölelte, csókolta, talprasegítette.

— Nem baj, gyöngyvirágom... Ne ríj... hiszen jó van most már mindön...

Mintha mi sem történt volna, összekarolya elindultak a sötét uccán visszafelé.

János erejében bíró és diadaltól mámoros nyugodt fölényvel adta elő a jövendő dolgok elkövetkezését... Egymásba olvadó alakjuk mögött lassan összezárult az éjszaka fekete palástja.

— Fölgyujtottam, fölépitöm! Szőbb lösz, százszor szőbb lösz... a miénk lösz!

— A tanya... hisz' ugyis az választott el minket egymástul...

Ha az apa sokat dolgozik,

naponkint egy vagy két csésze **Ovomaltine**-t kell neki adni. Az **Ovomaltine** olyan tulajdonságokkal rendelkező erősítő szer, amely az élet különféle nehézségeinek leküzdésénél kiváló szolgálatokat tesz.

Az **Ovomaltine** fokozza az energiát és ezzel a test ellenállóképességét is. Kedvetlenség vagy idegesség esetén az **Ovomaltine** különösen hasznos, mert a test erősítése révén erőt, életkedvet és önbizalmat kelt.

Az **Ovomaltine**-t mindenkinek kellene élvezni, aki nagy testi megerőltetést és ellenállást kénytelen kifejtetni. Sok világhírű tudós és sportnagyság rendszeresen szed **Ovomaltine**-t.

Kapható minden gyógyszertárban, drogériában és a jobb csemegekereskedésekben dobozonkint 18.50 árban.

Kérjen ingyenes mintát erre a lapra való hívatóközással Dr. A. Wander D. D. Zagreb, cégtől.

gyen. Mert csak az átvétel után fizetik ki az örmillió vételárat.

Végre elérkezett a nagy nap hajnala.

Még sötét volt, mikor két üzletársam kivezetett a város határára, egy nagy sziklatömbhöz, ahova a visszhangot közkívánatra el kellett helyezni. Itt egy barlangba dugták; innen kellett visszhangoznom.

Éppen idejében sikerült elhelyezkednem, mert mensokára autók és repülőgépek százai érkeztek a kíváncsiak, hogy még idejében jó helyet kapjanak.

A polgármester megnyitó beszédével kezdődött az ünnepély. És nekem minden szót visszhangoznom kellett. Szerencsére elég erős volt a mikrofon, amelyen keresztül visszakiabáltam, de így is majd ráment a féltudóm. Az igazi tortura azonban akkor kezdődött, amikor a publikum a saját hangját akarta hallani. Vén bankárok bömböltek, nők visítottak, csecsemők bőgtek, — és én bömböltem, visítottam, bőgtem egész a herekedésig. Mert ezt a strapát a legedzettebb visszhang sem bírja ki. Weisz és Rót megmagyarázták, hogy a visszhang a hosszú tengeri úton a nedves levegőtől meghűlt, — de majd később ki fog rekedni.

Igy nem is történt semmi baj és a polgármester aláírta az örmillió csekket.

Másnap kellett volna a pénzen osztoznunk, amikor bekövetkezett a tragédia.

A publikus egész napon át üzömlött a sziklához és repetáltatta a kiabálásait. És én hűségesen repetáltam. Mert mit meg nem tesz a szegény visszhang azért a rongyos millióért?

Bár kihirdették, hogy este hat óra után a visszhang nem működik, a közönség nem respektálta a zárórát és még ezren és ezren vártak a sorjukra. Rót arra kért, hogy hosszabbítsam meg a munkaidőt, kár volna a nagy publikumot elszalasztani. Mert fejenként egy dollárba került a visszhang, — de ez a város kasszájára ment.

Én tehát tovább dolgoztam a köz érdekében, de egyre fáradtabb és idegesebb lettem. Már szerettem volna a pénzemet látni. Az egymilliót, — mert nekem ennyi jutott volna az ötből. A Weisznek és a Rótnak kettő-kettő.

Rájöttem arra, hogy ez nem igazságos. Ők ketten minden munka nélkül még egyszerannyit kapnak, mint én, míg engem fele pénzért örökre ideláncolnak a sziklabarlangba!

És éppen, amikor ezen töprengtem, jutott eszébe egy sihedernék, egy növendék-jenkinek, hogy belém kössön.

— Számár a visszhang, — kiáltotta kamasz hangján.

Még csak ez kellett! Ezt még sem vagyok köteles tenni, nincs benn az alkuban! És méltó felléborodással ordítottam vissza:

— Az öregapád!

Ami ezután következett, azt nehéz leírni.

A tömeg felbőszülten támadt rá a két kompanistára és, amerikai divat szerint, ott a helyszínen meglicselték őket. Nekem csak az utolsó pillanatban sikerült egy szeleflőnyon át kimenekülnöm a barlangból. De a mikrofont összetörték.

A csekket nem fizették ki, a visszhang-üzlet megbukott.

Én pedig árván, elhagyottan ott álltam Amerika közepén, egy krajcár nélkül.

III.

Hajléktalanul, éhesen kóvályogtam Bumbunatty külvárosában, amikor egy dervissel találkoztam.

Mert természetes, hogy dervis is volt a városban. Bumbunattyban ugyanis Mohamed hite volt a hivatalos vallás. A városalapításkor, — amint a dervis mesélte, — versenytárgyalást hirdettek a vallásra és a mohamedánok, mint legelőbbet ígérők nyerték el a pályázatot. Mert a tulvilági hét mennyországgal, hurikkal és a tubafa árnyékával egyetlen felekezet sem tudott konkurálni.

A dervis megsajnálta és hazavitt. És együtt kezdtünk azon gondolkodni, hogy mihez fog'ak.

Még az volt a szerencsém hogy a Weisz és a Róton kívül senki sem ismert a városban, ezeket pedig agyonverték.

Két napig töprengtünk, de nem tudtunk semmi okosat sem kisütni. Mert a hordártól a cipőpucolóig minden állás el volt foglalva.

— Nem marad más hátra, — mondtam elkeseredetten a barátomnak, — mint hogy koldulni menjek.

— Hát az micsoda? — kérdezte jölvén.

Kiderült, hogy Bumbunattyban a koldusok intézményét nem ismerik.

Stopp! Meg vagyok mentve.

Másnap hosszú ószzakállt növesztettem és jelentkeztem a polgármesternél. Megmagyaráztam neki, hogy miről van szó és közöltem vele, hogy direkt koldusnak jöttem Bumbunattyba. Mert enélkül az intézmény nélkül lehetetlen egy valamirevaló várost elképzelni. A lakosságnak is szüksége van arra, hogy jótékonyt gyakoroljon, mert ezt a vallás is előírja (Lásd a Korán 973-ik §-át), én pedig, mint becsületben megöszült nyolcvanéves apátlan-anyfátlan árva (lásd a szakállamat, amit Allah növesztett nagyra) mindenképpen rászolgáltam erre az állásra.

Megyeztünk és másnap a város megalapította a jótékony intézményeket. A lencházról az aggok menhelyéig és az ingyenes temetkezési egyesületig. Mert, — mondotta a polgármester, — ha már csinálunk valamit, azt alaposan meg kell csinálni.

Hát ezt alaposan megcsinálták!

Amikor jelentkeztem, hogy elfoglalom a hivatalomat, közölték velem, hogy a munkát a lencházban kell kezdenem. Külömben sincs bizonyítványom arról, hogy a szakmában felszabadultam, tehát először koldus-inasnak kell lennem. Meg különben is, mit kezdjenek a gyermekmenhelyel, ha mindjárt az uccasorokra akarok kiállni. Ez az intézet elég régóta áll fenn adhoz, hogy végre munkája akadjon. Mert Bumbunattyban, ahol minden ember milliórdos, hiába várnak arra, hogy egy csecsemőt a kapualjba kiteszenek, pedig évekként ezélt külön erre a célra olyan házat is építettek, ahol kapualja is van és ráírták a kapu fölé: *Kitett gyermekek számdra!*

Mivel ragaszkodtak hozzá, kénytelen voltam a tervet elfogadni.

A lencház igagatója, — aki boldog volt, hogy végre megkezdhetette munkáját, — maga csomagolt be a patyolat pályába, hogy csak a fejem és a szakállam látszott ki és óvatosan elhelyezett a kapualjba. Reggel két diszruhás rendőr jött értem, akik nagy diadallal karjukon vittek a lencházba. Ott pedig, az egész elnökség és a város vezetősége nevében nagy ünnepélyességgel fogadtak.

A polgármester és az elnök beszédét rádióin

továbbították a világ minden részébe.

A *Bumbunatty Times*ben hirdetem után dajkát kerestek számomra, egyelőre pedig mesterséges tejjel táplálták, amit a helyi tejgyár reklámképpen ingyen szállított.

A második napon jelentkezett egy dajka, aki az orvosok megfelelőnek találták, de ez olyan csunya és öreg volt, hogy undorral fordultam el tőle. Mivel félték, hogy éhen pusztulok, belegeveztek abba, hogy a pályázók közül én választhassak. Végre akadt megfelelő és én szemmel láthatóan híztam. Ettől kezdve mindig táplálkoztam. Ha éhes voltam, azt sirással felelő és én szemmel láthatóan híztam. De kellett tartani a természetes fejlődési golyamatot és kellett tartani a természetes fejlődési golyamatot és csak a nyolcadik hónapban kezdtek beszélni tanítani, hogy pa-pa, ma-ma, ba-ba, — persze amerikai nyelven. És naponta háromszor tisztába tettem.

Mondhatom, nem volt valami paradicsomi állapot. Eleinte, míg járni nem tanították, a hűsöt sem hagyhattam el. Kedvem lett volna megszökni, ha a jobb jövő reménye nem tartott volna vissza. No, meg a dajkám, aki elég szemrevaló volt...

De azért nem lennék még egyszer koldus-inas Bumbunattyban!

Befejező rész a jövő vasárnap.

A leány visszafizet

Irtá: Somfai János

A leány ugynevezett jobb polgári családból származott. Apja az egyik miniszteriumban dolgozott, mint főszámánácsos. Most töltötte be tizennyolcadik esztendőjét a sudár, pompás formájú, aranyszőke haju szépség. Volt egy tiszteztendő hugoskája.

Mig édesatyja élt, nem volt sok gondja. A tanítónőképzőbe járt, hogy majd ő is önállóan kereshesse meg a kenyerét. A világpusztulás utolsó esztendőjében kapta meg a tanítónői diplomáját.

A diploma meg volt, de állást a nagy zűllésben, pusztulásban nem kapott. Olyan nagy protekciója nem volt. Édesapja hiába járt mindenfelé. Közbe jött még egy megpróbáltatás. Meghalt az apja. A családnak most jobban össze kellett magát huzni, mert a szerény nyugdíját nagyon be kellett osztani.

A leány keményen és elszántan hajszolta az állást, a keresetet. Sokszor sóhajtott, ha sikertelenül járt ismerősöknél, jóakaróknál, de hiába. Néha fölindultan, összeszorított fogakkal jött haza, mikor szépségéről volt szó a protekció-kérés során.

Elboruló szemekkel látta a tülekedést a többi leánytársánál is, akik szintén hajszolták az állást és keresetet. Eddig az otthoni hétkés életben, gyermekkorában nem láthatta ezt és csak néhány ismerős leánytársa volt, akiről tudta, hogy maguk keresik a kenyerüket. És most ahogy körülnézett, tömegével küzködtek körülötte a leányok és soha annyit leányt nem látott hivatalokban, bankokban, üzletekben és mindenfelé foglalkozásban, mint most.

Azt is megtudta, hogy sokan a szépségük árán jutottak állásukhoz és nagyon kevesen voltak, akik szerencsés véletlenségből jutottak keresethez.

Látta, hogy a tanítói állásról szó sem lehet. Hónapok multak a sok futkosásban, de legfőkébb, ha egy-két távoli biztatást kapott.

Egyik barátja, aki egy bankba jutott be, azt tanácsolta, hogy próbáljon szerencsét más pályán. Tanuljon meg gépelni, gyorsírni, előbb juthat keresethez.

A leány megtanulta.

De most jött tovább a Kálváriajárás. Majd minden hely tömve volt nőekkel.

Sokszor sirt magában éjszaka, hogy a leromlást látta. Ha szét nézett, nem egyszer tűnt elé az uccán egyik-másik leányismerőse, amint selyemben, vagy drága prémes bundában bujt be egy pompás autóbá. Egyszer meg látott a körút egyik kapujába húzódba egy fiatal nőt, kis gyerekkel a karján. Látszott rajta, hogy intelligens asszony. Közélebb ment hozzá és megremegett, mikor megismerte.

Egyik iskolatársnője volt.

— Szent Isten Matild! Mi van veled?

A nő zokogva mesélte, hogy elcsábította egy magasrangú tisztviselő. Egy darabig együtt éltek s mikor a gyerek megszületett, kidobta. Hiába próbálta a gyerektartásért, nem tudja megkapni. A gyerekkel állást so kap. Már végleg elkeseredett és fuldokolva zokogta, hogy ugy sem él soká.

A leány reszkette próbálta vigasztalni és nem tudta látni a kétségbeesést. Odaadta minden nála levő pénzt és lázas fölindulással szaladt haza. Otthon is észrevették fölindulását, de izgatottságát sietségével magyarázta.

Éjjel alig tudott aludni. Sokszor nyöszörgött, ha látta a selymet, a rongyot, a zűllést, a piszkot és föl sóhajtott:

— Rettenetes világ! Mi lesz velem?

A napok pedig tovább folytak. Tovább kellett hajszolni az állást, mert édesanyja is betegkedett és kis hugát is gondozni és neveltetni kellett, amire a kis nyugdíj bizony kevés volt.

Talán két heti szaladgálás után végre mégis szerencséseje ígérkezett.

Egy nagy bank és bizományi cég keresett gyors- és gépirónót.

A bank és kereskedőnegyed előkelő uccájában ta-

lálta meg a céget, amelynek hatalmas portáljáról már kívülről látszott, hogy nagy üzlet lehet. Sok ember járt ki-be az ajtón.

A leány habozás nélkül nyitott be a fényes helységbe s a főnök urat kereste. A terem tele volt tárgyaló emberekkel, a pénztárnál tolokodtak és a rácsokon túl több hivatalnok és hivatalnokleány dolgozott. A leányt először a titkárhoz küldték, aki meghallgatta.

— A hirdetett állásra akar ajánlkozni?

A férfi vállat vont és bement egy zöldtapedás ajtón.

Néhány pillanat múlva betessékelte.

— Tessék kisasszony!

A leány egy elegánsan berendezett, szőnyeges, bőrfoteles dolgozószobába jutott. Az íróasztalnál gömbölyű arcú, középkorú férfi ült és íratokat forgatott. A titkár eléje vezette a leányt:

— Főnök ur, itt van a kisasszony, aki a hirdetésre jelentkezett.

A főnök udvariasan nézett a leányra és a képeségeiről kezdte kérdezősködni.

A leány elmondotta, hogy tanítónői oklevele van, tud gyors- és gépirást...

— Majd kipróbáljuk — mondta a férfi. Először gyorsír és aztán leírja gépen, amit diktáltam. Foglaljon helyet.

Odaadott a leánynak egy gyorsírói füzetből és üzleti levelet diktált. Gyorsan ment.

— Most tessék legépelni.

A leány a meglehetősen hosszú levelet is gyorsan legépelte.

A férfi azalatt hátra tett kezekkel járt föl és alá és tágra nyílt szemekkel nézgette a leányt.

Mikor a levél kész volt, elvette és egy pillanatra habozva nézett maga elé.

— Rendben van kisasszony. Alkalmazom. Holnap beléphet. Hivatalos órák délelőtt 8-tól 12-ig, délután 2-től 6-ig. Lenkének olvastam a keresetnevét. A leányokat itt mindig keresztnévükön szólítom. A titkárom holnap majd kijelöli a helyét és bemutatja a személyzetnek.

A férfi kezet nyújtott.

— A viszontlátásra kisasszony.

A leány lágy, meleg kézzorítást érzett, de nem gondolt most semmire.

Megelőgedve sietett haza. Végre keresete lesz. Elég rendes fizetést kap. Nagy segítség lesz otthon.

*

A leány pontosan bejárt új hivatalába és napokig zavartalanul dolgozott. A munkát a titkár adta ki és a főnök csak ritkán jelent meg a nagy irodában. Dolgozószobájából külön kijárata volt és ha autóján megérkezett, csöngtetett a titkáranak.

Az ízelet fényesen ment. A főnök elsőrangú üzletember volt, aki a konjunkturában óriási pénzeket keresett. Pénzügyi körökben és a tőzsdén nagy tekintélye volt. Nagyszerű villát vett a villanegyedben és belvárosi nagy lakásán fényes estélyeket adott. Őt éve nőült, nagyon gazdag leányt vett el.

Az asszonyt néha látták amint autójával az irodába jött a férjéhez, de egyébként azt beszélték, hogy a házastelek nem sokat törődnek egymással.

*

Lenke végezte tovább a munkáját s nem törődött a pletykákkal, amiket kolleganóitól hallott.

A főnök mostanában többször jött ki az irodába és a leányok észrevették, hogy minden alkalommal hosszan nézi új kolleganóijukat. Persze a leányok azt is látták, hogy ilyenkor felvilágn a szeme.

Egy napon azután pláne feltűnést keltett, hogy az egyik üzleti íratot maga hozta ki, személyesen adta át a leánynak és a hofylétéről kezdte kérdezősködni. De még jobban suttoztak, mikor a főnök minden nap sa-

játkezőleg adta át a munkát a leánynak és mindig szólt hozzá néhány szót.

Néhány nap múlva a titkár hívta fel Lenkét.

— A főnök ur kéreti a kisasszonyt!

A főnök az íróasztala előtt járka föl és alá. Mikor a leány belépett, célje ment és nyújtotta feléje a kezét.

— Gratulálok Lenke, maga kitűnő munkaerő. Magántitkárommá léptetem elő és a fizetését is fölemelem.

Kezében tartotta a leány kezét és vágyó tekintettel nézett a nagy kék szemekbe.

— Jó lesz Lenke?

A leány megremegett. Érezte, hogy valami törénni fog. Nem is felelt mindjárt, de azután eszébe jutott, hogy édes anyja, egyre betegbb lesz, jobban kell gondozni és ez több pénzre kerül.

Csendesen mondta:

— Igen, jó lesz. Köszönöm!

A férfi még mindig fogta a kezét:

— Holnaptól kezdve itt fog dolgozni.

Lenke kivonta a kezét a főnök kezéből.

A pénzember mikor egyedül maradt, izgatottan simogatta a homlokát.

Lenke nyugtalanul ment haza, de mikor otthon szegény anyját látta, akihez most már mindennap orvos járt, összeszorította a fogát és hallgatott.

*

Másnap már a főnök szobájában dolgozott. Néhány napig nem történt semmi. A főnök belépéskor kezét fogott vele, azután üzletileveket diktált neki. Néha leült mellé, a leány érezte forró lehelletét.

Egyre nyugtalanabb lett és otthon se talált megnyugvást. Édesanyja állapota egyre súlyosabb lett. Az orvos tanácsolta, vigye el valahová a dalmát tengerpartra, az még segítene rajta.

— És mibe kerülne ez?

— Elég olcsó. Szépen kijönne két-háromszáz dinárból naponta. Esetleg tudnék olcsóbb helyet is.

A leány lemondóan intett.

— Nincs pénzem!

— Az baj. Baj. Nem tudna előleget kapni a bankjánál? Hiszen a főnöke sokszoros milliomos és csak úgy szórja a pénzt. Próbálja meg.

Lenke alig aludt az éjél, de reggelre elhatározta magát. Megpróbálja az előleget.

A főnök észrevette a leány sápadtságát:

— Mi baja Lenke?

A leány reszketett:

— Főnök ur, egy kéréssem volna. Az édesanyám nagyon beteg és orvos tengerre küldi. Csak az segíhet rajta. Nagyon kérem, adjon előlegül egy félévi fizetést. Havonként förlészeném.

A férfit előntötte a forróság:

— Maga drága, édes. Maga csacsi. Nézze én nem adok magának előleget, mert az itt nálam üzleti elv. De maga egy gyönyörű édes nő. Mit kínál maga a szépségével. Nézze én imádom magát. Imádom drága.

Letérdelt előtte és forrón csókolta a leány bársonyos kezét.

— Mindent megadok magának. Legyen az enyém. Veszek magának villát, pompásan berendezem, autója lesz, ékszerrel lesznek. Mindene lesz, amit szemé-szája kíván. Szeretem, imádom magát. Legyen az enyém. Szinte vadul szoritotta magához az ijedt leányt.

Lenke megborzott. Utálta ezt a férfit és zsaroló vágyát. Föllángolt benne minden érzés. Ime a pénz minden és a nő rabszolgája a férfi zsaroló szerelmi vágyának.

Pillanatok alatt szaladtak át a gondolatok az agyán. Összeszorította a fogát. Rettenetes. Ez hát az ő életük? Csak a testükkel élhetnek? Kemény elhatározás kelt benne. Hát jó, föláldozza magát ő is, de visszafizeti ennek, visszafizeti a férfiaknak a leánytársaiért. És a drága kis hugáért is, hogy legalább ő elkerülje ezt a szörnyű sorsot.

Eldobta magától a férfit és szárazon mondta:

— Hát nem ad előleget, hogy az anyámat megmentsen? Maga sokszoros milliomos? Akinek ez semmi?

A férfi most föllált és hidegbben mondta:

— Előleget nem adok... De mindenemet odaadom magáért. Imádom. Birni akarom. Gondolja meg!

A leány még mindig borzongva mondta:

— Holnap válaszlok.

Azután kiszaladt...

Öthon már keveset gondolkozott. Jó eladja magát. De visszafizeti. Összeszorította az öklét és az asztalra csapott.

Kis hugocskája odaszaladt s az ölébe ugrott.

A leány könnyes szemmel megcsókolta és csendesen suttozta:

— Drága kis pipiském, visszafizetjük...

*

Másnap nyugodt hangon jelentette be a főnöknek: — Magáé lesznek. Megfizettem magam. De én üzletileg beszélek. Előbb megveszi a villát, a nevezet iratja és berendeztet. Pénzt ad, ékszer, selymet, bársony ruhát. Minden kívánságomat teljesíti. Erre aláírásával kötelezi magát.

— Mindent megadok.

Szinte őrlöngött a tüztől.

— Csak egy csókot!

Odatartotta hideg száját és a férfi reszkető epedéssel szívta a leány ajkait.

*

Minden úgy történt, ahogy Lenke akarta. Mindent megkapott. Azután leküldte az édesanyját a tengerpartra.

Mikor az első éjszaka távozott tőle a férfi, Lenke ezt suttozta:

— Visszafizetek...

*

Majdnem egy esztendőig tűrte a férfi szerelmi örlöngését. De szipolyozta, hideg, kemény elhatározással szipolyozta. Mindig pénzt követelt. Sokat. Bosszút akart állni magáért és minden leány társáért.

Közbe más fájdalom is érte. Édesanyján már nem segített a tengerpart. Meghalt. Kis hugocskáját magához vette és együtt sirdogáltak.

És közeledet a bosszu ideje. Tudta. Hallotta, hogy a bank a tönk szélén áll. A férfi minden üzlete óriási veszteséggel végződött. Már kerülte is. Pénzt sem tudott adni. Azt is hallotta, hogy üzletfelei pénzzel sem

tud elszámolni. A felesége már megindította a válópört. Közeledik a vég.

*

Egy nap berohant hozzá a bankár.

— Lenke! Drága Lenkém! Ments meg. Elvesztem. Adj kölcsön. Szerelmekre könyörgök. Adj pénzt. Anynyit adtam neked. Tudom, hogy van. Ments meg!

A leány hidegen mondja:

— Ott a feleséged. Gazdagabb mint én. Segítsen az.

— Nem segít! Kidobott! Ments meg!

Hidegen, megvetéssel hangzott a válasz:

— Nem adok!

A férfi vadul felugrott és revolvert rántott. megölmöm magam előttem!

— Nem adok.

A revolver eldőrdült. A férfi hörögve zuhant a földre.

A leány, mikor a holttestet kivitték, magához vonta hugocskáját.

Kissé rekedten, de nyugodtan mondta:

— Drága pipiském megfizettünk...

Az utolsó várkisasszony

Irta: Somlay Károly

L

A százesztendő Mathusálemek talán még emlékeznek a kutasai Lipócyak kastélyára.

Az örörony sgrafittós párkányán volt a mézsköbe vésett családi címer, a koronás rák. A középkori rákot bizony már befátyolozta az ódsiság patinája.

A kopasz trachitsziklák völgyében szomorkodó barokkastélyt és elvadult kis parkját bástya övezte. A mohával, páfrányokkal és mindenféle csuszó-mászó indákkal ellepett bástyafal mintha nimbuszt akart volna adni a vaskosaras ablakaival sejtelmesen nézdegélő épületek. A lila égboltról a fenyőlombokon átszűrődő napsugarak pedig valami mithoszi hangulatba burkolták. Egyébként már az első pillantásra látszik, hogy elhanyagolták az öreg épületet. Mintha a melankólia ernyedett szárnyai csapkodnának felette. A faragásos burtokat vastag por lepi. A repezgett régi olajképek egy-egy Lipócyt ábrázolnak. Csupa seb, csupa var mindegyik arc.

Egy öreg kulcsárnő és egy rokkant urasági hajdu gondjaira bízta a tulajdonos ezt a malt századokból ittfelejtett családi fészket. A két öregget azonban anynyira elnyitotta az élet hogy ömagaikkal is alig-alig törődnek.

A kastélyhoz kétszázhold fekvőség tartozott. Ezt a kilenc faluból maradt kis ódsiséget a kutasiak bérelték.

Az uradalom Lipócy Belizáré volt. A könnyelmű ur nem sokra becsülte a józan életessztétikát. A finomabb életcélokat talán nem is ismerte. Borozgatott, kártyázott. A suttozó, suhogó selyemszoknyák is pénzt ettek...

Éppen a legválságosabb napokban érte Belizár urat a szerencse, hogy elment oda, ahonnet még senki vissza nem tért. A temetőse napján árverelték az uradalmat. Talán a véletlenségekben is van bizonyos szabályos elv, rendszerűség.

A kastélyt örökségképen egy huszéves, árva leány kapta oldalági rokonság címen.

Lipócy Etelnek hívták a leányt. Valahol a Liptóban, a Kriván alatt, egy falucskában tanította betűre a pufok kis klápeikat.

Az alacsony sorsban, nélkülözések között nevelődött tanítónő szinte megdöbbenette a bíróság hivatalos irata, hogy ő kastélytulajdonos lett. Egy nap alatt gögös várhölgygysé varázsolta a pecsétes iromány.

Az édesapja ugyancsak Liptóban volt szolgabíró-sági irnok. Mint afféle páriassorsra züllött ur, a borban keresett vigasztalást.

A deliriumos irnok sok-sok kalandos történetkét mesélt Etelnek a kutasai Lipócyokról. A gyermekeikben hallott borgözös föllentések lassanként azonban eltűnedezték a leány emlékezetéből. Mint a lepkék, elszálltak. A feledésé lettek a mesék.

A kastélyllyal újból feltámadtak lelkében a brokátkoha öltözött, násfás Lipócy-dámák és a hódkaacagányos, buzogányos vitézek. A távoll hegycetek nézte és elgondolta, hogy a felhőkkel ölelkező kőszálon túl kell a toronyos kastélynak lennie.

A legvalószínűtlenebb gondolat is néha formába öltözik az agyban és ha valami vággyal párosul: az ember olyannak látja ezt a gondolatlídretet, ami okvetlen megvan a valóságban is. Etel kisasszony hát mint valami hellén istennő, járt-kelt megszeftfalú szobácskájában.

Képzletében egy hamvasképu, kékszemű, szöke hűlgyet látott, aki a hajladozó nyírfák alatt terülő, virágos réten patkolatlan, fehér paripán nyargal a toronyos kőpalota felé. A barettes toronylegény megfújja az özüstkürtöt, a láncokon függő hidat leeresztik és a várkisasszony dobok, trombiták harsogásában a hidra ugat a fehér paripával.

— Ez a selyemuszályos hölgy én vagyok... Én nemes Lipócy Etel, — suttozta álmodva.

II.

Boldogasszony ünnepének délutánja volt. Az olajos hajú leányok bus dalokat dudolgattak a templo-

mocska előtt böltingató iharfák alatt. Most eresztette ki őket a litániáról a kántortanító.

A tanító ur még nőtlen; éppen olyan gyámoltalan, egyszerű emberke, mint amilyenek a hegyek között tengődő iskolamesterek szoktak lenni. De itta Kriván alatt az aranyifjuságot mégis ő képviseli. Pedig alázatos, mint az őszi légy.

Zsemlik, a tanító a litániáról kijöven, hazafelé tartott. Előbb azonban cigarettára gyujtott. Nagyobb a tekintély, ha füstöl a férfi.

A tanítólak egyik ablakánál megállt. Megszagolta a párkányon zöldelő bazsalikumot, aztán a nyitott ablakon félrehuzta a horgolt függönyt és derülten beszólt:

— A litánia hol maradt, Etel nassám? A tükör előtt pipiskedtünk, parádéztunk?

Máskor kacagással szoktak válaszolni a szobából. Most nem így történt. Egy fagyos tekintetű hölgy bukkant elője:

— Mit akar Zsemlik?

Zsemlik kiejtette ujjai közül a cigarettát. Tehetetlenül, megadással roskadt magába. Mondani akart valamit, de csak az ajkai mozogtak. Érezte, hogy arcát elutítja a szégyen színe. Elsompolygott az ablak alól. Kiment a ház végében levő lucernásba. Itt a méhes. Leheveredett a hársnyoszolyára és hallgatta a méhek dongását. Tán nem is a méhek zümmögtek, hanem a gondolat.

Semmit sem lehetett itt hallani a méhikék dongásán és a Szmeccsanka patak csendes mormolásán kívül. A tanító ur nem ezeket hallja, hanem az Etel szavát: Mit akar, Zsemlik?... A tanító ur most nem az ultramarin eget látja, hanem egy leányt lát, aki a virágos mezőkön fut. Szöke haja két fonásban uszlik utána és piros napernyőt tart a feje fölött. Ő meg, — Zsemlik — fut a leány után. Futnak, futnak. A leány vissza-vissza tekint, mosolyog, integet a napernyővel. Most eléri, megkapja a derekát. A leány azonban rákiált:

— Mit akar Zsemlik?

III.

Megjött az ősz is. A falusi asszonyok levágták a kurtaszáru zabocskát, a komperát bevermelték téllire, azután behuzódtak a fenyőgallyas viskóba a rokka mellé. Az apró házikók ablakain még a kutya is be tud pillantani.

Hát a férfiak hol, merre vannak? Szeretszét a nagyvilágban. Drótoznak. A faluban az az általános vélemény, hogy akkor lesz vége a világnak, ha a drótfőrk egy szép napon egészre valamennyien hazajönnek. Nohát akkor soha nem lesz vége a világnak...

A szél a hegyek ormáin és a kopaszodó erdőkön fájdalmasan nyögdesél. Ez ám a szivorsvasztó muzsika... A patak mellett, a fűzfákon ugráló törpék is elbujtak a gyökerek alá aludni.

Vasárnap délután volt. A leányok az öreg Csepala Gyuró dudájának nótáira grosufkát táncoltak egy pajtában.

A pislogó nagy vércsikokkal hintette be az égen legelésző felhőbárányokat. Vagy tán a vérszínű sugarak arról a piros napernyőről verődnek, amelyik alatt egy szöke leány ül a falu felől dőcögő szekerén.

Zsemlik tanító a templom tornyáról lesi, mint nyeli el lassanként a rőt színű erdő a piros napernyőt. — Napsugár lett belőle, — gondolta és még sokát nézte a setétedő rengeteget.

Lipócy Etel elbucszott a falutól. Örökre. Elvitte a piros napernyőt. El a Zsemlik szívet is.

Egy szerelmében csalódott ifju hová, kihez me-nekül tengernyi bánatában? A szelid és nyájas muzsákhoz.

A kisasszony üvegcsatárja — azaz a parasztszeker — szerencsésen megérkezett a Lipócy-kastély elé. Hanem a toronylegény nem futta meg az özüstkürtöt. A láncoshidat se eresztették le előtte. A pudvás kápuszárnyak tárva voltak.

A folyosón egy szélhűtő vénember üldögélt. Vajamikor az uradalom hajduja volt. Most Szent János evangélista írásait botizgatta. Rá se pillantott a leányra.

— Pochvalen Pán!... Én Lipócy Etel vagyok, a kastély urnője, — mondja a kisasszony.

— Ná veiki, ámén... Van itt hely elég. Majd csak eléljük harmaasokán is azt a kis maradékvilágot, ami még hátra van, — hebeg Matyko bácsi.

Az urnő elhelyezkedett az egyik toronyszobában. Ott is maradt.

Szép őszi éjjelen kitérte az ablakot, nézte a ködtengerben fuldokló völgyet. A völgyet nézte, de

nem ezt látta. A csatákból győzelmi babérokkal hazatérő, hős Lipócyakat és a megyehálon táncoló Lipócy-lányokat, akiket fűzres igazyöngy csillogott. Hanem a fantomokkal telt, holdsugaras téli éjszakák, — amikor csak a tutuló rókák vannak ébren, — a téli éjjelek iszonyatosak voltak. Ezek az éjszakák is talán azt hitte, hogy a viharban száguldó hószalpok nem is hószalpok, hanem jeruzsálemi Andorás király leventéi, akik most keltek fel a Lipócyak kriptájából...

A kastély pedig omladozott, düledezett. Az egerek is elszöktek belőle. Csak Etel kisasszony, az utolsó Lipócy álldogált még sok évig a toronyszoba ablakában.

TERE-FERE

Napoleon halála. Deltell, a francia író, finom rajzot közöl Napoleon haláláról. Egy részlet belőle:

Ágyában ültve írt, úgy hogy a keménypapíros íróasztalán szolgált. Szakálltól piszkos arca feketén ragyogott. Az ágy mellett állt Montholon gróf, úgy tartván a tintatartót, mint holmi szentséget.

— Örökre hagyom a kardomat, melyet Austerlitznél viseltem... keltő órát, azaz II. Frigyes keltő óráját... arany szelencémet, melyet Ulmál, Jenánál, Friedlandnál használtam...

Sápadt ajkaival így lehelte ki a világ legragyogóbb szótágait és megrészegszik zengedezésüktől.

Egyszerre oly szörnyű gyomorgörcs támadja meg, hogy 36000 gyertyát lát egyszerre, fetreng az ágyán, csuklik, hörög. Végre kinyitja szemét, mint valami ablakot reggel.

— Kérem a szelencémet.

Harminchárom mindenféle rendű és rangu szelencét tesznek az ágyára, mely a paplanon különösen csilingel. Mintegy álomban játszadozni kezd a harminchárom szelencével a haldokló, gyermekes császár. Ugy rémlik, hogy a halál közelédtére a férfi a bőcsőjébe törpül vissza.

— Örökre hagyom fiamnak a szülőházamat...

Május negyedikén borzalmas orkán csap rá Szent Ylona szigetére, szilaj, száraz gyarmati orkán. Fákat csavar ki, téglatákat söpör le, dörömböl a kéményekben. A vihar gyászos, tulvilági fűtyörzése a haldokló fölébe hatol. Izgatott volt, lihegett, nagy csöppekben verejtékezett. Homokfellegek korbácsolták szakadatlanul az ablaküvegeket. Egyszerre klegyenesedett ágyában, az ablak felé fordult és tüzes hangon megszólalt:

— Irja — mondotta Bertrandnak — írja, mindent hiszen írjon le, ne hagyjon egy szót sem. En az angol nép otthonába akartam letelepedni és bilincsel feleltek nekem. Önök engem hosszan, apródonként gyilkoltak meg, előre megfontolt szándékkal, gombostüskével szurkáltak agyom. Ön és én ezen a szörnyű szírten halunk meg, távol a miénktől, szükséglet látva mindenben s ezért én Angliának halálom gyalázatát és borzalmát hagyom örökbe...

Ludendorffné a volt uráról. A német hadvezér volt felesége, aki 1926-ban elvált az urától. Miután tízennegy esztendőig élt vele együtt, Ludendorffról emlékiratot jelentetett meg Monacóban.

Itt többek közt elbeszéli, hogy Erzberger személyesen lépett közbe érdekében a bajor királynál, a würthenbergi királynál és a badeni nagyhercegnél, hogy Ludendorffot nevezzék ki a vezérkar főparancsnokává. Falkenhayn bukása után.

Erzberger elmesélte Ludendorffnéknak, hogy ura titokban készítette elő az orosz forradalmat s ő vitette Lenint meg Trockijt Oroszországba lepecsételt vagonokban.

— Ludendorff — írja volt felesége — betegesen hiu volt. Mindig a világ központjának képzelte magát s ha valaki csak kicsit is vétett ellene, felségsértésnek tekintette. Így sohase bocsátott meg a volt trónörökösnek, hogy Monacóban nem látogatta meg őt. Ezért indítványozta Ruprecht bajor hercegnek, hogy alaptison egy bajor királyságot és szakadjon el a Hohenzollernektől. A bajor herceg visszautasította az indítványt.

Ludendorffné följegyzli urának ezt a kijelentését is:

— A forradalmárok legnagyobb bűne az volt, hogy élve hagytak engemt. Ha egy napon újra uralomra jutok, ezt meghosszszulom rajtuk.

A legcsodálatosabb gép. Sok mindenféle gépet találnak ki a boszorkányos tudósok. De a legcsodálatosabb gép mégis csak az emberi test marad.

Erről ír a *Scientific Medical*.

Szervezetünket 150 csont rakja össze. 500 izom segít bennünket mozogni, járni. A felnőtt ember testében 15 liter vér van, ez táplálja a gépet és a központi motort, a szívet, melynek átmérője 15 centiméter. A szív percenként átlag hetvenet ver vagyis óránként 4200-at és egy évben 36,797,000-et.

Minden verése 44 gramm vért lök az erekbe, vagyis egy nap 4435 liter vért. Mindaz a vér, mely bennünk van, három perc alatt végtignyargal a szívről.

Tüdőnk rendes körülmények közt 5 liter levegőt tartalmaz. Egy óra alatt 1200-szor lélegzünk s 6000 liter levegőt használunk el. Ezek táplálják a vörös vérejteket.

Az a bőr, amely körülburkolja, oltalmazza tes-

tünket, az izmokat és a külső szerveket, három rétegből áll és vastagsága 3-7 milliméterig terjed. Minden négyzetcentiméteren 12,000 pórus található. Ezek engedik ki a verejtéket, mely a gyors mozgástól, vagy a hőtől sajtolódik ki s ezek lélegzetetik a test külső felületét, mert maga a test is lélegzik.

Angol tréfák. Snobék az első repülőkről beszélnek, *Volsin* testvérekről, *Wrightékről* és *Sanos Dumontról*.

Snob ur fitymálja az ujját, ma valóban gyermekdednek látszó vivmányait. Így szól a feleségéhez:

— Ugyan kérlek, nem értem, mit csinálnak clyan nagy hühöt ezekből az első repülőkből. Igazán nevetséges, ha elgondolom, hogy Santost majdnem diadalmenetben vitték azért, mert megnyerte az első repülési díjat. Tudod, mit művelt? Mindössze annyit, hogy fölemelkedett a levegőbe és huszonöt métert repült. Nahát, ez igazán nevetséges.

Snobné közbe vág:

— Te kérlek csak hallgass. Neked nincs fogod ki-nevetni a repülés első hőst, aki csak huszonöt métert repült. Te még huszonöt centimétert se tudsz repülni.

Egy napon a lady csodálkozva látja, hogy szakácsnője, aki tegnap dus gesztenyebarna hajjal rendelkezett, kopasz. A feje olyan tar, mint a biliárdgolyó.

— Szent Isten — kiált föl. — Mi történt magával, Mary?

— Semmi, lady. — A dragonos ezredet elhelyezték innen. Minden vitéz kért tőlem emlékül egy-egy hajfűrtöt...

Eugénia császárné. A *Revue des deux Mondes* körkérdéseiből kiderül mennyit szenvedett hosszú gyötrelmes életében Eugénia császárné csak fiának élt, aki nemcsak vér szerint való fia volt, hanem minden reménye néki és a pártjának, a trónörökös. IV. Napoleon, azonkívül egy ragyogóan kedves, tehetséges gyermek, akit mindenki megszeret, aki közelébe jut.

Ez a gyermek azonban halálát lelte egy dicsőséges, de hasznatalan harci kalandban, mert mindenáron teitvagy tüzelte.

Édesanyja, aki a legnagyobb fájdalomt élte át, melyet egy nő átélhet, amennyiben egyetlen fiát veszítette el benne, nem firtatta, hogy kit terhel a felelősség fia halála miatt.

— Pusztán az a földi vigasztalásom — mondotta, — hogy szeretőm fiam katonaként esett el, engedelmessége a parancsnak és azok, akik ezt a parancsot adták, fontosnak és szükségesnek tartották. Legyen vége a vádaskodásnak. Halálának emléke egyetlen fájdalommal egyesítse mindazokat, akik szerették őt. Senki se szenvedjen semmit az érdekében sem a hírnevében. Ez az utolsó kívánságom nekem, aliknek a földön nincsen többé semmiféle vágyam.

A fókáról. Egy állatidomító, aki idomított fókával keltett feltűnést, nyilatkozik a *Temps*-nek a mestersége csinyjáról-binyjáról.

— Nem szabad azt hinnünk, hogy a fóka, amely nagyon hasonlít a halhoz, ostoba volna. Ellenkezőleg. Egyike a legokosabb állatoknak. Úgyesség tekintetében az idomított lóval is felveszi a versenyt. Csodálatos az egyensúlyérzése.

— Ami az idomítását illeti, nem áll messze az ésfánt, a kutya és a majom mögött.

— Mindössze egy hibája van az, hogy igazán sohase barátkozik meg igazán az emberrel.

Azokat a fókákat, melyeket idomítani akarnak, kicsiny korukban lehet megszelídíteni. Három-négy hónap azzal mulik el, hogy leszoktassák őket legrosszabb tulajdonságukról, a harapásról. Utána következik a magasabb oktatás, melynek fő tárgya az egyensúlyművészet. Született mozgékonyasága, fürgesége folytán, a fóka csodálatos ügyességgel tartja meg orrán a legkülönbözőbb tárgyakat. Egyetlen mód, hogy gazdájának engedelmessédjék az, hogy minden mutatvány után jó sok halat kapjon. A fóka rendkívül falánk s az etel reményében mindent megtesz.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Régi olvasó, *Temerlu*. Forduljon a Fox-Filmhez, Zagreb, C ujlca, 2.

Cluj 61. Sziveskedjék a »Vjesnik Sreće« című laphoz fordulni, Zagreb, Preradovićev trg 5. Válaszbélyeg melléklendő és minden sorsjegy után, amelynek a húzását meg akarja tudni, 2 dinár bélyeg.

W. P. Noviszad. A csonttuberkulózisnál legfőbb súlyt az általános kezelésre kell fordítani, fény, (kvare) jó, esetleg, ha teheti, magaslati levegő, kiadós táplálkozás. E mellett csukamájolaj. Ami a helyi kezelést illeti, bár a megbetegedett csontrészek radikális eltávolítása nagyon megrövidíthetné a betegség tartamát, mégis

1. a gyermek korára való tekintettel (ebben a korban a spontán gyógyulás gyakori),

2. mivel az operáció alatt elpusztult részek biztonságosan elvesznek, az operáció nélkül való gyógyulás pedig esetleg kisebb defektust hagy, ezen okból inkább a konzervatív kezelést ajánlanám. Ez esetben a lábat rögzíteni kellene (gipszkötés) s csupán a sípoly fölött nyitvahagyni a kezelés számára.

Ha radikális műtét lehetősége fennáll (Röntgenkép!) úgy teljesen Önön mulik, hogy a fentebbiek figyelembevétele mellett az operáció mellett vagy ellen döntsön. Orvosilag mindkét út járható. (L.)

S. M. Sztaribecsej. Egy angol mérföld 1609 méter, feloszlik 5280 lábba.

M. M. Szubotica. A kért könyv könyvtárost forgalomban nem kapható. Néhány héttel ezelőtt a Bács megyei Naplóban hirdette valaki, hogy el akarja adni. Az illető el is adta, tehát a legmegfelelőbb volna, ha hírdetést tenne közzé, hogy egy ilyen könyvet venni kíván.

P. A. Sziveskedjék a Jugoslovensko Ganz A. D.-hez fordulni, Beograd, Karadjordjeva 103.

Baleset. Nem fontos az, hogy az üzem területén vagy az üzem érdekében teljesített munka közben betegedett-e meg, csak az a körülmény döntő, hogy betegség koresztéptelenséggel jár-e. Ebben az esetben a törvény értelmében Önnek feltétlenül jár a táppénz. Baleseti jutalék is, ha az üzem érdekében teljesített munka közben érte Önt a baleset. Tóhát ha az a munka, amit kapujavítás címen végezett, az üzem érdekében teljesített és Ön a balesetből kifolyólag munkaképességében csökkenést szenvedett, úgy feltétlenül meg kell az Ön részére a baleseti járulékot állapítani. Ajánljuk, hogy amennyiben az ottani orvos megtagadná jogaihoz jutató bizonyítványok kiállítását, forduljon közvetlenül a szubotici kerületi hivatalhoz, ahol bizonyosan a legteljesebb mértékben fogják jogait biztosítani.

K. Petrovoselo. A harmadik hibásan mondta be licitálás nélkül a kézi szant. A licitálásnak meg kell indulni és azután az első bemonthatja, hogy mit akar játszani kézből.

E. R. Senta. A leírás után itélve önnék gombáj által okozott bőrbetegsége volt, valószínűleg úgynevezett Microsporiasis, amit Röntgensugarakkal gyógyítottak. Hogy a kihullott haj nem nőtt újra, az igen ritkán fordul elő és ilyen hosszú idő után nem is várható, hogy még valaha is kinőjjön. Borotválás állandóan fejt, ezáltal nem lesz feltűnő és torzító a kopasz rész.

Gyógyszerész V. 1. Ilyen rendeletről nem tudunk. Ha a rendelet megjelenék, Önt erről ugyanis hivatalból értesítik. 2. Amerikai Magyar Népszava, 24. Union Street Newyork.

Giri, Becskerek. Az 1880. évi 27. t. c. szerint nemcsak azok kötelesek hadmentességi díjat fizetni, akik hadiszolgálatra általában alkalmatlanoknak találtattak, hanem azok is, akik az utolsó korszakban mint hadiszolgálatra alkalmatlanok az állást lajstromba visszahelyeztettek, sőt azok is, akik a katonai szolgálattól idejük eltöltése előtt oly testi fogyatkozás miatt bocsátattak el, amely testi fogyatkozás nem a katonai szolgálat következménye. De kiterjed a hadmentességi díj fizetésének kötelezettsége a törvényszerű szolgálattól idő mindegyikévére, melyet az illető még eltöltött köteles lett volna az esetben, ha besoroztatott, illetőleg el nem bocsátattatott volna. Arra ezekből a rendelkezésekből nem lehet következtetni, hogy hadmentességi díjat azok is kötelesek voltának fizetni, akik alkalmasnak találtattak és csak rövid időre mentettek fel a katonai szolgálat alól.

Szubotici lakos. Magától értetődő dolog, hogy Önnek el kell vezennie a pert, ha a saját fia és annak barátja az ellenfél tényállását esküjükkel megerősítették. Ha a tanúk valóban vallottak és Önnek erre bizonyítéka van, miért nem ajánlotta fel a perben? Képzelle el azt az esetet, hogy Ön volna a bíró és Ön előtt két feddhetetlen előéletű tanu bizonyítana valamelyes tényállást. Bizonyára Ön is annak itélné meg az igazságot, aki azt bizonyítani tudta.

Anderl-Rogge elismerten elsőrendű
Leánynevelőintézet
GRAZ — Lessingstrasse 19 Telefon 29—93
Szüneti otthon is. — Felvilágosítás, prospektusok

A tudomány

Antiszeptikus fog-,

Bakterológiai vizsgálatok igazolják, hogy ez a víz megöli minden kórokozót, lehetlenné teszi azok elszaporodását, nem árt a szöveteknek, a fogakat, a szájat és a garatokat megtisztítja a ragályt okozó és terjesztő é'ösdiektól, a fogakat tisztán tartja és megőrzi azok szép fehérségét

Kittűnő védekező-szer a fogfájás és a szájbetegségek megakadályozására, — egyedülálló szer bár mely ragályos betegségeknek, az angina, reuma, szivizomzat megbetegedése, snanyolnátha, influenza, nátha, stb. ba-

uj sikere!

száj- és garatviz!

cillu-nak a szájüregbe és ezzel a szervezetbe való behatolása ellen.

Garatmegbetegedések-nél kitűnő hatásu öbli ó-szer.

Különösen nélkülöz-hetetlen az iny- és az állkapocs megbetegedé-seinél és az olyan be-tetegségek tartama alatt, amelyeknél a beteg bizsmutoz gyógyszert használ.

Kapható minden gyógyszerárban és drogériában

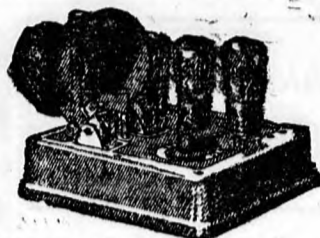
Ara üvegenként 24 dinár.

11533

Most már Ön is megteheti,
 hogy egy 3 lámpás rádiót vegyen...

TELEFUNKEN 10

az új, olcsó univerzális rádiókészülék
 battéria és áramhálózati üzemre!

Technikai tökéletesség!

Egyszerű kezelés!

Az összes nagyobb állomások hangszóróban!

Nagy szelektivitás!

Kis üzemköltségek!

Grammofonátvitel!

Utólérhetetlen olcsó ár!

A Telefunken 10 ára battéria üzemre 6 tekerccsel és 3 csóvel csak 850 Din.

A Telefunken 10 ára áramhálózati üzemre 6 tekerccsel és 3 csóvel csak 1087 Din.

Motto: Minden célnak és minden pénztárcának egy hozzáillő TELEFUNKEN készülék!

TELEFUNKEN

A legréglbb tapasztalat. A legmodernabb konstrukció

Képviselek minden nagyobb városban!
 Prospektusokat ingyen és bérmentve küld:

Jugosl. Siemens A. D., Beograd, Kr. Aleksandra 8

PARAFFININTÉZET

ALEKSANDROVA UL. VEL. BECSKEREKEN LUKINICH-HÁZ

Terápia

Rheuma, köszvény, ischias, neuralgiák.
 Női bajok, magas vérnyomás stb.
 Bámulatos eredmények elhanyagolt idült bajoknál is.
 A tudomány mai állása szerint a legbiztosabb hatásu hőkezelés.

Kozmetika

Egész testi vagy helyi soványítás biztos eredménnyel és abszolút ártalmatlanul.
 Korai ráncok, szeplők, foltok, anyajegyek, valamint szörzsájak végleges eltávolítása villannyal. — Saját készítményü, kítűnően bevált szépítőszerek.

ORVOSI FELÜGYELET!

133

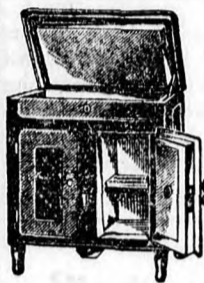
AMERICAN HEATING

a jelenkor legtökéletesebb, koksszal fűtött kályhája.
 Csak 4 kg. kokszra van szükség egy 100 köbméteres helyiségnek 24 órán át való fűtésére. Állandó tűz ósztól tavaszig, naponként mindössze egyszer kell egy egész kis mennyiséget utánarakni. Lukszus-kivitel. Okvetlen írjon a jugoszláviai vezérképvisletnek: American Heating, Zagreb, Marovska 15.

11889

Szabadalmazott

**Jégszekrényeink
 árait leszállítottuk!**

Mielőtt jégszekrényt vásárol, kérjen árjegyzéket és ajánlatot

BRAĆA GOLDNER jégszekrény-, fabu-
 SUBOTICA, Jugovića ulica 20. — Telefon 1-34

Butorok
 gyermekkocsik
 gyári áron Szuboticán

a legnagyobb választékban és legolcsóbban

ERDÉLYI A.
 lakásberendezési vállalatnál szereshetők be.
 Bene Sudarevićeva ul. 4.

»TRETORN«

naponta 30.000 pár

sár- és hócipőt

állít elő, amelyet millió és millió ember hord a legnagyobb meglepedéssel.

Vegyen

Ön is még ma

»TRETORN«

sár- és hócipőt,
 mert ezek a legjobbak.

Vukovics Gerő Subotica - Főtér

A hatóságilag engedélyezett végeladás még mindig tart. Óriási választék férfi fehérműben, nyakendőben, LBO se'yem-, f'órhatisnyákban és zoknikban, Jaeger-árúknban, valamint HABIG, BORSALINO, PANIZZA, GYUKITS és egyéb gyártmányu férfikalapokban. Tekintse meg kiraka aimat és győ'ödjék meg mélyen leszállított árainról. Az ószre rendelt árúkat át kell vennem s így naponta friss áru érkezik. Teljes üzletberendezés és portál eladó

125.9

Gondos anyák

tapasztalatból tudják, hogy hány álmatlan éjszakát, mennyi ijedelmet, kétségbeesést okoz a gyermekek és családtagok rendszertelen emésztése és széklete. Ezen a bajon azonnal, amint az első jelek jelentkeznek, segíteni kell és pedig alaposan, nehogy makacssá váljon. A **FIGOL**, amely az évszázadok óta kiváló gyógyhatásáról híres dalmáciai füge nedvéből tengeri füvek hozzáadásával készül, a legelhanyagoltabb szék-szorulást is alaposan meggyógyítja. — Készíti és postán szétküldi: **Dr. SEMELIĆ** gyógyszerésztára, DUBROVNIK 2. Ara üvegenként 40 dinár, 3 üveg 105 dinár, 8 üveg 245 dinár

Olecsó árak! Olecsó árak!
Tekintse meg a **Schlager-féle kirakat**
ridikül-ujdonságait
Utazó-cikkekben nagy raktár! Subotica, Aleksandrova ul. 1.

O. & K. BILLENŐ KOCSIK

szilárdak és praktikusak, nagyon könnyen futnak, O. & K. görgős csapágyakkal

Eyszerű és biztos teknőrgyűző szerkezettel

Szabadalmazott biztonsági kapcsolóval és minden egyéb kitűnően bevált szerkezeti alkatrészrel

Több százezer kocsik sokévi használatban 6000

ORENSTEIN & KOPPEL R. T.
Zagreb, Samostanska 2/II — Tel. 50-64

F. NASSAU elismert pedagógus
szüneti otthona és internátusa
VÖSLAU, Schlumbergerstrasse 20
Német nyelvoktatás 407 Prospektus

»SIDOL«

a legjobb szer mindennemű fémtárgy tisztítására és fényesítésére

»SIRAX«

az evő- és konyhaeszközök, mindennemű cinn, bádóg, fa és mázos edény, fürdőkád, küszöbök, s.b. tisztítására

»AZUROL«

a legjobb folyékony indigó-kéktű

Mindenütt kapható!

Ugyeljen a névre és a védjegyre!

Olecsó, elsőrendű kivitelű STYLBÜTOROK

kivételés árak, fizetési kedvezmények az 50 éve fennálló

Hoffman Mihály özvegye

lakásberendezési vállalatnál Subotica Aleksandrova ul. 2 valódi masszív sárgaréz templomi csillár és 16 falikar alkalmi áron eladó

Dr. Véesei Jenőné kozmetikai szalonja

A legmodernebb higiénikus arcápolás, saját készítményű arcápoló és kozmetikai szereknek egyenként való előállítás és felhasználása. Szepőknek villanyossággal való végleges eltávolítása, mindennemű szépség-hiba kezelése és gyógyítása. — Tanítványok tökéletes elméleti és gyakorlati orvostozmetikai kiképzése.

Subotica, Trig Sv. Cirila i Metoda 5. I. Tel. 5-39

Dohányosok!! „NICOTLESS“

zsebaparatús a cigaretta, szivar és dohány nikotinmentessé tételére. Megőrzi az egészségét Dohányozzon csakis „Nicotless“-el. Kérje bármely gyógyszertárban, drogériában vagy trafikban, vagy a jugoszláviai főképviseletnél

KURALT gyógyszertár
Ljubljana, Go posvetska cesta.
A készülék ára Din. 20— 1 kis üveg folyadék hozzá Din. 10—

Pécs

közelében eladó e költözés miatt 22 kat. hold szántó-föld, 3 kat. hold rét, 2 kat. hold szőlő, lahóház és pincészetből álló teljesen felszerelt jókarban levő gazdaság. Bővebbet **Friedländer** Pécs, Király-uca 31. szám alatt. 12744

Jelzálogkölcsonöket

rövid és hosszú lejáratra legelőnyösebb feltételek mellett folyósítunk

Goldmann Sándor és Társa Bankháza
Subotica, Vilsonova ul. 25. szám (Főposta mellett)

Szőlőajtványok

amerikai alanyra ojtott, elismert legjobb minőségben dug gyökérrel, gyökéres és síma vadvenzők minden fajban, valamint nemeseit 2-3 éves gyümölcs és rózsafák megrendelhető:

Sévár László
mintaszőlő és szőlőoltvány telepéről
Petrovaradin (Majur) Postafiók 17
Lerakat Bakačeva ulica
Arljeviček kiváratra ingyen!

Ha gallérját, fényesen, fehéren és elegánsan akarja viselni, akkor küldje 445

PIUKOVIC
gőzmosodába
Subotica, Vilsonova ulica 16. sz.

Egészséges GYOMOR

és a rendes székelés az egészség legfontosabb feltétele, mert ha erre ügyelünk, elejét vesszük sok olyan betegségnek, amelyeket az állandó vagy időnként fellépő szorulás okoz, mint a fájás, vérszegénység, gyomor-fekély, bél- és májbajok, sárgaság, epobajok, a vizeleti szorvek mindennemű megbetegedése, véredényelmeszesedés, vértisztátalanság, étvágytalanság, stb. Mindezeket a legsikeresebben gyógyítja a

PURGATIN TEA

amely friss gyógyfüvekből készül. Készíti és utólváti szol-tja egy doboz 30 dinár, két doboz 55 dinár

Sv. TRAJKOVIC

gyógyszerésztára BEOGRAD a Nemzet udvaránál mellett
Küldjön még egy példányt „PURGATIN“ teáról, amelyről teljes mértékben meggyógyultam, szeretném azt másoknak is ajánlani és így remélem, hogy hamarosan még kell belőle rendelnem.
Z. PASULJEVIC
Örmester, 36. század, Bosilj-Grád

mon
parfum.

BOURJOIS
PARIS

PI. BELAVAKY Radoševa ulica 7A ZAGREB

Csak a jó áru olecsó!

Elsőrendű minőség, szolid, tisztességes kiszolgálás, olecsó és szabott árak

Ruhaselymek, mindenféle nőiszövetek, ruháknak és köpenyeknek
Férfiszövetek, különféle vásznak, garnitúrák, bársonyok és plüsek legnagyobb választékban

LETICÉ és MISIĆ A „Kék csillaghoz“ címzett divatruházában
NOVI SAD, Kr. Aleksandra ul. 4, Városháza mellett

Olecsóbb lett a petróleum

Értesitem a t. vevőközön-séget, hogy a világitási szezon kezdetével a petróleum árát literenként

Din. 5.50-ra mérsékeltem.

Körösi Géza
gyarmatárkereskedés
Rudić ul. Tel. 513

Sütemény 2 din.

Haboskáv
süteménnyel 5 din.
Teasütemény
kártya 60 din.

Alkalmi és lakodlmas
Torták
olecsón kaphatók 5408

„WIGNON“

Insti. oriz Sándor
uonnan megnyitott üzletében
UBOTICA, Strossmayerova ul. 22
Ha piac. Farnó mé. ártis mel. ell.

Stara Moravicán

BOSMIGUEL HA. BÓ
részére hirdetőseket felvossz
Lovas Mihály
bizományos

„LUMOPHON“
hálózati rádiókészülék
1930. évi modell

Vezérképviselőt:
Maller Béla
okl. gépészmérnök
Subotica
Petrogradska ulica 8. Telefon 35

Gobelin ridikülök
montirozása a legszebb kivitelben
Andrássynál, Subotica, Csirkepiac

PéNZ
-kölcönt kapnak gazdák
földre, hosszabb és rövidebb
időre. Amortizációs hitelt 30
éves lejáratra. Írásbeli felvi-
lágosítást is díjtalanul ad.
Azonnali elintézés. — Kép-
viselők minden helységben
kerestetnek.

Vardar Banküzlet Novisad
Željeznička (Vasut) u. 62

Téli divatujdonságok
férfi és női szövetekből
nagy választékban megérkeztek

Állami, városi hivatalnokoknak és
hitelképes egyéneknek részletre is

BERGERGYULA
kézműáruüzlete, SUBOTICA, Terezijina ulica 3.

Ujdonság! **Ujdonság!**
Az Ön neve a sötétben világít!
világító névjegy és ajtóablak rádióaktív betűkből, orvos-
sok, irodák, szállodák, magánszemélyek, stb. részére.
Világítógombok villanykapcsolók részére!!
Nem kell többé keresni a villanykapcsolót a sötétben.
Képviselőt egész Jugoszláviára
Nikola Krausz Novisad, Jevrejska 18. Tel. 23-25
Képviselők és viszonteladók kerestetnek

SZŐRME-
különlegességek

Zsulyevitsnál
Subotica,
Sokolska ulica 15

I-a rózsaburgonyát
fehéret és Woltmann-rózsá, hagymát,
dughagymát, fejes káposztát,
babó, almát, diót, stb.

I-a préselt réti szénát
vagon- és kisebb tételekben leg-
előcsöbben és legjobban szállít

Lederer Jenő
bank- és bizományi ügylet főrelé- és gyümölcskivitel
Novisad, Vilsonov trg 7
Telefon 22-14. Táviratcím: Lederer. Raktár: Tamerinaka 88

Chocolat
de 1871-1929

La Cigogne
CHOCOLAT EXQUIS

A legjobb márka, akár tej, akár
főzdcokoládé, marad a

La Cigogne

CHOCOLAT EXQUIS

**A valódi
legjobb
francia**

**EREDETI
COGNAC**

Vezérképviselőt és lerakat
ETABL. DAN. PECHMAJOU & Cie, ZEMUN

A világhírű
„DEKA“ autógummi
elismert német márka
Képviselőt **TAKÁCS MÁRTON** gummiműhely
Zrn'ski trg 24

BOTOT

**AZ EGYEDÜLI A PÁRISI ÖVÖGYSZERESZETI AKADEMIA
ALTAL VELEMÉNYEZETT SZÁJVIZ.**
A világ legrégibb gráma. Alapítva 1755

AZ ARCBŐR MEGSZÉPÍTÉSÉT 24 óra alatt

írte e Dr. L.-né az orvosilag ajánlott „EROS“ szépitő-
krémme), amit köszönőlevele is
igazol. Sok elismerő levél.
Ha arát pattanások, mitesze-
rek, ráncok vagy más hiba csufítja
e, mirdezt azonnal eltávolítja az
„EROS“ szépitőkrém. Meg nem
felelés esetén a pénzt vissza-
adom.

1 tégely ára 14 dinár. 3 tégely 30 dinár.

Dr. Nikol. KEVÉNY Košice, Postfach 12/E 11 CSR

**Köleskása, hántolt,
Kölesliszt A, Sárgakása,
Kék mák,
Paprika „Grimson“ spanyol,
Vanília, Bourbon,
Zselatin, vörös,
Zselatin, átlátszó
„Arany“ — „Ezüst“ — „Réz“**

kapható csakis zsákszámra vagy csomagokban

Heyman Licht
Zagreb, Bregovita 5/I, Telefon 40-69

SZANATORIUM FARKIĆ
BEOGRAD, Knez Mihajlovac 23.
TELEFON 5-89.

IDEGBAJOK: Neuraszténia, hisztéria, epilepszia,
ideg-zifilis, bémulások, isidiás.

SEBESZETI-ORTOPÉDIAI MEGBETEGEDÉSEK:
Csont- és izületi bajok, hát, erincferdülés, lábbajok,
csípőferdülés és egyéb téli hibák gyógyítására.
Ortopéd készülékek. — Vizgyógyintézet.
Elektrotherápia.

Klinikai laboratórium (Dr. Lemešić vezetése alatt)
Teljes röntgenintézet. Bőrfürdők (Enterocleaner)
MÉRSEKELT ÁRAK
Vezető orvosok Dr. H. Klefa és Dr. Kajon

Ha azt akarja,
hogy hizója, tehene, ökre, lova baromfia, malac-
állománya egészséges legyen, könnyen hozzájus-
son a jó hizáshoz, csontállománya fejlődjék, te-
gyen egy hónapig próbát és használja az állator-
vosi tudomány legújabb vívmányai szerint össze-
állított

**„MAGDOLNA“
hidralizált állati tápliszttet.**

Ez a kiváló gyártmány, amelynek csomagolása
és plombálása állandó állatorvosi felügyelet mel-
lett történik, tartalmazza mindazokat az ásványi
anyagokat és savakat, amelyekre az állatnak szük-
sége van s amelyek a természetes takarmányból
hiányoznak.

Elegendő, ha nagy állatnál naponta egy kanál
MAGDOLNA hidralizált állati tápliszttet kever
a táplálékba, baromfinál és egyéb apró állatnál pe-
dig fél kanállal és egy hónapi használat után az
eredmény meglepő lesz: az állatok jobban hiznak,
jobban fejlődnek és jobb étvágyuk van.

A MAGDOLNA állati tápliszttet olyan olcsó,
hogy minden jószágartónak alkalmá van besze-
reznit és állandóan készenlétben tartani. Minden
csomaghoz az adagolásra néve használati uta-
sítás és minden zsákban az adagoláshoz szükse-
ges kanál van mellékelve.

Gyártja és szállítja:
**„MAGDOLNA“
hidralizált állati tápliszttipar Subotica,
Mariborska ulica 7.**

A JUNIPER sósorszesz, zöld borókakivonat, minden sósorszesz hatását felülmulja. Kapható gyógyszerárakban,
drogériákban, fűszerüzletekben. Postai szétküldés: B L U M gyógyszerár, Subotica, Főpostával szemben

Egyetlen egyéni tanfolyam Vel. Becskereken Beszédhibában szenvedők!

Közkívánatra

Veliki Becskereken, Vojvoda Putnika ulica
23. sz. alatt (emeletes ház)

a „DEMOSTHENES“ különleges egyéni oktatásra
naponként délelőtt 9-től 12-ig és délután 3-tól 6-ig,
vasárnap délelőtt 9-től 12-ig
ezközülünk felvételeket.

Személyes megjelenés szükséges. Nem készülék, nem tankönyv, nem hipnózis.
Aki az életben előre akar haladni, annak megfelelően és folyékonyan kell
beszélni tudni és tökéletes kifejezőképességgel kell rendelkeznie.

Dadogás

beszédfelelem és más beszédhibák gyak-
ran sok csalódást hoznak az életben.

Aki szereti gyermekét, gondoskodik arról, hogy szakszerű vezetés mellett a
legtökéletesebb kifejezőképességet érjen el, mert a beszédhibák megromítják a
gyermek ifjúkori éveit, a felnőtteket pedig megakasztják pályáján. Forduljon
bizalommal ennek a megbízható egyéni oktatókurzus vezetőjéhez tanácsért
és segélyért, még mielőtt késő lesz, nehogy később szemrehányásokkal kelljen
illetnie magát.

Csakis egyéni oktatás nappal és este a foglalkozás zavarása nélkül. A leg-
egyszerűbb út, biztos, állandó eredmény minden korban. Elsőrendű referenciák
és sok hiteles igazolvány orvosok, tanítók, stb. részéről a kiváló eredményről.
Többek között a következő igazolvány is birtokunkban van:

A Demosthenes-oktatás unokaöcsémnél is nagyszerű eredménnyel járt,
amennyiben súlyos beszédhibája 3 hét után teljesen megszűnt. Az oktatás
alatt több ízben jelen voltam és személyesen is meggyőződtem arról, hogy a
módszer tökéletes és célszerű. Kötelességemnek tartom, hogy Önnek köszö-
netet mondjak és a fényes eredményhez gratuláljak.

Havlik

a legfelsőbb törvényszék tanácselnöke.

Fiam 5 éves kora óta dadogott és a beszédhibája folyton rosszabbodott
ugy hogy az utóbbi időben a beszéd valóságos kinszenvedés volt neki. Orvo-
saink tanácsára a múlt esztendőben a legjobb hírnévnek örvendő „Demosthe-
nes“ szakiskolába küldtem és igen rövid idő alatt megszűnt teljesen a beszéd-
hiba, úgy hogy most rendszeren, a legkisebb megszakítás nélkül beszél.

Damjan Katalanić

nagybirtokos, Kastel Novi, Split mellett
Hitelesítve: Dr. Kamber, közjegyző, Split.

A „Demosthenes“ intézetek székhelyei:

Csehszlovákiában: Prága, II. Hooverova 9
Ausztriában: Graz, II. Morellenfeldgasse 8

Bencze Antal és Fia műbutorgyára

Gyár és központ: Veliki Bečkerek — Fikóüzlet: Beograd, Ko'arčeva 9

Alapított 1861

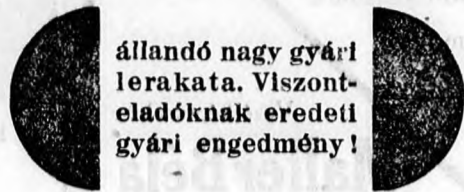
Az összes stibutorok elsőrangú előállítás. Kiváló minőség. Legnagyobb választék
Szolid árak! Saját tervező műterem! Szolid árak!
Állandó butorkiállítás Vel. Bečkereken, függönyökkel, szőnyegekkel és terítőkkel és
teljesen berendezett, a kiállítás céljára épített helyiségekben 1984

Olcsó áron készít mindennemű nyomtatványt a Minerva nyomda r. t.

Izléses elkészítés! A legmodernebb kivitel!

TELEFUNKEN

rádiókészülékek, hangszórók, lámpák

állandó nagy gyári
lerakata. Viszont-
eladóknak eredeti
gyári engedmény!

KONRATH D. D.

univerzális rádiószakvállalat, Subotica

Opšte Jugoslovensko Bankarsko Društvo A. D.

Allgemeiner Jugoslavischer Bank-Verein A. G.

noviszádi fiókja

Novi Sad, Kralja Aleksandra ulica 7

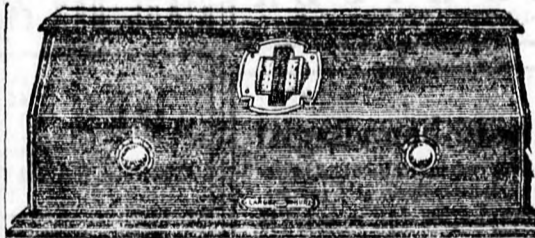
Sürgöncim: Bankverein

Telefon: 29-31, 29-32

Folyósít rövidlejáratu jelzálogkölesönöket

földekre

12953

Dr. Georg
SEIBT
Berlin

villanyrádiói hangerősek, selektívek,
hangjuk szép tisztán csengő

Mielőtt rádiót vásárol, hallgasson meg egy

SEIBT-gépet és hangszórót

Közp. eladási hely:

Tehn. Biro Ing. Solarović, Novisad, Futoški put 68

Ne a piacon szerezzé be

gyümölcs- és diszfáit, mert:

A piaci fának
kétes a fajtája,
kétes az egészsége,
kétes az életképessége

Puszta-Zobnaticai Faiskola

Postafiók 17 Bačka-Topola Telefon 30

Osztálysorsjegybirtokosok figyelmébe

ALEKSANDAR R. PAVLOVIĆ FŐÁRUSÍTÓ BEOGRAD
Obiljež venac 35

az V. osztály november 7-től december 2-ig terjedő húzása alatt

mindennap rádión

kélt a 4.000 dinárnál nagyobb nyeresémeteket. A követtetés min-
dennap a napi hírek leadásával együtt, tehát délután fél 2 tájban
történik.

Rendeljen tehát a fenti főárusítónál sorsjegyet, mert itt gyors és
pontos kiszolgálásban lesz része. 12301

Előnyomdát

jól szorított l-a anyagból legelőbbban szállít

Bleier Márk, Senta (Bačka)

110 Előnyomda Berendzei Gyár 11581

Legjobb minőségű

átott
jól válogatott
megbízható
különb. bor-
és étel-
és étel-
és étel-

szőlőoltványok

kitartó amerikai alanyokon
oltva, igen erős gyökérzettel,
mészkelt árban kaphatók.
Kérjen árjegyzéket.

Györgyovics Misa
szőlőoltványtelep-tulajdonos
Novisad, Kiszácsi ulica 10

AZ OTTHON

A RUHA

Délután - este

1. Estélyi ruha ibolyakék crépe satinból. A felső rész fekete csikokkal van díszítve, a szoknya kerekén szabva, szabálytalan cipfekkel.
2. Csipkeruha — füstszin rózsaszin alsóruhán, felül nagy cepedíztés, magas derék a szoknya hátul slepphosszuságú.
3. Kis estélyi ruha világoszöld pane-bársonyból. A ruha teljesen dísznélküli, csak az övvel egyforma

4. Délutáni ruha fiatal lányok részére. Anyag kék-zöld mintás mosóbársony: mellény és gallér világos drapp crépe-georgette.
5. Selyemruha harangszabású szoknyával, boleros derékkal és bő ujjakkal.
6. Délutáni ruha lágy selyemből kettős vo'ánnal és gombdíszítéssel.

Kötött ruha a „favorit“

Kockás kosztüm és csikos ruha

Amióta a divat történelmet csinál s amióta ez a történelem periódusokra oszlik, soha nem volt még eset rá, hogy ruha olyan nagy és osztatlan sikert ért volna el, mint a kötött holmik, amelyek a nagy külföldi luxushotelek halljaitól a tenisz-, a golf-, a rödlipályákon és a káprázatos fényvel berendezett amerikai magánjachtokon keresztül minden modern asszony ruhatárában megtalálhatók.

Pár esztendővel ezelőtt a kötőtechnika sokkal fejlettebb volt, mint ma, úgyhogy a kötött dolgok akkor kizárólag sportcélokra valók. Ezzel szemben a gép- és tervezőipar tetőpontján a kötött holmik nemcsak hogy diadalmasan szembeszállnak a szövődolgozókkal, hanem sok tekintetben lényegesen felül is mulják azokat.

A kötött ruha sokkal gyűrődésmentesebb a szövöttnél s így séta- és utazó- vagy trotorkosztümökre, irdói ruhákra, általában napközi használatra sokkal megfelelőbb.

Sok hölgy — különösen a melettebb alakok között — abban a téves hitben él, hogy a kötött dolgok csak karesu, nyulánk alakokra valók. Ezzel szemben a szaktekintélyek véleménye az, hogy a jó színösszeállítás, jól megválasztott kötőruha végtelenül előnyös még az erős alakokra is.

A mai kötőtechnika előtt nincs akadály. A legfinomabb, legelmosódottabb délutáni selyem- és gyapjanyagból kombinált egyenruhák, az intarziás pullovereken keresztül, a kockás és sima angol kosztümökig minden elgondolható minta összeállításában tökéleteset adnak.

A be nem avatottak véleménye szerint a mindinkább tért hódító »glokni divat« mintha karesu hatású

volna az angolegyszerűség s így a kötött dolgok divatjára is. Ez a vélemény egészen téves. Mert bár igaz, hogy a globni erősen hódít az esti és alkalmi ruhákban, az is igaz, hogy az egészséges, végtelenül praktikus és esztétikus angol vonalak nem fognak leütni soha. Nemcsak azért, mert a ma asszonya nem nélkülözheti a könnyű járást, gyors mozgást, kényelmet biztosító rövid angol dolgokat, hanem azért sem, mert a hölgyek nem fognak lemondani arról az örömről, hogy éppen a rövid ruha használatában közben szépre, finomra ápolják, karesuá fászlított lábukat mutogassák.

Igy, bár a parkett és villanyfény elfogadta a hosszú, bőven globnizódó hullámvonalat, az ucca, a napközi viselet, a sport, a hivatal, sőt a kisebb délutáni alkalmak ruhája továbbra is veretlenül az egyszerű vonalú angol marad.

S ezt nagyon jól tudják a kötőtechnika tervezői is, az őszi szezonra szinte utólrhetetlen szépségű és elgondolható nemcsak délelőtti, de kis délutáni alkalmakra is nagyon megfelelő egybedolgozott ruhákat készítenek, amelyek felül rendezen egy színben, alul pedig különféle színösszeállítású csikozással készülnek.

Ezek a végtelenül fiatalos és bájos egyberuhák rendezen gyapju- és selyemanyagból kombinálódnak s lágy esésűknél fogva minden alakra előnyösek.

A mai kötőruha, ellentétben a pár év előttivel, nem tapad az alakra s nem hangsúlyozza ki annak vonalait, — amit még az egészen karesualaku hölgyek sem vesznek szívesen — hanem szövetszerűen leomolya eltüntet az esetleges hiányokat és kifinomítja a formákat.

A legújabb elgondolható őszi kosztüm különféle színösszeállításul kockás, vagyis pepita mintázással készül, amelyben nagyszerűen érvényesül az őszi két favoritszíne, a négerbarna és a beige. Az ilyen és hasonló összeállítású kosztümöknél a kabát és a széles szemberánccal ellátott szoknya készül mintásan, míg a gömbölyű kivágású pullover egyszínű, legfeljebb egészen keskeny csikkal a nyak és kézellő körül.

Ezek a komplészerű kötött kosztümök végtelenül finom hatásúak s nagyon praktikusak is, mert háromrészes voltuknál fogva különféle célokat és alkalmakat szolgálnak.

A KONYHA

Mit főzzünk ezen a héten?

- Hétfő:** Töltött paprika, barátfüle.
Kedd: Rántott leves, székelygulyás, krumli piré, piskóta tegeres.
Szerda: Csontleves, kirántott borjuszélet, sárgaborsó főzelékkel, császármarzsa.
Csütörtök: Paradicsomleves, fehérpecsenye vadasan, mártással és zselégyombóccal, kompót.
Péntek: Sóskafeves tojással, spenótifőzelék bundáskenyérrel, turógombóc.
Szombat: Husleves, zsirban sült borsócskával, kifőtt burgonya paprikás lével, grenadier mars, palacsinta lekvárral.
Vasárnap: Ragut leves, kacsapecsenye, zsirban sült burgonya és makaróni, körzettel, kompót, saláta, almás és káposztás rétes.

*

Receptek:

Amerikai mogoró-torta. Végy egynegyed kg. tisztított amerikai mogorót, ördöld meg; egynegyed kg. finomra tört cukrot, 8 tojás sárgájával, egy késhegynyi tört szegfűszeggel és fahéjjal keverd jól össze, azután add még hozzá a 8 tojás habbá vert fehérjét, rakd egy kikent formába és süsd meg. A hozzá való krémet így készítjük: 2 kisebb merőkanál tejet, 1 kávéskanál lisztet, 2 tojás sárgáját és 20 dkg cukrot sűrű krémmé főzünk. 10 dkg amerikai mogorót 12 dkg vajjal kikeverünk és a krémmel simára keverjük. A tortát három lapra vágjuk, megkenjük, míg a tetejét mogoróval díszítjük.

Török teszta. 6 tojás sulyának megfelelő cukrot elkeverünk 6 tojás sárgájával jó habosra. A 6 tojás fehérjéből kemény habot verünk, azt könnyedén a tojás és cukorhoz keverjük, kevés reszelt citromhéja és 6 evőkanál liszttel együtt. ¼ kiló tisztított vagdalt diót és 14 deka mazsolát téve még hozzá az egészet elvegyítjük s keskeny formában lassan sütjük.

Mézeskajács. 25 deka liszt, 10 deka cukor, fahéj, citromszag, két-három törött szegfűszeg, 1 kis kávé kanál szóda bikarbóna, deszkára lesz téve. Közepére mélyedést csinálunk, 1 egész tojást, 1 sárgáját és 4 nagy kanál melegített mézet téve bele az egészből sima, kemény tésztát gyurunk. Dió nagyságú gömböket formálunk jól kikent s beliszteztet pléhre rakjuk, s tojással bekenve forrón sütjük.

Tojáshabos teszta. 12 deka cukor, 4 tojás sárgájával elkevertetik a hozzáadjuk még a 4 tojás habját, 12 deka lisztet és 10 deka olvasztott vaját. Tepsibe tesszük és félíg megsütjük. Hat tojás fehérjéből kemény habot verünk, 12 deka vanillás cukrot keverünk bele. A tésztát baracklekvárral megkenjük, a habot is rátéve, szépen elsimítjuk, porcukorral meghintve, lassu tűznél sütjük és ha kihült, négyzetes darabokra vágjuk.

Orosz créme-torta. Piskótatésztát készítünk, 6 tojás sárgája, 10 és fél deka cukor, 6 tojás habja és 8 deka lisztből, egyben sütjük s ha kihült 3 részre vágjuk. 8 tojás sárgája 3 és fél deci tej, 14 deka cukorból krémet főzünk s elvéve a túzról még keverjük, még kihült, fél liter tejszint felverve a krém közé vegyítjük egy kevés vanillás cukorral együtt s beleteszünk még 7 deka mazsolát és 7 deka citromadót, mit előzőleg már rumba áztatunk, 4-5 lap 1 deci vízben feloldott gelatint is keverünk a krémhez, előveszünk egy tortaformát, alul a krémből teszünk, azután egy bisquit lapot, ismét krémet és így tovább. Jégre tesszük pár órára és használatkor kiborítjuk.

Borított bárcák kása. 3½ deka vajot habosra keverünk 5 deka cukrot és 7 deka baracklekvárt téve hozzá, még fél órát keverjük, miközben 5 tojás sárgáját is egyenként hozzáadunk. Utoljára 5 tojás habját keverjük bele és kikent formában jó félórát gőzben főzzük, melegtett baracklekvárt adunk külön hozzá.

Polenta. Fél tojásnagyságu vajot, 3 deci jó tejfelt, ugyanannyi lisztet hat tojás sárgája s kevés sóval habosra keverünk. Hat tojás keményre vert habját közékeverjük, aztán egy szalvéta közepét vajjal jól megkenjük, tészttát beleöntjük, gyengén összekötözük és forró vízben jó félóráig befődvé főzzük. Egy tára rögtön kiborítjuk, olvasztott vajjal és parmesánnal behintjük.

Sonkás vagy velős rolád. Egy meszely tejbe, ha felforrt, folytonos keverés közben belekeverünk lassankint egy meszely lisztet, vigyázva, hogy csomós ne legyen. Ha kihűlt, hat tojás sárgáját egyenként keverünk hozzá s utoljára a 6 tojás kemény habját. Egy serpenyőt jól kikentük vajjal, lisztel behintjük s a kész tömeget bele téve szétsimítjuk s a sütőben világos barnára megsütjük. Ahogy kivesszük, rögtön megkenjük a már elkészített sonka-vajdalékkal vagy velőpéppel, összegöngyöljük, mint egy bisquit roládot, hosszukás tára téve parmesánnal hintjük be és forró vajot adunk külön csészébe hozzá.

A praktikus háziasszony

A hizott liba májának nagysága sok speciális körülménytől függ, melyek közül a legjelentősebb az egyéni hajlamon kívül a hizalás módja. Hizaláskor a májának rendellenes növekedéséről van szó, melyet azonban külső tünetek nem árulnak el úgy, mint az emberen, ezért praktikus, gyakorlati módszereket a máj nagyságának élő állaton való megállapítására az irodalomban nem is találunk. A máj nagyságára leghelyesebb következtetést akkor vonhatunk le, ha ismerjük a hizalás módját. Ismertedőleg, hogy a tengeri a máj növekedésére jó hatással van s így a tengeri hizalt lud mája mindig nagyobb, mint az egyéb szemes takarmányokon hizaltaké. Azok a hizalók, akik nagy májat akarnak, ezenkívül erősen sós eledelt és ivóvizet, valamint faszenet adagolnak, mialatt sok víz felvételére kényszerítik az állatokat s ez a máj rohamos növekedését idézi elő. Ugyanazsak jó hatással van minden etetőskor egy késhegynyi antimon adagolása, valamint az állatoknak rekeszekben való tartása, hol sem mozogni, sem felállni nem tudnak. A váci hizalók a Duna partján található kék agyag etetőénekek tulajdonítják a máj erős növekedését. Ezekkel az eljárásokkal 500—700 g-os májakat sikerül előállítani. Ami az egyes fajtákat illeti, az emdeni luddal érnek el szép eredményeket, de a fodrosollu magyar lud mája hizalás után másfélszer akkora méretű, mint bármely másfajta ludé (tenyésztők a Duna mellékén, Szarabhecsen). Meg kell jegyezni még, hogy a hizottság fokával a máj nagysága nincsen arányban, amennyiben csak májra való hizaláskor sok esetben az állat annyira lesoványodik, hogy csak csont és bőr marad rajta, mája pedig az 15 kg-ot is eléri.

Műselyem ápolása. A műselyem nagy tért hódított, mert olcsó és szép. Ha azt akarjuk, hogy tartós legyen, kiműselym a műselyem-anyagot minden erőszakos beavatkozástól. A belőlük készült ruhát és fehérneműt ne hordjuk addig, míg mosása erős dörzsölést, erős mosószerket igényel. Legjobb enyhén langyos vízben, melybe elegendő szappanforgácsot tettünk, beázni, kinyomkodni, majd ha tiszta, jól kiöblíteni, Facsarás nélkül félig megszáritani és nyirkosan, langyos vassal kivasalni. Paplanokra, függönyökre terítőkre, lámpaernyőkre is használják újabban a műselymet, ezeknek viszont a portól való tisztítása igényel különös gondot. Helytelen az ilyen darabok porolása, az erős ütések összetörnek a műselyem finom szálait s az anyag rövidesen foszlásnak indul. A porszívó erős légnyomása sem alkalmas tisztításukra. Ha nem rázzuk ki naponta a paplant, függönyt, törülköőt le a lámpaernyőt puha flanellruhával. Ha gondos tisztántartás ellenére is lerakódik por a varráásokba, távolítsuk azt el puha rövidszőrű kefével. Ha foltok kerülnek a paplanba, azokat benzinnel tisztítsuk ki. A függönyöket, terítőket mosjuk ki az előbb leírt módon. A paplanhuzatekat, melyeket műselyem paplanok használunk, ajánlatos mosás előtt hideg vízben előbb kiöblíteni, nehogy a színes szálcskák, melyek esetleg a vászonhoz tapadtak, a meleg víz hatására foltokat okozzanak.

Gyümölcsfolt fehér asztalneműben. Gyümölcsfoltok rendszeren úgy kezelendők, mint a borítottok. Málna és cseresznye foltokat először meleg szappanos vízzel mosunk ki a vászonneműből, aztán több órahosszat áztatjuk tejben, amely savanyu is lehet. Utána alaposan ki kell öblíteni. Vagy: friss gyümölcsfoltot vászonból citromlé bedörzsölésével is eltávolíthatunk. Addig kell dörzsölni, míg a folt el nem tűnik. Utána meleg szappanos vízzel még egyszer átmoszuk, s hideg vízzel kiöblítjük. Citromlé helyett érett fehér ribizli levével is próbálkozhatunk.

Játékkártyát steárral lehet tisztítani. Flanellruhával aztán jól utána dörzsöljük. Kölni viz is jó erre a célra. Ha puha ruhával átdörzsöltük a kártyákat,

olyanok lesznek, mint az új. Petroleummal ugyanígy járunk el, de aztán szellőztessük a kártyákat friss levegőn. Ne mulasszuk el a kártyák élét is megtisztogatni. Ez egy a legkönnyebb, ha az egész csomót egybe tesszük.

Kávé és kakaófolt asztalneműben. A kávé és kakaófoltokat könnyen ki lehet venni, ha a foltos részt edény fölé feszítjük s forrásban levő vizet tölünk rá. Ha a folt makacs kevés szalmiákszeszt is önthetünk a vízbe. Régebbi foltokat tojássárgájának és glicerinnek keverékével lehet kidörzsölni.

Jódintinktúra feltűtő vászonból egy vesszük ki, hogy a helyeket alkénsavas nátrium hígított oldatában áztatjuk s aztán tiszta vízzel átmoszuk.

Kávéfolt selyemben, gyapjuszövetben stb. A kávéfoltot glicerinnel kidörzsöljük, aztán langyos vízzel kiöblítjük. Nedvesen vasaljuk a bal oldalon. Selyemből egy is ki lehet venni a kávéfoltot, hogy langyos vízzel kimossuk, amelyikbe kevés marha opét tettünk.

Koromfolt. A foltos helyeket ki kell mosni langyos vízzel, aztán puha rongyocskákat benzínbe mártunk s azzal kidörzsöljük. Asztalneműből egy is ki lehet venni a friss koromfoltot, hogy friss kenyérral dörzsöljük ki belőle.

Értékes kőzet kőnyvet benzines magnéziaporrall lehet tisztítani.

Lilafolt fehér és színes crêpe de Chine ruhán. Először oldatot készítünk 1 rész spirítusból és 9 rész vízből. Aztán ebbe a keverékbe mártva egy zsebkendő végét vagy fehér rongydarabkát néhány percig ezzel nyomkodjuk a foltot, hogy a likörben levő cukor feloldadjon. Ha már így is eltűnik a folt, tiszta vízzel utána öblítjük. Ha nem tűnik el: keveréket készítünk 1 rész vízből 2—3 csepp szalmiákszeszből s ebbe mártott rongyocskával érintjük a foltot, de csak egy pillanatra s utána mindjárt lecöblítjük tiszta vízzel. Ezzel a szerrel nagyon óvatosan kell bánni, nehogy a ruha színe kimentlen. Tanácsos előbb egy rongydarabkán kipróbálni.

ÉP TESTBEN ÉP LÉLEK

Mi okozza a reumát?

E. Cronin Lowe angol orvos 100 reumás beteget vizsgált meg, s minden esetben talált egy vagy több beteg gécot, amelyből a beteg reumája kiindult, illetve táplálkozott. Leggyakrabban az orr és melléküregei szerepelnek kórokozó góc gyanánt, azután sorrendben a bél, a mandulák és fogak következnek. Ha a beteg góc fel van derítve, azt kell mindenképp meggyógyítani, s ha ez nem használna, a gécben talált baktériumajából vaccinát (baktériumszűrlet) kell készíteni és ezzel kell a beteget rendszeresen oltani. H. F. Swift amerikai orvos reumatizmusában azt állítja, hogy a reuma recidívánál a mandulák lobosakká válnak. Azt már eddig is tudtuk, hogy a manduláknak igen nagy szerepük van a reuma keletkezésénél s így éppen nem meglepő a Swift-féle megfigyelés sem. Ezek a tények mindenképp arra utalnak, hogy reumánál a mandulákat különös figyelemmel kell kísérnünk, s ha azokat betegnek találjuk, el is kell távolítani.

Fürdéselő az újszülöttnél?

A német bábakönyv legújabb kiadása megtiltja az újszülöttek fürdését. Az újszülötteket csak lemosni szabad engedni, oly módon, hogy a köldökzsinórhoz víz ne érjen. Ezzel a rendelkezéssel nyilvánvalóan a köldökzsinór fertőzését akarták megakadályozni. Nagyon érdekes a kérdés, hogy olyan több évezredek szokásának megszüntetése milyen eredménnyel jár? Anders boroziói orvos számos ellenőrzővizsgálat alapján nemis megállapítja, hogy köldökfertőzés szempontjából a fürdetett és nem fürdetett újszülöttek között lényeges különbség nincs. Ami különbség mégis mutatkozik, az a fürdés mellett szól, mert a fürdetett gyermekek köldöke előbb gyógyul meg. Anders tehát azt ajánlja, hogy vissza kell térni a fürdetéshez. Itt megint beigazolódott a régi mondás: »Nem minden jó, ami új, nem minden rossz, ami régi.«

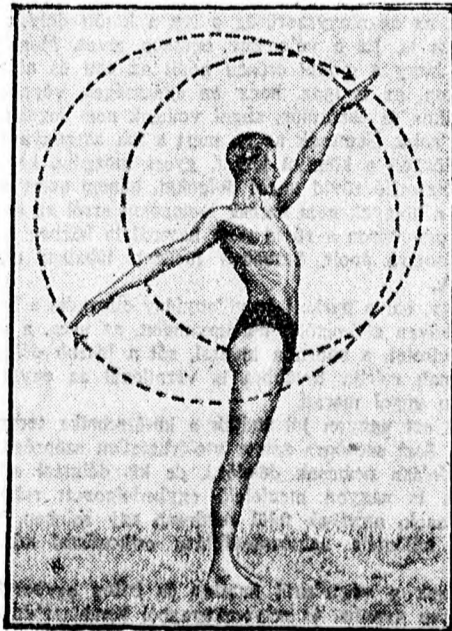
*

Tornaóra

9. számú gyakorlat férfiak részére.

Alapállás, egyik kar srégen-előre-felfelé, másik kar srégen-hátra-lefelé nyújtva.

Gyakorlat: felső kar felel-hátra-lefelé előre, alsó kar felfelé-előre-lefelé hátra köröz a csípők mentén.

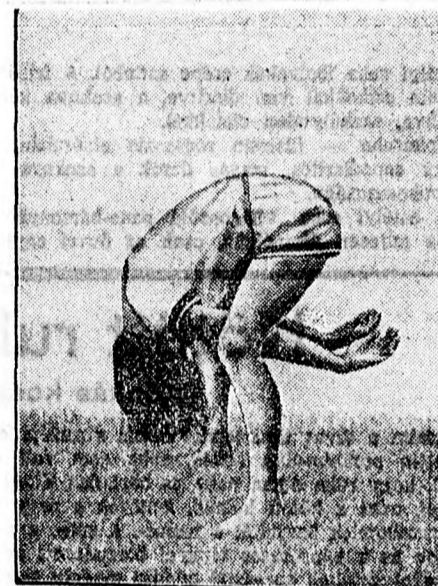
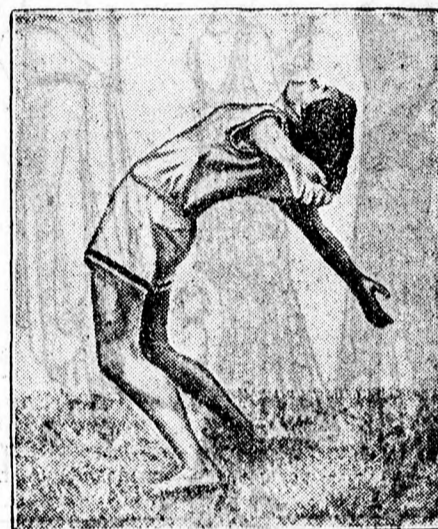
Karok lazák a vállizületekben, felső test egyenes marad, lábak erősen, feszesen állnak, úgy, hogy a gyakorlat a felső testet vegye csak igénybe.

A gyakorlat célja: A felső kar és váll izomzat erősítése, a vállizületek és vállöv könnyedé tétele, a mellkas tágitása.

9. számú gyakorlat nők részére.

Alapállás lábak széjjel.

Gyakorlat: behajlított térdekkel a felső testet — egészen lazán — előre és hátra hajlítani (lásd képet). A karok a felső testtel együtt mozognak.

A gyakorlat célja: a háttérino mozgékonyá tétele, a mellkass tágitása, a hasfal erősítése, a felső comb és csípő izomzat fejlesztése.

*

Szabad-e a szoptató nőnek kávét fogyasztani?

Schiff és Wochinz német orvosok kávé fogyasztása után az anyatejben nem éppen jelentéktelen mennyiségű coffeint tudtak kimutatni, ami elegendő lehet arra, hogy kis gyermekeknél nyugtalanságot idézzen elő. Hogy egyéb ártalommal jár-e a tebe került coffein, nagyon nehéz megállapítani. Annyi bizonyos, hogy Stieve terhes nyulakat nagy adag coffeinnal megmérgezett és az újszülött nyulak vagy minyárt születés után elpusztultak, vagy igen rosszul fejlődtek. Előbbi a kísérletről annyit talán mégis lehet következtetni, hogy a kávé fogyasztását szoptató nőknél mindenesetre korlátozni kell. A coffeinnak a felnőttek idegrendszerére való hatását vizsgálva Dreikurs úgy találta, hogy egyeseknél izgató hatást fejt ki, másokat megnyugtató, sőt az alvást megjavítja. A hatás módja az egyén konstitúciójától függ.

(Dr. B. Gy.)

De kár megvélni

Az emberek életkorának megállapítására nincsen olyan mértékünk, mint a fák évvirágúja, a kagyló-héj, vagy az agancs, ami bizonyára sokak vizsgálatására is szolgál. Hogyha az állományok és hatóságok pontos adatai hiányoznának, akkor embertársaink életkorát illetően alig jutnánk egyöntetű megállapodásra. Mert bár az emberek korát törvények szabályozzák, amelyek nagyjában és általánosságban megváltozhatatlanok, mégis az egyén erősen függ a környezetnek az ifjúságot meghosszabbító vagy megrövidítő befolyásától, azután az örökös testi és lelki erőktől, amelyek a korai megőregedést elősegítik vagy meggátolják.

Korunkban mind erősebben uralkodik az »örök ifjúság« utáni törekvés. Amint régebben mindent elkövettek, hogy a gyermekeknek minél korábban a felnőtt külsejét kölcsönözzék, úgy ezzel ellentétben ma az idős emberek, ameddig csak lehetséges, meg akarják őrizni a fiatalos külsőt, vagy legalább is annak látszatát. Az ifjúság a háború folytán megváltozott társadalmi rendben sokkal nagyobb szerephez jutott, úgy hogy ma már több a pusztá hiúságnál, ha valaki arra törekszik, hogy fiataloságát megtartsa. Az ifjúságnak összehasonlíthatatlanul jobb kihatásai vannak az életközlemben; az idősebb emberre bizalmatlansággal tekintenek, mint olyanra, akinek megőrzött képessége, Ezáltal azután az ifjúság megőrzéséért folytatott általános küzdelemnek különös szociális jelentősége is van.

Ha valaki azonban egy ellenséggel még akar küzdeni, akkor azt alaposan ismernie is kell.

Az öregedést mindenek előtt a zsírpárnák eltörlődése és elváltozása árulja el. A magasságban való növekedés legkésőbbben a huszonötödik évben befejeződik, a testsúly azonban a huszötödik évig folyamatosan néhány kilogrammal rendszerint gyarapodik, hogy azután a hatvanas években ismét lefojtsjon. Ennek a súly-ingadozásnak oka — az izomzat erőssége és a csontok megvastagodása mellett — a test zsírrétegének gyarapodása és csökkenése. De nem csupán a mennyiségbeli ingadozások a jellemző bizonyos koroknak, hanem mindenekelőtt azok a helyek, amelyekről a zsír eltűnik, vagy amelyekeken megszaporodik. A csecsemőt és a kis gyermeket a kövér arccsókák, a kis orr és szája, a sima, selyempuha és rózsás bőr ölik szemünkbe. Ez az állapot többé-kevésbé megmarad a huszadik év kezdetéig. Az ajkak aztán szélesebbek és duzzadtabbak lesznek, de azért élénk pirosak, az orr markánsabban nyomul előre, s az arc gyöngéd ivelését még nem zavarják ráncok. Csak a huszadik év vége után kezdődik meg a zsír-réteg különös eltörlődése az arc alsó részében. Mind lefelé ereszkedőbb lesz az arc s mindinkább látható a toka vonala, az orr és fül nagyobb és husosabbá válik, a nyak pedig megkövéredik, úgy, hogy kis zsírdomborulatok képződnek rajta. Éppen ilyen elváltozásokat látunk az egész testen: a halántékok, kezek, karok, alsó lábszárak soványabbak lesznek, a csipőkön és a hason mind jobban elszaporodik a háj.

Az öregedést illetően a zsírszövet elváltozásával egyforma jelentősége van a bőrregegen végbe ment változásoknak. A legkésőbb véredények, amelyek egészen a bőrfelületig érnek, mindinkább silányabbakká válnak. A bőrnek vérről való ellátása ezáltal csökken, a bőr hűvösebb lesz, szárazabbá válik s elveszteli hajlékonyságát és rugamosságát. Ennek a kezdődő öregedésnek első jelei az ijedten fogadott »szarkalábak«-ban jelentkeznek, ezekben az apró redőkben, amelyek a halántékok tájáról kiindulva, a szélső szemszögletekben futnak össze, s úgy harminc év körül válnak láthatókká. Ebben az időben mutatkoznak a homlok kereszt-redői és az orrtól a szájszögletig húzódnó, mély ráncok. Azután tovább folynak a fonyvadás. Az orr tövében egész sereg apró ránc képződik, az álltól a kulcs-csontig pedig hosszú, petyhüdt árkok húzódnak az ötven éves kortól immár túllépő embereknél. A bőr megfakul és sárgás vagy barna színűre változik, az ajkak sápadtabbakká válnak. A bőr porusai mélyebbek és tágabbak lesznek, különösen az orron, amely megvérsődik. A szemek alatt pedig zasskók képződnek. Az erek kidomborodnak, különösen a kezeken, amelyek a zsírréteg eltűnésével lefogynak. A bőr mind vékonyabb és petyhüdebb lesz, úgy hogy ha gyengén összecsapva felemeljük, úgy marad. Az ujjak pedig csontosabbakká válnak.

Az öregedés mind eme látható jeleinek felsorolása ne iessze meg az olvasót s még inkább az olvasónót. Mert ha meg is kell öregednünk, ne öregedjünk meg idő előtt. Ezt elérhetjük a bőr céltudatos higiénijával, amely távol tartja a káros és egészségtelen befolyásokat, a test egészségben való megtartásával, de végül, ha minden természetes eszköz hiávalónak mutatkozik, segíthetünk magunkon orvosi beavatkozással. Így lehetséges például kis sebészeti műtéssel az arc ráncait és redőit elsimítani, úgy hogy évekre szóló fiatalos külsőt nyerünk. Egy másik módszer az előregedett bőr életregezés fokozása, amelyet nem régen fedezett fel egy amerikai orvos. Fiatal sertések bőrhöz nyert kivonathál szermot készített, amelyet az emberre beécsekendez, akinek bőre ezáltal új életrehoz jut, úgy, hogy hetek múlva eltűnnek arcáról a »szarkalábak« és a ráncok. Állítólag sok esetben sikerrel járt ennek az új módszernek az alkalmazása, bár teljesen azért még se megbízható.

LEVELESLÁDA

Teri, Sisak. Kérdésére már a múlt heti »praktikus háziasszony« rovatunkban volt válasz, de szívesen megismétljük. Vagy átmossuk meleg vízzel a foltot és utána kidörzsöljük benzines ruhával. Vagy: denaturált szeszrel megnedvesítjük a foltot, kevés borkócsavat hintünk rá, dörzsöljük aztán lemosogatjuk szeszbe mártott puha rongyocskával. Vagy: 5 rész kénért, 2 rész szalmiákszeszt és 5 rész denaturált szeszt összekeverünk s ezzel dörzsöljük ki a foltot. Utána alapos öblítés szükséges. Természetesen, ahol a mintás ruhánál a minta már összeesett, ott már nem lehet semmiféle eljárással segíteni. Tanácsolom, hogy a legközelebbi gyógyszerháza vegyen egy üveg izzadásgelleni szert — kitűnő amerikai preparátumokat kapni — ezt használja előírás szerint és soha nem lesz többé folt a ruháján.

Egy olvasó, Vellki-Bocskerek. Nem írta meg milyen bőrből készült a cipője. Minden bőrhöz más eljárás szükséges.

M. N., Dačka-Topola. Ha a folt friss, óvatosan bedörzsöljük benzinnel vagy éterrel, közben mindig tiszta itatósz papirt teszünk a fölra, hogy a benzín abba szívódjon fel. Megfőtt és leültött rebarbara pép is kiszívja a puha szövethőt a tintát, ha egy darabig rajta hagyjuk állni, de ha kényes színű a blúz, úgy ez veszedelmes eljárás, ilyen esetben inkább benzint vagy étert ajánlok. Vigyázat, mind a két anyag tüzveszélyes.

V. Árpád, Debeltzsa. A képet felállítjuk s alaposan leporoljuk. Azután vastagon bekenjük olíva olajjal, amit néhány órán át rajta hagyunk, s aztán finom száraz fűrészpappal dörzsöljük le róla. Most gyöngye állott szappanos vízbe mártott szivaccsal mossuk le a képet, majd tiszta vízzel leöblítjük s száradni hagyjuk. Nagyon vékonyan jó kőpírtiszta! — Lejjebb a francia — kenjük át. Olaj festmény tisztításra sohasem szabad erős szereket használni, mert ettől tönkre megy.

KOZMETIKAI ÜZENETEK

Emmy 18., Noviszad. Az a panasza, hogy nagyon közönséges, túlvérme az arca és hogy mit kellene ez ellen tennie? Az egészséges pirját az arcról leggyorsabban annyit jelentene, mint megégni az egészséges sűrjät és azért óva intem, hogy ne igyekezzék attól »minden áron« megszabadulni és hogy e téren bármivel, vagy bármilyen gyógymóddal is kísérletezzék. Ha tudná, hogy milyen sokan vannak, akik úgy vágyódnak ezután, a bizalomgerjesztő pir előlése után — fájdalom sokszor hiába — a mi a tökéletes egészségnél a jele és a szöcsög egyik legfőbb jele. Viszont, ha ez a »kiállhatatlan« piroság netán mégis a túltápláltság következménye lenne, úgy némi diétikus eljárással segíthet a bajon. Tartózkodék szeszec, vagy egyéb izgató italoktól, — tea, kávé — egyik kevés húst, sok gyümölcsöt, még több zöld főzeléket, salátát, parajt, ezzel megakadályozza a nagyvokú vérbőséget és enyhítheti az önnök oly kellemetlen arcvörösséget és így a külseje kellemesebb lesz. Azonfelül ajánlatos a szá-

bad levegőn való sok és rendszeres mozgás, a sportok gyakorlása, továbbá tornázás.

Glória, Novivrbasz. Az ön által kértett és jelzett bajnak előidéző okát a legsűrűbb homály fedi. Réz-szint ideges és mérgező, részint parazitás és táplálkozási zavarokkal hozták összefüggésbe a nélkül, hogy a fennálló esetben bármelyiket is bizonyítani tudnák. A gyógyító eljárás abból állhat, hogy a megfelelő bőrfelületen vérbőséget kell előidézni, leggyorsabban gyakori és huzamos dörzsöléssel, amely vérbőség fokozására a bedörzsöléshez használhat 1/2—1%-os szublimát oldatot. Jó eredménnyel járhat az ultraviolet sugarakkal való huzamosabb ideig tartó kezelés is.

Fiatalasszony, Apatin. Dacára, hogy nagy fogkban szárad a bőre, sokan mégis azt tanácsolják önnök, hogy lehetőleg minél melegebb vízben mosakodjék — ez nem helyes. A száraz arcbőrű egyéneknek a hűvös vagy hideg vízben való mosakodás ajánlatos — a meleg vízben való mosásnak csak annyiban volna értelme — dacára, hogy az a bőr zsírt jobban oldja — hogy egészséges inger gyanánt hat a fagygyomirigyekre és azok működését némileg fokozza.

Tendestalan, Varazdin. Nagyon óvakodjék attól, nehogy tömény glicerint használjon. Feltétlenül ártalmára lenne. A glicerint vízzel és alkohollal minden arányban keveredik, amely azután — főleg a vízzel kevert — felpuhítja és megnyugtatja a köztárgyat. Legajánlatosabb a fele víz, fele glicerint keverék.

R. Baba, Senta. A szája baktériumainak a megelőzésére csaknek kizárólag egy szer alkalmas, a hidrogenium hiperoxid. Bármely drogériában kaphatja, azután egy pohár langyos vízre egy teáskanállal vegyen belőle és ugyanannyi kölni vizet vegyen hozzá.

Kövér, Mol. A szőlőkúra fogyasztás céljából nem árt a szervezetnek és még az olyanoknak is ajánlható, akik nem akarnak fogyni, csakis a szervezetüket akarják egy kissé felírásítani, megtisztítani a sok fölösleges és ártalmas anyagtól. Közvetlenül gyomor és bél-bajoknál sok esetben csodás eredménnyel járnak ezek a kúrák. Az étvágyat fokozzák, a beteg szervezet működését szabályozzák, a főlájásra, vérszegénységre jó hatással vannak, az emésztést elősegítik. Van nagy és kis szőlőkúra. A kis kúránál reggel és este félkilót, a nagy kúránál napjában többször rendszeres beosztással több kiló szőlőt kell elfogyasztani, természetesen a legzöltebb dőta kisdőtetben. A közönséges a szőlőkúra jelent, amikor az illető napjában háromszor félkiló szőlőt eszik, amit azután lassanként 3—4 kilóra felvihet. E közben természetesen óvakodni kell minden nehezen emészthető ételtől, salátától, sőtől, mert a szőlőkúra alatt, ha a legkisebb vigyázatlanságot követik is el, könnyen léphet fel bélfurug. Ugyancsak izathatja a gyomrot a szőlő magja és a héja, azért jobb őket le nem nyelni és ezért különösen az olyan szőlő alkalmas szőlőkúrára, amelyiknek vékony a héja és kevés a magja, de amellet elegendő a gyümölcs-tartalma. A szőlőkúra hatása első sorban a vesék működésében nyilvánul meg, ha tehát e közben a szervezetnek kevesebb táplálékot juttatunk, a test sulya — mivel a szőlőkúra amugy is hashajtó — erősen csökken. Mindenesetre ezt a kúrát sem szabad orvosi tanács és ellenőrzés nélkül alkalmazni, ha csak nem akarja a zogségességét kockáztatni.

Dr. Vécsei Jenő

MARADJUNK MA ITTHON

Az e rovatban foglalt rejtvények és talányok megfejtését olyan időben kell beküldeni, hogy legkésőbb esütörtökig beérkezzenek a szerkesztőségbe. A hirtetkára feltűnően rá kell írni ezt a két szót: »Maradjunk otthon«.

Minden egyes talány megfejtése egy

pontot jelent. A keresztrejtvény megfejtése 5 pont. A megfejtők között könyvjutalmat sorsolunk ki. Mindenki annyiszor vesz részt a sorsolásban, ahány megfejtést beküld.

Helyes megfejtést küldtek be:

Szabotcáról: Pfeiffer Rezső 9, Moravetz Gézáne 4, Kraft József 2, Csomaz Dezső 9, Kardos Kató 8, Eosnyák György 9, Sztolkov Simon 9, Ularik Janka 1, Kunez Vera 8, Nojcek Pista 10, Kardos Kató 2, Maller Ernő 10.

Vellki-Bocskerek: Mayer Stefánia 4.

Noviszadról: Schossberger Zsuzsika 3, Hlinger Lajos 2, Reich Gyula 10, Markovics Pál 6, Bukovicszky Emma 3.

Szomboról: Kirschner Magda 2, Marth Ferenc 8, Rudics Martin 3, Kálmán Jenő 3.

Szendről: Joó Juliska 3, Havas József 3, Honsi András 4, Sibaló Era 4, Bauer Sándor 5.

Bácskapolodról: Szepesy István 6, Mihajlovics Pönci 2, Csajkás Maddy 2, Borda Pál 5, Tuzoltógyesület itag 6.

Probstné (Secsánj) 10 egység, Bellán Máttyás (Crvenka) 8 egység, Klenan Ferenc (Bogojovo) 7, Sztolanovics 1, Saághy Babus 10, Róza József (Szelenca) 9, Ney Rózi (Novibecsej) 4, Kuczor Juliska (Moravica) 3, Putz Irén (Szécsány) 10, Schlanger Klári 3, Mathes Miklósné (Kraljevicevo) 3, Klinetz Lajos (Tererint) 1, Révész József (Debeljacsa) 9, Temunovics Dragutin 10 egység.

Több megfejtés érkezett, a megfejtők azonban nem

írták alá a levelet, s így nevüket a kimutatásba nem vehettük fel.

Mikszáth Kálmán: Gyerekek című művét Reich Gyula Noviszad, Antony Hope: Hentzau Rupert 2 kötetes művét Probstné Szécsánj nyerte, akik küldjenek be portó fejében 10 dinárt.

A múlt heti keresztosor rejtvény megfejtése.

Vizszintes sorok: 1. Násfa 5, Ócska 9, A tere 13, Tell 14, Az, a 15, Kiöl 16, Szerda 18, Trapp 20, Ablak 22, Saint-Germaini béke 23, Illat 24, Aspi 25, Mirza 29, Ad libitum 31, Önt 34, Alvó 37, Dog 37, Cave! 41, Boudoir 42, Cessler 43, Isle 44, Cos. 46, Báj 47, Káté 48, The 49, Monasztir 52, Simon 54, Havre 58, Tábla 61, A porosz Versailles 64, Memel 65, Allah 66, Cuyit 67, Erik 68, Áld 69, Kele 70, Renan 71, Idiót 72, Riska.

Függőleges sorok: 1. Nessi 2, Steil 3, Fernando de Herrera 4, Alatt 6, Carr 7, Szammit 8, Kapa 9, AIAIA 10, Többaines királyfi 11, Ellép 12, Cakes 17, Zala 18, Tej 19, Piszmogás 21, Alkik 25, Kibic 26, Mit 27, Rud 28, Habig 29, Avult 30, Beromiszta 32, Talár 33, Veréb 35, Los 38, Gojza 40, Vet 45, Som 46, Ban 50, Novelli 51, Cape 53, Blej 54, Hamar 55, Vorhen 56, Eolin 57, Ash 58, Tiger 59, Blues 60, Astra 62, Vlád 63, Radó.

E heti rejtvényeink

1.

3.

Zöld Toló S ⇄ T
Toló

4.

Eb, ló Özönviz

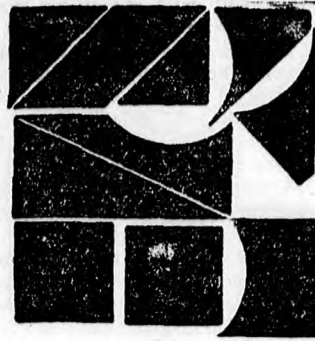
5.

i

6.

u

2.

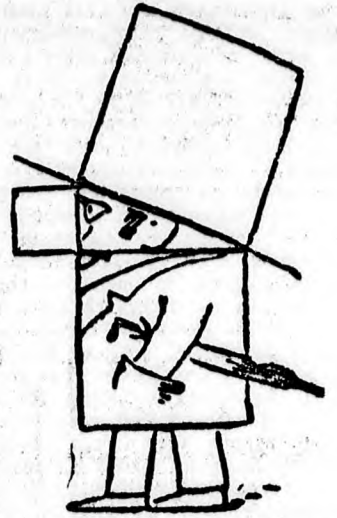

A FENTI ÁBRÁKAT HELYESEN ÖSSZEÁLLITVA EGY FEKETE NÉGYZETET KAPUNK, A KÖZEPEN EGY FEHÉR KÖRREL.

7.

Rajznő

Miért valószínű, hogy ezt az urat Pithagorasznek hívják?

9.

Rp. Rp. Rp. Rp.

Keresztsoros rejtvény

Copyright by Bokor Lajos - Bácsamegyei Napló

1		2		3		4	5		6	7		8		9		10
		11	12						13					14		
15	16					17			18				19			20
	21					22	23					24				
25																
			26				27					28				
29		30				31					32			33		34
35			36		37						37a	38		39		
			40								41					
42	43								44		45					46
47							48	49		50					51	
			52		53		54					55		56		
57		58														59
	60										61			62		
63							64					65		66		67
			68									69				
70																72

Vízszintes sorok:

- Ezzel még nagyapánk mértek
- Férfinév
- Érzékszerv
- Akinek a sport — kedvtelés
- Gyakorlatlan kéz öregbetűs írásáról mondjuk
- A babiloniaknál a háboru istennője volt.
- Hamis gyöngy
- Női név
- Apátság (ciszterciák)
- Kőműves munkája
- Híres fűzfapoéta
- Róma történelméből vett, szállóigévé vált híres mondás
- Török név

27. »Egyetértés Sport Club»
28. A felsőfok előragja
29. Külföldi pénz
31. »Az állatok világa» írója
33. Az angolna német neve
35. Előírás zenedarabokon
- 37a. ».....pát» Mészpát, optikai készülékek gyártásához használják. A szó maga a származás helyét jelöli
40. Európai híru igen népszerű mulatóhely volt
41. Szóáré
42. Így is mondhatnók: logikus
45. Ilyen a család, ahol sűrű az istenáldása
47. Szabadságát vették el
48. Bolivia legnagyobb városa

- Irodai fűzőkapocs
- Az 57. sz. vízszintes sor 8., 10. és 15-ik betűje
- Talál
- Kezdő betűi az első pápa nevének
- A sasiók
- Latin prepozíció
- Bével mélyített zenei hang
- Tátrai fürdőhely
- Mozgásba jön
- Híres javítóintézetéről
- Budapest egyik kerület
- Százezernyi fiatal élet elmúlására emlékeztet
- A frontmögötti terület
- Szláv nép
- Alsósbemondás
- Régi mérték

Függőleges sorok:

- Király — idegen szóval
- Elkészült szegény
- Kiváló francia vegyész, egyidőben külügyminiszterre is hazájának. (Bővebb felvilágosítás a 90 centiméteres francia bélyegen.)
- Ellentétes kötőszó
- A vadász büszke rá
- Gyönyörű fekvésű városka a Dráva mentén
- Időegység
- Igen-igen régen
- Egy harapás
- Női név
- Autogyár
- Leissza magát
- Az argot ebből tagadószót csinált
- Modern német drámaíró, több darabja színre került magyarul is
- Minden holmival megtörténik hosszabb használat után
- Három azonos magánhangzó
- Néhány mássalhangzó Vanderbilt nevéből
- Rabló
- Személynevek előtt fordul elő
- Így jár a »Pali»
- Angol leány (fonetikusan)
- Matéria — magyarul
- A len latin neve
- Kártyafigura
- Ás, kapar — más szóval
- Száz — szerbül
- Öreg, idegen szóval
- A sajtban van
- A szerelem győtri szegényt
- Egy szelet gyümölcsből, sajtból stb.
- Ilyen szép neve van egyes házakban — a pincének
- Zólyom-német neve
- Tett, cselekvés — latin szóval
- Európai állam nevének kezdőbetű
- Vízszintes 4., 69., 55 kezdőbetű
- Ezzel a szóba győtri az embert
- Rokonértelmű a 63. vízszintessel
- Mindmegannyi, valamennyi
- Helyhatározó
- Mutatónévmás tárgyraggal
- Zenemű
- Öreg bácsi

KÖNYV · FILM · RÁDIÓ

Látogatás Juhász Gyulánál

*Halottak napján, édes jó anyám,
Ha majd utad a temetőbe visz,
Gondolj szelíden elbűsulva rám,
Gondolj szegény, rossz gyermekedre is.*
1929 okt. 24.

Juhász Gyula.

A költő: Juhász Gyuláról egyforma jó véleményvel vagyunk nagyon sokan. El merem azonban mondani, hogy az embert benne kevesen ismerik, azok is jórészt félreértik. Van aztán még egy alosztály: amelyek jól ismeri és kihasználja — szinte azt mondhatnám, hogy a — gyámoltalanságát.

Soha nálánál naivabb gyermeket, akit úgy vezetnek az orránál fogva bárki, ahogy az egyéni érdeke kívánja. Csak meg kell találni a megfelelő hangulatát — amibe egyébként bele is lehet őt sodorni.

Gyula meggyőzően mindenki után s azt se vállalja be, hogy rájött a játéokra. E helyett emészt magát belülről. A lelke mélyén játszódik le minden, a költő embernek ehhez kevés köze van. Az csak helyes — szuggesztív kérdésre — ostobaságot, ferdeséget, mindent, amivel egy mákszemnyi közösséget sem hajlandó vállalni.

Igy gyűlik össze aztán annyira a teher, hogy szükségessé válik egy kis szanatóriumi pihenés.

Azonban másoknál jobban ismerem Juhász Gyulát, régebben is. Nekem az a meggyőződésem, hogy ez a szanatórium az általmára van, mert a nagy csendben tuságosan sok az alkalmára, hogy magamagával foglalkozzék. Gyula — akkor is leírom, ha meg haragszik érte, pedig mondtam neki már ennél szigorúbbakat is, aztán megértette, — mondom, Gyula most magára erőszakolta a mindenről való lemondás, az elmúlás hangulatát. Más nem is érdekli, csak ez.

Ülünk a gyönyörű öszben a gyönyörű parkban, már husz perce beszéltek neki, semmire sem akar reagálni, csak néz maga elé.

— Gyula, nézz a szemembe, ha hozzád szólok. Mit okoskodszt?

— Beteg vagyok, szóval meg halkan.
— Mid fáj?
— A fejem.
— Szóval az eszed tokja. Azt hiszed, nem ismerlek és nem érdeklődtem utánad?
— A P. G. egészségesebb, mint én.
— Ezt hol hallottad? Szegény G. egész életében zavart volt, tele nagyzási mániával és föllentéssel. A gyerek is láthatta, hogy mi baja. A te véred pedig...

Szinte restelkedve mondja:
— Igen, a legutóbbi vizsgálat is negatív volt.
— Na látod? Mit hasonlítod akkor össze magad az ugynevezett pozitivistákkal!
Gyengén félrehuzza a száját, az ajaka körül felbukkan és megint ellobban egy futó mosoly.
— Ez vagy te, mondom, nem gönnölöd magadnak a nevetést se.

Megveregeti a kezemet.
— Téged mindig szerettelek.
(Aki ismeri ezt a kézveregető szokását, az tudja, mennyit jelent ez nála.)

— Mi az, hogy szerettél? Már vége?
Megint visszaesett az előbbi hangulatába.
— Hát, csak... nem élek sokáig...
— Ki él? Az a kis harminc-negyen év, ami még hátra van, igazán nem sok. Erről majd csevegünk az ősszel, ha hazajössz.

— Az ősszel? — kérdi csodálkozva.
— Igen, még 1929-ben.
Persze, hogy ez nem tetszik neki, mikor másba kergette bele magát.

— Mielőtt hazajössz, akkor aztán én veszek a kezembe. Nem jársz olyan társaságba, ahol a legvidámabb Lebermann is megunja az életét.

— Én meg fogok halni, ismétli esőkönyösen.
— Kinek akarsz vele örömet szerezni? A verebeknek, akik már lesik, mikor röpülhetnek a nyomodba? Miért ez a nagy előzékenység? Ki érdemli meg, hogy a kedvéért meghaljunk. Élni, ha ellenségünk, irigyünk van, ezzel üthetjük rajta a legnagyobbat!
Előveszem az egyik, legutóbbi versét.

*Mily messze vagytok, emberek,
És én is mily távol vagyok
Valami titkot keresek,
Az életet, mely elhagyott*

*Talán én voltam hűtelen?
Már nem várok és nem adok
Számomra nincsen kegyelem
És nem segít irgalmatok.*

— Mi ez? Hogyan hagyott volna el az élet? Tudod-e, hogy volt idő, amikor kávéskanállal ettem a veronált, hogy aludni tudjak? Akkor kihajigáltam mindent s azt mondtam százszor, ezerszer: Aludni akarok, aludni akarok... amíg elaludtam altatószer nélkül is.

— Te egészséges vagy!
— Azt sose lehet tudni. De ki akartam jutni egy rossz állapotból és kijutottam. Mondd naponta egy óráig: egészséges akarok lenni, élni akarok! Ez többet használ száz dokornál. Igérd meg, hogy mondom. Megint ellopja magától a nevetést.

— Igérem.
— Becsületszavadra!
Kezet ad rá.
Nagyon szép az október-vég, egy feketerígó úg-ról körülöttünk, Gyula hosszasan nézi, aztán egyszerre érdeklődni kezd ismerősök felül.

— Ők élnek, én meghalok.
— Na igen, ez szép költői frázis, alkalmas is arra, hogy néhány pompás költemény származzék belőle. Azonban más az élet és más a poézis. Te most emelkedsz csak az igazi magaslatra. Tudod-e, hogy van olyan versed, amely fölér tiz régivel?

Citálom az egyik strófát az »Ovidius levele Juliához« címűből:

*Tomiban ősz van. Barbárok a népek
És idegenek némely csillagok.
A borostyánon zöldje dérbe téved
És örömeiktől oly özvegy vagyok.*

*Szépek-e most is Rómában a szépek?
Az élet most is oly édes, vidám?
Melyik poétát tanítja verselésre
S szeretkezésre az én Juliám?*

*Halottak napján, édes jó anyám,
Ha majd utad a temetőbe visz,
Gondolj szelíden elbűsulva rám,
Gondolj szegény, rossz gyermekedre is.*

1929 okt. 24.

Juhász Gyula

A bucsuzásnál az az utolsó szó:
— Aztán ne feledd el, hogy mit ígértél! Naponta mondd egy órahosszat: Egészséges leszek, élni akarok!
Az én drága jó Gyulám, a nagy gyerek, aki soha

— Gyula, tudod-e, hogy a közpolgár Juhász Gyulának, aki »beteg« ilyen verset ír, nagyon nagy kötelessége van?

Kérdően néz rám.

— De még mekkora! Az a kötelessége, hogy visszazárja az iradalomnak Juhász Gyulát, a költőt. A verebek aztán röpüljenek oda, ahová illetékesek. Az építőt is eltesszük akkorára, amikor majd szükség lesz rá. Ennél szebbet keveset írtál, de majd irsz még sokkal különbet.

*Mint a kagylóból távoli és tompa
Zugással sir a tenger, az örök,
A lelkemben is halkan haldokolva
Felbúgnak messzi, régi örömeim.
Oly titkos, idegen a hangjuk,
Oly mélyből jönnek, mint egy tűnt világ,
Igy a rögökkel dobált siri hang zug
S így sutognak a temetői ták.*

Határozottabban jobb kedvre hangoltam, már egy kakaslépéssel hosszabb lett a moszclygása is.

— Motoz-e benned vers?
— Igen, van valami.
Hamar papírt, töltőtollat teszek elébe.
— Egy-két sort belőle a *Bácsmegyei Naplónak*
A térdére teszi a blokkot úgy ir.
— Tedd hozzá a dátumot is, mondom. Huszon-

gyediké van.

Valami azonban furdal.
— Csakugyan annyit?
Nem vagyok benne biztos, fáradt vagyok egy kis-

sé s a dátumok amugy is gyöngéim. Épp csak Gyula előtt nem akarom elárulni, hogy clyan mindegy, hogyan örli le az ember a napokat, hányadikán.
Valaki elhalad előttünk, megkérdem.
— Ugyan, kérem, hányadika van ma?
— Huszonötödike.
— Javítsd ki, Gyula, mondom.
— Nem érdemes, maradjon így.

Ime, itt a legujabb Juhász-skiza. A kényelmetlen helyzet sem tudta megváltoztatni a költő gondos szép írását.

se tudott életművész lenni, mert a lelke minden szeretetét elvonja magától és másokra prédálja, — melegen átölel.

— Nagyszerűen halad, mondja a doktora. Hamarosan egészségesen tér haza. (szv.)

A humor tragédia

Nusics Braniszláv vallomásai a saját humoráról

A Beogradban megjelenő »Humoriszticka Biblioteka« legujabb száma közli Nusics Braniszlávnak ezt a csevegését előző gyanánt.

Az asszonyoknak és az írónak mindig igen hízog véleményük van saját magukról és csak bizonyos óvatossági szempontok tartják őket vissza attól, hogy azt nyíltan megmondják. Én tülteszem magam ezeken a tekinteteken és megmondom önöknek, hogy milyen jó véleménnyel vagyok magamról.

Én humorista vagyok, vagy mint egy nőrokonom mondja, *neveléses író*. Amikor olvassák egy-egy humorista írásait és az alkalkat nevetésre huzzák szét,

talán nem is sejtik önök, milyen nagy tragédia az: *humoristának lenni nálunk*. Azzal hogy ön megírt néhány humorisztikus történetet — ami kulturvilágban megalapította volna az ön humorista reputációját — nálunk azt az osztatlan véleményt éri el, hogy ön komolytalan ember. És ez az osztatlan vélemény kíséri és üldözi önt minden lépésénél, a szerencsésje nehéz keresztül. Ha nélkülözésről panaszkodik, azt viccnek veszik; hogyha bajban van és pénzt kér kölcsön, erre azt mondják, hogy »kötünő tréfa«, ha megbetegszik, azt kérdezik: »ugyan mit akarhat ezzel?«; ha fullado-

ÚJ KÖNYVEK

A Tökéletes Ádám

Akar Ön gentleman lenni?

zik a nagy pecek sulya alatt, azt pattogják: »hagyd csak, hagyd csak, majd kiderül, hogy ez mit jelent: ha szerelmet vall egy hölgynek, az nem tudja visszatartani a kacagását és ha valami állást keresel, a hivatalfenékek megpukkadnak a nevetéstől. Mikor megkértem a feleségem kezét a szüleitől, háromszor megkérdezték: Ez komoly? — és a pap, aki minket összeadott, kétszer is figyelmeztetett: kérem, tojja fel a dolgot komolyan!

Ez azonban nem az egyedüli tragikus oldala a humornak minálunk. Vannak még mások is. Még azok is, akik a könyvhöz legközelebb állnak, ne vegyük őket irodalmi embereknek, ők is szívesen lebecsülik a humort és a literáris hierárchia legalacsonyabb rangfokozatába szorítják le. Ez a jelenség nemcsak minálunk jelentkezik, hanem tapasztalható volt és ma is tapasztalható minden irodalmi korszakban, amely szellemességben szűkölködik. Valamelyik irodalomtörténész talán azt fogja mondani, hogy ez rágalom, mert minden korban megbecsülték és most is megbecsülik azt a magas, irodalmi humor, amely klasszikus érzésű. Én is mindenekelőtt arról a humorról beszélek, amely a könyvekben található, tehát nem esik kívül az irodalomra, és ha arról van szó, akkor nézetem szerint nincsen magasabb és alacsonyabb humor, sem klasszikus, vagy nem klasszikus humor. A humor az irodalomnak az élethez, a környezethez, a korhoz legközelebb fekvő fajtája, legközvetlenebb kifejezője az életnek, a írónak és a kornak, ennél fogva Pernilius idejében klasszikus magasságokig lendül és a jelen háboru utáni korban olyan mélyre száll, amilyen mélyre leszállt az élet, a környezetet és a kor. Azok akik más-éppén gondolkodnak, hivatkozva Aristofanesre, Cervantesre, Swiftre és Gogolyra, akiknek humora minden környezetre és minden időre érvényes, ne tévesztse ki szem elől, hogy én most a humorról beszélek, amelyet teljesen elkülöníték a szatírától, ami egészen más műfaj.

Ezt fel kellett említenem, mielőtt beszélnék a saját humoromról, amelyet ebben a könyvben nyújtok önöknek. Már előre zavamat adtam önöknek, hogy állépek mindenféle tekintetben és nyíltan megmondom, hogy milyen jó véleményem vagyok magamról. Eszerint a véleményem szerint humoromnak két fő sajátossága van. Az első az, hogy keresetlen, a második hogy jóakaratu.

Keresetlen csakugyan, mert biztosítom önöket, hogy nem azért írok humorisztikus dolgot, mert akarok, hanem mert muszáj. Én ahogyan írok, úgy látom az életet és az életjelenségeket és csak azt írom, amit és ahogyan látok. Hát azok a groteszkek, hát azok a túlzások a karikatúrák és helyzet komédiákban — fogják önök kérdezni. Talán nem betű szerint, talán itt én is hozzáteszek valamit, de talán csak nem kívánják az írótól, hogy fényképész legyen és a könyvtől, hogy fényképlemezkekből álljon!

Az életben minden jelenségnek van nevelésének oldala és az én szemem megnöszköt, hogy arra tekintsem, hogy azt lássa meg előbb, mint amazt a komolyat, a mit kifelé mutat. Szememnek mindig ezt a másik nem látható oldalát keresve, az éremnek, megszoktam azt is, hogy a dolgokat csak olyannak lássam, mint a milyenek, hanem amilyenek lehetnének. Barátom a fekete maslival a nyakán és fekete flórral a kalapja körül, könnyel telt szemmel panaszkodik előttem, hogy elvesztette legkedvesebb élettársát és én őt ebben a pillanatban már látom az oltár előtt új legkedvesebb élettársával: beszélnek nekem fiatal asszonyok megintgathatatlán hűségükről férfiuk iránt, én pedig abban a pillanatban látom a férj homlokán a sokágu szarvakat: régi és nagyrabecsült hivatalnok beszél nekem a maga érdemes és lelkiismeretes állami szolgálatáról és én látom az ő sokemeletes házát, amelyet a lelkiismerete épített föl, vagy hazafiasságtól dagadó mellrel beszél nekem óriási hazafias érdemeiről és én látom a zsebében a váltót, amelyet az államnál akar leszámíltatni.

Én így látok és nem tudok másképpen írni. És úgy írni, ahogy lát az ember, ez szemmel látható őszinteség az írásban és ez őszinteség egyenlő a keresetlenséggel. Azt mondják rólam azok, akik el akarják ítélni, hogy szertelen vagyok. Lehet, de minden rossz szándék nélkül. Ha mesztelenül megyek végig a parton, azt csak azért teszem, mert nem fűrészlehetek felöltözve, mikor körülöttem mindenki meztelen.

Mint humorom másik jó oldalát a jószándékuságot említettem. Ezt a jószándékot bizonyítja, hogy humoromban soha nincs túlnak, se irigység. Humoromon keresztül világosan érthető, hogy én leghensőségesebben résztveszek minden bajban, amibe hőscimét részlettem. Eppen ebből ered, hogy az én humorom szívből nevet még az is, aki abban ki van figurálva: innen van az, hogy én írásaimban többet merek, mint amennyi másnak meg van engedve. Gyakran azt akarom, hogy tréfáimmal valakinek pirt kergessek az arcába, de anélkül a gonosz szándék nélkül, hogy az arcán valami nyoma maradjon: néha éles tüvel akarok bele szúrni valakinek a bőrébe, de ama gonosz szándék nélkül, hogy azt a helyet megvérezzem.

Az én humoromnak ezekben a sajátosságaiban rejlik talán annak a nagy szeretetnek a titka, amelyet olvasóim részéről mindig élveztem és amelyet szeretnék megtartani.

Nagyon kedves irás az a könyv, amellyel a minap egyik külföldi kiadó megörvendeztetett. Ha én hoztam volna forgalomba, széles piros szalagot tettem volna rója ezzel a felirással: *Két óra alatt tökéletes férfi lehet Ön, ha elolvassa ezt a könyvecskét.* Bizonyára mindenki ismeri azokat a kis füzeteket, amelyeknek címlapja hangos szóval hirdeti, hogy *huszonnégy óra alatt portugálul.* Nagyon ügyes dolgok ezek a füzetek: az ember végiglapozza őket és akárcsak, nem akárcsak, néhány szó megmarad az agyában. Utána aztán úgy érzi, mintha tényleg tudna portugálul. Ami bizonyára igen kellemes érzés lehet.

Az előttem fekvő hasznos kézikönyvecské nem nyelvekre tanít, — ennél sokkal fontosabbra. Pontosan és szabatosan megállapítja, hogyan kell cselekedni otthon, társaságban, színházban, hölgyek jelenlétében és egyedül, hogy kérdelmünk a »tökéletes férfi« nevével hogy úgy beszéljenek rólunk, mint az ideális férfiről. Avagy a férfi-ideálról. Ami végtére is mindegy.

Őszintén bevallom, régen nem vettem olyan izgalmossal könyvet a kezembe, mint Paula von Reznicek urhölgy és Burghard von Reznicek ur »Der vorletzte Adam« (A tökéletes Ádám) című utmutatóját. Elvégre nem kell túlságosan hitunk lenni ahhoz, hogy az ember szívesen vegye, ha rajonganak érte a nők. Főleg amikor ennek ilyen egyszerű az útja. Még pénzbe se kerül, hiszen — mint említettem — a kis könyvet tisztelt példányként küldte a kiadó.

Régi írások sokat reglnek a szép férfiről. A szépség volt évszázadokon át a legirigyeltebb tulajdonság. A szép férfi előtt nyitva áll minden ajtó: karrierje magasba ívelt akkor is, ha a szépség mögött — semmi más nem volt található. Most azonban — legalább úgy hirdetik a szerzők — a szép férfinek bealkonyul. A nők már nem érdeklődnek iránta. Az új ideál: az érdekes férfi.

Azonban — sajnos — a nő ritkán találkozik ilyen ideális értelemben vett férfivel. A mai férfiak legnagyobb része »ápolatlan, borotvátlan, ügyetlen, udvariatlan, tolakodó vagy unalmas, túlságosan félnék, vagy túlságosan intím, műveletlen és indiskrént.« Ezenkívül folytonosan megsértődik, állandóan dohánnyik, nem szívesen nyúl a pénztárcája után, vak a saját asszonyával szemben, de lelkesedik a más asszonya iránt, ritkán szerelmes, á la longue hallatlanul egyhangú és elviselhetetlen. Súlyos vádak ezek és ha meggondoljuk, hogy a két író még sokkal több szidalmat is szór a szegény férfimre, akkor valóban megdöbben az a kérelhetetlen vádirat.

Móricz Zsigmond: Forró mezők

(Athenaeum Könyvtár 1. szám)

Az Athenaeum Könyvtár új sorozata aligha indulhatott volna meg a *Forró mezők*-nél, Móricz Zsigmond hatalmas új regényénél lüktetőbb, élettől duzzadóbb, erőteljesebb és elevenebb írói alkotással.

Móricz Zsigmond írói pályájának hatalmas fölfelé ivelésében mindjobbán törekszik a tragikus mélységek felé, előadási módja mind erőteljesebben elevenedik drámaivá. Nyilvánvalóan a drámáiról Móricz Zsigmond hat így a regényről Móricz Zsigmondra. Új regénye, a *Forró mezők* meséjének mesteri fölépítésével, fokozott izgalmával és hatalmas lelki küzdelmeivel kábítja el az olvasót. Nincs olyan modern detektívregény, amely mesészővésében izgalmasabb és rejtelmesebb mint ez a Móricz-regény, amelynek emberi indulatai és forró szenvedelméi mögött egy sötét bűn árnya lebeg. Két nap története ez a könyv is, mint Móricz Zsigmond másik új regénye az »Uri muri.«

Künn a pusztán meggyilkolnak egy férfit, dacos, erős magyar urat; vajjon ki lehet a gyilkosa? Vetélytárs-e, hűtlen feleség-e, avagy vagyonra éhes rokon, baragó béres, talán szerelmiféltő férfi, akinek asszonyát elesébitotta? Sorsok kavarnak ebben a regényben, belátunk az élet viharos küzdelmébe, csak a titkos bűnön nem tudunk eligazodni. Amikor már már azt hisszük, hogy az asszony a gyilkos, ő is föláldozza magát, hogy az elmulásba kövesse férjét. Az utolsó mondatok dübörgő feszültségében derül csak ki, hogy a gyilkos mégis csak az, aki a cselekmény egész fonalát irányítja, kiemelkedve a regény összes alakjai közül.

Undset Sigrid: Tavasz

(Athenaeum Könyvtár 2. szám)

Undset Sigrid megkapta a Nobel-díjat, a világ legelső regényírói között emlegetik, művei diadalmas sikert aratnak mindenfelé, regényeit a világ minden nyelvére lefordítják, és a közönség rajong a nagyszerű norvég írónőért. Írói hatása példátlanul nagy: nem egy ország írója csupán vagy nem egy társadalmi rétegé, örömet és gyönyörűséget találja műveiben mindenki.

Mi a titka Undset Sigrid világsikerének? Ezt tudjuk meg most, amikor a nagy norvég írónőnek magyarul is megjelenik leghatalmasabb sikerű regénye, ame-

De — és ez épen megnyugtató — még nem késő, még van mód a megbánásra és a javulásra. Az ideális férfi tartsa szem előtt a következőket: Legyen temperamentumos, Szélesvállú, keskeny csipőju, viseljen angol szövetből készült öltönyt, fantasztikus stílus nyakkendővel, este — mint valamely mozihős — cimdert és irakkabátot. Borotváltassa ki az arcát az eszméletlenségig, illatozzék spanyol bőrhöz hasonlóan, (közbevetőleg: ezt nem értem, hálás volnék, ha valaki megmagyarázná) ruházatát mindenütt monogram díszítse, feltétlenül szükséges, hogy soőrígzolvánnal rendelkezze: igen kívánatos a legény lakás, továbbá olyan foglalkozás, amely lehetőleg rövid munkaidőt vesz igénybe, legyen tehát hőstenőr, világbajnok, vagy bankigazgató. Végül elengedhetetlen felétel még a relatív hűség, a szép virág és ékszer iránti érzék, a keskeny, hosszukás, finom kéz és a vastag csekkfüzet.

Ahogy ezeket a sorokat papírra vettem, úgy veszem észre, hogy még sem olyan nagyon egyszerű dolog ideális férfivá válni. Túlságosan sok mindent kell ehhez megtanulni. De nem baj. Paul és Burghard von Reznicek megnyugtattja az embert. Azt mondják: manapság már egyre kevesebb férfi igyekszik elérni az ideált, illetőleg egyre kevesebb akar mindenáron a nők kedvében járni. Ennek igen érdekes oka van. Régen a nő játék, kedves eszebecse volt a férfi szemében: mindent megtett tehát, hogy »simonáljon« neki, ma, az emancipáció előrejutásával már más a helyzet férfi és nő között. Pajtásként, sőt kollégaként állnak egymás mellett. Kollégák között pedig az ilyesféle hűségnek igazán nem lehet szerepe...

Ami persze nem jelenti azt, mintha ilyen formán ez az egész könyv is felesleges volna. Eppen ellenkezőleg: mindig akadnak majd férfiak, akik ambicionálni fogják, hogy tökéletes gavalléroknak tartsák őket. Ezek mindig szívesen lapozzák majd fel az egyik vagy másik fejezetet az élet valamilyen kritikus fordulójánál.

Azután még egy szempont. Ha a jövőben egy nő nem lesz megelégedve a mellette élő férfivel, ha kifogásai lesznek ellene: adva van az orvoslás útja. Meg kell venni ajándékba neki a Reznicek testvér, vagy házaspár korszaklító munkáját. Eppen ezért ezt a néhány sort az olvasó megkülönböztetett figyelmébe ajánlom. Végre is: már nagyon közelednek a karácsonyi ünnepek. Ajándékról kell majd gondoskodni. Vajjon elképzelhető-e bizonyos esetekben nagyszerűbb és megfelelőbb ajándék, mint ez a tökéletes Ádám?..

(k. l.)

lyet a világ minden nyelvén százezrek és milliók olvastak. A *Tavasz* a címe ennek a regénynek, egy nagy szerelm története ez a könyv, emberek életének, hatalmas, forró és lenyűgöző érzések harcának megkapó leírása.

Nincs nagyobb és nehezebb föladat az író számára, mint megírni egy családi élet történetét, megrajolni azt a folyamatot, hogyan jutnak el az emberek nagy válságok után, kavargó indulatok véstes orkánjaiból és fojtó mámorából a lelki békéig, a nyugalomig és boldogságig. Nagy fájdalomkból születik meg az a boldogság, amely meghozza a tavaszt; sokat kell repülnie a vándor madárnak végtelen távolságokon át, amíg nyugalmas fészket rakhat. Hogy miként jutnak az emberek haza, magukhoz, boldogságukhoz, igazi életükhöz, azt mondja el Sigrid Undset regénye: a *Tavasz*.

*

Katajev Valentin: A sikkasztók

(Athenaeum Könyvtár 3. szám)

Gogol megírta az orosz társadalom képét a cárizmus alatt, Katajev most megírta az orosz életet a szovjet idején. Gogol mesterien rajzolta meg a tisztviselőkar életét keresztül az egész orosz világot, Katajev a szovjetbürokráciára vetíti lámpását és megismerjük művből ezt az egész különös, furcsa, megdöbbentő és elképesztő világot.

Tisztviselők illnek az egyik szovjet-központ valamelyik hivatalában, gögösen uralkodik fölöttük a főnök, egykor katonatiszt, most szerencsétlen kis hivatalnok a maga szomorú életével, családi gondjaival, megsemmisített álmaival. Hatalmas épületben van ez a hivatal, ahol egyre csak azt hallják, hogy mindenki sikkaszt és lop, mindenki panamista és tolvaj. Addig-addig hatol el hozzájuk a sok bűnök és aljasságnak a híre, amíg egy szép napon a főnök és a pénztáros sem viszik többé vissza a központi pénztárba fölötti összeget, hogy elején kiűzessék a hivatalnokokat, hanem elmennek sörözni. Valamit elköltenek a pénzből és most már sikkasztaniok kell, már menekülnök, már Moszkvából Pétervárra mennek, már belevetik magukat a nagyvárosi élet forgatagába, és így a két sikkasztó életét keresztül ismerjük meg ezt az egész új orosz életet minden bűnével, ellentétes hangulataival és le-tört embereivel együtt.

vel csakugyan ő volt a fölval, nyvon megijedt és azt mondta kint a szolgatársainak:

— Ez a doktor mindent tud és pörni fogunk járn, mert máris azt mondta, hogy én vagyok az első.

A második nem is akart már bejönni, de hát mégis csak be kellett mennie a szobába. Amikor bevitt a második tálat, megöklött ám Rákos megint a feleségét és így szólt:

— Marcsa, ez a második.

Ez a szolga is nagyon megijedt s azon volt, hogy mielőbb kijusson a szobából. A harmadik éppen így járt. A paraszt így szólt:

— Marcsa, ez a harmadik.

A negyediknek egy letakart tálat kellett behoznia és a gazdag ember felszólította a doktort, mutassa meg a tudományát és találja ki, mi van a táiban. A táiban pedig rák volt. A paraszt ránézett a táira, de nem tudta mitévő legyen és így szólt:

— Jaj nekem, szegény Rákosnak!

A gazdag ember pedig mikor ezt hallotta, így kiáltott:

— Ej, ha ezt tudja, akkor azt is tudja, hol a pénzem.

A szolga pedig nagyon megijedt és ráhanyortott a doktort, hogy jöjjön egy kicsit. A doktor ki is ment és odakint a négy szolga megvallotta neki, hogy ők lopták el a pénzt. Szívesen visszahadták és fizetnének neki is egy szép summa pénzt, ha nem árulja el őket, mert különben a nyakukba kerül a tréta. Elvezették oda is, ahol a pénzt elrejtették. A doktor meg volt elégedve, megint bement, leült az asztalhoz és így szólt:

— Uram, most majd megkeresem a könyvemben, hova lett a pénz?

Az ötödik szolga pedig bebújt a kályhába és meg akarta tudni, vajon tud-e a doktor többet is. A doktor pedig kinyitotta az abécés könyvet, ide-oda lapozgatott benne és kereszte a kakast. Mivel nem találta meg mindjárt, így szólt:

— Pedig benne vagy ám és ki kell bujni!

A szolga pedig a kályhában azt hitte, hogy róla van szó. Hiedten előugrott és így kiáltott:

— Ez az ember mindent tud!

A mindentudó doktor pedig ezután megmutatta a gazdag embernek, hol a pénz; de azt nem mondta meg neki, ki lopja el. Mind a két féltől sok pénzt kapott jutalmul és gazdag ember lett.

lett tenni róla, hogy holnap gombázni menjenek, a gomba pedig olyan jószág, a mi nem igen vár az emberre, hamar eléri és aztán nem jó semmire.

Másnap reggel, mikor az anyja munkára indult, megkérte őt a kis Anna, hogy engedje meg neki, hadd menjen ő a gombát összeszedni, hiszen ugy sincs messze és az utat jól tudja, legalább ő is csinál valami hasznot.

Meg is engedte neki az édesanyja, csak arra figyelmeztette, hogy messzebb ne menjen és mielőtt a ház rendbe nincs, ne induljon sehova.

Ugy is tett a kis Anna. Hamarosan rendbeszedte a házat, aztán vette a kosárkát, kendőt és utnak indult. Néhány perc alatt odaérkezett és szedegette, szedegette a gombát, de úgy találta, hogy sokkal több lett volna, úgy hogy kis kosara, kendője tele volt és még sem volt felszedve mind. Volt ott még egyszer annyi is. Persze, mert a gomba éjjel nő és azon éjjel olyan langyos kis nyári eső esett, amit a gomba nagyon szeret.

Leült a fübe és gondolkodott, hogy mit tegyen, még egyszer kijönni nem mert, ha hazament, mert az édesanyja nem engedte meg, csak egyszer. A mint ott ül és gondolkodik, székérgörgést hall az utról, kiment oda megnézni, hogy ki az. Egy kétökrös szekér volt, edényekkel megterhelve; lassan ballagtak az ökrök, mert a kocsis szunyókált, a fazekasné meg a szekér mellett ballagott, olykor-olykor figyelmesen körülnézve.

Mikor közelértek, kérdi a kis Anna, hogy mit keres a néni, az azt felelte, hogy gombát szeretne találni, mert azt nagyon szereti, de messze nem mer menni az erdőbe, mert egész ismeretlen ezen a vidéken.

Nosza a kis Annának sem kellett több, rögtön ajánkozott, hogy odavezeti, hol sok gomba van, nincs is messze. A fazekasné előbb gondolkodott, hogy ott hagyhatja-e a szekérét, de mikor a kis Anna sürgette, hogy csak jöjjön, mert csak néhány lépésre van onnan, hát csak elment. Na ott aztán úgy megörvendett a gombának, hogy nő!

Felszedték hamarosan, aztán vissza a szekér után indultak, bár nem igen kellett sietniök, mert az ökrök csak lassu tempóban haladtak. A fazekasné aztán felültette a kis Annát is a szekérbe és elvitte hazáig; jaj milyen öröm volt az, sohasem ült még addig szekéren.

Mikor megérkeztek, leszállott a kis Anna és a fazekasné egy tálat, egy fazekat és egy cifra kis piros tányért adott

kat utánna öntötte. Azzal jól rázarta az ajtót s otthagya a basát, hadd mulasson kigyókkal.

Aldott szerencsére senki sem vette észre, hanem azért égett a föld a talpuk alatt s mentek, amerre szemük látoit. Viték magukkal a királykisasszonyt is, nekivágtak az erdőnek, beveztek a sírti rengetegbe s mire a basa emberrel észreverték, hogy mi történt, tul voltak már hegyen-völgyön, s mikor kiértek a rengetegből, éppen jót velük szembe ragyogó fényes ruhában egy dall vitéz, a napkeleti király fia, aki már belárt volt országot-világot s mégsem találta meg az ő huzát.

Hej, Istene! volt nagy öröme! A királyfi, ami aranya volt, mind a vándorlegényeknek adta s mondta nekik, hogy ha utuk a napkeleti országba hozza, el ne kerüljék az apja udvarát.

Azzal a királyfi ölebe vette a huzát s Istennek ajánlotta a vándorlegényeket. Elbucszott a királykisasszony is tülk, de különösen Jánosról.

Mondta ő is:

— Ha a mi országunkba kerülök, el ne kerüljétek édes- apánk hazát.

Elváltak egymástól. A királyfiék mentek keletnek, ők mentek nyugatnak. Mentek, mendégéltek erdőből pusztaságba, pusztaságból erdőbe. Egyszer egy nagy erdőben elsötétedtek; már le akartak leveredni, hogy ott meghajljanak, de János azt mondta:

— Legények, menjünk tovább. Amott tűzvilágot látok: menjünk oda, hátha jó szállást találunk.

Odamentek, ahol a tűz világa volt s hát ott egy akkora juhakol van, mint egy nagy templom, az akol közepén nagy tűz, mellette heverész egy óriás s az óriás körül temetőlen sok juh, mind akkora, mint egy-egy borjú. Bennem az akolba, köszönnék illendőképpen, az óriás meg, akinek egy szemé volt s az is a homlokán, nagy morogva fogadja:

— Adj Isten! Hát mit kerestek itti!

Mondják a legények, hogy ők szállást keresnek.

— No, hát akkor heveredjétek le a tűz mellé.

A legények le is heveredtek, de amint egy kicsit elszendültek, az óriás végigtapogatta a nyakukat. A legidősebb vándorlegénynek jó vastag nyaka volt, amikor ezt megtapogarta, mondta magában: Ez lesz jó nekem! Azzal csak eldrántotta a kését s nyísz! elnyíszentette a szegény legénynek a nyakát.

tam. Azonban mérges voltam a Muncurkóra, mert akaratom ellenére megszólaltatta a rádiót és ezért hatalmas pofont mértem az arcára.

— Jajajajaj, papa, miért bántasz, amikor olyan szép az a muzsika, amelyet most ad a rádió?

Önkéntlenül magam is odafigyeltem és megállapítottam, hogy valóban gyönyörű induló az, amely a rádióból kicseng. Csak nem lehetett jól hallani, mert a Muncurkó úgy böngött, hogy elnyomta a zenei hangokat.

— Mordizomadta, — kiáltottam rá, — elhallgass mindjárt, haszontalan kölyke! Nem lehet töled a rádiót hallgatni. Ha nem hagyod azonnal abba, úgy pofonváglak, hogy megemlegeted!

Ezzel zárom leveletem és mindenkinek hasonló jókat kívánva, maradok kiváló tisztelettel: *Morgó Mackó* nemzetes ur

HETEDIK LEVÉL.

amelyben megtudjuk, miképpen csináltak az erdőben strandtúrót, hogyan folyt le annak ünnepélyes megnyitása és milyen körülmények játszottak közre, hogy a túrdözök mind megfeketedtek.

Kedves gyerekek! Kóró Pál bácsitól megtudtam, hogy tí egész nyáron át sokat strandoltatok és azért megírom nektek hogy bizony én is jártam a strandra. Mert nem kell gondolkodni, hogy mi az erdőben annyira el vagyunk maradva a világtól, hogy még strandunk sincsen. Van bizony és pedig nagyszerű. Mai levelemben el akarom nektek mondani, hogy hogyan csináltuk meg a strandot és miképen folyt le ott a megnyitási ünnepély. Igen szép volt, csak éppen az volt a bai, hogy Ravaszfi Fülöp, a szemtelen róka megint pimaszkodott és botányt csinált.

A nyár nagy meleggel köszöntött ránk. Ugy éreztem, mintha a hájam mind el akarna olvadni. Olyan forróság volt, hogy alig tudtam szuszogni. Majdnem mindennap felsóhajtottam:

— Hej, mordizomadta, de irigylem a városi népeket! Azok ilyenkor nyáron levetik a téli bundát magukról, azonban mi szegény erdei állatok ezt nem tudjuk megcselekedni, mert a mi bundánk a testünkre van növe. Azt legfeljebb csak a vadász veti le rólunk és pedig a késével, amikor nyuz, azonban ez nekünk az életünkbe kerül.

Akkor aztán ott settenkedett körülötte, hogy ellesse az áfogat az igazi főzéshez. Így aztán előtársasozott napestig, míg anyja hazajött és hozakad; hát neked Panni ez nem kell, no majd hozok másikat vegeled beled, Jánoska te meg ne süss ugy, mert a forkodon ba, »ebből egyél Juliska, mert ez jó; te Juliska ezt szereted, no meg Julica, meg Jánoska, meg Ferkó és kináljatta őket sor-jeket tűzött, aztán az egyik volt Böske, a másik volt Panni, itta a virágokat, botocskákat; a botocskákat féltre virágt-fő édesapja csinált neki és az volt neki az asztal, körülle ál-Kihozta a kis négy lábú székecskét, a mit még szégyen-volt ott virág, meg botocská elég és azok voltak a vendégek. Az udvaron földből tizhelyet állított össze és ott főzge-azem gyümölcsöt kapott, akkor nagyszerű lakomát állított-tett homokot, kövecskéket, zöld leveleket. Olykor, ha egy pár-konyhaberevendéget gyűjtött össze.

Az udvaron földből tizhelyet állított össze és ott főzge-azem gyümölcsöt kapott, akkor nagyszerű lakomát állított-tett homokot, kövecskéket, zöld leveleket. Olykor, ha egy pár-konyhaberevendéget gyűjtött össze.

De még ahhoz kicsi volt, hogy főzni tanulhasson, meg aztán kicsisége mellett vézna és gyenge is volt és azért a jó-édes anyja nem akarta még a főzéshez állítani. Hanem azért a kis Anna mindig főzött. Összeszedte a cserepádarabkákat az-pecén és elheverte taláknak, fazekaknak, lábaskoknak, az er-dőben mákropángosot szedett, a melyiknek szára volt, az volt a kandi; a melyiknek nem volt szára, az volt a hindzsa, egész

hozáfogni a főzéshez, hogy legyen neki másnapra mit egyék-munkából, hogy ne kellen annak, mikor fáradtan haza jön, dött volna, hogy várja anyját estenként kész étellel haza a-hőjük rendbe van. Csak azt szerette volna még, ha főzni tu-jától megtanulta, hogy milyen szép az, ha szégyenes kis kuny-tal — könnyű rendbe tartani. A kis Anna pedig az édes any-log, egy kis szobát — a mi konyha is, meg kamara is együt-tal, igaz, hogy egy olyan szégyen házról nem is sok a do- tudott.

Járt és a kis Anna pedig otthon végezte a dolgot, a mit

hált és bizony keservesen eldegelték. Az anya napszámra

ban, ketten az édes anyjával. Édes apja már régebben meg-

laktak a legyeken a falnak, egy kis dilledző oldalú házikó-

Nagyon szégyen szülok gyermeke volt a kis Anna. Ott

A kis Anna története

REJTETTKÉP

Hol maradt el a Józsi?

édes anyja mit csinál, hogy csinál, lehet, hogy már ő maga is meg tudná némelyiket csinálni, ha rábiznák.

Mikor aztán nem volt az anyjának hová menni napszamba, kimentek a közeli erdőbe gombát szedegetni, vagy makkot és azzal bementek a faluba, hogy eladják. Nagy öröm volt az a kis Annának, olyankor egész nap az anyjával lehetett, meg aztán az erdőbe mehetett, mert a főzés után még az erdőt szerette legjobban.

Majd kiugrott a bőrből örömeiben, mikor reggel az édes anyja azt mondta, hogy ma az erdőbe mennek gombázni. Dalolt, ugrált és alig várhatta, hogy rendbe szedhessék a házat és utnak indulhassanak.

Egyszer olyan sok gombára akadtak, hogy kosaruk, kötényük tele lett és még mindig maradt ott. Haza indultak és az édes anyja azt mondta a kis Annának, hogy holnap ismét kijönnék, hogy a többit is összeszedjék és haza vigyék. Hanem mikor haza értek, már ott várta őket egy cselédlánny, a ki az anyját másnapra napszámra hívta, hát bizony le kel-

Ami kirgató volt az erdőben, mind összeszedette. Akkor — mondotta a baba.

— Bizony akkor szörnyű halálnak halálával is halasz meg, szék a te feleséged.

— Inkább szörnyű halálnak halálával halok, mégsem le-

Felelt a királykisasszony:

— Léssz-e a feleségem, napkelet király leányá?

dezte:

— Nem tudták elgondolni, hogy mire kell a basának az a

gyókat.

Volt merszük, nem volt merszük: meg kellett fogni a ki-

a hátukát, hogy szakadt le róla a bőr.

höz nyulni, de a baba ott volt a katonáival s tüőte ostorral.

A szégyen vándorlegények nem merték a mérges kirgatók-

szedjének mérges kirgatókat.

minden reggel kiküldötte őket az erdőbe, hogy pulyonokba

hessenek; de mikor egy esztendő eltelt, a török baba

minden héten csak kétszer verték a talpukra, hogy el ne szök-

Hiszen eleinte még csak nem volt rossz dolguk, mert

pénzért eladta őket egy török basának.

török, rabslátra fűzte, bevitte egy nagy városba s ott sok

jöformán be sem értek Törökországba, elcsúszott tizenket

törökországba. No ugyan, oda rossz helyre vetődtek, mert még

suk. Addig jártak-keltek, míg egyszer betevődtek nagy Tö-

ról-falura, országról-országra, sehol sem volt megállapodá-

mint a templom egere, még amál is szegényebb. Mentek falu-

nosnak a legkisebbet. Mind a három olyan szegény volt,

Sandornak hívták az idősebbiket, Lőrincnek a középsőt, Já-

az Operencias-tengeren is túl, volt három vándorlegény.

Egyszer volt, hol nem volt, hetedhétországon is túl, még

szegény volt, hol nem volt, hetedhétországon is túl, még

szegény volt, hol nem volt, hetedhétországon is túl, még

szegény volt, hol nem volt, hetedhétországon is túl, még

szegény volt, hol nem volt, hetedhétországon is túl, még

szegény volt, hol nem volt, hetedhétországon is túl, még

szegény volt, hol nem volt, hetedhétországon is túl, még

szegény volt, hol nem volt, hetedhétországon is túl, még

szegény volt, hol nem volt, hetedhétországon is túl, még

szegény volt, hol nem volt, hetedhétországon is túl, még

szegény volt, hol nem volt, hetedhétországon is túl, még

szegény volt, hol nem volt, hetedhétországon is túl, még

szegény volt, hol nem volt, hetedhétországon is túl, még

szegény volt, hol nem volt, hetedhétországon is túl, még

szegény volt, hol nem volt, hetedhétországon is túl, még

szegény volt, hol nem volt, hetedhétországon is túl, még

szegény volt, hol nem volt, hetedhétországon is túl, még

A modern berlini színházban filmen mutatják be a darabok tömegjeleneteit

Történelmi színjáték az infláció korából — A Berlini Kalandor az új Piscator-színházban — Politikai színház

Berlin, október hó.

Ha közönséges polgári halandó, aki pl. a kolozsvári színház állandó látogatója, de éppen oly nyugodtan mondhatjuk, akármelyik buogradi vagy párisi színház látogatója, tehát egy ilyen közönséges polgári halandó, ha véletlenül betéved Berlinben az újra megnyílt Piscator-színház előadására, kétszer is meg fogja kérdezni a jegyszédőtől, hogy nem tévesztette el az ajtót. Mert nem fog benne ráismerni arra, amit megszokott színháznak nevezni, se abban, amit lát, sem pedig abban, amit hall. Ennek az új »színháznak« egészen más egy tartalma, mint a külső formája.

Hogy kívülről kezdjük, amit elsősorban lepi meg az ujonnan érkezőt: a színház elvesztette a megszokott normális formáját, nincsen meg a megszokott mélysége és kerek beépítettsége. Megszokott színházi előadásban a színház helyet ábrázol, szobát vagy kútrészletet s ide jönnek be a színészek, hogy elmondják mondókájukat. Ilyesméről itt szó sincs. A színészek először is sohase jönnek a lábukon, hanem mindig a futó szalagon huzzák be őket. S többnyire igen kevés ideig maradnak, pár szót szólnak, aztán kihúzzák őket. De a »szin« maga is legtöbbször csak percekig marad. Elfordul a háttér, betolódik egy eldalkussza, lebocsátódik egy egész más szin a tetőről vagy elfordul az egész színház s megint egészen mást hoz, más szereplőkkel. Jelenetek, színváltozatok izgalmas gyorsan pergő sorozat, amelyet a hozzá nem szokott szem biztosan nyugtalanítóknak fog találni. S az is, mert az akar lenni.

Mert nem szórakoztatni akar, mint a régi színház. Hanem hatni, politikailag hatni, agítálni. Ezért kifejezetten politikai színháznak nevezi magát s egészen kifejezetten egy politikai irány szolgálatába állítja tevékenységét: a feltörő negyedik rend, a munkásosztály színháza akar lenni, ennek az osztálynak a világnézetét és akaratát akarja kifejezésre hozni. Harci eszköz akar lenni, nem szórakoztatni lokál.

Ez határozza azután meg a darabok megválasztását. Mint most pl. az új szezon első darabjánál is. A darab címe már jellemző: »A berlini kalmár« (nyilvánvalóan Shakespeare velencei kalmárja befolyásolta a cím megválasztását), alcíme: Történelmi színjáték a német infláció korából.

Helyesebb lenne a cím, ha a színjáték szót elhagynánk. Mert akkor nem tartana igényt dramaturgiai megítélésre, ami csak hátrányos lehet rá. Hiszen úgy sem akar színdarab lenni. Hanem a történelem egy darabjának a felidézése politikai propaganda céljából. Hogy emellett mint színdarab a régi fogalmak szerint egészen rossz, az nem jelent semmit. Nem szabad a fogalmakkal közeledni hozzá. Hol vagyunk a drámai hármasság egységét! Walter Mehring darabja (mert úgy hívják a szerzőt) szándékosan kerül a cselekmény, idő és tér egységét. Időben évek alatt történik, a térben isten tudja hány helyen: az egész Németországban. A cselekmény? Itt tulajdonképpen már van egység, de itt se a megszokott előírt egység, nem a fellépő egyénekben, hanem mögöttük abban, ami megragadja őket: az történelmi egység.

Egy darab történelem: izgatott történelem Németország közelmúltjából. Az infláció korának szegénytelen történelme. Ki nem emlékszik rá, az is aki csak a színről olvassa.

A márka teljes leromlása 1923 elején kezdődött. Közvetlen alkalmat rá a Ruhr-vidék megszállása adta. A népszerű passzív ellenállása következtében az emberek milliói maradtak kenyér nélkül. Néhány hónap leforgása alatt a francia-angol megszállás alatt lévő területek 12 millió lakosságának legnagyobb részét a német államnak kellett eltartani. Ez nem volt más módon lehetséges, mint a bankkörös fokozott működése által. A német függő-adósság fantasztikus összegekre növekszik: januárban két billió, áprilisban nyolc billió, augusztusban 1200 billió. A bankjegyjárgalom ugyancsak az idő alatt két billióról 3200 billióra emelkedik. Ennek nem lehetett más következménye, mint a márka folytonos esése. Februárban még sikerült egyszer a márka esését megállítani. A Birodalmi Bank ráállította egész devizakészletét. De jött Stinnes nagy devizazületeivel és újra lezuhant a márka. Hiába állította rá a Birodalmi Bank aranykészletének felét, a márka esett tovább, most már feltartóztatlanul: nábusban békeértékének tízedszérére; júliusban százszázadrészt, augusztusban egymilliomod részének milliómód részére.

S ez a márka hulás a német nép tragédiáját jelentette: hiába kaptak a munkások és fizetési alkalmazottak hetenként négyezer fizetést, a hétfőn kézhez kaptak papírmárka összeg szerdára teljesen elvesztette vásárló erejét. A dolgozó tömegek életvitójára lesüllyedt a kínai kullé alá, a középosztály mindenét el kellett herdálja s százezrek állottak közel az éhalálhoz.

Itt készen adta a történelem az írónak a drámát. S pedig nem egyéni drámát, hanem egy derék, dolgos nép tragédiáját. Csak ezt a történelmet kellett felh-

gírítani s készen volt a legizgalmasabb drámai mű. S a Piscator színház által bevezetett új színházi technika különösen alkalmas ilyen jeladát megoldására: a színházban keveset beszélnek, a dolgok tényleg megtörténnének. Ha nem is verből és husból lévő színészekkel, akkor filmen. Erre nagyon ügyesen kihasználja a rendezés a filmet: ahol a nagy történelmi és társadalmi összefüggéseket kell éreztetni a darab közvetlen cselekményével, ott kitűző eszköz a film, amelynek lehetőségei nincsenek korlátozva se idő, se hely tekintetében. A nagy tömegjeleneteket is többnyire filmen adja. Ez maga már roppant érdekes technikai és rendezői újítás. Hogy ilyen jól sikerült, abban legnagyobb érdeme egy magyar művésznak: Moholy Nagy Lászlónak van, aki a filmrészt s az egész előadás kiállítását vállalta.

Egy nagy hibája van azonban a darabnak, még

pedig a saját megítélési síkján: a történelmet nagyon jól, sokszor döbbenetes erővel adja vissza, azonban lételetében nem világos. Nem mutatja meg világosan, hogy ki volt, vagy mi volt ennek a néptragédiának az oka. Nem mutat rá egyértelműen a bűnösre. Sőt: igen könnyű félreértésre ad alkalmat. S egy politikai színháznál ez a legnagyobb hiba, mivel ezzel teljesen célját téveszti.

A darabban ugyanis az infláció haszonélvezője egy longyel zsidó, aki 100 dollárral zsebében megérkezik Berlinbe, hogy pár hónap alatt ügyes és lelkiismeretlen spekulációk útján az ország nagyhatalmassága legyen. Hiába csufolja ki a darab a Stahelmet is, hiába mondja szavakkal, hogy Stinnes és keresztény cinkecai az igazi bűnösök. A szavakat elfelejti az ember, ellenben Kaftán figurája megmarad, mint az infláció nagy bűnösé. Annak ellenére, hogy Kaftán végül újra elbukik s annak ellenére, hogy egy nagy zsidó színész, Paul Baratoff, akit a szerepre Amerikából szerződtetett Piscator, megpróbálja enyhíteni a dolgot azzal, hogy egy naiv zsidót alakít, aki nem tudja mit csinál. Mégis a darabnak antiszemita íze van s ez nagy baj, mert a szerző nem ezt akarta s mert nem is így igaz. S a következménye, hogy a jobboldali, antiszemita körök egész nyíltan a markukba nevetnek.

d. l.

FILM-HIREK

Noviszd az ország első »hangos« vidéki városa.

Beogradban és Zagrebban már egy-két hét múlva meg is kezdik a beszélő gépek felszerelését. Ott tehát rövidesen felcsendül az első hangos film. Előrelátható volt, hogy a vidék sem zárkozhatik el hosszabb időre a Tongépek beszerzése előtt, ha lépést akar tartani a haladással és a film fejlődésével, hogy mindig újat és érdekeset hozhasson. Mert új és érdekes már csak a Ton mezején terem és már csak egy időnyre való néma film áll a mozik rendelkezésére, ha csak mostanában tekintettel a sok néma mozgóra meg nem indul erőteljesen az abbamaradt néma filmgyártás. Nálunk az első vidéki tonifilm Noviszadon lesz, Szikla Emil az Apollo mozgó direktora már ki is utazott a tongépek hazájába Berlinbe, hogy az első vidéki tongépet magának biztosítsa. Bizonyos, hogy Noviszad után a többi nagy vidéki város sem fog elmaradni az új áramlattól, amely egyelőre minden háború dacára a tonifilm számára biztosította a közönség kegyét. Noviszad felváltva fog hangos és néma filmet hozni, mert a hangos filmek között is sok a rossz, úgyhogy egyelőre csak a Singingfoolhoz hasonló attrakcióknak van százszázalékos sikere, — mert Berlinben, Bécsben és Budapesten egyaránt már jó néhány hangos film pergott már le, amíg a Singingfool még mindig műsoron van!

Billie Dowe a legnépszerűbb sztár. Billie Dowe a ragyogó szépségű First National sztár tudvalegőleg csak a Mosinger filmekben látható és kizárólagosan ennél a cégnél vannak Billie Dowe filmek. Jól tudja

ezt a moziközönség is és érdekes, hogy nem mulik el nap, amikor jó néhány levél nem érkezne a filmvállalathoz, amelyben kérdik, hogy mikor jön az első Billie Dowe kép? A Sárga Liliom óta nincsen népszerűbb sztár ennél a hájos megjelenésű, kitűnően játszó nőnél, akit a First National a beszélő film számára is évekre költött le magának és ugyszólván egész existenciáját Billie Dowe-re alapozta. Ebben az évben nem kevesebb, mint öt filmje fog megjelenni. Az első film a Vágyak asszonya már a héten fog megjelenni a beogradai Luxor palotában.

Zoro Huru Afrikában rekord közönség előtt. Zoro Huruék első filmje nálunk a világ legnagyobb városával ugyszólván egy időben jelent meg és a múlt héten indult el Beogradban. A múlt vasárnapon a bemutatkozó moziba a két burleszk hős olyan tömegeket vonzott, hogy rendőrséget kellett igénybe venni a rend fenntartására. Zoro Huruék meg is érdemlik ezt a népszerűséget, mert jó másfél órára kilopják a gondot és bánatot az emberek lelkeiből és cserébe derűs perceket, gondúzó nevetést varázsolnak.

Corinne Griffith a Trafalgári oroszlán női főszereplője. A First Natinál idei legnagyobb filmjének a Trafalgári oroszlának Várkonyi mellett Corinne Griffith ezért a szerepéért a gyár részéről szokatlan kitüntetéssel részesült, mert jutalmul nemcsak hatalmas gózsit, hanem egy óriási luxus autót is kapott, amelyet most a filmről Trafalgári oroszlának keresztelt el.

A HÉT RÁDIÓMŰSORA

VASÁRNAP, november 3.

BEOGRAD 9: Templomi zene. 11.45, 12.05: Vízállásjelentés. 11.57: Pontos idő. 12.20: Gramofon koncert. 13.30: Ujsághírek. 17.05: A falu, énekes zenés életkép. 19.30: Előadás Indiaról. 20: Esti koncert. 22: Pontos idő, hírek. 22.15: Táncczene.

ZAGREB 11.30: Szórakoztató zene. 12.05: Szórakoztató zene. 17: Cukrászcai zene. 20: Operaelőadás a Nemzeti Színházból.

WIEN 10.20: Orgonaverseny. 11: Haydn: D-moll (Nelson) miséjének közvetítése a St. Pölteni domból. 12: A bécsi szimfonikus zenekar hangversenye. 16: Délutáni hangverseny. 18.30: Kamarazene. 20.15: Planquette: »Cornevillei harangok« című operettje.

BERLIN 11.30: Orgonahangverseny. 12: Déli zene. 14.45: Casals Pablo gramofon. 16.30: Vilde Oszkár »Eunbury« c. háromfelvonásos vígjátéka. 18: Gézy Barnabás zenekara. 19: Orosz nép- és gyermekdalok. 19.30: Kerr Alfréd előadása: »Napi glosszák« című. 20: Jessel Leó és Witerberg Róbert zeneszerzők előadói műveiket. Utána táncczene.

BRESLAU 15.50: Tánccdalok. 17.00: Dalok. 18.35: Szórakoztató zene. 20: A berlini kamaropera előadása Mozart: »Così fan tutte« c. kétfelvonásos operája. 23.10: Gramofon-táncczene.

BRNO 11.30: Gramofon. 12.30: Blatny József mórva zeneszerző hangversenye. 16: Szórakoztató zene. 19: Wagner-operák nyitányai. 21.20: Operettzene. 22.15: Táncczene.

KÖLN 13: Déli zene. 20: Beethoven »Fidelio« című kétfelvonásos operája. Utána: 24-ig: Táncczene.

KÖNIGSBERG 11.05: Königsbergi asztali zene a XV. századból. 12.05: Szórakoztató zene. 13.05: Gramofon. 15.30—17: Hangverseny. 19.10: Orosz tánccok Gramofonon. 20: Fessel Leó és Witerberg Róbert saját szerzeményeiket játsszák. 20.30: Táncczene.

LEIPZIG 11.30: Katonazene. 16.30: Kamarazene. 17: Döblin: »Patagónia alkonya« c. hangjátéka. 18: Citerahangverseny. 19: Régi flamand népdalok 19.30: Vidám hangverseny. 21: Könnyű zene

MILANO 12.30: Déli zene. 16.30—18: Rádió-örök Torinóból. 20.30: Mulé »Dafni« c. operája Torinóból. Utána: Szórakoztató zene 0.15-ig

PRAHA 8.30: Orgonahangverseny. 12: Déli zene. 16: Szórakoztató zene. 18.40: A Sparta—Hungária és a Slavia—Ujpest mérkőzés eredménye. 19: Fuvózenekar. 21: Hegedűhangverseny. 22—22.15: Kávéházi zene.

ROMA 10: Egyházi zene. 13: Kvintett. 17—18.30: Vegyes zene. 21.02: Zandonai: »Romeo és Julia« című zenejátéka.

STUTTGART 12: Brahms—Weismann-hangverseny. 15: Mäckmühl, Götz von Berlichingen vára, helyszíni előadás a »Ötöz dicső napjai« című színdarab háromfelvonásával. 19.30: »Carmen« a mannheimi színházból.

BUDAPEST 9: Ujsághírek, kozmetika. 10: Református istentisztelet. 11.15: Görögkatholikus istentisztelet. 12.35: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Utána: A m. kir. Operaház tagjából alakult zenekar hangversenye. 3.30: A Földművelésügyi Minisztérium rádióelőadóssorozata. 4: Rádió Szabad Egyetem. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 5.15: A Székesfevárosi Zenekar hangversenye a Vigadó nagyterméből. 7.10: Kosztolányi Dezso felolvasása. 7.40: Sport- és lövésversenyeredmények. 8: Két rádiójáték. 1. »Vakok«. 2. »Chopin«. 3. »Frta Csánady György, kb. 9.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Majd Pertis Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

HÉTFŐ, november 4

BEOGRAD 11.45, 12.05: Vízállásjelentés. 11.52: Napi program. 11.57: Pontos idő. 12.20: Gramofon. 12.30: Börzehírek. 12.40: Rádiókvartett. 13.30: Ujsághírek. 17.05: Divatbemutató. 17.30: Irodalmi felolvasás. 19.30: Francia nyelvóra. 20: Rádiókvartett. 21.30: Pontos idő, hírek. 21.45: Harmonika koncert.

ZAGREB 12.30: Gramofon. 17.30: Mozirene. WIEN 11: Délelőtti zene. 15.30: Zenés gyermekóra. 16: Könnyű zene. 17.40: Casanova szerelmi világból

ólomkamrákból. 19.30: Napjaink megemérett lánya a költészetben és a valóságban. 20.05: Antoni Sala gordonkaversenye. 22: Jazz-zenekar.

BERLIN 16.30: Beethoven G-dur és Brahms G-dur szonátája. 18: Dalok. 19.10: Szórakoztató zene. 20: Komor Géza zenekara. 22.30: Táncoktatás, utána tánczene.

BRESLAU 16.30: Gramofon. 17.30: Gyermekzene. 19.05: Mendelssohn-est. 23.15: Rádió műszaki üzenetek. BRUNO 11.30: Gramofon. 12.30: Déli zene. 16.30: Szórakoztató zene. 19.05: Tót óra. 20: Stary »A maharadza kedvence« c. operettje. 22.15: Kávéházi zene.

KÖLN 13.05: Rádió-zenekar. 17.30: Rádió-zenekar. 18.30: Hangverseny. 20: Csirkéfogók-gézenguzok dala, balladái és jelenetei. Weills »Háromgarasos opera« c. művének zenéje. Utána: 24-ig: Táncczene Düsseldorfból.

MILANO 13.10: Házi zene. 17: Rádió-ötös Torinóból. 20.30: Szórakoztató zene. 21—24: Vegyes hangverseny.

PRAHA 12.30: Déli zene. 20: Szórakoztató zene. 21: Rádiózenekar. 21.30: Zongoraverseny. 22.15: Gramofon.

STUTT GART 13.15: Párisi operettek a XIX. századból (gramofon). 16: Szórakoztató zene. 17: Indián dalok. 19: A hangosfilm zenéje (párbeszéd). 19.30: Fuvószenekar. 20.30: Szimfonikus zene Frankfurtból. Utána tánczene.

BUDAPEST 9.15: Az 1. honvéd gyalogezred zenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Gramofonhangverseny. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 1: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 2.30: Hírek, élelmiszerárak. 3: Piaci árak és árfolyamhírek. 3.45: Fulton-rendszerű képátvitel. 4.20: Asszonyok tanácsadója. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 5.10: Tót-magyar nyelvoktatás. 5.45: 36-ik Rácz Laci és cigányzenekarának hangversenye. 7: Német nyelvoktatás. 7.30: Hevesi Sándor dr. előadása. 8: Rádió amatőrpósta. 8.30: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. Utána kb. 10: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd Bachmann-trio és Bachmann-jazz.

KEDD, november 5.

BEOGRAD 11.45, 12.05: Vizállásjelentés. 11.52: Napi program. 11.57: Pontos idő. 12.20: Gramofon. 12.30: Börzehírek. 12.40: Gramofon. 13.30: Ujsághírek. 17.05: Egészségügyi előadás. 18: Kávéházi zene. 19.30: Német nyelvóra. 20: Szimfonikus koncert. 21.30: Pontos idő, hírek, utána Gramofon.

ZAGREB 12.30: Gramofon. 17.30: Olasz operaszettek (Semiramisz, Aida, Borgia Luukrécia, Rigoletto, Lammermoori Lucia, Sevilla borbély). 20: Hangversenyközvetítés Ljubljánból. 22.10: Rádióséta Európán keresztül.

WIEN 11: Délelőtti zene. 15.30: Barkácsolás. 16: Domansky-zenekar hangversenye. 20.05: »Eipeldauer« címen komoly és vidám zene és daleyveleg, bécsi sajátosságokból.

BERLIN 16.30: Szórakoztató zene. 18.30: Reger: A-moll vonóshármas. 19: Előadás Trakl Györgyről: majd Ravel szonátája hegedűre és gordonkára. 20: 1. Busoni; 2. szonáta. 2. Honegger: Szonáta zongorára és brácsára. 3. Rilke-versek. 4. Ostrcil: Szonatina. 21.10: Szórakoztató zene.

BRESLAU 16.30: Könnyű zene. 19.05: Gramofon. 20.30: »A Krasszin megmenti az Itáliát«, hangjáték. 21.30: Dalok.

BRNO 11.30: Gramofon. 12.30: Déli zene. 16.30: Balalajka-zenekar. 19.05: Ének-négyes. 19.45: Smetana ifjúsági, zenedarabok. 22.15: Kávéházi zene.

KÖNIGSBERG 13.15: Gramofon. 16.25: Szórakoztató zene. 22.30: Dívatos dalok gramofonon.

MILANO 13.10: Házi zene. 16.30: Gyermekóra zenevel. 17: Rádió-ötös. 20.30—22: Hangverseny.

PRAHA 12.30: Déli zene. 16.30: Hangverseny. 19.05: Táncczene.

ROMA 13.15: Kvintett. 17.30: Hangverseny. 21.02: Vonószekerek énekkel; közben Mulé: »A kut apácája« c. egyfelvonásos.

STUTT GART 13.15: Gramofon. 16: Szórakoztató zene. 19: Erdélyi és balti humor. 19.30: Négy évszázad tánczenéje.

BUDAPEST 9.15: A rádió házikvartettjének hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Hangverseny. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 1: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 2.30: Hírek, élelmiszerárak. 3: Piaci árak és árfolyamhírek. 4: Baloghné Hajós Terézia állatmeséiből olvas fel. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 5.10: A Mándits szalonzenekar hangversenye. 6.30: Mit üzen a rádió. 7.10: Haasz István dr. tábori püspök előadása. 7.30: A Békeffy vokál-kvartett hangversenye. Utána kb. 9.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek, 16- és ügétversenyeredmények. Majd: Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

SZERDA, november 6.

BEOGRAD 11.45, 12.05: Vizállásjelentés. 11.52: Napi program. 11.57: Pontos idő. 12.20: Gramofon. 12.30: Börzehírek. 12.40: Rádiókvartett. 13.30: Ujsághírek. 17.05: meseóra. 19.30: Művésztörténelmi előadás. 20: Esti koncert. 21: Szindarab a Stúdióból. 21.30: Pontos idő, hírek. 21.45: Rádiókvartett.

ZAGREB 12.30: Gramofon. 17.30: Elfelejtett slágerek, szórakoztató zene. 20: A cseh filharmónikusok Strauss János-estje, közvetítés Práhából.

WIEN 11: Délelőtti zene. 15.30: Ifjúsági zeneóra. Haydn G-dur triója. 16.05: Könnyű zene. 18.10: Jungnickel író műveiből olvas fel. 20: Sauer Emil hangversenye.

BERLIN 16.20: Szórakoztató zene. 19: Spanyol muzsika. 20: A magdeburgi városi zenekar hangversenye.

BRESLAU 16.30: Északi szerzők hangversenye. 19.05: Gramofon. 20.30: Tarka-est.

BRNO 11.30: Gramofon. 12.30: Déli zene. 22.15: Kávéházi zene.

MILANO 13.10: Házi zene. 17: Kvintett Torinóból. 20.30: Donizetti »Lammermoori Lucia« című operája. Utána: Szórakoztató zene.

PRAHA 12.30: Déli zene. 20: A cseh filharmónikusok hangversenye.

ROMA 13.15: Kvintett. 17.30: Szórakoztató zene. 21.12: Giordano: »Andrea Chenier« című négyfelvonásos operája.

Nem kell már magas anód-feszültség, mert a

TUNGSRAM BARIUM

csövekkel
kis feszültséggel nagy eredményeket érhet el

STUTT GART 13.15: Gramofon. 20.30: Kerwey: »A szép Lau« című meseoperája. 24: Éjjeli kabaré.

BUDAPEST 9.15: Hangverseny. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12.00: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: A m. kir. 1. honvédegyezred hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 1.00: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 2.30: Hírek, élelmiszerárak. 3.00: Piaci árak és árfolyamhírek. 4.10: Sebestyén Ede felolvasása. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 5.10: Operatársulatok és keringők. (Zenekari hangverseny.) 6.55: A m. kir. Operaház »Aida« előadásának ismertetése és az előadás színlapjának felolvasása. 7.00: A m. kir. Operaház »Aida« előadása. Az első felvonás szünetjében Löwensyeremények. Utána kb. 10.25: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Magyari Imre és cigányzenekarának hangversenye.

CSÜTÖRTÖK, november 7.

BEOGRAD 11.45, 12.05: Vizállásjelentés. 11.52: Napi program. 11.57: Pontos idő. 12.20: Gramofon. 12.30: Börzehírek. 12.40: Gramofon. 18: Kávéházi zene. 19.30: Francia nyelvóra. 20: Koncert. 21.50: Pontos idő, hírek. 22.05: Táncczene.

ZAGREB 12.30: Gramofon. 17.30: Cukrászdai zene. 19.30: Operaelőadás közvetítése a ljubljani Nemzeti Színházból.

WIEN 14: Délelőtti zene. 15.30: Japán mesék. 16: Silving-négyes. 18.45: Japán zene gramofonon. 20.05: Humperdinck »Királyi gyermekek« című zenés miséje.

BERLIN 16.30: Hangverseny. 18.30: Szórakoztató zene. 20.30: Tirol zenéje. 21.30: Felolvasás. Utána a hatnapos verseny utolsó órája. Majd 0.30-ig tánczene.

BRESLAU 16.30: Kávéházi zene. 19.05: Hangverseny Gleiwitzből. 20.30: Újabb szórakoztató zene (moziszinészek zenei portréja).

BRNO 11.30: Gramofon. 12.30: Déli zene. 16.30: Hangverseny. 18.25: Ifjúsági zene. 19.05: Hangverseny. 22.15: Kávéházi zene.

LEIPZIG 14.30: Ifjúsági dalok. 16.30: Hangverseny. 19.30: A dresdini filharmónikusok hangversenye. 22.30: Táncoktatás.

MILANO 13.10: Házi zene. 20.45: Chiarelli: »Theodosius gyűrűje« című rádió-dramája. 21.45: Kamarazene Torinóból.

PRAHA 12.30: Déli zene. 16.30: Kamarazene. 19.05: Hangverseny. 22.15: Gramofon.

ROMA 13.15: Kvintett. 21.02: Tizennégy számból álló hangverseny az állatokról szóló zeneművekből.

STUTT GART 13.15: Indulók gramofonon. 16: Orosz zene (l. a frankfurti műsorban). 19.30: Szórakoztató zene. 20.15: Operett Frankfurtból. 23.15: Kávéházi zene.

BUDAPEST 9.15: A Fejes-szalonzenekar hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: A rádió házikvartettjének hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 1: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 2.30: Hírek, élelmiszerárak. 3: Piaci árak és árfolyamhírek. 4: Rádió Szabad Egyetem. Utána: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 5.45: Radics Béla és cigányzenekarának hangversenye. 7: Gyorsirási tanfolyam. 7.35: Angol nyelvoktatás. 8: Löwensyeremények. 8.10: Erkel emlék-est. Közreműködik: Sándor Erzs. kamaranékesnő és Laurisn Lajos. Utána kb. 9.40: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Gramofonhangverseny.

PÉNTEK november 8.

BEOGRAD 11.45, 12.05: Vizállásjelentés. 12.52: Napi program. 11.57: Pontos idő. 12.20: Gramofon. 12.30: Börzehírek. 12.40: Gramofon. 13.30: Ujsághírek. 17.30: Egészségügyi óra. 19.20: Német nyelvóra. 20: Opera közvetítése a Nemzeti Színházból. 21.30: Pontos idő, hírek.

ZAGREB 12.30: Gramofon. 17.30: »Keleti kávéházban«, hangverseny. 20.25: Hangverseny. 22.10: Könnyű zene.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16: Gramofon. 16.40: I. Ziegler Puica énekelőadása. 17.45: Sport hetiszemle. 20.05: Steiner Ferenc kamaranékes dalestje. 21: Történelmi és modern kurtjelek és indulók az opera fuvóskarának előadásában.

BERLIN 16.30: Szórakoztató zene. 18.30: Hege-dühangverseny. 19.05: Népdalok. 20: Északi táncok és dalok. 20.30: A Krasszin megmenti az Itáliát. Hangjáték. 0.30-ig: Táncczene.

BRESLAU 16.30: Gramofon. 19.05: Derűs zene. 20.30: A szilvázi filharmónikusok hangversenye.

BRNO 11.30: Gramofon. 12.30: Déli zene. 16.30: Kamarazene. 21: A morva zeneszerzők klubjának hangversenye.

FRANKFURT a/M. 16: Hangverseny. 18.20: A technika és tudomány haladása. 21.30: Zenei- és irodalmi-est. 22: Az álomkönyve, hangjáték 7 hangképben. 23.15: Szórakoztató zene.

KÖLN 13.05: Déli zene. 16.45: Ifjúsági óra dalokkal. 17.30: Rádió-zenekar. 20: Schwarz József bariton-énekes operáiról gramofonon. 20.45: A Krasszin megmenti az Itáliát. Wolf Frigyes hangjátéka husz képben. 24-ig: Táncczene.

KÖNIGSBERG 13.15: Könnyű zene. 16.30: Szórakoztató zene. 18.15: Különböző népek dalai és balladái. 18.45: Jazz-szólisták gramofonon. 20: Fuvós-ötös. 20.20: »A Krasszin megmenti az Itáliát«, hangjáték. 22.30: Táncczene.

LEIPZIG 13: Gramofon. 16.30: Rádiózenekar. 19.30: Lafite: »Mint elváltak ajánlják magukat« című egyfelvonásos zenés hangjátéka. 21: Modern gordonka-szonáták.

MILANO 13.10: Házi zene. 17: Kvintett Torinóból. 20.30: Szimfonikus hangverseny. 23.15: Szórakoztató zene.

PRAHA 12.15: Déli zene. 16.30: Hangverseny. 20: Gramofon. 22.15: Kávéházi zene.

ROMA 13.15: Kvintett. 17.30: Szórakoztató zene. 21.02: Cuscino: »A legyező« című háromfelvonásos operettje.

STUTT GART 13.15: Gramofon. 16: Szórakoztató zene. 19.30: Népdal-négyes. 20: A stuttgarti filharmónikusok hangversenye. 22: »Az álomkönyve«, hangjáték 7 képben. 23.15: Kávéházi zene.

BUDAPEST 9.15: A magyar vonósnégyes hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12.00: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Kurina Simi és cigányzenekarának hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 1.00: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 2.30: Hírek, élelmiszerárak. 3.00: Piaci árak és árfolyamhírek. 3.45: Fulton-rendszerű képátvitel. 4.20: Józsa Rezső mesél a gyermekeknek. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 5.10: Megyeri Ella felolvasása. 5.45: A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. 7.25: Semogyi Szilveszter dr. Szeged város polgármesterének előadása. 8.00: Népszínmű előadás a Stúdióból: »A gyimesi vadvirág«. Utána kb. 10.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd a Fejes-szalonzenekar, az Ostende-jazz, továbbá Horváth Gyula és cigányzenekarának hangversenye.

SZOMBAT, november 9.

BEOGRAD 11.45, 12.05: Vizállásjelentés. 11.52: Napi program. 11.57: Pontos idő. 12.20: Gramofon. 12.30: Börzehírek. 12.40: Rádiókvartett. 13.30: Ujsághírek. 17.05: Meseóra. 17.30: A rádió zenekar hangversenye. 20: Esti koncert. 21.30: Pontos idő, hírek. 21.45: »Zseni Oteló« szindarab. 22.15: Táncczene.

ZAGREB 12.30: Gramofon. 17.30: Zenés gyermekóra. 20.30: Mozart-est. 21.30: A zagrebi vokálkvartett hangversenye.

WIEN 11: Délelőtti zene. 15.30: Mesék. 16: A Geiger-zenekar hangversenye. 18: Az új rövidopera. 18.25: Kamarazene. 20.05: Népszerű est, dalok és zenedarabok különböző operettekéből.

BERLIN 16.30: Szórakoztató zene. 19: Kuplék. 20: Mozart: »Figaró lakodalmá« című négyfelvonásos operája. 0.30-ig: Táncczene.

BRESLAU 16.30: Jazz-gramofon. 19.20: A Rajna zenéje. 20.30: Citera- és gitár-est. 22.35—24: Táncczene.

BRNO 11.30: Gramofon. 12.30: Déli zene. 16.30: Hangverseny. 17.25: Német dalok, hírek. 23: Kávéházi zene.

FRANKFURT a/M. 15.15: A frankfurti Arndt-iskola dalversenye. 20.30: Jazz négy zongorára. 21.20: Philip F. »Békemise« című zeneműve Karlsruhe-ból. 22: Régi és új tánczene.

KÖLN 13.05: Kávéházi zene. 17.35: Szórakoztató zene. 20: Vidám-est. 23: Táncczene. 24—1-ig: Táncczeneközvetítés Dortmundból.

KÖNIGSBERG 16.30: Kávéházi zene. 18.30: Karének a Neurosgärtner Kirche-ből. 20: Kantonzene. 22.30—24: Táncczene.

LEIPZIG 13: Gramofon. 14.30: Énekesjáték gyermekeknek. 15: A dresdini népkar hangversenye. 16.30: Operettzene (Lehár, Fall, Stolz, Krausz). 19.30: Rádiózenekar Wittrick berlini operai tag közreműködésével. 20.30: Gorkijról és Tolsztojról. 21.15: A fuga művésze (a dresdini szimfonikusok Bach hangversenye.)

PRAHA 12.30: Déli zene. 16.30: Gramofon. 20: A cseh filharmónikusok III. hangversenye. 22.20—23.00: Kávéházi zene.

STUTT GART 14.30: »Wallenstein«, jelenetek Schiller »Piccolominiék és Wallenstein halála« című műveiből. 16: Szórakoztató zene. 18: »A kávéházban«, hangjáték. 20.30: Jazz négy zongorán. 21.20: Philipp: »A békemise« című zeneműve. 22: Régi tánczene. 23: Új tánczene. 23.15—0.30: Táncczene Frankfurtból.

BUDAPEST 9.15: Gramofonhangverseny. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: A Mándits szalonzenekar hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 1: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 2.30: Hírek, élelmiszerárak. 3: Piaci árak és árfolyamhírek. 4: Halász Gyula felolvasása. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 5: László Imre magyar nótákat énekel Eura Sándor és cigányzenekarának kíséretével. 5.25: A m. kir. Operaház előadásának ismertetése és az előadás színlapjának felolvasása. 5.30: A nürnbergi operaház együttesének németnyelvű előadása a m. kir. Operaházban. Wagner: »A nürnbergi Mesterdalnokok«. A második felvonás szünetjében Ügétversenyeredmények. Utána kb. 10.20: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: A m. kir. 1. honvédegyezred zenekarának hangversenye.